

Tasner Antal Általános Iskola
8191 Öskü, Mecset u.3.
Tel.: 88/588-500
E-mail: tasner.osku@freemail.hu

Nevelési terv

Öskü, 2013. november 11.
Felülvizsgálva: 2018. február.10..

Bódayné Koronczi Judit
Intézményvezető

Tartalomjegyzék

Iskolánkról – ÖNDIAGNÓZIS

Nevelési program

1.	Bevezető	4.
1.1.	Az intézmény neve, mottója (az intézményvezető köszöntője)	4.
1.2.	Az iskola működésének törvényi feltétele: a Szakmai alapdokumentum	4.
1.3.	Az iskola nevelésfilozófiája (arculata, küldetésnyilatkozat)	5.
2.	Pedagógiai alapelveink	6.
2.1.	Iskolánk gyermekideálja	6.
2.2.	A tantestület által elfogadott értékek	6.
2.3.	Nevelési alapelveink	6.
2.4.	Didaktikai alapelveink	7.
2.5.	Ismeret, készség, képesség	7.
3.	Szülőkép	8.
4.	Pedagóguskép	8.
5.	Nevelési módszereink	9.
6.	Sikerkritériumok – eredményesség	11.
7.	Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	12.
8.	Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	16.
9.	Teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok	21.
10.	A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma	44
	Kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység (11-15.)	
11.	A tehetséggondozás és felzárkóztatás módszerei és szervezeti formái	49.
12.	A beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítését szolgáló tevékenységek	58.
13.	A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek	59.
14.1	Tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatásának segítése	60.
14.2.	Sajátos nevelés; az integrációs (együttnevelés) minőségi oktatást biztosító programja	60.
15.	Gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	74.
16.	A szülő, a tanuló pedagógus együttműködés formái, továbbfejlesztés lehetősége	77.
17.	Az iskola környezeti programja és mellékletei (külön fejezetben) Legyen élmény a tanulás!	85. 123.

1. BEVEZETŐ AJÁNLÁS

Iskolánk Pedagógiai Programját tesszük most Önök elé.

Mi is ez a program? Miért van rá szükség? – kérdezhetik tőlünk.

Gyermekeinek nagyon túlterheltek, s a jelenlegi merev tantárgyi rendszerben nem mindig jutnak olyan képességek birtokába, amelyekkel megváltozott világunkban eredményesen eligazodnának.

Pedagógiai programunk ezért készült, mely a következő részekből áll:

1. **Helyzetelemzés** – öndiagnózis, melyben felmértük a különböző partnerek érdekeit, elvárásait, szükségleteit. Azt a kiinduló helyzetet, ahonnan gyermekeink elindulnak, hogy a nyolc esztendő alatt „hozzáadott értékkel” lépjenek a következő iskolafokra.
2. **Nevelési Terv**, mely tartalmazza a nevelésfilozófiánkat, nevelési – oktatási céljainkat, s új elemként a **környezeti – egészségnevelési programunkat**, melynek fontosságát külön fejezetben, s kötetként is kiemeltük.
3. **Helyi Tanterv**, amely az intézményben oktatott tantárgyakat, ezek óraszámait, a tehetséggondozás és felzárkóztatás sztereit tartalmazza. Itt fogalmaztuk meg az írásbeli beszámoltatás formáit, rendjét, korlátait, az otthoni házi feladatok meghatározásának elveit, korlátait.

Preambulum

Az iskola múltja, "hírneve".

Az elsők között államosított felekezeti iskolából nőtt az elmúlt évtizedek alatt 15, majd csökkent 8 tanulócsoporthoz, előbb 7, mára 3 napközis és 2 tanulószobai csoporttal. A hozzánk járó gyermekek szülei szinte teljes egészében fizikai dolgozók, akik nap, mint nap ingáznak munkahelyük és lakóhelyük között. Kora reggeltől, késő estig távol vannak gyermekeiktől.

Egyre nagyobb számban jelentkezik a munkanélküliség, a családok jelentős hányada szociálisan hátrányos helyzetűvé vált.

Községünk tanulóinak szociológiai helyzetét több mint egy évtizeden át vizsgáltuk. Az "átlagromlás" nyomon kísérhető, főképpen abban a vonatkozásban, hogy számos értelmiségi és jobb anyagi helyzetbe jutott, más réteghez tartozó szülő gyermekeivel elköltözött a községből.

Fiatal értelmiségi nem akar letelepedni. A községbe az elmúlt időszakban többnyire szociálisan hátrányos, alacsony iskolázottságú lakók költöztek. Ez a folyamat az évek során, úgy tűnik, nőni fog az állami bérlakások megvétele, cseréje során.

Az iskola szorosan vett **pedagógiai funkciói** az évek során egyre nagyobb mértékben egészültek ki olyan szociális, egészségügyi és - részben - hatósági feladatokkal, amelyekhez a szükséges feltételek nincsenek meg. (Szociális asszisztensek, egészségügyi gondozó, főállású gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, a hátrányos családi nevelésből adódó beszédhibák javításához logopédus, pszichológus.)

Helyi sajátosságok

negatív	pozitív
munkanélkülivé vált fiatalok "mikroközössége" egyre inkább veszélyezteti a közrendet	a gyerekek szeretnek iskolába járni, erősen kötődnek tanáraihoz, társaikhoz, a gazdag, színes iskolai programok több esetben egyedüli élményforrásuk
a gyerekek fizikailag távol élnek az igényes kultúra forrásaitól	a tanórán kívüli ismeretközvetítő programok gazdagítják ismereteiket, képességfejlesztő szakcsoportjaink fejlesztik személyiségüket.
a családok nagyon kevés időt töltenek együtt	
az igénytelenség a tárgyi környezetükkel való kapcsolatra is kihat	
jellemző a kommunikációban a durvaság, pongyolaság	
a tantestület összetétele – az intézményben töltött idő	

Intézményi adatok

1.1. Az intézmény neve:	Tasner Antal Általános Iskola
Székhelye:	Öskü, Mecset u. 3. Telefon: 88/588-500
Fenntartó:	Veszprémi Tankerületi Központ
Működési terület:	Általános Iskola
Intézmény jogállása:	Jogi személyiséggel bíró szerv
Gazdálkodása:	
Alaptevékenysége:	Iskoláskorúak általános iskolai oktatása Általános iskolai napközi otthoni ellátás Sajátos nevelési igényű tanulók oktatása, nevelése

Nyilvántartásba vételi nyilatkozat: **K11668**

1.2. Az iskola működésének törvényi feltétele: a Szakmai alapdokumentum

A pedagógiai program tartalmát a következő jogszabályok és dokumentumok határozzák meg:

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 110/2012. (VI.4.) kormányrendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről.
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- Az intézmény szakmai alapdokumentuma

1.3. Az iskola nevelésfilozófiája (arculata, küldetésnyilatkozata)

Az iskola nevelőtestületének hitvallása

1. A tanuló szerepe, a tanuló jövőjére vonatkozó nézetek

A mi iskolánk olyan, ahol

A tanulók harmonikus személyiséggé alakításával készítjük fel gyermekeinket a versenyhelyzetre, piacközpontú világra. A művészetekhez értő, fejlett testi-lelki állóképességgel, jó kapcsolatteremtő készséggel rendelkező tanulók nevelése célunk.

2. Az iskola által közvetített tudásról, értékekről vallott nézetek

A mi iskolánk olyan, ahol

Alkalmazható, a mindennapi életben felhasználható korszerű ismeretekkel rendelkező ifjúság tanul. A megszerzett ismeretek a változó körülmények között is képesek alkalmazni, ahol az egészségnevelési és környezeti tevékenység átfogó, integrált része az iskolai nevelésnek, oktatásnak, átszövi az iskola mindennapjait.

Olyan alapok adására törekszünk, hogy **önmagunkat, társadalmunkat, természeti környezetünket** jól ismerő tanulók hagyják el iskolánkat. Ennek feltétele a **szilárd alapkészségek** kialakítása.

3. Az iskolának a helyi társadalomban betöltött szerepéről vallott nézetek

A mi iskolánk olyan, ahol

A tanulási esélykülönbségek mérsékléséért minden segítséget biztosítunk. Feladatunknak tekintjük a tanulási-magatartási problémák kezelését, a tanulók fejlesztését éppúgy, mint a tehetséggondozást. A gyermeki egyéniség figyelembevételével mellett hangsúlyt fektetünk a közösségi nevelésre, hogy gyermekeink a világról s önmagukról reális képet tudjanak kialakítani. A gyermekek aktivitását, kreativitását figyelembe véve közvetítünk tudást, értékeket, ahol az iskola tárgyi környezete, az emberi kapcsolatok minősége egészségtámogató.

2. PEDAGÓGIAI ALAPELVEK

Gyermekkép

A gyermek legfontosabb joga az, hogy a „gyermek érdeke megelőz minden más érdeket.”

(Gy.J. Szóló Egy.)

2.1. Iskolánk gyermekideálja:

- Legyen nyitott, de ha zárkózott, akkor igyekszünk kinyitni,
- Legyen eleven, de ha csöndes, akkor igyekszünk bátorítani,
- Legyen magabiztos, de ha bizonytalan önmagában, segítünk önbizalmat ébreszteni benne,
- Legyen kedves, de ha morcos, akkor kedvességgel közeledünk hozzá,
- Legyen barátkozó természetű, de ha magányos, igyekszünk magányát oldani,
- Legyen szorgalmas, de ha lusta, igyekszünk kedvet ébreszteni benne a tanulás iránt,
- Legyen okos, de ha nem annyira az, keresünk benn más értékeket,
- Legyen tisztelettudó, de csak akkor, ha meg is érdemeljük,
- Legyen szófogadó, de csak akkor, ha értelmes dolgokban kell szót fogadnia,
- Legyen kitartó, de ne legyen önfejű,
- Legyen ambiciózus, de ne legyen törtető,
- Legyen együttműködő, de legyen konformista.

2.2. A tantestület által legfontosabbnak tartott értékek a nevelés-oktatás terén:

- Nyilvánosság, partnerközpontúság, együttműködés
- Társadalmi eredményességre vonatkozó értékek: alkalmazható tudás, szilárd

ismeretek, differenciált képességfejlesztés, élethosszig tartó tanulás, esélyegyenlőség, integráció

- A biológiai lét értékei: testi – lelki egészség tisztelete, tanulás, kreativitás.
  - Társas kapcsolatokra vonatkozó értékek: erkölcs, becsület, tolerancia, empátia tisztelete
  - Környezeti értékek: humanizált társadalom értékei: nemzettudat, hazaszeretet, hagyományápolás, szolidaritás.
- Az „én” harmóniájára vonatkozó érték: önismeret, önművelés.

2.3 Nevelési alapelveink

Iskolánkban tanító pedagógusok mindennapi nevelő és oktató munkájában a alább felsorolt pedagógiai alapelveket szeretnénk érvényre juttatni.

- **Komplexitás elve:** A nevelés-oktatás során figyelembe kell venni, hogy biológiai, fiziológiai és társadalmi törvényszerűségek folyamatosan és együttesen hatnak, s ezeket a hatásokat kell hangolni.

Az iskolában olyan légkör megteremtése szükséges, ahol a tanulók otthon érezhetik magukat. Ennek érdekében:

- **Bizalom elve:** a tanuló személyiségét tiszteletben tartjuk, a gyermek mindenekfelett álló érdekét
- **A tapasztalatszerzés elve:** a gyerekeket bevonjuk saját iskolai életük megszervezésébe,
- **A következetesség elve:** a tanulók egyéni képességeit az oktatás során figyelembe vesszük, diákjaink előre megismerhetik a velük szemben támasztott követelményeket, így tudhatják, mit várunk el tőlük,
- Minden gyermek számíthat a pedagógusok **jóindulatú segítségére** tanulmányi munkájában és életének egyéb problémáiban,
- Az iskola életében **szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakítására törekszünk:**
  - tanuló és tanuló,
  - tanuló és nevelő,
  - szülő és nevelő,
  - nevelő és nevelő között.
  - a hátrányos megkülönböztetés tilalma mindenkire kötelező

2.4 Didaktikai alapelveink

- rendszeresség és fokozatosság elve
- tudatosság és szakszerűség elve
- életkori sajátosságok figyelembevételének elve
- személyes tapasztalatszerzés és tanulói öntevékenység elve
- az azonos életkorú gyermekek különbözőségének elve

2.5 Ismeret, készség, képesség

Az iskolában a tanulók korszerű ismereteinek, képességeinek készségeinek kialakítása és bővítése, valamint a tanulók teljes személyiségének fejlesztése a legfontosabb feladat.

Nevelők szellemileg, erkölcsileg és testileg egészséges nemzedéket kívánnak nevelni a rájuk bízott gyermekekből.

Ennek érdekében:

- a tervszerű nevelő és oktató munka a tanulók alapkészségeit fejleszti és számukra korszerű, a mindennapi életben hasznosítható, továbbépíthető alpműveltséget nyújt,
- az iskola olyan – az emberre, társadalomra, a művészetekre, a tudományokra, a technikára vonatkozó – ismereteket közöl, melyek megalapozzák a tanulók műveltségét, világszemléletét, világképük formálódását és eligazodásukat szűkebb és tágabb környezetükben,
- az iskola oktató tevékenységének célja a gyermeki személyiség széleskörű fejlesztése
- fontos, hogy a diákok elsajátítsák az egyéni tanulás módszereit,
- elérendő cél, hogy tanulóink körében a szorgalomnak, a tudásnak és a munkának legyen becsülete,
- törekedni kell a humánusra, az egyén és a közösségek iránt érzett tiszteletre,
- segíteni kell a diákoknak észrevenni s értékelni a jót, megelőzni, felismerni a rosszat,
- törekedni kell az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott normáinak és helyet formáinak kialakítására,
- kívánatos a tanulókat megismertetni nemzeti kultúra és történelem eseményeivel, személyiségeivel és hagyományaival, hogy ezek megbecsülése révén táplálódjék bennük a haza, a szülőföld iránti szeretet.

3. SZÜLŐKÉP

Önkéntes, bizalmon alapuló rendszeres kapcsolattartás az iskolával. Korrekt véleménynyilvánítás az iskolában folyó munkáról – az iskola elvárása a szülő felé.

4. PEDAGÓGUSKÉP

4.1 Pedagógusról vallott nézeteink:

- Felkészült, hiteles emberszeretet, lelkiismeretesség, türelem, empátia jellemzi, megértő és elfogadó
- Fontos személyiségjegyei: önismeret, önkontroll, felelősségvállalás valamint az önálló művelődésnek készsége jellemzi, jártasság az oktatási diagnosztikában, a pszichológiai fejlődés ismerete, a változatos problémamegoldó oktatás módszeres ismerete jellemzi.

4.2. Az iskola – elsősorban a szülőkkel ápolott kapcsolatok révén – folyamatosan **részt kíván venni lakóhely életében.**

Ennek érdekében:

- rendszeres kapcsolatot tart a tanulók szüleivel, a családokkal,
- igyekszik lehetőséget teremteni arra, hogy az iskola életéből, tevékenységéből, eredményeiből minél többet megismertessen a szülőkkel a község érdeklődő polgáraival,
- tovább ápolja és bővíti eddigi kapcsolatait a környező iskolákkal és közművelődési intézményekkel,
- a nevelők fontos feladatuknak tartják, hogy az iskola – eddigi hagyományaihoz híven – képviseltesse magát a különféle iskolán kívüli (területi, megyei...) rendezvényeken, és ünnepélyen – a tanulók számára szervezet – községi-területi megmozdulások szervezésében és lebonyolításában maga is részt vegyen

5. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELÉS –OKTATÁS FEJLESZTÉSI TERÜLETEI ÉS NEVELÉSI CÉLJA

Milyen legyen az általános iskolát végbizonyítvánnyal elhagyó tanuló?

5.1 Erkölcsi nevelés

- Legyen képes a testileg, szellemileg, érzelmileg és erkölcsileg egészséges életvitelre
- Cselekedeteiért és azok következményeiért felelősségtudattal rendelkezzen
- Legyen szellemileg fogékony, érzelmileg gazdag, erkölcsös
- Legyen akaraterőse és fegyelmezett, legyen képes a kudarcok leküzdésére
- Rendelkezzen a megújulás és alkalmazkodás képességeivel

5.2 Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

- Rendelkezzen a társas emberi léthez nélkülözhetetlen szokások és magatartásmódok ismeretével és gyakorlatával
- Jellemezze a tágabb és szűkebb haza szeretete, a közösségi, a valahová tartozás élménye, az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége
- Érezzen és vállaljon felelősséget önmagáért és másokért, közösségéért.
- Legyen határozott, de toleráns, következetes, de változásokra, változtatásokra is képes, legyen állhatatos.
- Tudjon a helyzethez illően viselkedni.

5.3 Állampolgárságra, demokráciára nevelés

- Tanúsítson cselekvő állampolgári magatartást, törvénytiszteletet!
- Tartsa be az együttélés szabályait, kötelezettségeit!
- Tisztelje az emberi méltóságot és jogokat!
- Legyen önállóan gondolkodó a közügyekben!
- Vitakultúráját, elemző készségét fejlessze!

5.4 Önismeret és társas kultúra fejlesztése

- Legyen képes érzelmeinek hiteles kifejezésére!
- Jellemezze a megalapozott önismeret!
- Tisztelje mások értékeit!
- Jellemezze empátia!

5.5 Családi életre nevelés

- Legyen igénye a harmonikus családi minták követésére!
- Tudjon környezetéhez szeretettel közeledni!
- Felelős, örömteli párkapcsolatot tudjon működtetni!
- Legyen tisztában a szexuális kultúra követelményeivel!

5.6 Testi, lelki egészségre nevelés

- Legyen igénye a helyes táplálkozásra, mozgásra, stressz kezelési technikák elsajátítására.
- Ismerje a betegségek megelőzésének módjait.
- Legyen elfogadó a beteg, sérült, fogyatékos embertársai iránt.
- Utasítsa el a káros függésekhez vezető szokásokat.

5.7 Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

- Aktívan vegyen részt tanulmányában egész személyiségével.
- Legyen szociálisan érzékeny, együtt érző, együttműködő.
- Gondolkodásmódjában, problémamegoldásában, viselkedésében, másokért önként dolgozzon.

5.8 Fenntarthatóság, környezettudatosság

- Legyen képes az erőforrásokat tudatosan, felelősségteljesen, takarékosan használni.
- Ismerje a természet és a környezet törvényeit, a gazdasági és társadalmi folyamatokat.
- Elkötelezetten óvja környezeti értékeinket, vegyen részt sokszínűségének megőrzésében.

5.9 Pályaorientáció

- *Legyen képes társadalmi munkamegosztásba való későbbi bekapcsolódásra*
- Rendelkezzon a korszerű társadalom- és természettudományi, esztétikai, szomatikus és technikai általános műveltség alapjaival, szilárd alapképességeivel, ezeken belül a szakmai tevékenységek alapelemeivel
- Legyen tanulni vágyó és tanulni tudó
- Tudjon rövidebb és hosszabb távra tervezni, reális mérlegelés alapján dönteni.
- Éljen a segítséssel, együttműködéssel, a vezetéssel és versengéssel kapcsolatos magatartásmódokkal

5.10 Gazdasági és pénzügyi nevelés

- Legyen hasznosítható ismerete a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és háztartások életét meghatározó gazdasági –pénzügyi intézményekről, folyamatokról.
- Ismerje fel saját felelősségét az értékteremtő munka és a javakkal való ésszerű gazdálkodás területén.
- Tudjon mérlegelni döntéseiben rövid és hosszú távú céljai elérésében.

5.11 Médiatudatosságra nevelés

- Felelős résztvevővé váljon a médiumok világában.
- Értse az új és hagyományos médiumok nyelvét.
- A valóságos és virtuális, a nyilvános és bizalmas érintkezéseket különböztesse meg.
- Legyen tisztában a médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

5.12 A tanulás tanítása

- Legyen képes az „élethosszigtartó” tanulásra.
- Rendelkezzon kellő motiváltsággal.
- Ismerje saját és mások tanulási stratégiáját, módszereit.
- Tudja alkalmazni a megfigyelés, a kísérlet, az információforrások rögzítésének módszereit.

6. SIKERKRITÉRIUMOK – EREDMÉNYESSÉG

Nevelési céljaink megvalósulását illetően akkor tekintjük nevelő és oktató munkánkat sikeresnek, ha iskolánk végzős diákjainak legalább a kilencven százaléka a nyolcadik évfolyam végén:

- minden tantárgyból megfelel az alapfokú nevelés-oktatás helyi tanterveiben meghatározott továbbhaladás feltételeinek. (Természetesen elsődleges célunk az, hogy tanulói többsége – vagyis több mint ötven százaléka – a minimális követelmények teljesítésén túl az egyéni képességei alapján elvárható legjobb

szinten feleljen meg az iskolánk helyi tantervében megfogalmazott követelményeknek.)

- rendelkezik olyan bővíthető biztos ismeretekkel, készségekkel, képességekkel és jártasságokkal, amelyek képessé teszik őt arra, hogy a középiskolás követelményeknek a későbbiekben megfeleljen,
- ismeri a kulturált viselkedéshez, az emberek közötti kapcsolatokhoz, valamint a közösségben éléshez szükséges viselkedés- és magatartásformákat,
- határozott elképzeléssel bír saját közelebbi és távolabbi jövőjét és sorsát illetően.

Az eredményesség mutatóit 1.sz. melléklet, valamint a MIP tartalmazza , ahol megterveztük, hogy ki, mikor, milyen módszerrel, eszközzel ellenőrzi – méri kiemelt céljaink teljesülését.

SWOT - analízis

Személyiségfejlesztés

„A gyermek akkor érzi jól magát, ha felfigyelnek nehézségeire és adottságait méltányolják”

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
1. nyíltság, kapcsolatteremtő érzelmi kötődés	1. udvariatlanság, szabályok, normák hiánya
2. kritika, önkritika	2. felületesség
3. aktivitás, vállalkozó szellem	3. türelmetlenség
4. testi ápoltság	4. érzelmi ingadozás
5. önállóság, segítőkészség	5. figyelmetlenség

LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
1. dicséretetek, jutalmazások	1. káros szenvedélyek, külső kapcsolatok, bandák
2. példaképek, példamutatás, pozitív személyek	2. értékrend devalválódása
3. megfelelő feladat	3. média
4. közösségi nevelés	4. családi nevelés, háttér – túl szigorú, túl engedékeny
5. önismeret fejlesztése	5. munkafegyelem, összevonások

7. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

7.1. Az általános emberi személyiségvonások fejlesztése

Az érzelmek fejlesztése, mélyítése, gazdagítása (a tanulók érzelmi nevelése)

- szeretet /családtagok, haza.../ gyengédség
- tisztelete az értéknek, elkötelezettség
- együttműködési, szabálykövető kompetenciák fejlesztése

Az akarat erő fejlesztése (a tanulók akarat nevelése)

- céltudatosság, elhatározottság, döntései képesség
- kitartás, a kudarcok és akadályok leküzdésének képessége

Becsületesség (a tanulók erkölcsi nevelése)

- a jó – rossz, helyes – helytelen, igaz – hamis felismerése
- őszinteség, a felelősség vállalása
- hűség elvekhez, közösségekhez, emberekhez, önmagához, állhatatosság
- az igaz ügy szolgálata, lelkiismeretesség

Énkép és, önismeret, önfejlesztés

- kommunikációs
- a testi és lelki tulajdonságok, adottságok, az erények és hibák ismerete
- igényesség önmagával szemben, törekvés a javításra, fejlődésre
- öntudat, önbecsülés
- életvezetési, problémamegoldó kompetenciák fejlesztése
- komplex információk kezelésével kapcsolatos képességek

A tanuláshoz való viszony (a tanulók értelmi nevelése)

- a tanulás, mint személyiségfejlesztés céljának ismerete, közelebbi és távolabbi célok kitűzése
- az alapvető szellemi és fizikai tanulástechnikák ismerete, képessége
- szorgalom, többre való törekvés
- alkotóképesség
- lényegkiemelés

Illemtudás

- a helyzet felismerésének, elemzésének, az ahhoz való alkalmazkodásnak a képessége
- az udvarias, illedelmes, de természetes viselkedés szokása

7.2. Nevelési területenkénti feladataink

- Tanulás és munka
- Testi – esztétikai
- Szülőföldünk, hazánk, helyünk a világban

7.3. Nevelési eredménymérések (Isd. MIP melléklet)

A tanév elején minden osztályfőnök elkészíti tanulói személyiséglapját legkésőbb november 1-ig. az elkészített személyiséglapot minden év június 1-jéig aktualizálja „karbantartja” a változásokat jelzi.

7.4. A személyiségjegyek és pedagógusi hatások feltételezett összefüggései

Kialakítandó személyiségjegy	Pedagógiai teendő
<p>Önállóság, kompetencia Konformista személyiségtípus ellentéte, Önálló véleménnyel rendelkező, szuverén, önmaga belső értékrendszere szerint él, Kompetensnek érzi magát a körülötte lévő események befolyásolásában, A körülményeket változtathatóként éli meg, Reális énkép, Egészséges magabiztosság</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Szabályok interiorizált formájának kialakítása • Az igazságos és folyamatos értékelés, visszajelzés • Partneri viszony • Szabadság bizonyos foka • A kipróbálni engedés • Döntési lehetőségek adása • Szorongásmentes környezet
<p>Alkotó alkalmazkodás Helyzetfelmérő készség Kreatív személyiség: figyelmesség, Ötletgazdagság, rugalmasság, alkotókészség, motiváltság</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Minta • A kreativitás ösztönzése • Sokféle helyzet • Döntési lehetőségek • Szorongásmentes környezet
<p>Tolerancia Kíváncsiság Előítélet-mentesség Nyitottság Rugalmasság Empátia Öszinteség, kongruencia Elfogadás Önbizalom Biztonságérzet és bizonytalanságtűrési képesség</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Minta • Türelem • Belső értékeken alapuló tanári tekintély • Elfogadó, partneri kapcsolatok • Heterogén csoportok • Bizalom • Hitelesség • Tér, idő és elismerés a többféleségnek • A sokféle érék képviselője, bemutatása

<p>Együttműködési készség Mások segítségének motivációja, türelem, figyelem a másik iránt, kommunikációs készség</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Differenciálás • Reális és támogató értékelés • Szociális készségek kiemelt fejlesztése • Mintaadás • Kooperatív tanulásszervezés
--	--

7.5 Boldogságprogram az iskolánkban

Iskolánk az ösküi Tasner Antal általános Iskola a 2017/18-es tanévben pályázott a Boldog Iskola címre.

A Jobb Veled a Világ Alapítvány által működtetett Boldogság Intézet nyílt pályázatot hirdetett magyarországi és határon túli nevelési-oktatási intézmények számára „Boldog Iskola” és „Örökös Boldog Iskola” cím elnyerésére. „A program kiemelt küldetése, hogy a pozitív pszichológia eredményeire építve adjon ötleteket és módszertani segítséget a boldogságra való képesség fejlesztéséhez az iskolás korosztály számára.”

A Boldogságórák csökkentik a tanulók szorongását, miközben erősíti önbizalmukat. Így nemcsak kiegyensúlyozottabbá válnak a gyerekek, de az iskolában is jobban teljesítenek.

A pályázat egyik feltétele, hogy az iskola legalább egy tanulócsoport bevonásával igazoltan tartson legalább egy Boldogságórát, és a program fenntartását a következő tanévben is vállalja.

Iskolánk valamennyi osztálya csatlakozik a programhoz.

A sikeres pályázat másik feltétele a Boldogságprogram/ Boldog Iskola program megjelenítése az iskola pedagógiai programjában.

Boldogságprogram és a Pedagógiai Program

Iskolánk pedagógiai végcéljai, morális és funkcionális alapelveink, nevelési céljaink, a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladataink összecsengenek a boldogságprogramban megfogalmazott célokkal:

„A Boldogságórák célja nem az, hogy problémamentes életmodellt állítson a fiatalok elé, hanem, hogy vezérfonalat adjon az iskolásoknak, hogy könnyebben nézzenek szembe a kihívásokkal, képesek legyenek megbirkózni a problémákkal, valamint a testi-lelki egészségmegtartás tényezőinek tanulmányozására adjon lehetőséget.” (Boldogságprogram)

Céljaink (Pedagógiai Program):

- Tolerancia: egymás elfogadása, a közösségi lét, szolidaritás.
- Az önismereten alapuló öntudat, amely egyben a másik ember tisztelete is.
- A nyitottság, a kíváncsiság, a játék és az öröm jogának biztosítása, a szeretet.

- A problémamegoldás képességének a kifejlesztése, mert tanulni csak az élethelyzetből adódó problémák megoldásával lehet. E nélkül nem tud kifejlődni a jellem, a személyiség.
- Az egymás iránti segítőkészség, tisztelet, együttérzés élményével gazdagodás a mindennapi gyakorlatban.
- A vitakultúra elemeinek (bírálat, önbírálat, ok-okozati összefüggések, a mások véleményére való odafigyelés, a nyelvi megformálás) folyamatos alkalmazása.
  - Minél szélesebb körű önkifejezési lehetőségek biztosítása.
  - A saját lehetőségek értékes erőforrásként való megélése.
- Az alapvető erkölcsi értékek megismerése, felismerése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása.
- A környezet egészére, önmagunkra irányuló helyes, pozitív irányú cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása.
- Az identitásélmény (önismeret és autonóm világkép) kialakítása, illetve a mind jobb önismeret következtében az önépítés iránti igény felkeltése, fejlesztése. Kitartás, céltudatosság és elkötelezettség a célok megvalósításában.

Boldogságórák

A teljes Boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll, amelyek fokról fokra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit. Az egyes témakörök sorrendben:

1. Boldogságfokozó hála
2. Optimizmus gyakorlása
3. Kapcsolatok ápolása
4. Boldogító jócselekedetek
5. Célok kitűzése és elérése
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömök élvezete
8. Megbocsátás
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

Minden osztály havonta legalább egy boldogságórát tart, ahol feldolgozza az adott témát. Ha lehetőség van rá, a téma anyagát folyamatosan, több órán keresztül javasolt feldolgozni. Felső tagozaton az osztályfőnöki órák, alsó tagozaton beszélgető- és záró körök anyaga lehet.

A témák feldolgozásánál az iskolára jellemző tanulásszervezési eljárásokat alkalmazzuk, szem előtt tartva az adaptív oktatás ismérveit.

Az iskolai munkatervben feltüntetjük a Boldog iskola program felelősét, a program és az ezzel kapcsolatos módszertani megbeszélések az alsós és felsős munkaközösség munkatervében is megjelenik.

8. KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

A tanulói személyiségfejlesztésre irányuló nevelő-oktató munka iskolánkban egyrészt a nevelők és tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül. A tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata.

A közösségek fejlesztésével kapcsolatos SWOT

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
1. jó csapatszellem, jó közösségi érzés 2. hagyományok ápolása 3. jó programok, feladatok, sok színes megmozdulás, szakkörök 4. szervezőképesség, önállóság 5. önkritika, őszinteség	1. kiközösítés, periféria 2. tiszteletlenség, udvariatlanság, hangnem 3. felelőtlenség, kötelesség hiánya 4. klikkesedés 5. másság el nem fogadása

LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
1. több közösségi program, foglalkozás 2. Szülői Munkaközösség- szülői kapcsolat bővítése 3. közösségi, osztályfőnöki órák kihasználása 4. Művelődési ház 5. ifjúságvédelmi feladat	1. káros szokások, szenvedélyek 2. médiák 3. rossz példakép, érdektelenség, példakép hiánya 4. családi háttér 5. falusi csoport, társadalmi háttér

Minden tanév október 1-jéig elkészíti, s az osztályban tanítókkal egyeztetni az osztálya „közösségi – térképét”. Tanév végi értékeléskor a szükséges módosításokat elvégzi.

Nevelési eredménymérések lsd. 2. sz.melléklet szerint

Tanulói közösségek Az iskolai tanulói szervezetek

Az iskola nevelői a tanítási – tanulási folyamatba kiemelten fontosnak tartják a tanulók **motiválását**, a tanulói **aktivitás** biztosítását és a differenciálást.

Tanulási alapidőre

A hagyományos osztálystruktúrát szisztematikusan, több ízben megbontjuk. A csoportbontás során létrejövő tanulói szervezetek:

Kiscsoportos bontás: anyanyelv
matematika
idegen nyelv
életvitel – gyakorlati ismeretek

Egyéni differenciálás: tehetséggondozás
felzárkóztatás

Összevont évfolyamok (előadói csoportok):

epocháknál (környezet, középiskolai előkészítő,
pályaorientációs programoknál)
kézségtárgyakra – törvényi keretek között

Tanulási alapidőn kívüli csoportok

1. Tanórán kívüli csoportos tevékenység

- minden igénylőnek – csoportbontás létszámától függően,
- igény szerint iskolaotthonos csoport is működhet (étkezési térítéssel).

2. Tanulószoba:

- az iskolai felkészítésre 5-8. osztályban 3 óra, minden igénylőnek térítésmentesen

3. Szakkörök, szakcsoportok:

- egyéni jelentkezés képességek, érdeklődés, igény szerint a felvállalt tevékenységi körökben, térítésmentesen,
- minimális létszám 10 fő térítésmentesen

4. Önképzőkör:

- egyes tárgyakban kiemelkedő képességekkel rendelkező tanulóknak – szülők anyagi hozzájárulásával

5. Iskolai sportkör:

- minden tanulónak.

A fenti csoportok közül

- önkéntes csatlakozás szerint szerveződnek: a szakkörök, szakcsoportok,
- kiválasztás alapján szerveződnek: énekkar, egyes sportszakcsoportok.

A csoportok közül

- ingyenesek: az intézmény Nevelési Programjában felvállalt tanórán kívüli tevékenységi körök
- térítési díjhoz kötöttek: (szülői – tanulói extraigény programba nem tervezhető önképzőkörök önköltségesek).

A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos feladataink

1. A különféle iskolai tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása.

Feladat: Az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése.

2. A tanulók életkori fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében.

Feladat: A tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a kisgyermek heteronóm a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró – személyiségének lassú átalakulásától az autonóm – önmagát értékelni és irányítani képes – személyiséggé válásig.

3. Az önkormányzás képességének kialakítása.

Feladata: A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.

4. A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése.

Feladat: A tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata, a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a formákhoz tapasztalatokat gyűjtnek.

5. A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása.

Feladat: A tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.

Az iskola hagyományainak rendszere

Egy érdeklődő idegen, egy külső szemlélő, egy már iskolás évein régen túlhaladt szülő számára is valószínűleg a hagyományrendszer lesz az, amely a sajátos arculatot leginkább kidomborítja.

Az iskola sajátosságaiból adódóan itt, ezekről a hagyományokról szólva mutatjuk be azokat az egyediségeket és utánozhatatlanságot jelentő, akár több évet, évtizedet is érintő elemeit iskolánk életének, amely tevékenységek az azokban részt vettek számára a feledhetetlen iskolai napok gerincét adják, adhatják.

Ezekben a hagyományokban találhatjuk meg az iskolánk pedagógiai munkájának azt az üzenetét, amely a múltban gyökerezi, a mának szól, de építi a jövőt is.

Az iskola szervezeti hagyományai

- diákönkormányzat, diáktanács, diákképviselő, diáknapok
- házirend ügyei
- iskolatörténeti hagyományok (20 évenként évkönyv, kiállítás, múzeum, kapcsolat a régi tanárokkal, tanítókkal, diákokkal)
- iskolaújság, iskolarádió
- külső kapcsolatok (egyházakkal, társ-intézményekkel, óvodával, középiskolákkal, más általános iskolákkal, támogatókkal, szponzorokkal)
- a szülők és az iskola kapcsolatainak hagyománya

Az iskola tantárgyi hagyományai

- egyedi tantárgyak, tantárgycsoportok
- egy-egy tantárgyhoz kapcsolódó hagyományok (rendezvények, bemutatók, szakkörök, klubok, tantárgyi versenyek, vetélkedők, pályázatok), tanulmányi kirándulás
- vizsgák, végzést igazoló dokumentumok, oklevelek, elismerések hagyományai
- művészet és kultúra, iskolaújság, iskolarádió, énekkar, tánc, kiállítás.

Az iskolai rendezvények hagyományai országos, regionális szintű rendezvények

- csatlakozás helyi, regionális és országos akciókhoz, mozgalmakhoz
- regionális és országos mozgalmakhoz kapcsolódó (kezdeményezői) hagyományok (pl. tanösvény)

Iskolai szintű rendezvények

- ünnepek az iskolában, a névadó kultusz hagyományai, a családi jellegű ünnepek hagyományai, az állami (egyházi) ünnepek hagyományai, az iskolai élet hagyományai (pl.: avatás, búcsúztatás) iskolai tabló frissítése, karnevál
- iskolanapok, kulturális versenyek, szemlék, gálák, bemutatók, sportnapok, az iskolai könyvtár rendezvényei
- szülők és iskola közös programja (szülői értekezlet, családlátogatás, szülők iskolája, sportnap, nyílt nap, pályaválasztás, karnevál, gyermeknap, diáknap)
- nevelőtestületi hagyományok (tantestületi kirándulás, színházlátogatás, szakmai program, pedagógusnap, nyugdíjasok búcsúztatása, karácsony), iskolatörténet

Értékelési hagyományok

- a normarendszer nevelő hatása
- jutalmazás, elismerés, kitüntetés hagyományai
- elmarasztalás hagyományai
- tanárok, tanítók tanulók általi értékelése, szavazások
- az osztályozást felváltó értékelés rendszerének hagyományai

Az iskolai környezet alakításának hagyományai

- a tárgyi és szellemi környezet formáló hatása
- az intézmény külső megjelenése, az iskola belső képe
- az osztálytermek képe, rendje
- a szaktantermek berendezése, tárgyainak gondozása, a gyűjtés hagyományai
- a folyosók világa, dekorációja, rendje, az iskola faliújságai, hirdetőfelületei
- az iskolakert, park, az udvar kialakítása, a gondozásának hagyományai...

A település és az iskola kapcsolatainak hagyományai

- a település, település-rész ünnepi hagyományai, kultuszai az iskolában
- az iskola tanulóinak szereplései a település ünnepein
- a település ünnepei az iskolában...

Iskolai ünnepségek, megemlékezések

- tanévnyitó, tanévzáró ünnepély, ballagás
- október 23-i megemlékezés iskolai szinten
- március 15-i megemlékezés iskolai szinten
- az iskola névadójáról megemlékezés iskolai szinten
- karácsony, anyák napja évfolyam, osztálykeretben
- Föld Napja, Madarak és fák napja tagozat szintjén (alsó, felső)
- Gyermek nap, „suli napok” – diák-önkormányzati szinten
- Pedagógusnap – iskolai szinten

9. 1 Teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

Egészség, egészségvédelem, egészségnevelés – gyakran előforduló fogalmak. Beszélünk róla, ám – a statisztikai adatok tükrében úgy tűnik – még sem eleget, s nem elég hatékonyan.

Önpusztító mentalitás jellemzi ma az emberek nagy részét. Az elkerülhetetlen, kivédhetetlen, ártó tényezők mellé önként vállalunk újabbakat: dohányzás, drog, egészségtelen táplálkozás, mozgásszegény életmód növelik a betegségek kialakulásának rizikófaktorait.

A gyermekek leggyakrabban elhangzó kívánsága között szerepel a **pénz** és a **siker** mellett az **egészség**. Az egészség megfizethetetlen érték. **Egészség szükséges a**

sikerhez! Egészség nélkül nehéz pénzt szerezni. Röviden az egészség: jó közérzet. A felnőttkori egészségben a **lelki harmónián** alapuló önértékelt egészség jelenti a döntő faktort. Az egészség megőrzése segíthető a szervezetet érő káros hatások elkerülésével, vagy csökkentésével és a szervezet alkalmazkodó képességének erősítésével. Ez a jó alkalmazkodás éppen úgy testi, mint lelki kategória. Ezért sem hiányozhat az egészséges életmódból a rendszeres testedzés, a sportolás.

Az egészségnevelés fontossága

Az egészséget úgy értelmezzük, mint a mindennapi élet erőforrását. A tanulók távolról sincsenek tisztában azokkal a befolyásokkal, amelyek érik őket és működnek bennük, ezért olyan készségeket kell fejlesztenünk, amelyek lehetővé teszik számukra saját magatartásuk kedvező irányú befolyásolását.

Az egészségnevelési program arra való, hogy hozzásegítse a tanulókat a kellő ismeretek birtokában az egészséges életvitel kialakításához, a helyes értékrend felépítéséhez.

EGÉSZSÉGNEVELÉS		
Szomatikus nevelés	Pszicho higiénés nevelés	Szociálhigiénés nevelés
<ul style="list-style-type: none"> - Higiénés nevelés Személyhigiéné Környezethigiéné - Profilaxisra nevelés - Kondicionálás, sport, testnevelés - Baleset megelőzésre nevelés 	<ul style="list-style-type: none"> - Önismeret, önfejlesztésre nevelés - Egészséges életvezetésre nevelés - Környezeti hatások feldolgozására - Emberi kapcsolatok harmóniájára -A devianciák profilaxisa - Érzelmi nevelés 	<ul style="list-style-type: none"> - Kedvező társas miliő működtetése - Kommunikációs nevelés, érintkezési zavarok profilaxisa - Szerep feszültségek feloldása - Társadalmi izoláció megelőzése
<p>EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD</p> <p>TESTI - LELKI EGYENSÚLY</p>		

Támogatjuk az egészségorientált programokat, ahol a cél:

javítani az életminőséget, az egészséget és ezzel együtt megelőzni a testi-lelki betegségeket. Az elmélet és gyakorlat megfelelő egyensúlyával, ahol nemcsak hallhatják, láthatják, de ki is próbálhatják az ajánlottakat.

Fogyasztóvédelemmel összefüggő elemek, feladatok szinterei, módszerei

Kiemelt terület a NAT-ban a felkészülés a felnőtt életre, amelyben a fogyasztói kultúra kialakítása is szerepel, melynek célja: a tudatos kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése a tanulóknál.

Komplex egészségnevelő-környezeti programunk keretében sajátítják el tanulóink:

- a környezettudatos, kritikus fogyasztói magatartás elemeit,
- a veszélyes termékek és eljárások ellen való tiltakozás kompetenciáit,
- a megfontolt választáshoz szükséges döntési kompetenciákat,
- az állampolgári és társadalmi kompetenciák kialakítása során a jogos panaszok tisztességes rendezéséhez,
- az egészséges és elviselhető környezetben való élethez való beleszóláshoz szükséges ismereteket és kompetenciákat.

A fogyasztóvédelmi oktatás szinterei az oktatásban

- Egyes tantárgyak tanórai foglalkozásai
- Tanórán kívüli elemek (vetélkedők, versenyek, rendezvények)
- Kapcsolatok, együttműködések más iskolákkal, civil szervezetekkel.

Módszertani elemek:

- információgyűjtés az egyén és társadalom viszonyáról
- információfeldolgozás (adatgyűjtés, feldolgozás, információrögzítés)
- döntés – problémamegoldó gyakorlat ötletbörzével brainstorming-gal
- tervezés – (viták, szituációs játékok) fogyasztói kosár készítése
- cselekvés minél többször valós és helyi, valamint globális problémákon keresztül.

Érveléstechnikai gyakorlatok

- interjúk, felmérések készítése az emberek vásárlási szokásairól
- Eu-s szabályozások és helyi szabályozások tanulmányozása

9.1.1. Helyzetelemzés

Tárgyi – személyi feltételek helyzetéről

Iskolánk egészségnevelési programjának személyi feltételei adottak.

Mentálhigiénés szempontból:

- 1 Mozgásterápia a tanulási nehézségek megelőzésére és oldására tanfolyamot végzett
- 1 nevelő gyermek- és ifjúságvédelmi képzésben részesült
- 2 nevelő fejlesztő pedagógiai képzésben szerzett ismereteket
- 1 nevelő drámapedagógiai képzettséggel rendelkezik
- 1 nevelő konfliktuskezelő, önismereti tanfolyamon vett részt.

A testnevelés szempontjából:

- 1 testnevelő tanár dolgozik
- 1 tanító testnevelés kiegészítő spec. kollégiummal rendelkezik
- 1 tanító gyógytestnevelés kiegészítő szakkal
- 1 tanító vett részt 120 órás tánc és dráma tanfolyamon

A tárgyi feltételek is kielégítőek, hiszen iskolánk huszonöt éves épület, mely a mai kor igényeinek és előírásainak megfelelően készült.

Az iskola tantermei tágasak, világosak. Az iskolának 8 tanulócsoportja van. Az osztályok létszáma alacsony, átlagosan 17 fő. A tantermek mérete 42 négyzetméter, így egy tanulóra 2,4 négyzetméter terület jut. A tantermeket két sorban almatúrák világítják meg, ha szükséges, de a természetes fénnel való megvilágítás is megfelelő, hiszen a tantermek egy-egy oldala végig üvegezett. Van az épületnek 5 olyan tanterme is, amelyek kétfelől üvegezettek. A termek az ott tanuló tanulók életkori sajátosságainak megfelelő bútorzattal vannak felszerelve, jó lenne azonban, ha a tartáshibák megelőzésére alkalmasabb székeket szerezhethetnénk be.

Az iskolának külön előadótermei vannak:

- számítástechnika
- kémia /fizika
- technika
- ének-zene
- biológia

Az iskolához egy 24 m x 12 m alapterületű tornaterem is tartozik, fiú és lány öltözőkkel és zuhanyozókkal.

Az iskolának van egy 70 m hosszú salakos futópályája, egy 6m hosszú homokos ugrógödre, valamint egy bitumenes foci- és egy röplabdapályája.

Az alsós tantermek többsége mosdóval van felszerelve. A felső és alsó folyosóhoz tartozó illemhelyek rendezettek, tiszták, jól felszereltek. A jövőben szükségesnek tartjuk higiéniai okok miatt a folyékony szappantartók, valamint papírtörölköző-tartók felszerelését és használatuk bevezetését.

Az udvaron van hely a napközis gyerekeknek a szabadidő eltöltéséhez. A jövőben szeretnénk mozgáskoordinációt segítő játékokkal bővíteni a játékparkot.

Az iskola oktatási programjában az egészségnevelésnek és a környezeti nevelésnek helye, szerepe

- Az ifjúsági környezet- és természetvédelemre való tudatos nevelés formái:
A tanulókat mind a tanórákon mind a tanórákon kívül a környezet- és természetvédelemre neveljük. A tanórákon tanulmányi sétákat teszünk, a szabadidőben túrákon vehetnek részt, a napközis táborokat is ennek jegyében szervezzük rendszeresen. A környezetvédelmi szakkörön a tanulók megismerkedhetnek a tiszta környezet jótékony, valamint a szennyezett környezet egészségkárosító hatásával, a lehetséges segítségnyújtással. Versenyeken vesznek részt a tanulók, melyen tudásukat

kamatoztathatják. Az éves osztálykirándulásokon a saját tapasztalataikkal igazolhatják vissza az iskolában megszerzett ismereteket, gyakorlatot.

- A kulturált környezet kialakítására irányuló és ösztönző tevékenységek:

Az osztályfőnökök és a szaktanárok összehangolt munkával törekednek arra, hogy tanulóink hétköznapjaikat tiszta, kulturált környezetben töltsék. Ennek érdekében a tanulók tisztasági versenyben vesznek részt. Minden héten pontozással állapítjuk meg az egyes osztályok tisztaságának mértékét, és a z év során a legtöbb pontot elérő osztály jutalomban részesül. Környezetüket az osztályok díszítéssel is igyekeznek otthonosabbá, hangulatosabbá tenni. Korábban fásítási, virágosítási akcióink tevékeny részesei voltak. Madáretetőket készítettek. Saját környezetükért érzett felelősségüket a jövőben erősíteni kell!

- Az egészséges életmód kialakítására tett lépések:

Az egészséges életmód kialakításához szükséges a mindennapos testmozgás, amit az alsós osztályokban a mindennapos testnevelés órákkal sikerült biztosítani. Az alsós tanulóknak emellett rendszeres testmozgási lehetőséget nyújtanak a különböző szakkörök: néptánc, modern tánc, aerobic.

A felsős tanulók sajnos nem vehetnek részt minden nap testnevelés órán, de nekik is biztosítottak a rendszeres testmozgás feltételei a szakkörökön.

A testmozgáson kívül fontos a helyes táplálkozás, amit az iskolában étkező tanulóknak a változatosan kialakított étrenddel biztosítunk. Az iskolában működő büfé kínálatára is nagy figyelmet fordítunk, és próbáljuk az egészséges táplálkozást elősegíteni.

- A harmadik nagyon fontos része az egészséges életmódnak a pszicho- és szociálhigiéné biztosítása.

Iskolánkban megpróbáljuk minden tanulónknak biztosítani a számára legmegfelelőbb légkört, melyet a gyerekek és környezetük alapos megismerésével érhetünk el. DÖK-keretében részt vehetnek saját életük szervezésében.

Részt veszünk a különböző megelőző és ismeretterjesztő programokban. Napi kapcsolatban állunk a különböző szervezetekkel, /ÁNTSZ, védőnői szolgálat, rendőrség/ melyek a gyerekek egészséges életmódját tartják szem előtt. Előadásaikkal megerősítik és kiegészítik az osztályfőnöki órákon elhangzottakat.

- A pedagógiai szemléletváltás szükségessége:

A hagyományos egészségnevelés során szakértők (orvosok, pedagógusok, védőnők) mondják ki diákjainknak, mit is kell tenniük. A cél azonban az egyén magatartásának megváltoztatása. A hagyományos megközelítés arra a feltevésre épül, hogy az emberek szabadon választhatnak az egészséggel kapcsolatos magatartások között és kevés figyelmet fordít a társadalmi és gazdasági tényezőkre, az azokból fakadó korlátokra. További jellemzője, hogy elsősorban az egészség-betegség fizikai oldalára fordít figyelmet. Módszere: az információközvetítés.

A nem hagyományos megközelítésű komplex programok fő jellemzője, hogy az egészség fizikai-lelki és társadalmi oldalról azonos súllyal kezeli. Módszere: az ismeretközvetítésen túl módosítja az egészséggel kapcsolatos beállítódásokat, és ez a magatartásbefolyásolási folyamat segíti az egészséggel kapcsolatos értékek tisztázását. Ezekben a programokban a részvétel elve a fontos.

Pedagógusok továbbképzéséhez, önképzéshez nyújtott segítség

Iskolánk nevelőtestületének tagjai rendszeresen részt vesznek továbbképzéseken, így a helyzetelemzés személyi feltételeinél felsorolt képesítésekkel rendelkeznek a nevelőtestület tagjai.

Az önképzéshez is sok segítséget nyújt és biztosít az iskola. A könyvtárban a témával kapcsolatos szakkönyvek és kézikönyvek találhatóak. A médiatár is egyre több olyan anyaggal bővül, mely az egészségnevelés témaköréhez kapcsolódik. Az egészségnevelésről szóló programokról tájékoztatást kapnak a nevelőtestület tagjai és az érdeklődők részt vehetnek e programokon.

Iskolai szinten több formában is foglalkoztunk az egészségnevelés színtereivel.

A nevelőtestület nevelési értekezleteken megtárgyalja az aktuális problémákat.

Háziversenyek, vetélkedők, pályázatok, melyek az egészségnevelést segítik

Rendszeresen figyeljük a kiírt pályázatokat, melyek rajzos, ügyességi vagy bármely formában az egészségnevelést célozzák és igyekszünk bevonni a tanulókat. Ezzel is ráirányítva figyelmüket egy-egy aktuális vagy kulcsfontosságú problémára.

A városi elsősegélynyújtó és csecsemőgondozó versenyen gyakorlatban is kipróbálhatják, összemérhetik ismereteiket.

A váraplati Magániskola által meghirdetett környezetvédelmi vetélkedőn hasznosítják tapasztalataikat tanulóink.

Bármilyen szervezésben, mely a megelőzést segíti a drog, dohányzás, alkohollal szemben, indítjuk a gyerekeket az ilyen témájú versenyeken, plakát, ill. rajzversenyeken, ahol a résztvevők közösen alakítják, korrigálják nézeteiket, ismereteiket az egészségesebb „választások” irányába.

Szülők számára szervezett programok

Szülői értekezleteken aktuális feladatok megvitatása az osztályfőnöki órák témaköréhez kapcsolódva. Külső előadót is bevonunk a speciális problémák kezelésére.

Rendszeres közös pedagógus- tanuló sportolásra adunk lehetőséget.

Az iskola kapcsolatrendszere

Iskolánk kapcsolatot tart fenn az ÁNTSZ Egészségügyi Szolgálatával /„Ételed az életed” - egészséges táplálkozást bemutató program az 5. osztályos tanulóknak/, a Vöröskereszttel, a rendőrség prevencióval foglalkozó munkatársaival, az iskolaorvossal, a védőnővel, valamint az iskolafogászatot ellátó fogorvossal.

Kulcselemek

- egészségnevelésre elkötelezett nevelőtestület
- e feladatra felkészített pedagógusok
- korszerű pedagógiai munka
- kapcsolatok ereje
- személyes kompetenciák fejlődésének segítése
- egészségvédő motivációk fejlesztése
- az egészségvédő képességek kialakításának segítése
- szülők bevonása, aktív részvétel a programban

9.1.2 Program kidolgozásának alapelve, célja, szerepe

Alapelvek

Az iskola valamennyi résztvevőjét – pedagógust, szülőt, tanulót – egyaránt érintse, átszője az iskola valamennyi viszonyrendszerét, és nyitott legyen az újabb résztvevők, (orvos, védőnő, pszichológus, szociális munkás stb.) bevonására, továbbá bármikor készen álljon a velük történő együttműködésre.

A program kialakítása során a legfőbb törekvésünk az volt, hogy a pedagógusokat érdekeltté tegyük a közös munkában.

E programunk végrehajtása nem kampányfeladat, hanem folyamat, amelynek során a pedagógusok megismerik és alkalmazzák azokat a módszereket és technikákat, melyek a harmonikus emberi kapcsolatok kialakítását fejlesztését szolgálják.

Az eszményekben olyan tanuló képe él, aki a közös családi és iskolai nevelés eredményeképpen egyesíti magában az alábbi tulajdonságokat:

- szellemileg és testileg egészséges, edzett;
- egészségesen él;
- szeret sportolni, mozogni;
- megjelenése és személyes környezete tiszta, ápoltság, gondozott.

Egészségnevelésünk célkitűzéseinek meghatározása

Mottó:

„A testnek legyen ereje, hogy a léleknek engedelmeskedhessék.
A jó szolgának erősnek kell lennie.
Minél gyengébb a test, annál többet parancsol, minél erősebb, annál engedelmesebb.”
/Rousseau/

- A mi iskolánk olyan, ahol az iskola tárgyi környezet, az emberi kapcsolatok minősége egészségtámogató.
- Ahol az egészségnevelési és környezeti nevelési tevékenység átfogó, integráns része az iskolai nevelésnek és oktatásnak, átszövi az iskola mindennapjait.
- Nagyobb hangsúlyt kell helyezni az iskolai egészségügyi szolgálat és az iskola közti párbeszédre, együttműködésre.
- Az iskola tegye lehetővé, hogy falain belül az egészséges életmód gyakorlását biztosítsa / mindennapi testedzés, stressz mentesség, étkezési kultúra stb./.
- Lehetőség szerint a hátrányos helyzetű tanulóknak is adjon módot az egészséges életmód elemeinek elsajátítására.
- A dolgozók számára váljon az iskola egészséges munkahellyé /szemüveg, számítógép, öltöző stb./
- Prevenációs projekt kidolgozása a mentálhigiénés betegségek megelőzése céljából.

Egészségnevelési szerepe – a program feladata

A mi iskolánk olyan specifikusan irányított intézmény, ahol az egészségnevelés megfelelő tárgyi és technikai környezetben személyi háttérrel, szakképzett, elkötelezett nevelőkkel célirányosan, rendszerezetten egymásra épülve történik.

Lehetséges haszna éppen abban rejlik, hogy az egészségnevelés minden területét áthatja, az életkorhoz igazodva, a fokozatosság elvére építve fejt ki hatását. Nevelő- oktató munkánk akkor sikeres, ha tanulóink a megszerzett ismerteket mindennapi életükben a gyakorlatban is hasznosítják.

9.1.3 A program feladata

Pedagógiai szemléletünk szerint a nem hagyományos megközelítésű komplex programokban az egészségnevelés fogalmába - tágabb értelmezésben – a testi és lelki, társadalmi és környezeti tényezők és a közösségi kapcsolatok is beletartoznak.

A tanulók számára

A testi jellemzők közül a

- testkultúra:

Kiemelt cél a tanulók általános mozgásműveltségének fejlesztése, amelynek alapját képezik a motoros képességek fejlesztése.

Általános fejlesztési célok:

- tér-idő és mozgásészlelés
- tájékozódási képesség
- fizikai cselekvés fejlesztése
- érzékszervi és testi fogy. javítása, gyógytestnevelés
- keringési zavarok kezelése
- kondicionális képességek (erő- álló-gyorsaság)
- koordinációs kép. fejlesztése
- szociális érzékenység, csoport és csapatkompetencia fejlesztése
- téri-tárgyi kommunikáció fejlesztése

- egészséges táplálkozás:

Kiemelt cél a tanulók egészséges táplálkozásra nevelése, amelynek alapja az iskolai étkeztetés. Általános fejlesztési célok:

- az egészséges táplálékok megismerése,
- az iskolai büfé kínálatának fejlesztése,
- egészségtelen táplálékok visszaszorítása,
- külső előadók meghívása,
- „Ételed az életed” program az 5. osztályosok körében,
- kötelező tanórákon vagy modulok körében, szakkörökön szélesíteni az ismereteket.

- mentálhigiénia:

- higiénias magatartásra nevelés
- nemi nevelés
- családi életre, társsá nevelés, szülővé nevelés
- krízis prevenció (függőségekhez vezető szokások megelőzése: alkohol, dohányzás, drog, egyéb

- mindennapos testmozgás

A lelki jellemzőknél

1. Kiemelt célunk a gyermek személyiségének fejlődése, társas lényé válása során olyan környezeti minták, normák és elvárások kialakítása, amely elősegíti az érett, harmonikus, érzelmileg kiegyensúlyozott felnőtté válást,
2. Módszerünk: az egyéni elvárásokat toleráló, a személyiség egyediségét erősítő individualizáló nevelés. A „különleges”, érzékelési – értelmi – viselkedési magatartászavarokban szenvedő gyermeknek a szerető elfogadásán alapul.
3. Tevékenységeink a gyermek szükségleteinek megismerése, erősségeik, hátrányaik feltárására, optimális fejlesztésükre irányulnak.

4. Önismereti fejlesztés:

- frusztráció csökkentése, toleranciára nevelés, stressz kezelés a drámapedagógia eszközeivel,
- szorongás kezelése
- döntéshozó képesség fejlesztése
- érzelmi beszűkültség szélesítése a művészeti tárgyakra, ill. hagyományainkon keresztül,
- reális önismeret kialakulásának segítése az osztályfőnöki órákon kiemelten,
- társak ismerete, a csoportszerveződés, a csoportmunka alapjainak elsajátítása.
- tájékozódás a környezetben, a társas kapcsolatokban
- jártasság a veszélyhelyzetek felismerésében
- teherbírás
- konfliktuskezelés

A környezeti tényezőknél – az egészséges és biztonságos életre nevelés képességének kialakítása, baleset megelőzés, közúti elsősegély-nyújtási ismeretek elsajátítása

- a személyes biztonság megőrzése,
- környezetvédelmi ismeretek és tevékenységek,
- az ember felelőssége a természet iránt,
- tisztelet és szeretet az ember, a természet iránt,
- az életminőség javítása.

A pedagógusok számára

Nem közömbös, hogy milyen azoknak az egészsége /testi – lelki/, akik a gyermekek nevelésével foglalkoznak.

- Hangsúlyt kell fektetni a pedagógus továbbképzésre;/MIP-ben megfogalmazott képzések szerint/
- A szakmai munka konfliktusainak feloldására esetszegbeszélő csoport kialakítása; /Továbbképzési tervünkben tervezett képzés/
- Testi egészség megőrzése érdekében sportolási lehetőségek biztosítása. /munkahelyi testnevelés/

Külső tényezők

- Bevonni a családokat, a lakóhely polgárait, hatni a szülők ezirányú tevékenységére.
- Kitekinteni a lakóhely problémáira és a globális problémákra.

9.1.4 Az egészségnevelés programszerkezete, területe

Az egészségnevelés területei

Tanórai

Magyar irodalom, technika, természetismeret, biológia, földrajz, testnevelés, osztályfőnöki órákon. Lsd. Mellékletben

A mindennapos testnevelés megvalósításának szinterei, céljai, feladata

Az iskola egyik nevelési feladata az ép személyiség kialakítása, az életben szükségszerűen jelentkező fizikai és lelki terhelések elviselésére történő felkészítés, a testi és lelki egészség fejlesztése, megőrzése, az ehhez szükséges szokásrendszer kialakítása.

Az egészségmegőrzés egyik lényeges tényezője a rendszeres testmozgás, továbbá ennek életszükségletté válása. A mozgás iránti igény kialakítását nagyon korán, de óvodás-kisiskolás korban kell megkezdeni, s az iskolai tanulmányok során mindvégig nagy hangsúlyt kell rá fordítani!

Közismert, hogy Magyarország népessége sokféle egészségproblémával küzd, amelynek egyik fő oka: a mozgásszegény életmód. Ezzel magyarázható, hogy körünkben is magas a túlsúlyosak, gerincproblémával küzdők, a nem megfelelő állóképességűek aránya.

Ezeknek az egészségügyi, fejlődési rendellenességeknek kezelésében óriási szerepe van az iskolai gyógytestnevelésnek, a szabadidőben végzett, az életmódot átalakító sporttevékenységeknek.

A testedzés a sportoló egyén számára: a jobb közérzet, az egészség, a fizikai és a pszichikai teljesítőképesség megszerzése, megtartása és fokozása érdekében végzett rendszeres sportmozgás.

A testedzéseket rendszeresen végző egyén edzett edzett lesz, azaz erős, szívós, ellenálló és a nehézségeket leküzdő. A testedzés erősíti a szívet, a keringési rendszert, és csökkentheti a magas vérnyomást. Edzi az akaraterőt, formálja a jellemet, s könnyíti a problémák megoldását.

Támogatja a:

- társas kapcsolatok kialakításának lehetőségét,
- az önbizalom növelését,
- a testi-lelki harmónia elérését.

Heti 5 óra 2012/2013-as tanévtől 1. és 5. évfolyamon, majd felmenő rendszerben

- **Tanítási órák:** (alsó tagozatban heti 3 alkalom, felsőben 2,5)
  - a tanulók egészséges testi fejlődésének biztosítása,
  - általános testi képességek fejlesztése,
  - a helyi tantervben előírt mozgásanyag elsajátítása,
  - tartásjavító gyakorlatok rendszeres végeztetése,
  - fizikai képességek mérése.

Ezekben az órákon igyekszünk a tanulók számára biztosítani

- a megfelelő keringési és légző rendszeri terhelést,
- a megfelelő ismereteket a különböző testnevelési és sportjátékok elsajátításához és gyakorlásához,
- a lehetőségeinkhez és helyi adottságainkhoz igazodóan különböző életmódokhoz tartozó sportágak megismertetését,
- a gyengébb fizikai adottságú tanulók számára is sikerélményt nyújtó mozgásformák.

- **Gyógytestnevelési csoportok:** (heti 3 alkalom, az iskola- és a sportorvos által kiszűrt tanulóknak helyben a tanulási órán kívül)

Alsó és felső tagozatban a mozgásszervi rendellenességekkel bíró tanulók speciális gyakorlatokkal történő fejlesztése, személyre szóló gyakorlatok elsajátítása, önálló végzése. Elváltozásokkal küzdő gyerekek száma évről-évre növekszik, ami csoport és óraszám növekedést von maga után. Ez a létszámnövekedés indokolttá tenné a heti 3-szor 2 csoportban történő foglalkozást. Célunk a gyógy úszás lehetőségeinek biztosítása, amely jótékony hatású az elváltozások kezelésére.

• Tanórán kívüli sportfoglalkozások

- A nagyobb mozgásigénnyel rendelkező tanulók sportágválasztási lehetőségének biztosítása.
- Sportágak mozgásanyagának magasabb szintű megismerése.
- Tanulók versenyeztetése, házi versenyek szervezése, lebonyolítása.
- A testnevelés órákon túl mindennapos testneveléshez szükséges időkeret biztosítása.
- Testnevelési játékok, sportmozgások megismertetése, megszerettetése, kedvező személyiségjegyek kialakítása.
- Napközis tanulók játékos mozgás és sportfoglalkozása.

Ezek a sportfoglalkozások sokrétűek, népszerűek a tanulók körében.

A következő sportfoglalkozásokból választhatnak a tanulók:

- foci (alsó, felső)
- kézilabda (alsó, felső)
- röplabda

- **Úszás**

A helyi tanterv tartalmazza a testnevelés órák keretében kötelezően tartandó úszásoktatást 4. és 6. évfolyamon tömbösítve 18 órában.

- **Szabadidősport**

Az életmódsportok egyre nagyobb tért hódítanak napjainkban. Az iskola nem kíván lemaradni – e méltán népszerű – sportolás megszerzéséről és működtetéséről. Tervezzük ezt havonta 1 alkalommal. Szülők bevonásával, amely a jobb kapcsolattartást az iskola – szülő között is hivatott szolgálni. (kerékpározás, túrázás)

- **Iskolai sport**

Elsősorban az alapfokú versenyeken való részvétel, alkalomszerűen a diákolimpiákon. Fő profil: atlétika, labdarúgás, torna, kosárlabda, játékos sportvetélkedők. Ezen versenyek minden tanév munkatervében részletesen, költségmegjelöléssel szerepelnek.

Felmérési rendszerünk:

- orvosi egészségügyi felmérés (szerkesztett lap alapján, iskolaorvos végzi) az 1. osztályba lépéskor, az 5. évfolyam elején, és a 8. osztály végén.
- eurofit felmérés évi rendszerességgel, a testnevelő tanórán végzi,
- iskolai háziversenyek,
- gerincteszt évenkénti felmérése,
- tantárgyi mérések.

Tanórán kívüli

Tömegsport, szakkörök, napközis foglalkozás, tánc, gyógytestnevelés. Lsd. Mellékletben

A megvalósítás programszerkezete

Modulprogram	Eszköz	Felelős
I. Testi egészség fejlesztése Mindennapos testnevelés <ul style="list-style-type: none"> - úszásoktatás - gyógytestnevelés - DSK – csoport - tömegsport - iskolai sportkupák - szabadidős tevékenységek 	Tantervi program Sportbemutató, akadályversenyek, kirándulások, túrák	Testnevelő
II. Lelki egészség		

fejlesztése Hátrányok kompenzálása Egészségre káros szokások megelőzése <ul style="list-style-type: none"> - iskolarádió - könyvtár - DÖK - fórumok szülőknek és gyerekeknek Együttműködés kialakítása /ÁNTSZ, orvos, védőnő, rendőrség/	Osztályfőnöki órák, előadások, dramatikus játékok, vitakörök, filmek, pályázatok, egészségnevelő programok /DADA/	Osztályfőnökök, gyermek- és ifjúságvédelmi felelős
III. Higiénés magatartásra nevelés Külső programok használata <ul style="list-style-type: none"> - versenyek, bemutatók 	Blend-a-Med fogápolási program Always-program	
IV. Egészséges táplálkozásra nevelés Kötelező tanórák keretében Iskolai étkeztetés Külső programok Ételbemutatók, vetélkedők szülők bevonásával	Biológia, technika, egészségtan, osztályfőnöki órák „Ételed az életed” program az 5. osztályosoknak	Osztályfőnökök
V. Közlekedésbiztonságra nevelés <ul style="list-style-type: none"> - iskolai KRESZ-oktatás - elsősegélynyújtó szakkör szervezése - kockázatok, veszélyek felismerésének segítése - propagandatevékenység /iskolarádió, iskolaújság, faliújság/ 	„Egy nap a biztonságért” program	Osztályfőnökök
VI. Családi életre nevelés Tanórai keretben Szakköri keretben Tájékoztató programok, előadások külső segítség bevonásával Szülői programok	Technika, osztályfőnöki órák, biológia, esetleg modulok keretében Csecsemőgondozó szakkör Elsősegélynyújtó szakkör Védőnő, iskolaorvos, gyermeknőgyógyász	Védőnő Osztályfőnökök

Mentálhigiénés feladatok

- megfelelő iskolai légkör kialakítására törekszünk
- a nevelés a gyermeki személyiség egészére irányuljon
- vegye figyelembe az egyéni képességeket
- hátránykompenzáló programok
- egészségre káros szokások megelőzése
- kábítószer megelőzési stratégia kidolgozása
- iskolarádió
- könyvtársarok
- diák-önkormányzati programok
- szülő és diákfórumok
- rendkívüli osztályfőnöki órák, előadások, dramatikus játékok
- egészségnevelő programok bevezetése, felhasználása /DADA, Ételed az életed/
- ismertető filmek, kiállítások, vitakörök, pályázatok
- tematikus előadások összevont osztályokkal
- együttműködés kialakítása: iskolaorvos, rendőrség, ÁNTSZ, védőnői szolgálat

A testi fejlődéssel kapcsolatos egészségnevelési programok

Mozgástevékenység – mozgási igényre nevelés

Minden pedagógusnak szem előtt kell tartania, hogy a testmozgás a fizikai és a lelki egészséget egyaránt erősíti

Mindennapos testmozgás biztosításának lehetőségei:

- Tömegsport- órák számának növelése
- Az úszás lehetőségének a biztosításával
- A túrázás iskolai szintű szervezésével
- Napközis torna bevezetésével
- Néptánc
- Játékos, egészségfejlesztő testmozgás
- Sportrendezvények, sportnapok szervezésével
- Erdei iskola program 8kizárólag szülői hozzájárulás, költségviselés esetén)

2012/13-as tanévtől testnevelés órák száma 1-8. évfolyamon felmenő rendszerben

A tantervben szereplő feladatok	Tanórán kívüli délutáni óra	Szakkörök
1. osztály: természetes mozgások fejlesztése, utánzó járás – futás feladatok, egyensúlyozás, dobó,-ritmus – érzék fejlesztése.	Szabadtéri játékok Mászások Kúszások	Foci (1-4. évf.) Óraszám: heti 1 óra Kézilabda

		Óraszám: heti 1 óra
2. osztály: ügyességi feladatok, sor- és váltó versenyek, mozgáskoordináció fejlesztése, kitartó futás, talajtorna: gurulóátfordulás előre-hátra, célba dobások; atlétika: gyorsaságfejlesztés, dobóerő növelés, ugrótechnika elsajátítása.	Labdajátékok Foci: fiú-lány Kidobók	Foci (1-4. évf.) Röplabda (1-4. évf.) Kézilabda Óraszám: heti 1 óra
3. osztály: gyorsasági-, erőfejlesztés, kötélmászás: mászó kulcsolás. Pad-bordásfalgyakorlatok; egyensúlyozó gyakorlatok, talajtorna: fejjállás. Labdajátékok: foci. Atlétika: távolugrás, 60 m, kislabda hajítás.	Labdajátékok Szabadtéri pad mászóka gyakorlatok	Foci (1-4. évf.) Kézilabda Óraszám: heti 1 óra
4. osztály: állóképesség fejlesztése 7 perces futásokkal, atlétikai feladatok szint növekedéssel (távolugrás, kislabda hajítás, 60 m) Talajtorna: fejjállás, kézállásba lendülés, szekrényugrás 3-4 részes szekrényen támaszos ugrások, Labdajátékok: zsinórlabda, kézilabda, foci	Labdajátékok csapat-munkára törekvés Pontszerző, zámoly, labda, foci stb. Járás- futás feladatok a szabadban	Foci (1-4. évf.) 1 óra Röplabda (1-4.évf.) Kézilabda Óraszám: heti 1 óra
5. osztály: az 1-4. évf. megszerzett elemi szintű technikai tudás közéletben a sportági alaptechnikákhoz a tanulók keringési-, légzési-, és mozgatórendszerének fejlesztése az életkori sajátosságokat figyelembe véve. Mozgásukat a cselekvés biztonság, játékukat a kreativitás jellemezze, rendszeresen test-mozgásra, edzésre buzdítás.		Foci (5-8. évf.) Heti 1 óra Kézilabda (5-8. évf.) Heti 1 óra Röplabda (5-8.évf) Heti 1 óra
6. osztály: mozgáskultúra fejlesztése. A tanulók mozgás, és játékszükségletének kielégítése és fenntartása, atlétika és		Foci (5-8. évf.) Heti 1 óra

<p>torna alaptechnikáinak elsajátítása, aktív részvétel a sport-játékokban. Az életkornak megfelelő szokás-rend kialakítása. Szabadtéri tevékenység vállalása.</p>		<p>Kézilabda (5-8. évf.) Heti 1 óra Röplabda (5-8.évf) Heti 1 óra</p>
<p>7. osztály: az elsajátított sportági alaptechnikák továbbfejlesztése, dinamikus fejlődjön általános erejük, javuljon mozgáskoordinációjuk. Aktívan vegyenek részt képességeik fejlesztésében. Elfogadható szinten játszanak 2 labdajátékot.</p>		<p>Foci (5-8. évf.) Heti 1 óra Kézilabda (5-8. évf.) Heti 1 óra Röplabda (5-8.évf) Heti 1 óra</p>
<p>8. osztály: rendszeresen végezzenek sport és mozgástevékenységet, mozgáskoordinációjuk javuljon elsősorban, tornateljesítményük-be jelentkezzen. Tudják alkalmazni a sport-játékok technikáinak alapelveit.</p>		<p>Foci (5-8. évf.) Heti 1 óra Kézilabda (5-8. évf.) Heti 1 óra Röplabda (5-8.évf) Heti 1 óra</p>

**A mindennapi egészségfejlesztő testmozgást biztosító sportfoglalkozások oktatásszervezési terve
2012/2013-as tanévtől felmenő rendszerben**

Osztály	Iskola által szervezett foglalkozások						Szabadidő játékok	Úszás	
	DSK- foglalkozás					Foci			
	Testnevelés óra	Gyógytestnevelés	Gyógy úszás	Szabadidő sport	Labdajátékok				
					Kézilabda/ röplabda				
1. oszt.	5	2,73	-	-	1	1	1,73		
2. oszt.	5	2,73	-	-	1	1	1,73		
3. oszt.	5	2,73	-	2	1	1	-		
4. oszt.	5	2,73	-	2	1	1	-	0,5	
5. oszt.	5	2,73	-	2,23	1	1	-		
6. oszt.	5	2,73	-	2,5	1	1	-	0,5	
7. oszt.	5	2,73	-	2,5	1	1	-	-	
8. oszt.	5	2,73	-	2,5	1	1	-	-	

Higiénés magatartásra nevelés

- Blend-a-Med fogápolási program, vetélkedők
- versenyek, bemutatók
- Always-program: serdülőkori higiéniai problémák megoldásához segít

Egészséges táplálkozásra nevelés

- Technika, biológia, egészségtan és osztályfőnöki órák keretében
- Iskolai büfé kínálatának bővítése
- Iskolai étkeztetés
- -„Ételed az életed” program az 5. osztályosok számára
- Ételbemutatók, vetélkedők szervezése szülők bevonásával

Biztonság megőrzése

- Közlekedésbiztonságra nevelés
  - elsősegélynyújtás – projekt program
  - iskolai Kresz-oktatás és vetélkedők szervezése
  - elsősegélynyújtó szakkör szervezése
- Kockázatok, veszélyek felismerésének segítése, a felelősségvállalás kérdései
- Propaganda tevékenység:- Iskolai honlap
  - iskolarádió
  - faliújság
- -„Egy nap a biztonságért” program

Növekedés, változás, emberi szexualitás, családi életre készítés

Tanórai keretben

Biológia, technika, osztályfőnöki órák, esetleg modulok

Szakköri keretben

Csecsemőgondozó

Elsősegélynyújtó

Tájékoztató programok, előadások iskolaorvos, védőnő gyermeknőgyógyász bevonásával

Szülői programok

Együttműködés

Együttműködés az iskola – egészségügyi szolgálattal, rendőrséggel, családsegítő szolgálattal, civil szervezetekkel, drogambulanciával,

- Egészségnevelési prevenciós programok figyelemmel kísérése
  - Testnevelési csoportbeosztással kapcsolatos egyeztetés / gyógytestnevelés, /
  - Iskolafogászati közös prevenciós programok szervezése
  - Családi életre készítés közös feladatai
  - Egészségre káros szokások kialakulásának megelőzésében végzett közös tájékoztatások, programok

Együttműködések kialakítása a környezeti nevelés területén

Helyi környezetvédő egyesületekkel

Erdei iskolai programokban való közös feladatok aktivistákkal, civil szervezetekkel

9.1.5 Tevékenységek, területek

Kötelező tantárgyak

- biológia
- földrajz
- osztályfőnöki
- testnevelés
- technika
- magyar irodalom

Rendkívüli tantárgy

- egészségtan modul /integrált, önálló/

Szakkörök

- környezetvédő szakkör
- elsősegélynyújtó szakkör
- csecsemőgondozó szakkör
- sportszakkörök
- tánc
- háztartástan szakkör

Propagandamunka, felvilágosító tevékenység

- osztályfőnöki órákon
- szülői értekezleteken, fogadó órákon
- faliújságon
- iskolaújságon keresztül
- iskolarádióban
- nevelőtestületi értekezleteken
- könyvtári sarokban
- munkaközösségi foglalkozásokon

Országos programok felhasználása

/DADA, „Ételed az életed”, Always, Blend-a-Med/

Iskolai továbbképzések szervezése

- esetmegbeszélő klub
- konfliktuskezelési tréning
- felmérések és elemzések /szülők és gyerekek között/

Egészségnevelés számára ajánlott módszerek:

- interjúk, felmérések készítése az iskola közvetlen partnerei és az egészség viszonyáról
- serdülőkori önismereti csoportfoglalkozások
- problémamegoldó gyakorlatok értékeléssel
- szituációs játékok
- részvétel a helyi egészségvédelmi programokon
- sport, kirándulás, egészségnapok szervezése
- érveléstechnikai gyakorlatok (hatékony kommunikáció elsajátítása)

9.1. 6. Eredményvizsgálatok

Egyes tanulók esetében

- az iskolai cél- és értékrendszer megvalósulására
- a szociális képességek alakulására
- a beállítódások és értékorientáció fejlődésére
- a csoporthelyzet megismerésére
- a konfliktuskezelés módjára irányul

Osztályközösségek esetében

- a csoportviszonyok alakulásának
- a közvéleménynek
- a morális gondolkodásnak
- az informális kapcsolatrendszernek
- a tevékenységrendszernek a megismerésére irányul

Eredményvizsgálati módszerek

- folyamatkövető megfigyelés
- célzott megfigyelés
- helyzetfelmérés /szociometriai vizsgálat/
- tevékenységelemzés
- egyéni és csoportos megbeszélés, interjú

9.2 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai tervek

- **Elsősegélynyújtást oktató pedagógusok továbbképzése**

A továbbképzés célja:

hogy az oktatási intézményekben legyenek olyan pedagógusok, akik az elsősegély-nyújtási és/vagy baleset-megelőzési ismereteket oktatják, a veszélyhelyzeteket felismerik, illetve ellátják. További célok közt szerepel az elsősegély-ismeretek fontosságának bemutatása, annak népszerűsítése, illetve az, hogy minél több oktatási intézménybe lehetőség legyen a téma akár tanórai, akár szakköri oktatására.

A továbbképzés célcsoportja: bármely pedagógus. Óvodapedagógus, tanító, tanár.

A továbbképzés végére teljesítendő tartalmi követelmények:

A továbbképzés végére a résztvevők sajátítsák el:

- az ember létfenntartó szerveivel kapcsolatos ismereteket;
- az elsősegélynyújtás alapjait, valamint az elsősegély-oktatás életkori sajátosságait;
- a segélynyújtás és a biztonsági előírások jogi vonatkozásait;

A továbbképzés végére a résztvevők legyenek képesek a:

- baleseti helyzetek felismerésére, azok ellátására, segélyhívásra;
- társszervezetekkel kapcsolat felvételre;
- baleseti szimulációk megrendezésére;
- pedagógiai eszköztárukat bővíteni a megismert lehetőségekkel, valamint ismereteiket önállóan fejleszteni.

A 2013/2014 tanévtől kezdődően tanévenként 1-1 pedagógus elsősegély-nyújtási ismeretek témájú továbbképzése szerepel az intézmény továbbképzési tervében.

Elérendő célkitűzésünk, hogy a biológia szakos tanárokkal együtt 5 elsősegélynyújtást oktató pedagógus legyen intézményünkben.

- **Elsősegély-nyújtási és baleset-megelőzési ismeretek oktatásának megvalósítása intézményünkben**

Elsősegély-nyújtási és baleset-megelőzési ismeretek a tantárgyak rendszerében

NAT 2012

EMBER ÉS TERMÉSZET MŰVELTSÉGI TERÜLET

TERMÉSZETISMERET (5–6. ÉVFOLYAM)

6. Az ember megismerése és egészsége

Önfenntartás.

Alapfokú elsősegélynyújtás.

BIOLÓGIA (7–8. évfolyam)

6. Az ember megismerése és egészsége

Egészség.

Alapfokú elsősegély-nyújtási ismeretek.

FIZIKA (7–8. évfolyam)

6. Az ember megismerése és egészsége

Az elektromos áram hatása az élő szervezetre.

Veszélyek, érintésvédelmi ismeretek.

KÉMIA (7–8. évfolyam)

6. Az ember megismerése és egészsége

Veszélyes anyagok és kezelésük a háztartásban.

Elsősegély-nyújtási és baleset-megelőzési ismeretek a tanórán kívüli oktatásban-nevelésben

Az intézmény Házirendjében, Szervezeti és Működési Szabályzatában, valamint a Munkavédelmi- és Tűzvédelmi Szabályzataiban foglaltak szerint baleset-megelőzési oktatás a tanév kezdetén, az osztályfőnöki órákon, s szükség szerint pl. kirándulások, üzemlátogatások alkalmával, illetve fokozott figyelemmel a testnevelés, az életvitel és gyakorlati ismeretek, a fizika, a kémia, az informatika tantárgyak tanításakor.

- a) Elsősegélynyújtó szakkör – tanévenként 1 csoport
- b) Alapszintű elsősegélynyújtó tanfolyam szervezése – tanévenként
- c) Minden év júniusi projektnapján a nyolcadikos évfolyam záró tesztet, illetve gyakorlati tevékenységgel igazolja a követelmények teljesítését, melyről igazoló oklevelet kapnak.

Tematika:

- vészhelyzetek felismerése
- helyszínbiztosítás
- általános betegvizsgálat
- vérzéscsillapítás, végtagsérülések felismerése és ellátása
- komplex újraélesztés és félautomata defibrillátor használata
- égési és marási sérülések
- mérgezések
- stroke, infarktus, angina
- görcsrohamok
- egyéb belgyógyászati esetek

Elsősegély mobil alkalmazások

Javasoljuk a tanulók mobiltelefonjára ennek letöltését.

http://elsosegely.webbeteg.hu/page/mobil_alkalmazas

10 .1 A pedagógusok feladatai

A műveltségi anyag ismeret- és tevékenységei köre

Kommunikációs nevelés, képzés

Beszéd-, olvasás- és írástechnika

- szövegértés, szövegalkotás

Metakommunikáció

Nyelvi illem (beszédhelyzet: ki, mit, kinek, mikor mond és hogyan mondja), a mindennapi társas kapcsolatok és az alkalmi megszólalás műfajai és stílusa.

Társadalmi, történelmi, politikai, állampolgári nevelés

- a Magyar történelem legfőbb eseményei, vonulatai
- a lakóhely történetének főbb eseményei
- „kis magyar néprajz”, múzeumlátogatás
- társadalmi, politikai, gazdasági rendünk jellemzői
- állampolgári jogok és kötelességek, bevezetés az ügyviteli rendbe /a legfőbb hivatalok hatáskörei/
- a szomszédos államok és nemzetek közelmúltjából és jelenéből a leglényegesebb ismeretek
- a materializmus és idealizmus ismérvei, a vallásokról, felekezetekről, az egyházak szerepe a történelemben, művészetekben.

Természettudományos

- a tudomány fejlődése, ágai, szerepe az emberiség fejlődésében
- alapvető ismeretek, összefüggések és törvények biológiából, kémiából, fizikából, földrajzból
- a tudományos megismerés alapjai, módszerei /a megfigyelés, anyaggyűjtés, elemzés, általánosítás/

Matematikai nevelés

- becslések, viszonyítások, mérések /sík, tér, térfogat, idő, tömeg.../
- számjegyek, viszonyok- és műveleti jegyek,
- matematikai alpműveletek,
- problémamegoldás matematikai alpműveletekkel, a problémamegoldás menete és módszerei
- sík- és térformák, geometriai ábrázolások és műveletek alapjai
- számítástechnikai alapismeretek /BASIC – nyelv, a program felhasználása és készítése/

Technikai nevelés

- a mindennapi életben szükséges technikai ismeretek és jártasságok,
- technikai szemlélet, látásmód megalapozása
- a mindennapi gyakorlatban használatos anyagok, eszközök, s használatuk módjának ismerete és készsége
- a matematikában, fizikában, kémiában, biológiában tanultak alkalmazásában alapelemei az anyagok feldolgozásában
- a manuális készségek fejlesztése
- az alapvető szakrajzok olvasása és készítése

Esztétikai nevelés

- a szép, a rút, esztétikailag értékes és értéketlen megkülönböztetése
- a szépirodalmi ismeretek és képességek alapjai
- irodalomtörténeti áttekintés /a legfőbb korszakoknak és legnagyobb költőink pályaképeinek jellemzői/
- a szépirodalmi stílus jellegzetes eszközei, a gyakori versformák, lírai és epikai művek jellemzésben való jártasság, az olvasás megszerettetése
- zenei nevelés
  - Zeneírás és –olvasás
  - dallam – szöveg – előadás harmóniája
  - a zenei – énekes műfajok, stílusok legjellemzőbb jegyei, műelemzés
  - zenetörténeti áttekintés /a legfőbb korszakoknak és a legnagyobb zeneköltők pályaképeinek jellemzői/
  - egy- és többszólamú művek ismerete, megszólaltatás, az éneklés megszerettetése
  - hangismeret
  - hangverseny látogatás.

Képzőművészeti nevelés

- az ábrázolási technikák ismerete, jártasság az alapvető technikában
- építészeti, képzőművészeti alkotások elemzésében való jártasság
- művészettörténeti áttekintés
- műemlék, műkincsek, tárlatok látogatása
- iparművészeti formatervezés, a manuális készség fejlesztése

Dramatizáló nevelés

- színházismeret, a színháztörténet áttekintése
- dramatizáció, a drámai műfajok jellemzői
- a színjátás alapelemeiben való jártasság, ver-, és prózamondás
- bábjáték típusai, a bábkészítés, bábmozgatás technikája
- bábjáték dramaturgiájának alapelemei, bábjáték készítése és előadás
- színházi és bábelőadás látogatása

Szomatikus nevelés

- a mozgás-, játék, és sportműveltség fejlesztése
- alapvető fizikai képességek, teherbíró képesség, edzettség fejlesztése
- az igény kialakítása a szellemi fizikai harmónia biztosítása
- az egészséges életmód alapkövetelményeinek ismerete és gyakorlata /helyes táplálkozás, öltözködés, napirend stb./
- a személyi és környezeti higiéniaóra való nevelés
- elsősegélynyújtás alapelemei

A fentiek természetesen mindenkor a tanulók értelmi – érzelmi – fizikai fejlettségének függvényében értendők, ha évfolyamokra próbáljuk bontani, illetve a norma a 16 éves serdülő szintjére értendő. Az ismeretek- és tevékenységekhez a művelődési anyag kiválasztása – a tanterv és az érvényben lévő vagy beszerezhető tankönyvek, segédletek figyelembe vételével – a szakmai munkaközösségek feladata.

10.2 Az osztályfőnöki munka tartalma

10.2.1 Az osztályfőnöki feladat célja

Irányítja, szervezi a felelősségére bízott tanulóközösség iskolai életét, jelentős nevelő hatást fejt ki, érdemben foglalkozik a rábízott tanulók egyéni gondjaival. Az egységes értékrend megvalósítása érdekében koordinálja a pedagógusok fejlesztő-nevelő hatását, ellenőrzi az osztályában folyó pedagógiai tevékenységet.

10.2.2 Az osztályfőnöki munka tartalma

Az osztályfőnöki munka tantervi feladatait éves munkaterv szerint végzi.

Az osztályfőnöki munkatervet a helyi irányelvek szerint készíti el, melynek tartalma:

- Helyzetértékelés
- Aktuális nevelési problémák – tantárgyközi kapcsolatok
- Kiemelt feladatok –követelmények
- Kirándulási terv
- Osztály rendezvény terv
- Szülői értekezletek témái
- Hospitálási terv
- SZM- választmány

10.2.3 Az osztályfőnöki munka feladatai

- Nevelés, egyéni személyiségfejlesztés:
  1. Alaposan és sokoldalúan megismeri osztálya tanulóit (személyiségjegyek, családi-szociális körülmények, szülői elvárások, tanulói ambíciók). Feltérképezi az osztályközösség szociometriai jellemzőit; az osztályon belüli értékrendet.

2. Nevelő munkáját, a tanulók egyéni, differenciált személyiségfejlesztését a pedagógiai program alapján, nevelési tervben és az osztályfőnöki tanmenetben tervezi.
3. Az osztályfőnöki órákra alaposan felkészül, a tanulók érdeklődését, aktivitását figyelembe véve rugalmasan kezeli azokat a tanóra kitűzött feladatait.
4. Alkalmat teremt az osztályközösségben a demokratikus közéleti szereplés gyakorlására, törekszik a munkamegosztásra. Segíti a diák-önkormányzati törekvéseket, képviselőket.
5. Kialakítja a reális önértékelés igényét, az életkornak megfelelő szituációkkal önállóságra és öntevékenységre nevel. Felelősök (hetesek, ügyeletesek) megbízásával és számonkérésével biztosítja az osztályterem, a berendezési tárgyak megőrzését, a rendet, tisztaságot.
6. Gondoskodik a szociális segítségnyújtásról, együttműködik a gyermekvédelmi felelőssel. Segíti a személyre szabott és sikeres pályaválasztást.
7. Önismereti gyakorlatokkal készíti fel tanulóit a társadalmi elvárásokra, segíti tanítványai pályaválasztását, részletes tájékoztatást ad a térség gazdaságpolitikájáról, az elhelyezkedési és továbbtanulási lehetőségekről.
8. Felkészíti a tanulókat az intézmény hagyományos rendezvényeire, ünnepeire; segíti a különféle szabadidős programok, kirándulások, klubfoglalkozások szervezését (kulturált szórakozás, művelődés, táborozás stb.) és megvalósítását.
9. Irányítja minden rendezvényen az udvarias és kulturált viselkedést; fegyelmezett munkát, a rend és tisztaság fenntartását; a környezet védelmét, a harmonikus társas kapcsolatokat.
  - Tanulmányi munka segítése:
10. Szempontokat és tanácsokat ad a hatékony tanulási módszerek és a helyes időbeosztás (szellemi és fizikai tevékenység egyensúlya) elsajátításához.
11. Szervezi, és havonta értékeli az osztályban a tanulmányi versenyt; havonta a diákokkal együtt értékeli a tanulmányi előmenetelt, a magatartást és szorgalmat.
12. Segíti a folyamatos felzárkóztatást, decemberben és májusban intenzív fejlesztő-felkészítő foglalkozást szervez a bukásra állók számára.
13. Támogatja a kiugró tehetségek szakköri, önképzőköri képzését az igényelt területen, biztosítja bemutatkozási lehetőségeiket.
14. Együttműködik az osztályban tanító pedagógusokkal, látogatja osztály tanítási óráit, foglalkozásait; az észrevételeket megbeszéli az érintett nevelőkkel.
  - Kapcsolattartás a szülőkkel
15. Összehangolja a család és az iskola nevelését, a szülőkkel együttműködve megbízatása első évében a tanulókat otthonukban meglátogatja, majd szükség szerint végez családlátogatásokat.
16. A munkaterv szerint szülői értekezletet, fogadóórát; hetente egyéni fogadóórát tart. Megismeri a pedagógiai programot, a házirendet, nevelési elképzeléseit, gondoskodik a szülői munkaközösség aktivitásáról.

17. Folyamatosan tájékoztatja a szülőket a gyerekek magatartásáról, tanulmányi előmeneteléről, az egyéni fejlesztésről, a dicséretéről és elmarasztalásáról.

- Tanügyi feladatok

18. Képviseleti osztálya érdekeit a nevelőtestület előtt, minősíti tanítványai magatartását és szorgalmát, javaslatot tesz az osztálykonferenciáknak.

19. Aktívan tevékenykedik az osztályfőnöki munkaközösségben, bemutató órát tart, felméréseket és elemzéseket végez.

20. Ellenőrzi az érdemjegyek beírását és a szülői aláírást az ellenőrző könyvben, regisztráltatja és összesíti a tanulók hiányzásait; figyelemmel kíséri az igazolásokat, a mulasztások valós okait.

21. Vezeti az osztálynapló haladási részét, elvégzi az osztályfőnöki adminisztrációs teendőket, felel az osztálynapló és a törzslapok, más nyilvántartások szabályszerű és naprakész vezetéséért, statisztikai adatokat szolgáltat.

10.2.4 Feladatköri kapcsolatok

Kiegyensúlyozott kapcsolatot tart azoknak az intézményeknek, szervezeteknek és hatóságoknak az alkalmazottaival, képviselőivel, akiknek együttműködése szükséges feladatainak ellátásához.

10.2.5 Jogkör, hatáskör

Ismerve a megbízatásra vonatkozó törvényeket, rendeleteket és igazgatói utasításokat, gyakorolja a jogszabályokban biztosított jogokat. Megilletti a jog, hogy osztályában ő tanítsa szaktárgyait, és –a vezető helyettes tudtával- nevelői osztályértekezletet hívjon össze az ott tanító pedagógusok kötelező megjelenésével.

Hatásköre áthúzódik teljes tevékenységi körére. Köteles az igazgató (helyettes) figyelmét felhívni az előírásoktól eltérő munkavégzésre, magatartásra és állapotokra.

10.2.6 Felelősségi kör

Felelőssége kiterjed teljes megbízatására és egész pedagógiai tevékenységére. Aktivitásától, példaadásától és igényességétől nagymértékben függ az osztályközösség tanulmányi eredményessége, a tanulók neveltsége. Felelősségre vonható:

- A megbízatással járó feladatok határidőre történő elmulasztásáért, vagy hiányos elvégzéséért,
- A vezetői utasítások igénytől eltérő végrehajtásáért,
- A jogszabályok, a munkahelyi fegyelem és bizalmi jelleg, a gyermekek és munkatársak jogainak megsértéséért,
- A rendelkezésére bocsátott munkaeszközök, berendezési tárgyak előírástól eltérő használatáért, elrontásáért,
- A nem kielégítő mértékű ellenőrzésekért,
- A dokumentációs kötelezettség hiányos elkészítéséért.

11. A TEHETSÉGGONDOZÁS ÉS FELZÁRKÓZTATÁS MÓDSZEREI ÉS SZERVEZETI FORMÁI

Tehetségen azt a velünk született, adottságokra épülő majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott tehetséget értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos területén az átlagosan meghaladó teljesítményt tud létrehozni.

11.1. A tehetségek osztályozása képességterületek szerint

- intellektuális tehetség (tudományos)
- művészeti tehetség (képző- és zeneművészet, előadói tehetségek)
- pszichomotoros tehetség (sport, mozgásművészetek, kézügyességet igénylő területek)
- vezetői tehetség (vezetők, szervezők)

11.2. A tehetség felismerése: a következő mutatók halmozott előfordulása tehetséget sejtet.

11.2.1 Az ismeretszerzés jellemzői:

- nagyon sokat tudnak a legkülönbözőbb dolgokról
- szókincsük gazdag, szokatlan kifejezéseket is megfelelően használnak
- beszédük folyamatos, kifejező
- gyorsan megjegyzik a tényeket
- gyorsan felismerik az ok-okozati viszonyokat
- a jelenségekben fellelhető hasonlóságokat és különbségeket keresek
- gyorsan tudnak érvényes állításokat felállítani
- jó megfigyelők és megfigyeléseiket könnyen felidézik olyan helyzetekben, amikor jól tudják hasznosítani
- sokat olvasnak és szeretik a felnőtteknek szóló könyveket, lexikonokat, atlaszokat, szótárakat, enciklopédiákat
- megpróbálják a bonyolult dolgokat megérteni, oly módon, hogy áttekinthető egységekre bontják szét
- kritikusan, függetlenül gondolkodnak, értékelik a helyzeteket.

11.2.2 Motiváció

- őket érdeklő kérdésekkel nagyon elmélyülten foglalkoznak
- igyekeznek feladataikat befejezni, zavarja őket, ha félbe kell szakítani elfoglaltságukat
- a mechanikusan ismétlődő feladatok untatják őket
- ha a feladat érdekli őket, alig igényelnek külső biztatást
- tökéletességre törekszenek

- önkritikusak, nem elégednek meg egykönnyen munkájuk gyorsaságával vagy eredményével
- szívesen dolgoznak önállóan, hogy idejük legyen ez probléma végiggondolására
- magas célokat tűznek ki és saját maguk által vállalt feladatok megoldásánál a felnőttek segítségét csak addig veszik igénybe, míg feltétlenül szükséges
- sok „felnőtt probléma” érdekli őket már kisiskolás korukban, például Isten léte, politika, élet, halál, háború.

11.2.3.Kreativitás

- sokféle és sokszor szokatlan kérdéseket tesznek fel, majd az azokra kapott válaszok alapján újabb kérdéseket fogalmaznak meg
- egy kérdés vagy probléma felmerülésekor sok ötletet vagy megoldási lehetőséget sorolnak fel
- gyakran, szokatlan, furcsa vagy meglepően frappáns, okos válaszokat adnak
- véleményüket nem rejtik véka alá
- nem értékelik a sablonos megoldásokat, inkább kockáztatják, hogy tévednek
- gondolatban gyakran végigjátszanak szituációkat és megváltoztatják azokat
- kifejezett humorérzékük van, de a kisgyerekes gügyögés idegesíti őket
- kifejezetten érdeklődnek a kreatív tevékenységek iránt, mint karikatúrarajzolás, tánc, ének, irodalom, zene
- szeretik a szépet és könnyen észreveszik a művészi részleteket
- eredeti, színes fantáziaviláguk van.

11.2.4. Szociális viselkedés

- sokat foglalkoznak olyan fogalmakkal, mint igazságos – igazságtalan, jó – rossz, és készek a tekintéllyel szembeszegülni
- nem tartanak mindenáron a többséggel, nem félnek attól, hogy mások legyenek, mint a többiek
- ha más véleményük van, akkor provokálják a többieket és vállalják a konfliktusokat
- egyéniségek, individualisták, mennek a maguk útján
- nem fogadnak el tekintélyalapon véleményt anélkül, hogy azt kritikusan át ne gondolnák, elemeznék
- felelősséget tudnak vállalni, tervezésben és szervezésben megbízatók
- általában kijönnek kortársaikkal, bár néha türelmetlenek velük, barátaikat azonban hasonló képességűek közül választják
- jól tudnak beszélgetni idősebb gyerekekkel vagy felnőttekkel
- hajlamosak arra, hogy ők határozzák meg a helyzeteket és mások viselkedését.

11.2.5. A tehetséggondozás útjai:

- Gyorsítás, léptetés (egy tanév alatt több tanév anyagát végzik el a tehetségek)
- Elkülönítés, szegregáció (külön iskola)
- Gazdagítás, dúsítás (normál tanórák mellett differenciált tananyag; emelt óraszám; tanulmányi, kulturális – sportverseny; fakultáció; szakkör)

Tanítási órákon

Az iskolai tanulási folyamat során kiemelten fontos tényező, hogy a pedagógusok oktatói munkája a lehetőségekhez mérten a legnagyobb mértékben igazodjon a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességeihez és az egyes tantárgyakból nyújtott teljesítményekhez.

11.2.6. Módszerek tanítási órákon

E cél elérését a következő tanítási órákon az alábbi tanítási módszerek és szervezeti formák segítik:

1-4 évfolyamon szervezett napközi otthonos programok

Az első évfolyamon a szociális hátrányos helyzetű, beilleszkedési, magatartási, tanulmányi problémákkal küzdő tanulók részére kis létszámú, egyéni illetve kiscsoportos formában kompenzáljuk a szociális és intellektuális hátrányokat.

A nevelők az egyes szaktárgyak tanítási óráin előnyben részesítik az egyéni képességekhez igazodó munkaformákat, így – elsősorban a gyakorlásnál, ismétlésnél – a tanulók önálló és csoportos munkájára támaszkodnak. (differenciálás)

11.2.7. Nem kötelező tanítási órák

A nem kötelező tanítási órák keretében a tehetséggondozást és a felzárkóztatást az alábbiakkal segíti az intézmény:

Az 1-4 évfolyamon az egyes tantárgyakból gyenge teljesítményt nyújtó tanulók képességeinek fejlesztésére heti 1 felzárkóztató órát tartunk.

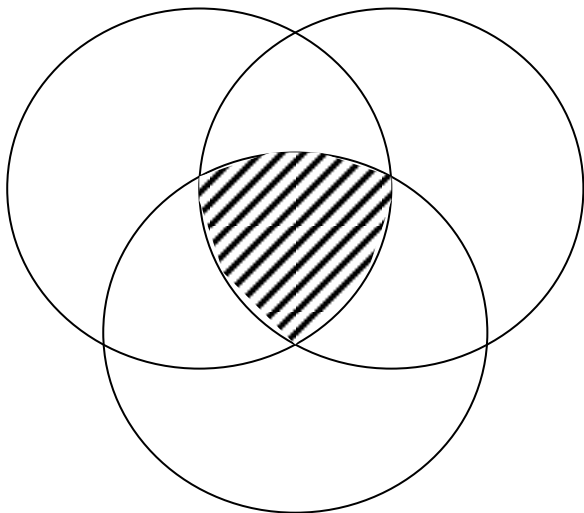
8. évfolyamon a továbbtanulás a középiskolai felvétel elősegítésére igény szerint előkészítő foglalkozást tartunk heti egy órában magyar nyelv, matematika tantárgyból.

Tanulói képességek szerinti differenciálás

A szintek és átjárhatóságuk részletezése:

Alapképességek és készségek:

Célunk: ezen az alapképességek, készségek rendszerén, adott tananyagon belül mindaddig:
TANÍTANI
GYAKOROLNI
HASZNÁLNI kell, amíg ez a tudás nem állandósult, nem vált tartóssá, és nem működik optimálisan.

Egyszerűen megfogalmazva: az ábra ezen tartományában tanítjuk meg a gyerekeket írni, olvasni, számolni. Kezdetben (1.2.évf.) készségek fejlesztésére törekszünk pl. finommozgás, írásmozgás, beszédhanghallás, elemi számolási készség, következtetések, összefüggések megértése, a szocializálás készsége fejlődik (3.4.évf.) a számolás, olvasás, írás képességének szintjére. Ez a szint nem számozott, akár 0 szintnek is nevezhetnénk.

I. A felzárkóztatásra szoruló tanulók szintje

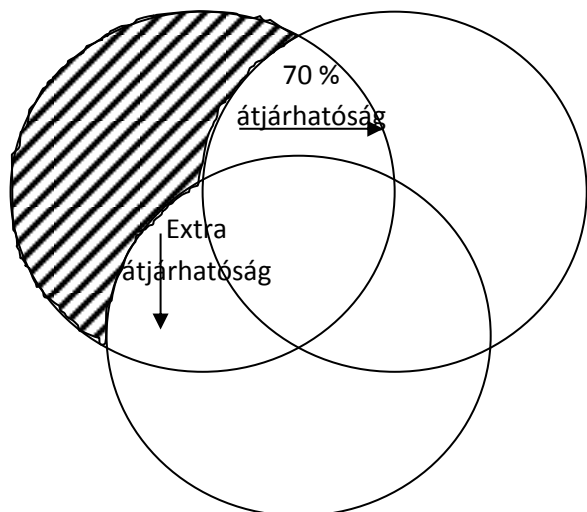
Célunk: a korosztályon belüli, fejlettségi és fejlődési eltérések figyelembevétele.

Fontos: az iskolai élet örömteli legyen, minden tanulónak legyen sikerélmény.

A szint nyitott és átjárhatósága van kétfelé is.

1.átjárhatóság: a teljesítmények 56 %-os elérésénél már a következő szintre lehet lépni.

2.extra átjárhatóság: bizonyos tantárgy(ak)ból a tanuló felzárkóztatásra szorul, de van tantárgy, amiből kiváló teljesítmény nyújt. Pl. humán – reál tárgyak
fő tárgyak – készségtárgyak

Ezen a szinten dolgozó tanulók szüleivel kapcsolatot kell tartani.

A szint %-os teljesítése:

91 – 100 % → kiváló

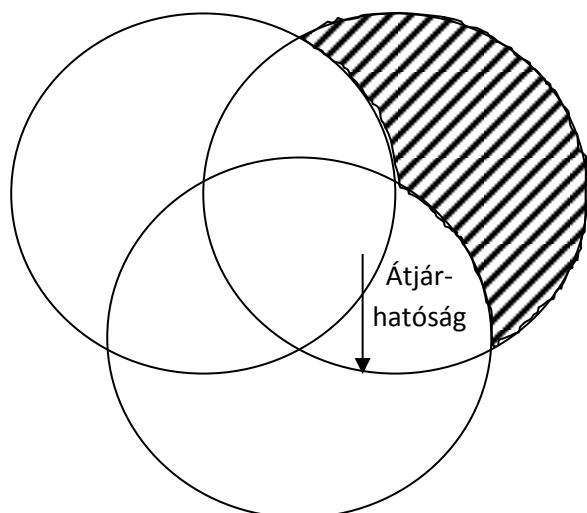
81 – 90 % → jól megfelelt

ettől → 56 – 80 % megf. II.szintre léphet

34 – 55 % felzárkóztatásra

33 – 0 % szorul

II. Átlagos képességű tanuló szintje

A szint %-os teljesítése:

91 – 100 % → lehet próbálkozni a tehetséges tanulók szintjére
kiváló

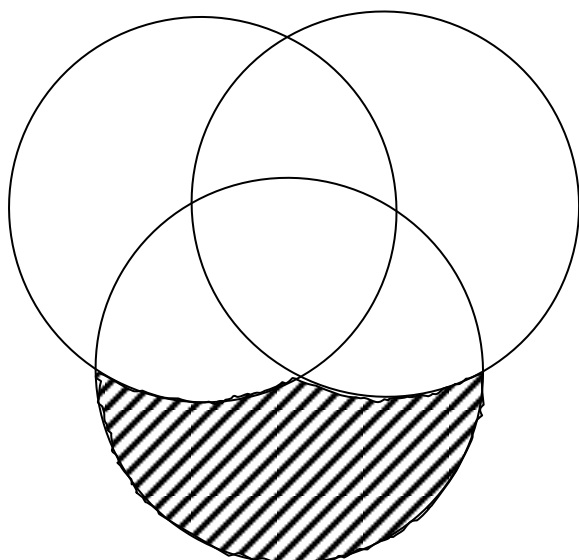
81 – 90 % → jól megfelelt

56 – 80 % → megfelelt

34 – 55 % → megfelelt

33 – 0 % → mérlegelni kell a felzárkóztatás szintjére sorolását.
Okot megkeresni: új anyag nagy, egyéb probléma

III. Tehetséges tanulók szintje

A szint %-os teljesítése:

91 – 100 % → kiváló

81 – 90 % → jól megfelelt

56 – 80 % } → megfelelt:
továbbfejlesztés

34 – 55 % }
stratégiákat kell
kifejleszteni

Iskolánkban a %-os teljesítésének osztályzattá történő alakítása az alábbi táblázat szerint történik:

Témazáró dolgozatok

91 – 100 %	5	→ kiváló	} Jól megfelelt
81 – 90 %	4	} megfelelt	
56 – 80 %	3		
34 – 55 %	2		
33 – 0 %		→ felzárkóztatásra	

11.3. Differenciálás

A hátrányokkal és előnyökkel rendelkező tanulók oktatása az egyéni sajátosságokhoz alkalmazkodó differenciált oktatás keretében valósul meg.

Programunkban mind a hátrányos helyzetű, lemaradó gyerekek felzárkóztatására, mind a tehetségesek kellő terhelésére, fejlesztésére figyelmet fordítunk. Speciális tervező, szervező munkával, mennyiségi és minőségi differenciálással arra törekszünk, hogy minden gyermeket, minden tevékenységből a neki megfelelő tempójú tanulásra készítsünk. Mennyiségi differenciálás annak érdekében történik, hogy minden tanuló el tudja sajátítani a tantervben előírt követelményeket, amelyek a továbbhaladáshoz szükségesek (korrekció, felzárkóztatás), a minőségi differenciálással a képességek maximális kibontakoztatását érhetjük el.

11.3.1. Differenciálás formái

A differenciálás klasszikus formái közül előtérbe helyezzük az **osztályon belüli tanulmányi szint szerinti csoportbontást**, az osztályok közötti csoportszervezést német, matematika, magyar, számítástechnikai tantárgyakból.

A gyerekek fejlesztése érdekében a képességek szerint a tananyag minőségével, nehézségi fokával is differenciálunk. Ez történhet tanórán és tanórán kívül.

11.3.2. A tanórai differenciálás feltétele a tanulók egyéni jellemzőinek megismerése (Isd. személyiséglap): képességeik, előzetes ismereteik, motiváltságuk, munkavégzésük, együttműködő képességük, szociális háttérük, társas helyzetük. Ezek egyéni jellemzők adják a differenciálás alapját. Ehhez választ a tanár adekvát szervezeti keretet, formát, stratégiát, szervezési módot, módszert, feladatot, taneszközt.

11.3.3. Szinterei:

- frontális osztálymunka keretében megvalósított önként vállalt egyéni munka (előadás, önálló megfigyelés, kísérlet)
- csoport, páros és individualizált munka
- differenciált motiválás, feladat, értékelés
- a tanítási órára való „többórás” felkészülés, tanóraszervezés biztosítja az egyénre szabott tanítás – tanulás folyamatában a differenciálást.

A tehetséggondozás legfőbb szervezeti formájának a tanórát, a szakkört, a tanfolyamot, tanulmányi versenyt, a vetélkedőket, az egyéni feladatmegoldást tekintjük.

11.4. Az iskolai nevelés és oktatás tanórán kívüli tevékenységrendszere

Heti rendszerességűek:

- speciális felzárkóztatás, korrepetálás
- tömegsport
- énekkar
- szakkörök: számítástechnika, környezetvédő, színjátszó, báb, tánc, kézműves, angol, matematika
- sportkörök (kézilabda, kosárlabda, röplabda, atlétika, futball, vívás)
- gyógytestnevelés
- diákköri foglalkozás, klubok
- könyvtár

Nem heti rendszerességűek:

- környezetvédelmi és testi – lelki egészségnevelési program
- tanulmányi versenyre felkészítés
- házi versenyek, vetélkedők szervezése
- művészeti szemlékre felkészítés, lebonyolítás
- sportversenyekre való felkészítés, lebonyolítás
- kulturális tevékenységek (mozi, színház, kiállítás stb.)
- szakmai rendezvények (pl. Környezetvédelmi Világnap)
- szociális, intellektuális hátrányok kompenzálása egyéni illetve kiscsoportos formában
- pályázatok

Választható szakkörök:

- idegen nyelv
- énekkar
- színjátszó
- báb
- kézműves

- számítástechnika, matematika
- néptánc
- modern tánc

Diákönkormányzat

A diákok és a tanulóközösségek érdekeinek képviselőjére, a tanulók tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének segítésére az iskolában diákönkormányzat működik. Az iskolai diákönkormányzat munkáját 2-8.osztályokban megválasztott küldöttekből álló diák – önkormányzati vezető irányítja. A diákönkormányzat tevékenységét az iskola igazgatója által megbízott nevelők segítik.

Tanórán kívüli csoportos tevékenység

A közoktatási törvény előírásainak megfelelően, ha a szülő igényli, az iskolában tanítási napokon a délutáni időszakban az 1-4. évfolyamon tanórán kívüli csoportos tevékenység, az 5-8.évfolyamon tanulószoba működik. A tanítási szünetekben munkanapokon összevont napközi otthoni csoport üzemel, ha ezt a szülők legalább 10 gyermek számára igénylik.

Diákétkeztetés

A napközi otthonba felvett tanulók napi háromszori étkeztetésben (tízórai, ebéd, uzsonna) részesülnek. A napközibe nem járó tanulók számára – igény esetén – ebédet (menzát) biztosít az intézmény. Az étkezési térítési díjakat az ételmezésvezetőnél kell befizetni.

Iskolai sportkör

Az iskola minden tanulója tagja az iskolai sportkörnek. Az iskolai sportkör a tanórai testnevelési órákkal együtt biztosítja a tanulók mindennapi testedzését, valamint a tanulók felkészítését a különféle sportágakban az iskolai és iskolán kívüli sportversenyekre. Ezt egészíti ki az eredményesen működő kézilabda-oktatás iskolánkban.

Szakkörök

A különféle szakkörök működése a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálja. A szakkörök jellegüket tekintve lehetnek művészeti, technikai, szaktárgyiak, de szerveződhetnek valamilyen közös érdeklődési kör, hobbi alapján is. A szakkörök indításáról az iskola nevelőtestülete dönt. Szakkör vezetését olyan felnőtt is elláthatja, aki nem az iskola dolgozója.

Versenyek, vetélkedők, bemutatók

A tehetséges tanulók továbbfejlesztését segítik a különféle (szaktárgyi, sport, művészeti stb.) versenyek, vetélkedők, melyeket az iskolában rendszeresen megrendezünk. Emellett természetesen az iskolán kívüli versenyeken való részvételt a tehetséges tanulók számára biztosítjuk. A versenyek, vetélkedők megszervezését, a tanulók felkészítését a nevelők szakmai munkaközösségei, illetve az egyes szaktanárok végzik, amit az iskola külön juttatással díjaz.

Tanulmányi kirándulások

Az iskola nevelői a tantervi követelmények teljesülése, a nevelőmunka elősegítése céljából az osztályok számára évente ez alkalommal tanulmányi kirándulást szerveznek. A tanulmányi kirándulásra való jelentkezés önkéntes, minősített többség esetén a részvétel kötelező. Halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esetén az intézmény pályázati lehetőség esetén hozzájárul a költségekhez. A tanulmányi kirándulás összes költségét a szülők biztosítják.

Szabadidős foglalkozások

A szabadidő hasznos és kulturált eltöltésére a nevelőtestület azzal kívánja a tanulókat felkészíteni, hogy a felmerülő igényekhez és a szülők anyagi helyzetéhez igazodva különféle szabadidős programokat szervez (pl. túrák, kirándulások, táborok, színház- és múzeumlátogatások, klubdélutánok, táncos rendezvények stb.) A szabadidős rendezvényeken való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük.

Iskolai könyvtár

A tanulók egyéni tanulását, önképzését, a tehetséges tanulók önművelését a tanítási napokon látogatható iskolai könyvtár segíti. A szaktanárok könyvtári órák szervezésével erősítik a tanulók olvasóvá nevelését, az önálló ismeretszerzés képességét is fejlesztve.

Az iskola létesítményei, eszközei

Az iskola létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata elősegíti a tehetséggondozást. A tanulók igényei alapján, előzetes megbeszélés után, lehetőség nyílik arra, hogy az iskola létesítményeit, illetve eszközeit (pl. sportlétesítmények, számítógépek stb.) a tanulók – tanári felügyelet mellett – egyénileg vagy csoportosan használhassák.

Az iskolában területileg illetékes, bejegyzett egyházak

Az iskola nevelő és oktató tevékenységétől függetlenül – hit- és vallásoktatást szervezhetnek. A hit- és vallásoktatáson való részvételek a tanulók számára önkéntes.

Tantervünkhöz kapcsolódó, nem tantárgyként megjelenő tartalmi elemek

11.5. A tanórai tantárgyi keretekhez kapcsolódóan, nevelési és oktatási céljaink megvalósítása céljából kiemelkedően fontosnak tartjuk a következőket.

- Hangverseny-, színház- és tárlatlátogatásokat – a lehetőségek függvényében
- Művészeti alkotótáborok, olvasótáborok, elsősorban felső tagozatosoknak. Fő területei: képzőművészet, zene, dráma, hagyományörzés és néptánc, igény és lehetőség szerint.
- A hazai táj élővilágának megismeréséhez, az egészséges életmód kialakításához kapcsolódóan nyári szaktáborok szervezése.

- Országjárás, vándortáborok, vízitúrák, a hazai táj szépségeinek, természeti és kulturális értékeinek megismerésére, elsősorban felső tagozatos korosztály számára.
- Az egyes évfolyamok művelődési ismeretanyagához kapcsolódó tanulmányi kirándulások tervezett rendszere:

Alsó tagozat:

1-2.osztály: a lakóhely és környezetének természeti és kulturális értékei

3-4.osztály: megyénk, illetve környező megyéink természeti és kulturális értékei, vagy a Balaton – Felvidék c. erdei iskolai projekt végrehajtása

Felső tagozat:

5-6.osztály: régióink – szomszéd megyék természeti és kulturális értékei, vagy a Balaton – Felvidék c. erdei iskolai projekt végrehajtása.

7-8.osztály: hazánk jellegzetes tájainak, tájegységeinek megismerése, a Veszprém c. témahét feladatainak megoldása + üzemlátogatás

11.6. A tehetség, a képesség kibontakoztatását az alábbi tevékenységek szolgálják:

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése
- a nem kötelező tanórán kívül tanulható tárgyak tanulása
- tehetséggondozó foglalkozások
- iskolai sportkör
- szakkörök
- versenye, vetélkedő, bemutatók (szaktárgyi, sport, kulturális)
- a szabadidős foglalkozások egy része (pl. színház- és múzeumlátogatások)(önköltséges)
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata

11.7. A tanulási időn túl igénybe vehető iskolai szolgáltatások a következők:

- konzultáció tanulói problémákról
- kötetlen tárgyú konzultáció tanárral (más iskolai szakemberrel)
- felkészítés tanulmányi versenyre
- felkészítés tanulónak hirdetett egyéb versenyekre
- egyéni, öntevékeny könyvtárhasználat
- egyéni, öntevékeny számítógép használat
- egyéni, öntevékeny tornaterem-, edzőterem használat
- speciális tanfolyamok
- speciális tanácsadás (pályaválasztás)
- egyéb ügyelet

12. A BEILLESZKEDÉSI, MAGATARTÁSI, TANULÁSI NEHÉZSÉGEK ENYHÍTÉSÉT AZ ALÁBBI TEVÉKENYSÉGEK SZOLGÁLJÁK.

Minden gyermek egyedi, megismételhetetlen, s minden gyermeknek egyéni nevelési – oktatási szükségletei, igényei, lehetőségei vannak. A gyermekek közti különbségek, különbözőségek óriásiak lehetnek. A különleges bánásmódot igénylő gyereke, egyéni bánásmódot igényelnek az iskolában. Ilyenek a:

- **tanulási nehézséggel küzdő tanulók:** fejletlen kognitív képességek, például a képzelet, a koncentrációképesség alacsony, emocionális problémák; szociális hátrányok; hosszú távú tanulási nehézségek: diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia; beszédhibák.
- **magatartászavarok miatti problémás tanulók:**
  - a.) visszahúzódó (regresszív) és depresszív viselkedésű tanulók (félénk, csendes, visszahúzódó, csavargó stb.)
  - b.) ellenséges (agresszív) és inkonzekvens tanulók (engedetlen, kötekedő, támadó)

A pedagógusoknak meg kell ismerniük tanítványaikat, hogy szükség esetén különleges bánásmódban részesíthessék őket.

A tanulásban akadályokat képezhetnek a személyiség jellemzői (pl. szorongó gyermek), a környezet sajátosságai (pl. hátrányos helyzetű család) és adódhatnak a gyermek és környezetének kapcsolatából. A pedagógusoknak a **szervezési mód, a módszer, a motiválás, a feladat, a taneszköz** kiválasztásánál, a **tanulás szervezése, és az értékelés** során tudatosan gondolniuk kell ezekre a tanulókra is. Sokszor a problémás viselkedést **kiváltó okok megtalálása** a megfelelő segítség, az egyéni bánásmód mind a nevelés, mind az oktatás területén eredményhez vezethet.

Feltétele: A pedagógusok megfelelő pszichológiai kultúrája. A csoporttársak, osztálytársa megfelelő viszonyulása. A család pozitív és támogató hozzáállása.

- szoros kapcsolat az óvodával és Gyermekjóléti Szolgálattal
- tanulási nehézségekkel küzdők speciális csoportja (tanulás tanítása)
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése
- testi – lelki egészségnevelési orientáció
- felzárkóztató órák
- napközi otthon
- tanulószoba
- felzárkóztató foglalkozás, logopédia
- a nevelők és a tanulók személyes kapcsolatai
- családlátogatások
- a szülők és a családok nevelési gondjainak segítése

Módszerei:

- a követelmények teljesítéséhez hosszabb időszavok biztosítása
- egyénre szabott segítő differenciálás
- önmagukhoz viszonyított fejlődés értékelése

Tartalma:

- Testi – lelki egészségnevelési program
- Viselkedéskultúra fejlesztési program
- Iskolaotthonos program

A megvalósítás során elvárt hatások

- A bandákba való sodródás megelőzése, megszüntetése
- továbbtanulási esély növelése

Értékelés

- A megjelölt hatások értékelése megfigyelések kérdőívvel, külső intézmények jelzései alapján
- Végzett növendékek helytállása, iskolai produktumok elemzése

13. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT AZ ALÁBBI TEVÉKENYSÉGEK SZOLGÁLJÁK:

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése
- a hátrányt jelentő tevékenység feltárása (anyagi, morális, mentális)
- testi, lelki egészségnevelési program
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése
- személyiséggazdagító napközi otthonos nevelés és oktatás
- felzárkóztató órák
- tanulószoba, délutáni ügyelet
- diákétkeztetés (tízórai, ebéd, uzsonna)
- felzárkózta foglalkozások
- egészségügyi szűrővizsgálat
- mentálhigiénés program
- segélyezési lehetőség biztosítása, szociális ellátások számbavétele (ingyenes étkeztetés, könyv stb.)
- szociális szolgáltatások biztosítása (pl. versenyre benevezési díj befizetése)
- iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata
- tanácsadás a tanulónak, szülőnek
- a tanulók számára hasznos szünidei elfoglaltság biztosítása (tábor)

- szociális ellátások számbavétele
- a nevelők és a tanulók segítő, személyes kapcsolatai
- a szülők, a családok nevelési gondjainak segítése
- családlátogatások
- iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi felelős nevelő tevékenysége
- szükség esetén a rászoruló gyermekeket önkormányzati segélyezésre javasolása
- viselkedéskultúra fejlesztési programja
- hasznos szünidei elfoglaltság biztosítása (táborok, kirándulások)

A megvalósítás stratégiája

Feltételek biztosítása

- személyi: továbbképzés, átképzés (fejlesztő pedagógia)
- tárgyi: épület, helyiségek, eszközök, ábrák, tablók, demonstrációs eszközök
- anyagi: a megvalósításhoz szükséges pénzeszközök gazdagítása (pályázat, alapítvány, iskolai helyiségek bérbeadása)

Alkalmazott módszerek

- megfigyelés, beszélgetés, családlátogatás, előadás, tanácsadás, konfliktuskezelés, drámapedagógia elemei
- szülővel való kapcsolattartás módszerei

14.1. A TANULÁSI KUDARCNAK KITETT TANULÓK FELZÁRKÓZTATÁSÁNAK SEGÍTÉSE

A következő tevékenységek során történik:

- egyéni és kiscsoportos fejlesztő foglalkozás (logopédia)
- az egyéni képességhez igazodó tanórai tanulás megszervezése
- felzárkóztató órák, napközi otthon
- személyiséggazdagító napközi otthonos nevelés és oktatás
- tanulószoba
- felzárkóztató foglalkozás
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata
- szabadidős tevékenységek (szünidő)
- tanácsadás, pályaválasztás, felvételire való felkészítés

A megvalósítás stratégiája

Feltételek biztosítása

- személyi: továbbképzés, átképzés: a tantestület fogadóképessége a változásokra
- tárgyi: a fejlesztő programok (lsd. tantervi melléklet) ill. szükséges taneszközök (ábrák, tablók, feladatlapok, fejlesztő füzetek stb.)

Az 5-9.pontban felsorolt személyiségfejlesztő tevékenységek hatékonyságát erősítik az iskolai hagyományok, ünnepek, melyek a közösség követelményrendszerét közvetítik: Ítéleteik hangulatával, íratlan szabályaival, a szereplés sikerével erősítik a különböző egyéni képességek megszilárdulását, hisz valamiben mindenki tehetséges!

14.2. INTEGRÁCIÓS OKTATÁSI PROGRAM

Intézményünkben az integrációs oktatási program során az eltérő családi háttérrel rendelkező, különböző képességű és fejlettségű gyermekeket együtt fejlesztjük, annak érdekében, hogy a társadalmi párbeszéd, valamint a társadalmi mobilitás valóságos keretet kapjon az oktatás-nevelés rendszerén belül.

14.2.1. Az integrációs minőségi oktatást biztosító program jellemzői:

Egyrészt olyan oktatásszervezési keret,

- amely lehetőséget biztosít minden gyermek számára képességei kibontakoztatásához,
- amelyben minden gyerek előzetes, otthonról hozott tudását és kultúráját értéként képviselheti, kamatoztathatja,
- amelyben a gyerekek egymást segítő közösségei születnek (tudatosan fejlesztik az interperszonális és csoport szociális készségeket),
- amelyben a szülőt, a családot, mint partnert vonják be az iskolai folyamatokba, döntésekbe (tudatosan fejlesztik a család, az iskola és a gyerek közötti kommunikációt),
- amelyben tudatosan építik ki az előítéletek csökkentésére, megszüntetésére alkalmas együttműködő, elfogadó környezetet,
- amelyben tudatosan teremtenek lehetőséget az oktatás ügyében érintett intézmények együttműködésére (óvoda, általános iskola, középiskola, családsegítő szervezetek, kisebbségi és helyi önkormányzatok, kulturális és civil szervezetek),
- amelyben a tanulókövetés az iskolai hatékonyság visszajelzésének kiemelt eszköze,

Másrészt olyan kompetenciák jellemzik a pedagógusokat, mint pl.:

- széleskörű módszertani repertoár,
- egyéni különbségekre figyelő, egyénre szabott pedagógiai eszközök és oktatási mérőrendszerek ismerete,
- az együttműködés órai és intézményi kereteken túlmutató jellegéből fakadó tanári szerepbővülés elfogadása,
- az iskolában megjelenő különböző kultúrák ismerete, egyenértékűként való elfogadása, kezelése.

Meggyőződésünk szerint intézményünkben az integrációs program fenti jellemzőinek az intézmény pedagógiai rendszerének egészét át kell hatnia. A fenti kritériumoknak az alábbi területeken szeretnénk érvényt szerezni egy valóban hatékony integráció program megvalósítása érdekében:

Az iskolában való bekerülés

Ide tartoznak azok az elemek, amelyek a különböző szociális, kulturális háttérű családokkal folytatott kommunikáció jellegét meghatározzák. Amelyek lehetőséget adnak arra, hogy a családokat már az elején valóban partnerként kezeljék, igényeiket felmérjék, számba vegyék.

Ide tartozik a küldő intézményekkel, az óvodával fenntartott szorosabb kapcsolat is, illetve az iskola külvilág felé bonyolított kommunikáció formái: ovi-suli, nyílt napok, iskolai előkészítő programok, hívogató kiadványok, családi előkészítő programok.

Az osztályba sorolás módja, szempontjai

Az, hogy milyen módon soroljuk osztályba, tanulócsoporthoz a gyerekeket alapvetően meghatározhatja az integrációs célkitűzéseink sikerét. A heterogenitás fő elvként alkalmazása nagy felkészültséget igényel a pedagógus részéről. Fontos megjegyeznünk, hogy nem a gyerekeket kell a pedagógushoz igazítani, hanem a pedagógusnak kell önmagát fejlesztenie, hogy jól boldoguljon heterogén csoportokkal is.

Ide sorolhatjuk a különböző diagnosztikai mérések alkalmazását a garantáltan heterogén csoportok kialakítása, a kudarc veszélyek, fenyegetettségek megismerésére, illetve a fejlesztési tervek megalkotása érdekében.

Képességfejlesztő programok – képesség kibontakoztatás

Az integratív oktatási programok képességfejlesztési tevékenységei – tantárgyi – nem tantárgyi, tevékenységközpontú programok komplex művészeti fejlesztés, erdei iskola stb. – szükségszerűen mozdulnak el az egyéni képesség kibontakoztatás lehetővé tevő eszközök irányába. Közben az interperszonális képességeket is tudatosan fejlesztik, hiszen egy heterogén csoportban a különböző gyermekek megfelelő fejlesztéséhez elengedhetetlen az egyéni nyomon követés, és fejlesztési tervek alkalmazása.

A nem klasszikus iskolás rutinokra, képességekre épülő, tevékenység-központú, esetleg művészeti jellegű fejlesztő foglalkozások egyformán új terepet (tanulnivalót és sikereket) jelentenek a gyerekeknek. Ezek sikert, megbecsülést hozhat az egyébként nehezen boldogulóknak. Fenti technikák kisiskolás kori fejlesztő hatása a tanulási képességek kialakulásában erősebb, mint a közismereti oktatáshoz kötődő gyakorlás, „korrepetálás”. Arról nem is beszélve, hogy vonzerőt képviselnek a középosztálybeli családok számára is.

Tanulási – tanítási módszerek

Az osztályon belüli csoportbontás és szempontjai, az együttműködés minden lehetséges és szükséges formájának kialakítása, az önálló és kiscsoportos tanulási formák (differenciáló, kooperatív technikák, projektmódszer, drámapedagógia, témanap, témahét) alkalmazása, alkalmazni tudása az integráció alapvető lehetősége.

A tanulás, a tanítás, a tananyag a közösség számára megélt, megtapasztalt, átlátható, ismeretanyagból kell, hogy induljon (motiváltság). Nagy szerep jut a helyi tanterveknek, taneszközöknek, tananyagoknak.

Tanórán kívüli, szabadidős tevékenységek

A szervezett szabadidős programok a kulturális alaptermék, a művelődés (mint életforma), a közösségi értékek elsajátítását teszik lehetővé, ezek illeszkednek az iskolás tevékenységekhez. Nem szakítják ki a családból a gyerekeket, de alternatívát, lehetőséget mutatnak. Jó lehetőség a család, a környezet bevonására, megismerésére is. Ilyen lehetőséget képviselnek a művelődést, tanulást szolgáló kiegészítő programok, rendezvények; a teljes napközis program, a tanodai programok.

Együttműködés

Óriási erőforrásokat szabadíthat fel az együttműködés a szülői házzal, a gyermekjóléti szolgálattal, jól működő civil szervezetekkel, melyek segítségével mentor-, patrónusrendszert alakítunk ki.

Az együttműködésen alapuló értékelési rendszer

A gyermek nevelésében érintettek bevonásával (család, gyerekek) sikeresen alakíthatóak ki olyan értékelő rendszerek, amelyek hatékonyan segítik, hatnak vissza a tanulási folyamatra (pl. napindító, - záró beszélgető kör, osztályzás melletti szöveges értékelés, egyéni fejlődési napló stb.). Az együttnevelés olyan értékeket, nehézségeket hoz a felszínre minden érintett esetében, melyeket nem hagyhatunk figyelmen kívül. Az értékelés nem szűkülhet a tantárgyi osztályozásra, nem fogalmazható meg a magatartás – szorgalom besorolásaival sem.

Műhelymunka

Az egyes gyerekek, gyerekcsoportok nevelésében érintettek együttgondolkodása, a szakmai egyeztetés, az előrehaladás szükséges és lehetséges útjainak tisztázása alapvető követelmény.

A nevelőtestületet érintő, anyagi következményekkel járó szakmai döntések meghozatala pl. a továbbképzés irányainak meghatározása, a prioritások eldöntése is része az együttnevelést is jelentő szakmai vállalkozásnak, iskolafejlesztési folyamatnak. Így fontos, hogy a tanári együttműködés, kapcsolattartás formái, valamint a problémakövetési technikák sőt a továbbképzési koncepció és terv is tükrözze a fenti kritériumok betartására irányuló szándékot.

Az iskola falain túlmutató kezdeményezések

A családokkal, a helyi környezettel, valamint a kapcsolódó intézményekkel (önkormányzat, civil szervezetek, óvodák, középiskolák, családsegítő szolgálatok stb.) valóban partneri viszonyt kialakító integráló iskola jelentős szerepet nyer a település kulturális életében. Egy ilyen iskola kapcsolata a helyi társadalommal az együttnevelés elfogadtatása szempontjából elengedhetetlen.

A rendszerből való kilépés, kisodródás, továbblépés

A gyerekek egyéni fejlesztési tervének is megfelelően tudatosan, és célzottan kell az intézményváltás, valamint a sikeres, lehetőleg középiskolai beiskolázás rendszerét kialakítani.

Belső intézmények használata

Az integrációt nagyon erősen tudják támogatni azok a belső intézmények, amelyek a diákok, pedagógusok és szülők együttműködésének különböző formáit adják (pl. SzMSz, vezetői, nevelőtestületi hatáskörök, diákönkormányzat, szülői tanács, különböző szintű értekezletek). Fontos azonban, hogy ezek ne kiüresedett formák legyenek, hanem élő együttműködési formái a különböző szereplők együttműködésének!

Személyi, tárgyi feltételek

Az integrációs célok szolgálatába állított szervezeti, iskolaszervezési feltételek, célirányos munkaerő-gazdálkodás, valamint a folyamatos forrásteremtés szintén fontos területei az integrációs kritériumok érvényesülésének.

Tananyag

Elfogadva és elismerve a kisiskoláskori képességfejlesztés szükségességének elsődlegességét, vállalnunk kell a „közismereti dominancia” csökkentését. Jelentős szerepet kap – a helyi tanterveken belül – a helyi tananyag fogalma, sőt kialakítása. Természetesen tudjuk, hogy a fenti területek mindegyikén nem lehet máról holnapra érvényesíteni a minőségi integrációs (együttnevelő) oktatás kritériumait. Éppen ezért – tudva azt, hogy egy jól működő rendszerben minden területen érvényesíteni kell a kritériumokat – megjelöltünk négy olyan területet, amelyek kiindulási alapját képezhetik egy komplex integrációs pedagógiai rendszer kiépítésének. Ezek tehát a fenti területek közül:

- az osztályba sorolás szempontjai,
- tanulási-tanítási módszerek,
- együttműködésen alapuló értékelési rendszer,
- műhelymunka – továbbképzési koncepció, terv.

Az önálló tanulást segítő fejlesztés

- a tanulási és magatartási zavarok kialakulását megelőző programok,
- az önálló tanulási képességet kialakító programok,
- a tanulók önálló – életkornak megfelelő – kreatív tevékenységére épülő foglalkozások,
- tanulási motivációt erősítő és fenntartó tevékenységek.

Eszközjellegű kompetenciák fejlesztése

- tantárgyi képességfejlesztő programok,
- kommunikációs képességeket fejlesztő programok,
- komplex művészeti programok.

Szociális kompetenciák fejlesztése

- közösségfejlesztő, közösségépítő programok,
- mentálhigiénés programok,
- előítéletek kezelését szolgáló programok.

Az integrációt segítő tanórán kívüli programok, szabadidős tevékenységek

- patrónusi, mentori, vagy tutori rendszer működtetése,
- együttműködés civil (pl. tanodai) programmal,
- művészeti körök.

Az integrációt elősegítő módszertani elemek

- egyéni haladási ütemet segítő differenciált tanulásszervezés,
- kooperatív tanulásszervezés,
- projektmódszer,
- drámapedagógia.

Műhelymunka – a tanári együttműködés formái

- értékelő esetmegbeszélések
- problémamegoldó fórumok
- hospitálásra épülő együttműködés

A háromhavonta kötelező kompetencia alapú értékelési rendszer eszközei

- a szöveges értékelés – árnyalt értékelés
- egyéni fejlődési napló

Multikulturális tartalmak

- multikulturális tartalmak megjelenítése a különböző tantárgyakban
- multikulturális tartalmak projektben feldolgozva

A továbbhaladás feltételeinek biztosítása

- pályaorientáció,
- továbbtanulásra felkészítő program,

Várható eredmények

Az integrációs felkészítés pedagógiai rendszerének bevezetését követő néhány évben a következő eredményekről kell számot adni, amelyek a két éves kiépítés során az ellenőrzés szempontjait is jelentik:

- A hátrányos helyzetű tanulók aránya az oktatás-nevelési intézményben megfelel a jogszabályban előírtaknak.
- Az intézmény tartósan képes a különböző háttérrel és különböző területeken eltérő fejlettséggel rendelkező gyerekek fogadására, és együttműködésére.
- Multikulturális tartalmak beépülnek a helyi tantervbe.
- Az intézmény párbeszédet alakít ki minden szülővel.

- Az intézményben létezik tanári együttműködésre épülő értékelési rendszer.

Ezek eredményeként:

1. Nő az évfolyamvesztés nélkül továbbhaladó hátrányos helyzetű tanulók száma.
2. Csökken az intézményben a tankötelezettségi kor határa előtt az iskolai rendszerből kikerülők száma.
3. Nő az érettségit adó intézményekben továbbtanuló hátrányos helyzetű tanulók száma.
4. Az adott intézményben az országos kompetenciamérések eredményei az országos átlagot meghaladó mértékben javulnak.

14.2.2. Sajátos nevelési igényű tanulók nevelési-oktatási programja

Intézményünk a következő részképesség zavarral küzdő tanulók integrált nevelését vállalja fel:

1. Enyhe mentális retardáció
2. Pervazív fejlődési rendellenességek közül autisztikus zavar
3. Tantárgyi tanulási nehézségek:
  - Olvasási fejlődési zavar – dyslexia
  - Íráskészség fejlődési zavar – dysgraphia
  - Számolási fejlődési zavar – dyscalculia
  - Beszédkommunikáció fejlődésének elmaradása
4. Diszruptív viselkedési zavarok
  - figyelemzavar – hiperaktivitási rendellenesség
  - antiszociális magatartászavar
5. Enyhe érzékszervi-, mozgás-, beszéd fogyatékoság
  - hallássérült,
  - látássérült,
  - mozgássérült
  - beszéd fogyatékos

Kiemelt fejlesztési területek, kulcskompetenciák

1. **Enyhe mentális retardáció esetén** (csak a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság javaslata alapján)
  - Általános intellektuális teljesítmény javítása.
  - Társas készségek

- Kommunikáció
- A szociális felelősség követelményeinek való megfelelés erősítése.
- A mindennapi élethez szükséges készségek elsajátítása.

2. Enyhe pervazív fejlődési rendellenességek esetén szakértői bizottság alapján

- Verbális és nonverbális kommunikációs készségek
- Képzleti tevékenységek
- Érdeklődési, cselekvési kör tágítása
- Interperszonális kapcsolatok, érdeklődés fokozása gyermektársak iránt
- Antisztikus zavar

3. Tantárgyi, tanulási nehézségek fejlesztési területei

- beszédhallás,
- látási, mozgási, beszédmozgási, térbeli – időbeli analízis, szintézis szintjének korrekciója
- szükséges képzeletrendszerek fejlődési elmaradásának csökkentése
- értelmi képességek fejlődési retardációjának visszaszorítása
- hallási, látási és mozgási kontroll megteremtése

a) *Dyslexia esetén specifikus fejlesztési területek*

- akkusztikus – artikulációs nehézségek korrekciója
- a hallási és beszédmozgási megkülönböztető képesség intenzív fejlesztése
- a látási, hallási figyelem aktivizálása
- a szavak hang – betű összetételének elemzési képességében mutatkozó hiányosságok leküzdése
- a látási – térbeli észlelés és képzetek elmaradásának korrigálása
- térbeli tájékozódó képesség komplex korrekciója
- az olvasáshoz szükséges tekintetmozgás normalizálása

b) *Dysgraphia esetén specifikus fejlesztési területek*

- a mozgási – kinesztetikus típusú tanulási nehézségek rendezése az általános mozgáskorrekció mellett az író, rajzoló mozgások speciális fejlesztése
- a grafikai kivitelezés nehézségeinek, hibáinak leküzdése

c) *Dyscalculia esetén specifikus fejlesztési területek*

- látási -, térbeli és időbeli képzetek pontosítása,
- az alap- és a méretészlelés, - képzetek, illetve a téri szókincs fejlesztése
- megfelelő téri tájékozódási módok speciális tanítása
- matematika szókincs

- szám és mennyiség fogalom kialakítása
- megfelelő elemzési mód tanítása
- a figyelem korrekciós nevelése
- logikai képesség fejlesztése

d) A beszédkommunikáció fejlődési elmaradásának fejlesztési területei

- kiejtésjavítás
- szegényes szókincsfejlesztés, pontosítás
- a szavak szemantikus mezőjének növelése
- passzív szókincs mobilizálása
- gyenge beszédaktivitás növelése
- sablonos beszéd oldása
- a beszédfluktuáció megszüntetése
- a beszédfelépítés logikai és nyelvtani szabályainak elsajátítása
- emlékezeti és a gondolkodási folyamatok fejlesztése, kreatív fogalmazási képesség növelése

4. Disztributív viselkedési zavarok kiküszöbölésének területei

a) Figyelemzavar, hyperaktivitási rendellenesség kiküszöbölésének speciális fejlesztési területe

- koncentrációs képesség javítása
- „rend szükséglet” kialakítása
- szabálykövetés gyakorlása
- odafigyelés másokra
- alacsony frusztrációs tolerancia kiküszöbölése
- következmény – elemzés, mérlegelés

b) Antiszociális magatartászavar kiküszöbölésének speciális területe

- életkornak megfelelő társadalmi normák, szabályok megismerése, elfogadása
- az esetleges agresszió oldása
- szocializáció
- felelősségvállalás
- empátia
- szabálykövetés
- következmény-elemzés

5. Beszéd-, mozgás-, érzékszervi fogyatékoságban szenvedő tanulók integrált nevelésének, oktatásának területei

- logopédus, gyógytornász, szakorvos, szakmai útmutatása alapján történik a nevelés-oktatás a speciális segédeszközök segítségével,
- fejlesztés a fogyatékoságból eredő esetleges tanulási nehézségek korrekciójára irányul

A speciális nevelési igényű tanulók foglalkoztatásának törvényi háttere

A gyógypedagógiai nevelésben-oktatásban részt vevő nevelési-oktatási intézményben a fogyatékos tanulók részére a meghatározott tanórai foglalkozásokon túl kötelező egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozásokat kell szervezni. A tanuló annyi egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozáson vesz részt, amennyi a fogyatékoságából eredő hátránya csökkentéséhez szükséges. A kötelező egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozások megszervezésének heti időkerete az évfolyamra meghatározott heti tanítási óra.

- a) tizenöt százaléka értelmi fogyatékos tanuló,
- b) tizenöt százaléka – az autista kivételével – más fogyatékos tanuló,
- c) huszonöt százaléka a gyengénlátó tanuló,
- d) negyven százaléka a mozgásfogyatékos, a vak, a nagyothalló, a beszéd-fogyatékos tanuló,
- e) ötven százaléka a siket és az autista tanuló esetén.

ÓRATERV

Évfolyam	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Köt. óraszám	20	20	20	22,5	22,5	22,5	25	25
Fejlesztő fogl. %								
Hallássérült Nagyothalló 40%	8	8	8	9	9	9	10	10
Gyengénlátó 35%	7	7	7	8	8	8	9	9
Autisztikus 50%	10	10	10	11	11	11	13	13
Más fogyatékoság 15% (dyslexia, dysgráfia, dyscalculia)	3	3	3	3	3	3	4	4
Beszédfejlesztés 40%	8	8	8	9	9	9	10	10

A speciális nevelési igényű tanulók gondozásának rendszere

- A probléma jelzése (of., szaktanár, tanító)
- A tanuló megfigyelése tanórai keretben (igazgató, igh., mk-vezető, fejl. pedagógus)
- Vizsgálati kérelem, jellemzés
- A vizsgálati vélemény alapján a megfelelő csoport kiválasztása, egyéni fejlesztési terv elkészítése
- Időszakos nyomon követő mérések (negyed- illetve félévenként)
- Időszakos felülvizsgálat
  - 12 éves kor alatt évenként
  - 12 éve kor felett kétévenként

Egyes tantárgyak gyakorlati része, illetve nyelvtanulás, írásbeli illetve szóbeli beszámoltatás, számonkérés alól felmentést csak a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleménye, javaslata alapján az igazgató engedélyezhet. A felmentés esetén a speciális nevelési igényű tanuló felzárkóztató, fejlesztő foglalkozáson vesz részt, míg társai az illető tanórán tanulnak.

Speciális nevelési igényű tanulók értékelésének elvei:

- A fogyatékoság, tanulási nehézség által korlátozott tantárgyak értékelésénél az optimálisan elérhető cél a Tantervi Minimum szintje.
- A szükséges segédeszközök használata megengedett (pl. diszcalculiás tanuló esetén számológép)
- Az írásbeli számonkérés alól felmentett tanulók szóbeli beszámoltatásának formáját ki kell alakítani.
- Iskolai szinten elkészített Értékelési füzetben a fejlesztő pedagógus minősítő, fejlesztő értékelést készít, osztályzatot ad, amelynek meg kell jelennie a tanuló szorgalmi jegyében.

Kapcsolattartás:

A tanulók optimális fejlesztése és a szakszerűség maximális biztosítása érdekében partnerkapcsolati rendszerünk kialakult, működik.

Partnereink:

- Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság
- Nevelési Tanácsadó, Várpalota
- Nevelési Tanácsadó, Veszprém
- Iskolaorvos

Személyi ellátottság:

- 1 fő fejlesztő pedagógus
- 1 fő gyógypedagógiai asszisztens

Tanulási nehézséggel küzdő tanulók fejlesztése tantárgyi keretben
(hangsúlyos, kiemelt +, átlagos x)

	Magyar nyelv és irodalom								Matematika							
	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8
	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Dysgraphia																
Meglassúbbodott tempó, automatizált mozgással	+	+	+	x	x	x	x	x	+	+	+	x	x	x	x	x
Vonalvezetési és nyomaték hibák	+	+	+	x	x	x	x	x	+	+	x	x	x	x	x	x
Betűelem különböző hibái	+	+	x	x	x	x	x	x	+	+	x	x	x	x	x	x
Betűnagyság, távolság	+	+	+	x	x	x	x	x	+	+	+	x	x	x	x	x
Dőlés	+	+	+	x	x	x	x	x	+	+	+	x	x	x	x	x
Elhelyezkedés- és kapcsoláshibák	+	+	+	x	x	x	x	x	+	+	+	x	x	x	x	x
Aránytalanság	+	+	+	+	x	x	x	x	+	+	+	+	x	x	x	x
Betű vagy szótag-csere	+	+	+	+	+	+	x	x	+	+	+	+	x	x	x	x
Kihagyás	+	+	+	+	+	+	x	x	+	+	+	x	x	x	x	x
Felesleges ismétlés	+	+	+	+	+	+	x	x	+	+	x	x	x	x	x	x
Idegen betoldás	+	+	+	+	+	+	x	x	+	+	x	x	x	x	x	x
A mondat szóösszetételének analízise, szintézise	+	+	+	+	+	x	x	x	+	+	+	+	x	x	x	x
Szókihagyás	+	+	+	+	x	x	x	x	+	+	x	x	x	x	x	x
Írásjel, mondatjel-hiány	+	+	+	+	+	+	x	x	+	+	x	x	x	x	x	x
Szavak hibás egy-beírása, tagolása	+	+	+	+	+	+	x	x	+	+	x	x	x	x	x	x
Dyslexia																
Betűtanulás - felismerés, - differenciálás - megkülönböztetés - bevésés, - felidézés, - betűkiemelés	+	+	+	+	+	x	x	x								
Olvasástechnika: - összeolvasás - olvasási irány - olvasási tempó - intonáció	+	+	+	+	+	x	x	x	+	+	x	x	x	x	x	x

Szóértés	+	+	+	+	+	+	+	+	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Szókapcsolatértés	+	+	+	+	+	+	+	+	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Mondatértés	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Szövegértés	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Szövegelemzés	+	+	+	+	+	+	+	+	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Olvasott szöveg átalakítása	X	+	+	+	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Dyscalculia																	
Beszédértés javítása																	
- matematikai szókincs									+	+	+	+	+	+	+	+	+
- téri-, időbeli, és ált. a viszonyító termin. kialakítása																	
- tárgyi cselekedtetés	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	X	X	X	X
- szóbeli ált.																	
- matem.fogalmakban, műveletekben való megfogal.	+	+	+	+	X	X	X	X	+	+	+	+	X	X	X	X	X
	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
									+	+	+	+	+	+	+	+	+
A helyes megértés biztosítása, elemzési mód megtanít.									+	+	+	+	X	X	X	X	X
Mennyiségfogalom alakítása									+	+	+	+	X	X	X	X	X
Számfogalom alakítása									+	+	+	+	X	X	X	X	X
Viszonyítások végzése									+	+	+	+	+	+	X	X	X
Tevékenység algoritmusok segítségével									+	+	+	+	+	+	X	X	X
Szelektív olvastatás	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Sémák alkalmazása összehasonl. megkönnyítésére									+	+	+	+	+	+	+	+	+
Relációk megfogalmazása									+	+	+	+	+	+	X	X	X

15. GYERMEK ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMSEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

15.1. A gyermekvédelmi munka célja, feladatai:

A mai magyar társadalomban a gyorsan növekvő és egyre súlyosbodó szociális problémák érzékenyen érintik gyermekkorosztályunk jelentős részét.

A sokféle problémából: pl. a családok ellehetetlenült helyzetéből (munkanélküliség, szegénység, krízisek stb.) és ezek gyerekekre ható következményeiből (elhanyagolás, tanulási, magatartási problémák) eredően nagy jelentőséget kell felvállalnia az iskoláknak a gyermekvédelem területén.

(lásd: helyzetelemzés/mellékletek) 3.sz.melléklet

Minden tanév szeptember 15-ig elkészítik az osztályfőnökök a „térképet”, s ezt szeptember 20-ig a gyermekvédelmi felelős összesíti a, diagramokat aktualizálja.

A gyermek és ifjúságvédelmi munka minden pedagógus feladata.

a.) A nevelők és a tanulók személyes kapcsolatainak és a családlátogatásoknak egyik fő célja a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő problémák feltárása, megelőzése. Minden pedagógus közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

Fejlesztő pedagógus, ill. gyógypedagógus áll rendelkezésre.

b.) Az iskolában a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok segítése az osztályfőnökök feladata, az osztályfőnök feladata a tanulók és a szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak,

- családlátogatásokon vesz részt a veszélyeztető okok feltárása érdekében,
- a veszélyeztető okok megléte esetén értesíti a gyermekjóléti szolgálatot,
- segíti a gyermekjóléti szolgálat tevékenységét,
- a tanulók anyagi veszélyeztetettsége esetén gyermekvédelmi támogatás megállapítását kezdeményezi,
- tájékoztatást nyújt a tanulók részére szervezett szabadidős programokról.

A gyermekvédelmi munka feladatai:

c.) Az iskola gyermekvédelmi tevékenysége három területre terjed ki: a gyermek fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére, feltárására, megszüntetésére. A gyermekvédelmi problémák feltárásának az a célja, hogy a gyermekek problémáit az iskola a gyermekjóléti szolgálat segítségével minél hatékonyabban tudja kezelni, megelőzve ezzel súlyosabbá válásukat. Iskolánk alapvető feladatai a gyermek- és ifjúságvédelem területén:

- fel kell ismerni, és fel kell tárni a tanulók problémáit,
- meg kell keresni a problémák okait,
- segítséget kell nyújtani a problémák megoldásához,
- jelezni kell a felmerült problémát a gyermekjóléti szolgálat szakembereinek.

A gyerekeket **veszélyeztető** vagy számára valamilyen **hátrányt jelentő tényező feltárása:**

- anyagi
- mentális
- morális

A szakszerű ellátás feltétele:

- önfejlesztő tréningek végzése
- szoros kapcsolat kialakítása az iskola ifjúság-védőivel és az iskolán kívüli segítőkkel: gyermekorvossal, védőnővel, gyámügyi előadóval, Családsegítő Központ munkatársaival, rendőrséggel, egyházzal.

Feladatok:

- felzárkóztató programok (tanórán kívül, belül)
- korrepetálás
- indulási hátrányok csökkentése
- szabadidős tevékenységek
- pályaválasztás
- a tanári – szülői közösségben együttműködés és szemléletformálás, kapcsolattartás, tanácsadás.

15.2. Az elsődleges prevenció lehetőségei:

Segítségnyújtás módjai:

- családlátogatás, egyéni beszélgetések
- segélyezés: beiskolázási, étkezési, tankönyv
- speciális programok szervezése: Szülők Klubja
Kamasz –klub
Diákkör
- közös szabadidős programok – személyiségfejlesztés
- segítségnyújtás a tanulásban: speciális fejlesztő foglalkozások (szociocsoportok)

Alkalmazott módszerek

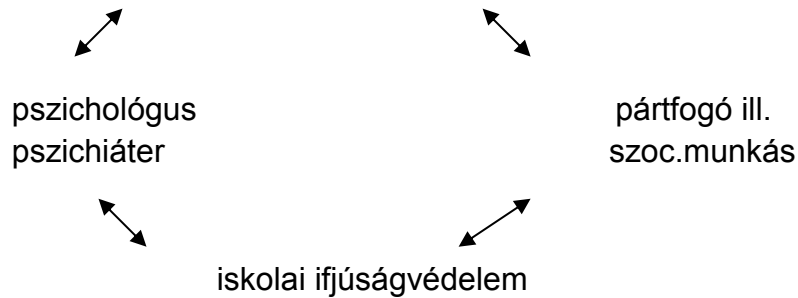
- megfigyelés, beszélgetés, családlátogatás, előadás, fórum, szóróanyagok, tanácsadás, konfliktuskezelés, tréningek, drámapedagógia elemei

A megvalósítás formái

- tanórán kívüli tantárgy és személyiségfejlesztő foglalkozások
- nyílt nap, fogadóóra, írásos – képi forma

A segítségnyújtás kulcsa a kollégák közötti szoros kapcsolattartás, együttműködés:

Pedagógus (osztályfőnök)

A megvalósítás során elvárt hatások:

- Az iskolai gyermekvédelem akkor válik hatékonyá, ha a problémát sikerül megelőzni, illetve a probléma megoldásában komplex beavatkozást tud megvalósítani.
- A családban történt életvitel változás „morzsái”
- Továbbtanulási esély növelése

Értékelés

* Kérdőívek, külső intézmények jelzése,; végzett tanítványok helytállása

d.) A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében iskolánk együttműködik a területileg illetékes:

- nevelési tanácsadóval
- gyermekjóléti szolgálattal
- családsegítő szolgálattal
- polgármesteri hivatallal
- gyermekorvossal
- továbbá a gyermekvédelemben résztvevő társadalmi szervezetekkel, egyházakkal, alapítványokkal.

e.) Iskolánk pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják a gyermekvédelem céljainak megvalósítását:

- a felzárkóztató foglalkozások
- a tehetséggondozó foglalkozások
- az indulási hátrányok csökkentése
- a differenciált oktatás és képességfejlesztés
- a pályaválasztás segítése
- a személyes, egyéni tanácsadás (tanulóknak, szülőnek)

- egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése
- a családi életre történő nevelés
- a napközis és a tanulószobai foglalkozások
- az iskolai étkezési lehetőségek
- az egészségügyi szűrővizsgálatok
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok)
- a tanulók szociális helyzetének javítása (segély, természetbeni támogatás)
- a szülőkkal való együttműködés
- tájékoztatás a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról.

16. A SZÜLŐ, TANULÓ, PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSI FORMÁI, TOVÁBBFEJLESZTÉS LEHETŐSÉGE

Iskolahasználók az iskolai közéletben

Tanulói részvétel

Szülői részvétel

Az iskola mint szolgáltató

Az iskola belső és külső kapcsolatrendszere

16.1. Tanulók

A tanulóközösség által létrehozott szervezetek képviselik a tanulók érdekeit, szolgálják tájékoztatásukat, és részt vesznek az iskola által szervezett kulturális, sport és turisztikai programok szervezésében és lebonyolításában. Rendszeresen közreműködnek az iskolai élet mindennapjait szabályozó házirend felülvizsgálatában és formálásában.

Tanulói részvétel

- diák-önkormányzati tagság, képviselet (Élén pedagógusvezető és diáktitkár áll. Tagja valamennyi tanuló. Irányító szerve a diáktanács, mely az osztályok diáktitkárai)
- Panaszklub tagság

Tájékoztató fóruma: a diákgyűlés, amelyet iskolaévenként egyszer hívunk össze (Szervezeti felépítése SzMSz).

Résztevői: a küldött tanulók, az iskola irányítója, a diákok felnőtt segítői.

A diákok az iskolai életet érintő ügyekben kérdéseket tehetnek fel, új megoldási javaslatot tehetnek.

Képviseleti fórum(ok):

- iskolagyűlés (havonkénti)
- Szülői Munkaközösség

A fenti fórumoknak a „Diákcentrum” ad helyet, ahol gyerekbarát környezetben aktív és színes diák közéletiség bontakozhat ki. (volt úttörőszoba)

Közszolgálati szerepek:

- tanulói ügyelet
- környezetvédelmi őrző
- területgondozás
- énekkari és szakköri munka
- társadalmi munka (iskolai – községi, környezetvédelmi munkák)

Diákpanaszok kezelésének fórumai:

- diáktanács
- osztályfőnöki órák, mentálhigiénés rendhagyó órák
- Panasz-klub
- Alkalomszerű beszélgetések

Diákközösség tájékoztatása:

- Iskolaújság: negyedévente jelenik meg
- Iskolarádió: havonta egy alkalommal. Szerkesztői és műsorkészítői diákok és pedagógusok.

16.2. Szülői észrevétel

A gyermek nevelésének két fő színterén, az iskolában és a családban összhangot, egységet kell teremteni a közös cél érdekében. Alapvető értéknek tartjuk a szülőkkel való harmonikus, jó kapcsolat kialakítását, ápolását. A tanár-szülő kapcsolatnak a kölcsönös bizalmon, őszinteségen, megbecsülésen, megértésen kell alapulnia. Pedagógiai programunkat a szülőkkel, mint iskolahasználókkal egyetértésben tudjuk megvalósítani.

Ennek érdekében:

- - Tájékoztatni kell a szülőket az iskola nevelési céljairól, feladatairól, az alkalmazott módszerekről.
- Ugyanakkor az iskolának mindezekről ismernie kell a szülők véleményét.
- Alkalmat kell biztosítani a szülőknél, hogy az iskolai közélet tevékeny résztvevői, közreműködői és segítői lehessenek.

Iskolánk nagy gondot fordít arra, hogy a szülők időben, alaposan informálódjanak intézményünk életéről, működéséről. Ezt segíti a tájékoztató értekezletünk kiadványunk, amelyből megismerheti az iskola történetét, az oktatás formáit, az idegen nyelv tanulás lehetőségeit, valamint a kulturális, szabadidős és sporttevékenység területeit.

Minden olyan szülői kezdeményezés iránt nyitottak vagyunk, mely intézményünkben folyó oktatási – nevelési feladataink sikerességét támogatja, erősíti, színesíti.

Fórumai:

- SZM (osztály, iskolai)
- Nyílt napok, bemutatók
- Szülői értekezletek
- Fogadóórák
- Szülők Klubja
- Alapítványi kuratórium

Kezdeményezője:

- Szülői Munkaközösség
- Osztályfőnökök
- Az iskola vezetése

Szülők tájékoztatásának formái:

Szóbeli:

- Iskolai és osztály szülői értekezletek
- Fogadóórák
- Nyílt tanítási napok
- Családlátogatás

Írásbeli:

- Üzenő-tájékoztató füzet (1.o.)
- Ellenőrző könyv (2-8.o.)
- Iskolai hirdetőablók
- Tájékoztató szórólapok
- Iskolai kiadvány
- Médiák

Az iskolai programjainkban a szervezésben, felügyeletben, kíséretben, előadás tartásában a szülők aktív, cselekvő szerepére építünk.

A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselői útján közölhetik az iskola igazgatójával, nevelőtestületével vagy az iskolaszékkal.

16.3. A nevelőtestület szervezetei

- Az iskolában működő szakmai munkaközössége, melyek tevékenységét a Köznevelési Törvény és az intézményi SzMSz határozza meg.
- Az iskolában működő, nem operatív feladatokat ellátó munkaközösségek
  - Kulturális – sport (tagjai: alsós DÖK- vezető, magyar – ének – testnevelés tanárok)
  - Ifjúsági és szociális team (tagjai: osztályfőnöki munkaközösség-vezető, osztályfőnökök)
  - Pályaválasztási – képzési team (tagjai: pályaválasztási felelős, 7-8.o. osztályfőnökök)
  - Az iskolában működő ideiglenes ún. „ad-hoc” munkaközösségek eseti feladatok megoldására.
  - Nagyszabású versenyeket előkészítő szervező team (matematika – népdaléneklési – rajzkiállítás – vers-mesemondó, stb.)

16.3.1. Döntési szintek

- Nevelőtestületi értekezletek
- Vezetőségi megbeszélések
- Vezetői megbeszélések
- Munkaközösségi megbeszélések
- Iskolagyűlés
- Diáktanács

16.3.2. Döntési rendszer

Szakmai programok kidolgozásánál

Előkészítés

Önálló munkavégzés

Tantestület elé terjesztés

Megvitatás

Végleges forma

Tantestületi döntés

Az intézményi közösségek, jogaik és kapcsolattartásukról szóló rendelkezések az SzMSz III. részében kerültek szabályozására.

16.4. Az iskola, mint szolgáltató:

Tanórán kívüli térítéses vagy térítés nélküli szolgáltatásai:

Térítéses

- **szülői igényre szakkörök**
- diákétkeztetés
- bérbeadás
- iskolai szakmai publikáció
- Internet

Térítésmentes

- logopédia
- hitoktatás
- gyógytestnevelés
- kiállítások
- felzárkóztatás
- versenyekre felkészítés
- bemutatkozások: nyílt napok
- könyvtár

16.5. A szülők, a tanulók és pedagógusok együttműködésének formái

16.5.1. A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkaterről, illetve az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az iskola igazgatója legalább évente egyszer a diákgyűlésen, valamint a diákönkormányzat vezetőségének ülésén,
- a diákönkormányzat vezetője havonta egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén és a diákönkormányzat faliújságján keresztül,
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órán.

16.5.2.

A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan (szóban illetve a tájékoztató füzetten keresztül írásban) tájékoztatják.

16.5.3.

A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel vagy az iskolaszékkal.

16.5.4.

A szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkaterről, az aktuális feladatokról az iskola igazgatója és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az iskola igazgatója legalább félévente egyszer a szülői munkaközösség választmányi ülésén vagy az iskolai szintű szülői értekezleten,
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályok szülői értekezletein.

16.5.5.

A szülők és a pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak:

a.) Családlátogatás

Feladata, a gyermek családi hátterének, körülményeinek megismerése, illetve tanácsadás a gyermek optimális fejlesztésének érdekében. Főleg az osztályfőnökök és az ifjúságvédelmi felelős feladata a környezettanulmányozás, közvetlenebb kapcsolat kialakítása céljából. (A tanulócsoport **átvételét** követő két hónapban, probléma esetén többször is előfordulhat.)

b.) Szülői értekezlet

Feladata:

- a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása,
- a szülők tájékoztatása
  - * az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről,
  - * az országos és a helyi közoktatás-politika alakulásáról, változásairól,
  - * a helyi tanterv követelményeiről,
  - * az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról,
  - * saját gyermekének tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról,
  - * a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről,
  - * az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról.
- a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola igazgatósága felé.

Ideje: tanévenként 3 alkalommal (szeptember, február, április) a tárgyhó utolsó hétfőjén a szülők munkaidejéhez igazodva az esti órákban.

c.) Fogadó óra

Feladata a szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal. (Otthoni tanulás)

Ideje: A szülői értekezletek közötti hónapokban a tárgyhó első hétfőjén 16-17 óra.

d.) Nyílt tanítási nap

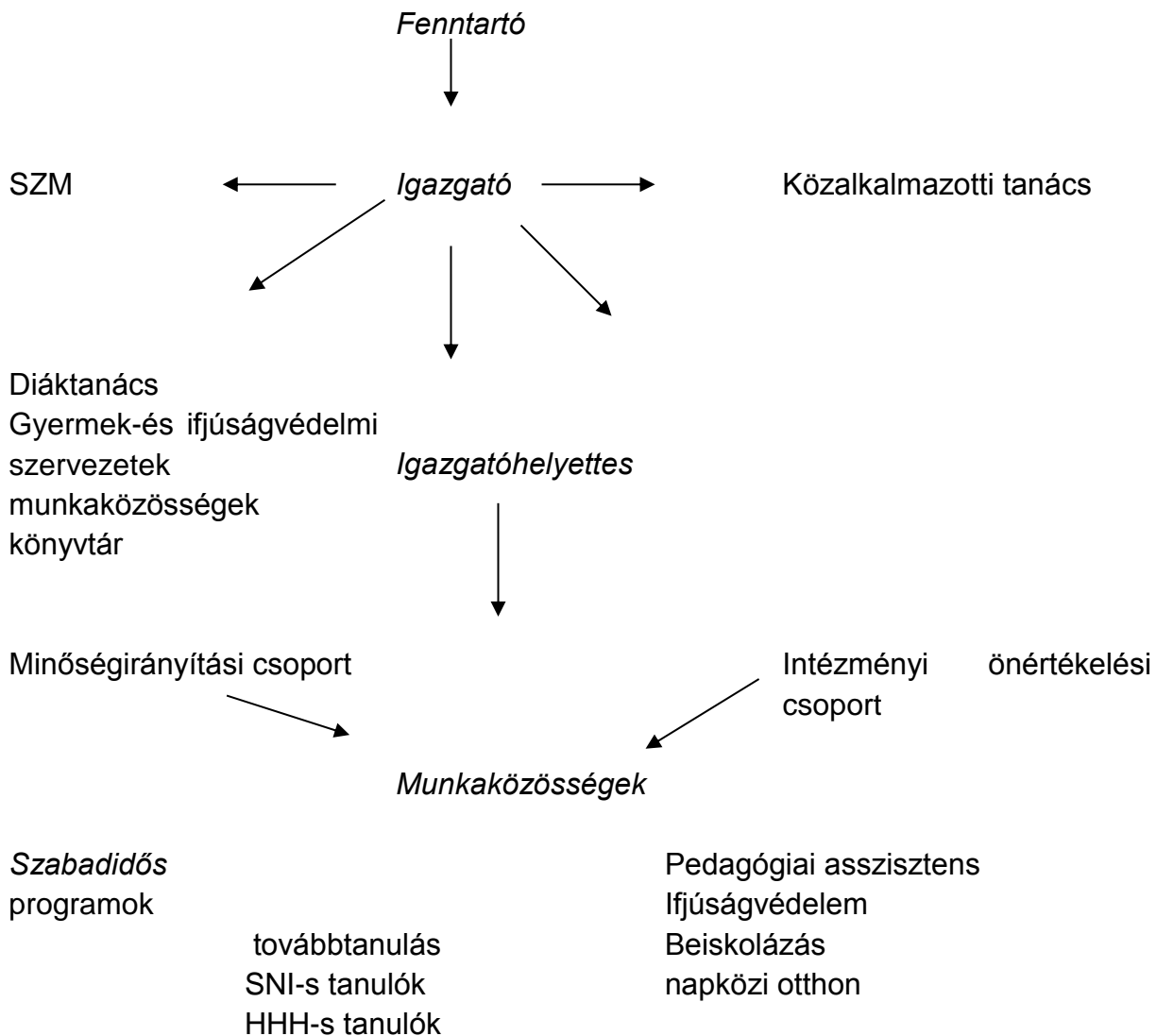
Feladata, hogy a szülő betekintést nyerjen az iskolai nevelő-oktató munka mindennapjaiba, ismerje meg személyesen a tanítási órák lefolyását, tájékozódjon közvetlenül gyermek és az osztályközösség iskolai életéről.

Ideje: meghirdetett napokon minden érdeklődő rész vehet de. – du.-i foglalkozásokon.

e.) Írásbeli tájékoztató

Feladata a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival, magatartásával összefüggő eseményről, illetve a különféle osztályszintű, iskolai programokról.

IRÁNYÍTÁSI RENDSZER

Az iskola kapcsolatrendszere

Belső kapcsolatok

Az iskolának olyan dinamikus rendszerként kell működnie, amelyben a belső és külső kapcsolatok egyensúlyban vannak. A hierarchizált és partnerkapcsolatok hálójában a legfontosabb a **nevelő-gyermek együttműködés**. Valamennyi más - közvetlenül vagy áttételesen - ezt szolgálja. Ezért a tantestület és az iskolavezetés felelőssége, hogy olyan pedagógusok végezzék e területnek vezetését, akik jó készséggel, empátiával és az adott területet ismerve láthatják el a feladatokat. Intézményünkben kidolgozott az iskolavezetés-nevelőtestület; nevelőtestület-szülők; illetve iskolavezetés-nevelőtestület; iskolaszék, diákönkormányzat közötti együttműködés rögzített szabályai (lásd Működési Szabályzat).

a) **Nem szakmai** belső kapcsolat van a **közalkalmazotti tanáccsal**. A törvényben előírtak szerint járunk el a közös ügyekben, rögzített együttműködési formában. (Izd. SzMSZ III.)

b) A belső szakmai kapcsolatok a vezetés és a munkaközösségek, illetve a munkaközösségek egymás közötti tevékenységében realizálódnak. A korábbi "letanítások" elmosták a 4., illetve 5. osztály közötti átmenetet. Az utolsó négy évben tértünk át a "nagyfelmenő" rendszerre, ami újra neuralgikus ponttá teheti az átmenetet. Ezért a 4. osztályos év végi és az 5. osztályos év eleji összehasonlító szaktárgyi felméréseket a korábbihoz hasonlóan teljes körűvé kell tenni. Szakmai követelményként kell tekinteni a szaktárgyak felmenőrendszerű folyamatának segítségét, a szaktárgy lineáris gondozása (a majdani NAT követelményei szerint), s szorosabbá kell tenni a horizontális, vagyis az azonos évfolyamokban történő együttműködést.

Külső kapcsolatok

Alapvetően az intézmény működését, a tanulókat kell szolgálnia a külső kapcsolatoknak is. Legfontosabb a szülők közösségével történő együttműködés, amely az osztályokban, illetve iskolai szinten a szülői munkaközösség választmányában realizálódik.

Valamennyi kapcsolatrendszer jól funkcionál, s szervezett, rendszeres a kapcsolat. Az óvodával a rendszeres szakmai kapcsolatot erősíteni kell vezetői szinten is. Két fő tartalma: a beiskolázás előkészítéseként az óvodás gyermekek és az óvónők iskolai látogatása az 1. osztályos tanítási órákon, és tanítónőink látogatása az óvodában. Tájékoztató előadás tartása az óvodai szülőknek. Szükségesnek tartom, hogy a leendő 1. osztályos tanulók szülei számára tájékoztató füzet készüljön, amelyben iskolánk pedagógiai szellemiségéről, gyakorlatáról, a 8-10 év alatti nevelési-oktatási programokról kapnának információt.

Vertikális kapcsolatok

(A helyi önkormányzatok önállóságával átalakult.)

- A megyei közgyűlések - érdemi kapcsolatról egyes pályázatok esetében beszélhetünk.
- POK, Székesfehérvár

A szaktanácsadói, illetve továbbképző lehetőségekkel gyakran és kamatozóan élünk programjaikkal. Bár féltő, hogy egyre ritkábban tudjuk igénybe venni az önköltséges szolgáltatásokat, képzési alkalmakat/önköltségre, útiköltségre, a helyettesítési díjakra szűkülő fedezet miatt.

- A vonzáskörzetek között (városok Várpalota-Veszprém) érdemi kapcsolat nincs. A községi iskolák ezt igényelnék. Hiányolják a körzeti igazgatói értekezleteket, továbbképzéseket, felkészítőket. Nagyon elszigetelődünk, a magányos egyszakosok az iskolában magukra hagyottan dolgoznak. Kísérleteink, nyitásaink nem igazán sikeresek (tanulmányi versenyek, kulturális bemutatók).

Horizontális kapcsolatok

A rendszer nehezen alakul, önszervezést igényel. Ezzel kísérletezünk mi is, amikor azonos adottságú iskolák gyermekeit hívjuk tanulmányi, illetve sportversenyekre. A reális megmértetés, illetve siker élményét biztosítjuk a tanulóknak, valamint a rendszeres **tapasztalatcserét** a pedagógusok számára.

Távlatokban az önkormányzati kapcsolatok is ráépülhetnének az intézményire, segítve ezzel egymás munkáját. Új eleme lehet a horizontális együttműködésnek a 16 éves korig való iskolába járás biztosítása, amit közösen próbálnánk megoldani.

Személyes kapcsolatok

A helyi perszonális viszonyrendszer - tagadva vagy beismerve - meghatározó az egyének és intézmények sorsát, működését illetően. A község iskolája ugyanis helyzeténél fogva teljesen beleágyazódik az adott település gazdasági és személyes viszonyrendszerébe. (Szülők - gazdálkodók - szervezetek.)

Az intézmény és az önkormányzati kapcsolat

Ez működése során lehet **együttműködő** vagy **konfliktuskereső**. Az együttműködés akkor tartalmaz, ha egyik fél sem kényszerül feladni saját autonómiáját, szuverenitását. Különböző alárendeltségi viszony alakul ki, ami az intézményi és adottságából adódóan a település innovációs képességeit is veszélyezteti. Számtalanszor a konfliktuskereső magatartási szituáció hoz megoldást, megújulási készletet.

Önkormányzat - intézmény - település hármasszoros viszonylatában az alábbi személyes kapcsolatok **típusait**, illetve **erőforrásait** kell szem előtt tartani.

- iskolavezetés - önkormányzati vezetés: Meghatározó az együttműködés szempontjából, többnyire személyhez kötött. Változáskor törvényszerűen átalakul.
- iskolavezetés - képviselőtestület: a rendszeres részvétel eredményei a kölcsönös informálás, s az érdemi döntés előkészítése
- iskolavezetés - szülők: Fontos a szülői igények és az erőforrások időbeni összehangolása miatt.
- iskolavezetés - helyi lakosság: Az intézménynek ismernie kell saját munkája tervezéséhez a tágabb - szülőkön túli - társadalmi környezet elvárásait, szükségleteit.
- önkormányzati vezetés - nevelőtestület: Programváltozás, konfliktus esetén, döntés-előkészítés részeként kell kezelni.
- önkormányzati vezetés - szülők: Iskolahasználók és fenntartók ismerjék meg egymás álláspontját. Ezen a ponton találkozunk az SzM- választmány

Az iskola környezeti programja és mellékletei

„Azt a fát, amelynek két évszázadra volt szüksége ahhoz, hogy megnőjön, egy óra alatt ki lehet dönteni.”

Bevezető

D. Attenborough gondolatával azonosulva érezzük azt az óriási felelősséget, amely mindannyiunkat terhel az egészség és megőrzéséhez szükséges környezet fenntartásának biztosításáért.

AHOGYAN MA TANÍTUNK, OLYAN LESZ A HOLNAP.

(Szentgyörgyi A.)

Ahhoz, hogy e területen eredményt tudjunk felmutatni, terveznünk kell a beavatkozásokat, forrásokat kell teremtenünk végrehajtásukhoz.

Településünknek már van környezetvédelmi programja és egészségterve, amelyben az önkormányzat meghatározta azokat a fő irányokat, amelyek iránymutatók lehetnek életünkben. A környezeti és egészségnevelés minőségcélként megjelenik az önkormányzati és intézményi minőségirányítási programban. Ezért mérhető, ellenőrizhető programot igyekeztünk tervezni.

Mivel az iskola a község meghatározó intézménye, ezért tanulmányoztuk e két alapvető dokumentumot és a következő elemeket emeltük ki belőle, amelyekre környezet-egészség-nevelési programunkat építettük.

a.) A program törvényi háttere

A település levegővédelmi szempontból kedvező helyzetben van. A levegőt érintő terhelések nem jelentősek.

b.) Talajfelszín alatti és felszíni vizek védelme

- Vízminőségi Monitoring Hálózat kiépítése

(Bányák bezárását követően emelkedett a vízszint. Nagy mennyiségben található a községben még illegálisan fúrt kút.

- A felszín alatti vizek állapotának felmérése.
- Környezetkímélő mezőgazdasági művelési módok elterjesztése.

(A korábbi évtizedekhez képest csökkent a külterjes állattartás, valamint lecsökkent a gyepterület aránya is. Feladat: az alkalmazott művelési módokat kiváltó környezetkímélő művelési módok bemutatása a helyi gazdáknak, a gazdák rendszeres tájékoztatása.)

- Irányelvek kidolgozása a mezőgazdasági műtrágya- és növényvédőszerhasználat szabályozására.
- Gazdálkodók ösztönzése a hígtrágya-probléma megoldására.

- Tájsebek, elhagyott bányák, anyagnyerő helyek rehabilitációja.
- A szennyvízcsatorna-hálózatra csatlakozó háztartások számának növelése.

c.) Hulladékgazdálkodás

- Szelektív hulladékgyűjtés szervezése
- Bio(szerves) hulladékkomposztáló telep létrehozása
- Illegális hulladéklerakók megszüntetése
- Régi települési hulladéklerakók megszüntetése és a területek rekultiválása

d.) Épített környezet, zöldterület-gazdálkodás

- Zöldhálózat rendszer kialakítása. (A településen és a településkörnyéki területeken meglévő zöldfelületi elemek feltárása, fejlesztése, új elemek kialakítása komplex, az ökológiai szempontok prioritásával.)
- Települési „zöldkapu” kialakítása. (A települési bevezető utak esztétikai megjelenésének javítása, a meglévő fasorok felújítása. A főútvonal mentén főleg őshonos fajok telepítését kell előtérbe helyezni, díszfák telepítése a belterületi szakaszon támogatható.)
- Mezővédő erdősávok telepítése.
- Leromlott állapotú értékes épületek, létesítmények állagmegóvása, felújítása.

e.) Energiagazdálkodás

- Közintézményi energiafelhasználás csökkentése
- Lakossági tájékoztatás az energiatakarékossági lehetőségekről

f.) Természeti környezet megőrzése

- Természeti értékleltár létrehozása
- Védőzóna kialakítása a védett és védelemre érdemes területek körül

Egészségterv

a.) A lakosság életmódjának egészségi állapotának jellemzése

- kevés a civil szervezetek száma,
- a lakosság közel 40%-a dohányzik,
- fontos a vonzó, tartalmas, értékközvetítő programok szervezése,
- kiemelkedően nagy a túlsúlyos lakosság aránya,
- rosszak az étkezési szokások,
- érrendszeri problémákkal a lakosság 15%-a, magas vérnyomással 20%-a küzd,
- mozgásszervi betegségben a lakosság 15%-a,
- daganatos megbetegedésben 3%-a szenved.

b.) Az értékrendszer az emberkép kialakításához az alábbi fő területeken kell hatékonyabb nevelőmunkát végezni

- eszmei magatartások terén,
- társadalmi magatartások terén,
- másokhoz való viszony területén,
- az egyén önmagához való viszonya terén,
- kulturális magatartások terén,
- a természethez való viszony területén,
- az egészséges életmód, sport, higiénés magatartás területén,
- viselkedéskultúra területén.

c.) Kiemelt nevelési feladatok a felnövekvő nemzedék nevelése területén

- a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos nevelési feladatok,
- a közösségfejlesztéssel kapcsolatos nevelési feladatok,
- beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő tevékenységek körvonalazása,
- a tehetség-képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek összegyűjtése,
- a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő feladatok,
- a tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő iskolai programok feltérképezése,
- a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység megfogalmazása,
- a komplex környezeti-egészségnevelési program elkészítése.

1. Helyzetelemzés, helyzetkép

1.1 Az iskola működése környezeti nevelés szempontjából

Az öndiagnózisban bemutatott helyzetelemzés alapján az épület adott, de mindig van néhány teendő azért, hogy kellemesebb, otthonosabb legyen a mindennapi iskolai élet. Hisz az esztétikus, egészséget támogató, a mindennapi iskolai élet fizikai és szellemi környezetnek igen erős fejlesztő-nevelő hatása van. (falak, folyosók díszítése, udvar fásítása, játszópark bővítése stb.)

Az iskola helye befolyásolja a környezeti nevelési munkánk tartalmát, lehetőségeit. Az iskolánkban jelenleg a tantestület körülbelül egyharmada foglalkozik intenzíven környezeti nevelési kérdésekkel a tanórákon és azon kívül.

Vannak, akik minden akcióban, munkában kezdeményezők; s vannak, akik időnként kapcsolódnak egy-egy tevékenységi területhez. A környezeti nevelés az a területe az iskolai életnek, ahol csak nagyon fokozatosan és lépésenként haladunk előre.

1.2 Az iskola épületének helyzetképe, a javulást szolgáló célok és a változást segítő feladatok

A helyzetből adódó jellemzők	Célok	Tevékenység, feladat
Nő a forgalom	<ul style="list-style-type: none"> - közlekedési biztonság növelése - a kerékpáros és gyalogos közlekedés növelése 	<ul style="list-style-type: none"> - jelzőtáblák, - közlekedésbiztonsági ismeretek kiemelt tanítása, - kerékpárral közlekedők számára biciklitároló bővítése - biztonsági felszerelések
Zaj	<ul style="list-style-type: none"> - csökkentés 	<ul style="list-style-type: none"> - fák, cserjék ültetése, - speciális ablaküvegek
Légszennyezés	<ul style="list-style-type: none"> - csökkentés 	<ul style="list-style-type: none"> - zöldesítés az iskola környékén, az iskolakertben, - a növények gondozása, pótlása, - gyomtalanítás, elhagyott területek feltérképezése, gondozása a parlagfűmentesség érdekében - tantermekben légtisztítók
Szemét	tisztá, egészséges környezet	<ul style="list-style-type: none"> - szeméttárolók sűrítése, - szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás, - felvilágosító előadások az egészségkárosító anyagokról és fertőzési veszélyekről, - utak sózása helyett ásványi örlemény használata
Kevés játszótér	<ul style="list-style-type: none"> - a gyerekek mozgásigényének kielégítése 	<ul style="list-style-type: none"> - községi játszótér - az iskolai játszótér felszerelésének bővítése, a homok cseréje - futópálya felújítása
Az iskolabelső	tisztá, meghitt környezet	<ul style="list-style-type: none"> - festések, felújítások, a dekorációhoz falitáblák, élősarkok, akvárium, madarak, a

		<p>mellék helyiségekben szappan, WC papír,</p> <ul style="list-style-type: none"> - portalanítás (atkák-allergia) - gyakori szellőztetés (belső szennyezőanyagok: formaldehid, szén-dioxid) - lábtörők alkalmazása.
Energia-felhasználás	<ul style="list-style-type: none"> - takarékos fűtés 	<ul style="list-style-type: none"> - gázkazán szabályozása, - nyílászárók javítása, - tető szigetelése, esetleg tetőkert.
Világítás	<ul style="list-style-type: none"> - egészséges, takarékos, - a természetes fény preferálása 	<ul style="list-style-type: none"> - hagyományos fénycsövek cseréje energiatakarékos, kompakt izzókra
Vízfelhasználás	<ul style="list-style-type: none"> - egészséges ivóvíz, - a vízfogyasztás csökkentése 	<ul style="list-style-type: none"> - víztakarékos öblítés, csapok karbantartása - a klórozott szénhidrogéneket kiszűrő víztisztítók alkalmazása
Csatorna	a csatorna karbantartása	<ul style="list-style-type: none"> - biológiai lebontók alkalmazása, - ecetsav, mosószóda, bórx, szódabikarbóna és egyéb környezetbarát takarítószer alkalmazása
Iskolakert	<ul style="list-style-type: none"> - tanítás, pihenés, felüdülés helye legyen 	<ul style="list-style-type: none"> - gyógynövények gondozása, pótlása, gyógyösvény felújítása, tanösvény létrehozása, csepegtető öntözés, önelzáró csapok fajták, madáretetők, madárodúk kihelyezése és gondozása
Udvar	<ul style="list-style-type: none"> - biztonságos aljzat 	<ul style="list-style-type: none"> - a viacolor ill. aszfaltzott rész felújítása
Az iskola eszköz-ellátottsága	<ul style="list-style-type: none"> - a tanítás-nevelés élményközpontúságának növelése, - az esztétikai érzék fejlesztése, 	<ul style="list-style-type: none"> - a tanterekben írásvetítő, TV, videó és számítógép, - esztétikus dekorációk, falitáblák, szemléltetőanyagok,

	- egészséges személyiség kifejlődése	- digitális fényképezőgép, - az étkező konyháján gáztűzhelyek, konyhai eszközök, - ismeretterjesztő folyóiratok, könyvtár, médiatár.
--	--------------------------------------	--

1.3 Erőforrások

1.3.1 Humán-erőforrások

Belső erőforrások

Humán erőforrások	Feladat, szerepkör	Erősségek
Iskolavezetőség	Támogatja a környezeti nevelési programokat. A minőségi munka részeként értékeli az ilyen tevékenységet. Anyagi forrásokat teremt. Ösztönző rendszert dolgoz ki. Aktívan részt vesz az egyes programokban.	Hiteles személyiségek a pedagógusok és a diákság számára. Hasznosítható kapcsolatrendszer.
Tanárok	Kidolgozzák és a tantárgyakba beépítve tanítják az egyes kör-nyezeti tartalmakat.	Valamennyi szakos belátja, hogy minden tanár feladata a környezeti nevelés.
Környezeti nevelési munkacsoport (munkaközösség)	Elkészíti a pedagógiai programnak megfelelően az éves tervet, segíti és koordinálja annak megvalósítását. Dokumentációs és értékelő munkát végez, pályázatokat ír, kapcsolatot teremt a külső támogatókkal.	Lehetőséget ad a különböző szaktárgyak programjainak összehangolására (témahét, versenyek, akciók, kiállítások, jeles napok eseményei stb.)
Osztályfőnöki közösség	Évfolyamokra lebontva foglalkozik az egészségneveléshez kötődő környezeti nevelési tartalmak feldolgozásával.	Lehetőség van az aktualitások azonnali megbeszélésére osztályközösségi szinten.
Diákönkormányzatot segítő és a mentálhigiénés tanár	Tagjai a környezeti nevelési munkacsoportnak. Lehetőségük van a	Napi kapcsolat a diákokkal, az egyedi problémák azonnali kezelése.

	környezeti nevelés egészségnevelési területeinek erősítésére.	
Iskolaorvos	Előadások tartása az egészséges életmódról, a környezeti ártalmakról. Segíti a tanárok munkáját terepgyakorlatokon, erdei iskolában.	Szakmai kompetencia, személyes ráhatás.
Kémia-biológia tanár	Gondoskodik a vegyszerek szakszerű elhelyezéséről, szelektív gyűjtéséről. Segíti a terepi programokat.	Gyakorlati szakértelmen alapuló tevékenység.
Adminisztratív dolgozók	Támogatják a tanári munkát az egyes programok háttérének biztosításával.	Részt vállalnak a szelektív hulladékgyűjtésben, takarékoságban.
Technikai dolgozók	A programok tárgyi feltételeinek biztosítása, ökológiai terem, vizesblokkok, világítási hálózat karbantartása, hőszigetelés stb.	Zöldítési program, szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás.
Diákok	A tervezett éves programban sokoldalúan vesznek részt (hallgatóság, tevékeny szerep-vállalás, önálló kutatások és kezdeményezések).	Valamennyi diák érintett, nagy a jelentősége a helyi értékek felkutatásának. Partnerség a felnőtt résztevőkkel. A fő hangsúly a szemléletformáláson van.
Szülők	Előadások tartása, szemléltetőeszközök gazdagítása, anyagi támogatás, külső erőforrások felkutatása.	Tevékeny részvétel a programokban, az ő szemléletük is formálódik, a környezeti nevelés túlmutat az iskola falain.

Külső erőforrások, a kapcsolatrendszer feltérképezése

Intézmény, szervezet	Kapcsolat van	Formája, tartalma	Iskolai képviselő, kapcsolattartó	A szervezet képviselője, ügyintéző neve	Címe, elérhetősége
Nemzetközi kapcsolatok					
Más közoktatási intézmény	x	Tájékoztatás, tanácsadás	Bódayné K. Judit	Bódayné K. Judit	Veszprém
Kutató Diákok Köre					
Felsőoktatási intézmények					
Határon túli iskolák					
Megyei ped. intézet	x	Tanácsadás, továbbképzés	Bódayné K. Judit		Veszprém
Önkormányzat környezetv. referense	x				Öskü
Nemzeti parkok	x	Tájékoztató	Bódayné K. Judit		NP központja
Erdészet	x	Tanácsadás, Tájékoztatás			Várpalota VERGA
Környezetvédelmi felügyelőség	x	Tanácsadás, tájékoztatás			Veszprém
Országos KN szervezetek					
Regionális v. helyi KN					

szervezetek					
Országos környezetvédő szervezetek					
Regionális v. helyi zöldszervezetek					
Közművelődési intézmények					
Botanikus kertek, állatkert, vadaspark	x	Tájékoztatás, tanácsadás	MK. vezetők	Megbízott	Veszprém Budapest
ÁNTSZ	x	Ellenőrzés, Tanácsadás	Bódayné K. Judit		
Média	x	Tájékoztatás, hír	Bódayné Koronczai Judit Biró Erika		Veszprém
Rendőrség	x	Kölcsönös tájékoztatás	Biró Erika		
Helyi, regionális üzemek					
Helyi szolgáltatók					
Anyagi forrást biztosító kapcsolatok	x	Pályázatok	Biró Erika Bódayné Koronczai Judit		
Nemzetközi környezetvédő szervezetek			Bábosné Forgács Judit		

Fenntartó:

Célunk, hogy a fenntartó a kötelező támogatáson túl is finanszírozza az iskolai környezeti nevelési programot. Az iskola igazgatójának feladata, hogy a fenntartóval az egyeztetés során a lehető leghatékonyabb helyzet megteremtését elérje.

Környezeti neveléssel is foglalkozó intézmények:

Színesebbé, tartalmasabbá teszi nevelésünket a különböző intézmények meglátogatása. Iskolánk számára ilyen szempontból kiemelkedően fontosak a múzeumok, állatkertek, nemzeti parkok. Ezeket tanórákon készítjük elő. Iskolai tanulmányai során minden tanulónak legalább egy környezeti témájú intézménylátogatáson részt kell vennie.

Civil szervezetek:

(kertbarátok, mozgássérültek, népdalkör, sport stb.)

A civil szervezetek szakmai ismereteikkel és programjaikkal segítik környezeti nevelési munkánkat. Tantestületünk több tagja rendszeresen részt vesz előadásikon, továbbképzéseiken, illetve mi is tartunk.

Szükséges, hogy több az egész tantestületet érintő környezeti témájú előadás és foglalkozás legyen a jövőben. Az iskolai szintű kapcsolattartás igazgatóhelyettesi feladat. A szaktanárok egyénileg alakítanak ki kapcsolatokat az egyes civil szervezetekkel.

Hivatalos szervek:

A hivatalos szervek egyik feladata annak ellenőrzése, hogy környezetvédelmi és egészségügyi szempontból megfelelően működik-e az iskola. Javaslatokra, véleményükre építeni kívánunk az iskolai környezet kialakításában.

1.3.2 Anyagi erőforrások

- A környezeti nevelési program többletköltségeit pályázati bevételek, illetve szülői hozzájárulások biztosítják.
- Pályázat – a pályázatfigyelő tájékoztatja a kollégákat a lehetőségekről, segít az elkészítésben.

2. Az iskola jövőképe környezeti nevelési szempontból

Szeretnénk, ha iskolánk olyan intézménnyé válna, ahol a szülők és gyerekek által közösen kialakított iskolakertben szinte természetes körülmények között zajlik néhány foglalkozás. A belső terek továbbra is évről-évre hangulatosabbak lesznek, ahol a sok-sok növényre gondot fordítanak az intézményhasználók mindenütt. Diákjaink és dolgozóink figyelnek az intézmény energia és vízfelhasználására, tisztaságára, rendjére.

Tanulóink aktív kezdeményező szerepet játszanak az iskolában kialakult környezettudatos szemlélet elterjesztésében a településen. A szülők azért választják intézményünket, mert a diákok sokoldalú, harmonikus, stressz mentes körülmények között tanulnak.

FELSŐ TAGOZAT

3. A környezeti nevelés alapelvei

Intézményi alapelvek:

- környezettudatos magatartás kialakítása
- felelős életvitel elősegítése
- természet harmóniájának megőrzése, fenntartása
- szokásrendszer megalapozása

Fenntartói program alapelvei:

- fenntarthatóság elve: úgy javítsunk, hogy a természeti erőforrások megújulási képességeinek határain belül maradjunk.
- elővigyázatosság elve: kockázat csökkentése.
- megelőzés elve: ez a gazdaságos.
- partneri viszony elve: folyamatos együttműködés.
- gazdaszemlélet elve: felelősségtudat, rábízott értékelés.

4. A környezeti nevelés általános és hosszú távú célkitűzései

- érzelmi és értelmi környezeti nevelés
- létminőség választásához szükséges értékek, viselkedési normák
- rendszerszemléletre nevelés
- az alternatív, problémamegoldó gondolkodás elsajátítása
- a globális összefüggések megértése
- a létminőség választásához szükséges értékek megmutatása
- a létminőséghez tartozó viselkedési normák és formák kialakítása
- a természet, az élet, a biológiai sokféleség jelentőségének megértése
- a környezeti kultúra fontosságának megismertetése a fenntartható fejlődésben (szerves-organikus)
- az életminőségen, fogyasztáson túlra mutató alkotóinak keresése

4.1 A helyi értékek és problémák felsorolása

Földrajzi és geológiai adottságai:

- mészköves, dolomitos, karsztos lejtős völgyek, hegyek
- több helyen agyag, kavics berakódással
- a község keleti részén lápos réti talaj jelenik meg,
- rendszerint vékony talajtakaró,
- uralkodó szélirány kedvező.

Ökológiai problémák és azok okai:

- főútvonal, szennyező ipari technológiák,
- jelentős víz, talaj- és légszennyező hatások,
- régebben forrásokban gazdag volt, a bányászat miatt elapadt,
- nyílt téri égetések – levegőszennyezés (ősz-tavaszi időszak),
- 69,5% lőtér (országos 15%) talajerózióból származó portterhelés,
- a vékony talajtakaró miatt a vízbázis sérülékeny, bár a térség alatt helyezkedik el a Dunántúl legnagyobb vízbázisa.

Új problémák:

- elhanyagolt, szemetes területek,
- régi probléma, de csak ma tudatosodó kockázati tényező: különböző veszélyes hulladékkal fűtenek,
- a villamos vezetékek állapota

A település helyi értékei: (fogalom-tár)

- római kori gátrendszer,
- kerek templom

A helyi értékek, problémák megjelenése a konkrét tantárgyakban:

Területi adottságok	Tantárgy	Téma	Pedagógiai cél
Mészköves, dolomitos, karsztos lejtők	Földrajz	Földtörténeti korszakok, az emberi beavatkozás hatásai	Természeti, épített és szociális környezetünk ismerete, óvása.
	Biológia	Élőhelyek, fajok védelme	Ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése
	Rajz	Rajzolás a szabadban	Érzelmi nevelés
	Osztályfőnöki	A hely, ahol élünk	Közösségi életre nevelés
Bakony, pataktorkolat, ártéri terület	Földrajz	Bakony földrajza, gazdasági szerepe, állapota	Környezettudatos magatartás
Sérülékeny vízbázis	Biológia	Vízparti élővilág	Természet szeretete, tisztelete, értelmi környezeti nevelés
	Kémia	Vízminőségmérés	Az egészség és a környezet összefüggései
	Magyar	Bakony az irodalomban	Kultúra szerepe a

			környezeti nevelésben
	Történelem	Bakonyhoz kötődő történelmi események	Helyzetfelismerés, ok-okozati összefüggések
	Ének	Bakonnyal kapcsolatos népdalok, zeneművek	Öröm, vidámság
	Testnevelés	Vízi sportok, sporttörténet	Egészséges életmódra nevelés
	Osztályfőnöki	A szemét	Az állampolgársági felelősség felébresztése
Bakony alja	Földrajz	Zonalitás, klímaváltozások	
Nem kielégítő az erdőszűltség	Biológia	Növényhatározás, veszélyeztetett fajok	Tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés.
Római-gát	Történelem	Helytörténet	Fenntarthatóságra nevelés.
	Kémia	Természetes (növényi alapú) festékek	Egészséges életmód
	Osztályfőnöki	Civil szervezetek	Egyéni felelősség
Környék erdei	Földrajz	Tájékozódás	Lokális cselekvés
	Biológia	Erdők, madárvédelem	Környezettudatos viselkedés
Ipari létesítmények	Kémia, biológia	Szennyvíztelep látogatása	Problémamegoldó gondolkodás, döntésképesség
Épített környezet	Rajz- és műalkotások elemzése	Kerek templom látogatása, rajzolás	Értékrendszer esztétikai megalapozása.

5. A rövid távú célok, feladatok, sikerkritériumok

A rövid távú célok között fogalmaztuk meg, hogy mit szeretnénk elérni a környezeti nevelési program végrehajtásának ideje alatt. Célszerűen rögtön megterveztük a cél megvalósítását szolgáló feladatokat, tevékenységeket, és hogy az időszak végén mi alapján döntjük el, hogy a célt elértük-e vagy sem. Az alábbi táblázat példa és eszköz ehhez a tervezéshez.

Rövid távú célok	Feladatok	Sikerkritériumok
A környezeti nevelés az oktatás és nevelés valamennyi területén jelenjen meg!	A helyi tantervben műveltségi területenként és a tanmenetekben is konkrétan jelöljük meg a feladatokat és az alkalmazni kívánt módszereket.	Az iskolai élet egészét átfogó környezeti nevelés valósul meg: <ul style="list-style-type: none"> - átdolgozott tanmenetek, - több környezeti nevelési tartalom a tanórákon, - változatosabb tanítási, tanulássegítési környezeti nevelési módszerek
Erősítsük a tantárgyközi kapcsolatokat, hogy a tanulók egységben lássák az egy témához tartozó ismereteket!	Projektek kidolgozása (pl. „Belefulladunk a hulladékba!”, „Egy pohár víz”: „Védeni kell!”).	A széttagolt ismeretek rendszerszemlélettel összekapcsolódnak, egyre több tanuló vesz részt tanulási projektben, a örömmel készülnek a következő projektre.
A pedagógusok, a felnőtt dolgozók és a szülők személyes példájukkal legyenek a környezettudatos életvitel hiteles terjesztői!	Képzések, továbbképzések, szülői értekezletek tartása az adott témában.	A felnőttek rendelkezzenek mindazon ismeretekkel, szak-mai hozzáértéssel és személyiségvonásokkal, amelyek a környezettudatosság alakítása során mintaként szolgálhatnak. Egyre több szülő, tanár vesz részt a programokon. Az iskolai programok tervezésekor szempont, hogy a lehetőségekhez képest minél környezetkímélőbb legyen a program.
Az iskolai tisztaságának javítása, a szemét mennyiségének csökkentése.	Tisztasági őrjárat szervezése (DÖK). Szelektív hulladékgyűjtés – egyelőre csak a papír folyamatos gyűjtése, tárolásának és elszállításának	Javul az iskola tisztasága. A tanulók és az iskola dolgozói szelektíven kezelik a papírhulladékot. Csökken az elszállított szemét mennyisége. Kevesebb a csomagolási hulladék a

	megszervezése. A helyes vásárlói szokások kialakítása.	szemetesekben.
Takarékoskodás a vízzel és a villannyal.	Rendszeres, majd alkalmankénti ellenőrzések. Mérések, számítások, következtetések – és ezek közlése az iskolaújság, ill. az iskolarádió „zöld” rovatában.	Nem lesznek nyitva felejtett v. csöpögő csapok, égve felejtett villanyok. Észrevehetően csökken az iskola víz- és villanyszámláján szereplő összeg.
A tanulók ismerjék meg szűkebb környezetüket, lássák az értékeket, problémákat, ápolják a hagyományokat!	Részvétel az Oktatóközpont programjain, pályázatain, a természetben, környezetben végzett szemlélődés, vizsgálódás, kutatómunka, kiállítások, vetélkedők, előadások szervezése a „Jeles napokra”.	Ha ismeri környezetét, jobban szereti, kötődik hozzá és megóvja. Az Oktatóközpont rendezvényein egyre többet érdeklődnek, tudnak a helyi környezetről, és ezt a többieknek is szívesen elmondják.
Legyenek a tanulók környezetük, szülőföldjük védelmezői!	„Örökbefogadási” akciók: egy-egy fát, területet, szobrot, patakszakaszt, állatkerti állatot stb., amihez rendszeresen visszajárnak, figyelik változásait, gondozzák. Faültetés, téli madáretetés.	Változik az osztály közvéleménye, morálja. Beszélgetéseken, osztályfőnöki órákon, kirándulásokon egyre többször téma a szülőföld értékei. A tanuló kötődik környezete egy darabkájához, és ezen keresztül átérzi környezetünk megóvásának fontosságát.
Fejlesszük a tanulók probléma-megoldó gondolkodásmódját, az önálló ismeretszerzés képességét – megalapozva az élethosszig tartó tanulást!	„Zöld sarok” kialakítása az iskolai könyvtárban, szakkönyvek, folyóiratok, videóanyag és CD-k beszerzése. Internethozzáférés biztosítása. Az iskola-rádióban és – újságban „zöld” rovat nyitása.	Egyre több gyerek kér feladatot, tart kiselőadást, „sürög-forog” a könyvtárban, ír cikkeket, tudja használni a szakirodalmat. Szép eredményt érünk el különböző versenyeken.

A környezeti nevelés sajátos értékelési formái

- ismeretek – ez a tantárgyi követelményekben megjelenik, ott történik az értékelés
- együttműködés
- munkavégzés
- kommunikációs helyzetek
- önálló elemzés
- természetes valóságában tanulmányozható
- aktivitás
- összefüggések meglátása

6. Hagyományos tanórai foglalkozások

6.1 Az egyes tantárgyak kiemelt környezeti nevelési lehetőségei

		Tananyagrészek, tartalmak
Magyar nyelv és irodalom	Célok: megérteni, írni, gondolkodni Ezzel valamennyi tantárgy tanulását segíti.	Általános személyiségfejlesztés
5. évfolyam	Tájéleírás készítése valóságos v. elképzelt tárgyról, lakókörnyezetünkről. Petőfi S.: Az Alföld Tájékozódás a dokumentumtípusok között: szépirodalom és ismeretközlő könyvek, segéd-könyvek (szótárak, lexikonok), számítógépes programok, Internet.	Környezet leírása, közlése és a környezeti leírás befogadása. A családdal, iskolával, lakó- hellyel kapcs. érzések leírása. Verselemzés, mesék feldolgozása drámaped. módszerekkel. Regényelemzés, filmvetítés. Múzeum, színház, hangverseny
6. évfolyam	Gyűjtőmunka csoportosan v. egyénileg. A talált adatok célszerű gondos elrendezése, vázlatban, jegyzetben. Helyi monda, mese, népdal.	Környezet ábrázolása, leírása. Példakép megfogalmazása Jellemzés: ballada, monda, rege Feldolgozások drámapedagógiai módszerekkel.
7. évfolyam Etika modul	A mindennapi élet kérdéseinek megválaszolásához ismeretanyagok keresése a könyvtár nyomtatott és elektronikus információhordozóinak felhasználásával. A tágabb haza, nemzet fogalmának értelmezése.	Modern informatika és adatbázis kezelés a környezeti nevelésben. Jókai regényeiben a táj, a környezet, s benne az ember szerepe. Saját vélemény megfogalmazása. Etika: a haza értékei (Kölcsey, Vörösmarty költészetében) Versek összehasonl. elemzése

8. évfolyam	Tapasztalatszerzés a mindennapi élet hivatalos iratainak megfogalmazásában.	Állampolgári nevelés a környezeti nevelésben. Hit, vallás, világnézet. Erkölcsi ítéletalkotás, véleményalkotás Verselemzések
Idegen nyelv	Témakör: Természeti környezetünk a természet megóvása, Földünk nevezetes tájai, veszélyeztetett növények és állatok.	Globális nevelés, biodiverzitási probléma, fenntarthatóság. Képleírás, párbeszéd, fogalmazás, beszélgetés, vita, monológikus beszéd, természetes anyagok felhasználása tantermek dekorálásakor. Újságcikkek, fordítások, képek gyűjtése, tábló készítése, projekt készítése Budapest középületeiről, látványosságairól. Természeti környezetben megtartott óra. Célzott megfigyelések az élőlényekről, beszélgetés. Video, kiselőadás, szituációs párbeszéd.
Matematika	Cél: a tanulókat körülvevő konkrét környezet mennyiségi és térbeli viszonyainak megismertetése, adatok gyűjtése környezetünkből, matematika a természettudományokban.	Statisztikák készítése, értelmez. Táblázat-, grafikonkészítés. Átlagszámítások. Kalóriaszám. Pénz megtakarítási lehetőség a családban: pl. otthoni, éttermi étkezés összehasonlítása, menühöz való árának becslése, meg tudakolása. Mérések teremben, udvaron. Számítások környezet-szépítéssel, védelemmel kapcsolatban: pl. Mennyibe kerülne az iskola udvarának füvesítése? Hány tanuló tartózkodhat a teremben, ha fejenként 3 m ³ levegőre van szükség stb.
Informatika	Cél: tantárgyi multimédia oktatóprogramok kezelése. Táblázatok kezelése, katalógusokban való eligazodás.	Hatékony informatikai és kommunikációs technológia elősegítése
5. évfolyam	Böngésző programok által a hazai és nemzetközi környezetvédő szervezetek pályázatainak, irodalmának, felhívásainak	Ember- és környezetkímélő munkakörnyezet kialakítása, megóvása. A káros hatások el-lensúlyozásának ismertetése

	figyelemmel kísérése. A grafikai programok oktatásánál a természet elemeinek reprodukálása, szerkezetük, sokféleségüknek érzékelése. Animáció készítése: Évszakok, Egy virág „élete”.	(alacsony sugárzású monitor, helyes testtartás stb.). Az informatika oktatás során keletkező szennyező hulladékok szelektív gyűjtése (tonerek, patronok).
6. évfolyam	Elektronikus levelezés, ergonómiai elvek és megoldások megismerése, munkaeszközök optimális működésének megismerése, kíméletes géphasználat, Könyvtári bűvárkodás e témákban.	Tudatosítjuk, hogy az e-mail nemcsak gyors, de papírt sem fogyaszt, így papírt, fát, környezetet kímél. Szállítási feladatok sincsenek, így üzemanyag takarékos közlési mód is.
7. évfolyam	A hardverismeretnél ismételtén kitérünk az ergonómiai elvekre, a hitech alkatrészek környezet- és egészségkímélő hatására. Táblázatok összeállítása környezeti katasztrófákról, környezetbarát anyagokról és eseményekről. A gyűjtőmunka anyagának feldolgozása szövegszerkesztéssel, kiegészítése saját rajzzal, beszkenelt, letöltött képpel.	Tudatosodják a tanulóknál, hogy természetes emberi törekvés az egészség és környezet egyre színvonalasabb megkímélése, ennek érdekében újabb, káros hatásuktól egyre mentesebb termékek megjelenése a informatikai piacon is.
8. évfolyam	Mozgófilm és prezentáció készítése aktuális környezetvédelmi témában (védett állatok stb.) problémák, lehetséges megoldások. Programnyelveknél a természet mintáinak, adatainak feldolgozása, pl. Koch görbék felhasználása jégkristály szerkezetének reprodukálásához. Virág, fa szerkezetének megrajzolása, növekedésének érzékeltetése a programírással. Adatbázis létrehozása: hazai védett madárfajok – szűrés, lekérdezés.	A gyűjtés, feldolgozás, programok készítése során olyan szintű ismeretekhez, élményekhez jutnak a gyerekek, melyek hatására várhatóan meg is óvják környezetüket, kiállnak a környezetkárosító cselekedetek, tervek ellen.
Történelem és állampolgári ismeretek	Célok: a tantárgy alapot ad a demokratikus köz-életben való tudatos részvételhez. Annak megismerése, hogy a földrajzi környezet hogyan hat egy ország, térség fejlődésére. A múlt	Állampolgári neveléssel való kapcsolat: a fenntarthatóság pedagógiai gyakorlatához való hozzájárulás. Tevékenység: a múlt egyes elemeinek, tevékenységének megismerése és rekonstruálása

	eredményeinek és hibáinak megismerése révén a természetes és az épített környezetért való felelős magatartás kialakítására.	mellett jövőtervezés, makettek, rajzok, fogalmazások, esetenként számítógépes animálás révén.
5. évfolyam	Vadászat, halászat, gyűjtögetés, természeti népek napjainkban	Bakonyi Múzeum, Videofilmek közös megtekint. feladatlapok kitöltésével. Szituációs játékok – „Jön a kardfogú tigris”. Múzeum, kiállítás és kézműves foglalkozás: agyaggal, szalmával, rézlapokkal, rézszálakkal. Szituációs játék: varázslás. Videó Egyiptomról. Tepsiben homokból, falapokból csatorna, zsilipkészítés-otthoni munka. Egyéni beszámolók, kiselőadások, könyvek, filmek alapján a környezeti adottságok és az ebből eredő tevékenységekről, mivel jártak a hajóépítésekhez szükséges nagy mennyiségű fa-kitermelések rajzok, festmények és makettek készítése otthoni munka.
6. évfolyam	Város és falu Az újkor: gyarmatok, manufaktúra, világkereskedelem	Falvak elhelyezkedése, épületek, szántók, legelők, kert, esz-közök, az évszaknak megfelelő munkák, az erdő adta megélhetési lehetőségek megfigyelése feladatlapok segítségével rögzítése, feldolgozása, az ipar meg-jelenése és természetátalakítása: Várpalota. Egyéni beszámolók, kiselőadások: Európa gazdagodása és fejlődése milyen „árat” fiztetett az indiánkultúrákkal és népek-vel. Térkép készítése a világke- reskedelmi útvonalakról montázzsal: mit visz a hajó – otthoni munka.
7. évfolyam	A polgári átalakulás: a mezőgazdaság és a gépek forradalma Az iparvárosok kialakulása, Magyarország,	Várpalota – Vegyészeti Múzeum megtekintése egyéni beszámolók, kiselőadások a természeti környezet átalakításáról /bányászat/ és szennyezésről, az épített környezet

	a millenniumi ünnepek, a világkiállítás idején /fényképek és árnyékok/	és az emberi kapcsolatok elsivárosodásáról /munkás bérlakások/ és gazdagodásáról /úthálózat, vasúthálózat/, ez utóbbi környezetszennyezéséről.
8. évfolyam	<p>Az ökológiai problémák</p> <p>A fogyasztói társadalom problémái</p> <p>A népességszaporulás a világ szegényebb felén</p> <p>A globalizáció problémája</p> <p>Az Európai Unióban való belépésünk problémái</p>	<p>Egyéni beszámolók és kiselőadások az egyéb tanórákon, a tömegtájékoztatásban megismert problémákról, külföldi és hazai jó és rossz megoldásokról, a bekövetkezett katasztrófákról és arról, hogyan lehetett volna elkerülni őket /pl. 2000. évi hazai árvíz/, a régiók, a kisebb közösségek, az osztály lehetőségei (papírgyűjtés, szelektív hulladékgyűjtés, a személtelés, a zaj-, idegártalmak csök.re)</p> <p>Fogalmazások, rajzok, tablók készítése a jövő városairól, otthonairól – otthoni munka. Egyéni beszámolók, kiselőadások: milyen találmányok révén lehetne a sivatagok visszahódításával élelmiszer-termeléssel és ipartelepítéssel fejleszteni ezeket a területeket.</p> <p>Beszélgetés, hogyan őrizheti meg egy kis ország a kultúráját, szokásait, identitását.</p> <p>Előzetes gyűjtőmunka alapján beszélgetés arról, mit tehet az ország, és mit tehet az egyén, akár a tanuló is, hogy a csatlakozás előnyeiből minél többet élvezhessen, a hátrányokat pedig lehetőség szerint minimalizálja.</p>
Fizika	Cél: annak felismertetése, hogy a fizikai ismereteket természeti környezetünk megóvásában is hasznosítani lehet	

7. évfolyam	Közlekedőedények: környezetvédelmi vonatkozások, kutak, vizek szennyezettsége.	Egyszerű mérések, adatfeldolgozás, grafikonok, diagramok értékelése. A víz fizikai tulajdonságainak vizsgálata, érzékszervi vizsgálatok. Cikkek, képek gyűjtése a víz- és talaj-vízszennyezésről, azok hatásairól.
8. évfolyam	Az egyes elektromos fogyasztók, ház-tartási gépek teljesítményének, fogyasztásának megállapítása. Az energiatakarékosság globális stratégiai jelentősége. Az energiatakarékosság hétköznapi, gyakorlati megvalósítása.	Galván elem szétbontása tanári felügyelet mellett. Fogyasztásmérők leolvasása. Elektromos fogyasztás összehasonlítása neoncsövek és izzólámpák esetén, számítások. Háztartási energiafogyasztással kapcsolatos kiadások elemzése, energiatakarékossági lehetőségek otthon, iskolában.
Biológia	Cél: a tanulók legyenek tisztában a földi élővilág sokféleségével, e sokféleség értékével, segítsék elő e változatosság fennmaradását. A globális problémák és a rá adható biológiai válaszok bemutatása. Az egészséges életmód, az egészséges táplálkozás és a környezet között lévő kapcsolatok bemutatása.	
7. évfolyam	A földi élővilág általános jellemzése. Az életközösségek pusztulásának okai, védelmük jelentősége a földi élet és az ember szempontjából. A forró övezet: az őserdők pusztulása és védelme, az elsivatagosodás. A mérsékelt övezet: a lombdők, a füves puszták, a tajga és védelmük. A hideg övezet: a tundra, sarkvidék és védelmük. Tengerek: életközösségek, szennyezés megelőzés és öntisztulás. Rendszerezés: különböző élőlénycsoportok jelentősége és védelme, táplálék-láncok.	Videó-anyagok megtekintése, szakirodalmak tanulmányozása, aktualitások figyelemmel kísérése, megbeszélése. Önálló információgyűjtés kül. életközösségekről, élőhelyekről. Kielőadások, poszterek készítése. Az élőlények életmódja, élőhelye, szervezete közötti összefüggés megfigyelése. Szituációs játék az ember bioszférára gyakorolt hatásával kapcsolatban.

8. évfolyam	A mozgásszegény életmód követk. Lelki-testi egészség. A légzőszervekre ható környezeti ártalmak, a dohányzás káros hatásai. Az egészséges táplálkozás. Az ember felelőssége a Földért: ózonkérdés, helyi és globális környezeti gondok.	Kiselőadás, video-anyagmegtekintés, kísérletezés, megfigyelés
Kémia	Cél: fel kell hívni a figyelmet, hogy kémiai ipar jelentős környezetkárosító, és potenciális környezetvédő. Ki kell fejleszteni a tanulóknak az anyag- és energiatakarékosságnak mint környezetvédelem egyik hatékony módszerének a szemléletét. Ismerjék meg az elterjedt vegyszereket, ezek élettani hatásait. Tudatosítani kell a tanulóknak, hogy ők maguk is sokat tehetnek a környezet és saját egészségük megóvása érdekében.	
7. évfolyam	A megismert anyagok szerepe a mindennapi életben helyes használatuk, egészség- és környezetkárosító hatásaik.	A környezetünkben előforduló legismertebb kémiai változások felismerése, értelmezése. Az ivóvíz paraméterei. Kísérlet: desztillálás (kémiailag tiszta víz). Oldatok kémhatása, mérések, pH. A vízkeménység okai, következményei, kísérlet: cserepes virág öntözése kemény vízzel, vegyszeres vízzel. Beszélgetés, tanulói gyűjtőmunka, kiselőadások a vegyszerek élővilágra gyakorolt hatásáról környezet-szennyezésekről. Lég-szennyezéssel kapcsolatos adatok elemz.
8. évfolyam	A környezet terhelését csökkentő lehetőségek a mindennapi életben. Szervetlen anyagok a természetben és a mindennapokban. Talaj: Na, CaCO ₃ , K, Mg, Si stb.	

	<p>Víz: keménység, vízkő, savasság. Építkezések anyagai. Korrózióvédelem. Környezeti kémia: energiagazdálkodás, tűzifa, természetes és mesterséges szenek, kőolaj, földgáz, atomenergia, elektromos áram. Megújuló energiahordozók, energiatakarékosság. Levegőszennyezés: üvegházhatás, savas eső, szmog. Vízszenyezés, kémhatás, ion-tartalom, szerves szennyeződés, szennyvíz és tisztítása.</p>	
Természetismeret	<p>Cél: az egészséges és környezettel harmonikus életvezetési szokások kialakítása. A környezet állapota iránti érzékenység, az ökológiai szemlélet, a helyes magatartásformák attitűdök, értékrend kialakítása. A környezettudatos döntések elősegítése. A tanuló lássa be, hogy ő maga is felelős a természet jövőjéért. Becsülje meg környezete értékeit. Készüljön fel tudatosan a természet megóvására, a környezeti problémák megelőzésére. Ismerje a leggyakoribb környezetszennyezéseket.</p>	<p>A KN valamennyi főbb területének tartalmait és nevelési céljait lehetővé tevő tananyagok a tanórai helyszíneken.</p>
5. évfolyam	<p>Az időjárás és az éghajlat elemei. A víz körforgása. A vízkészletek védelme. A talaj védelme. Felelős magatartás a természetben. A legismertebb háziállatok és természetű növények. Az állatvédelem legfontosabb szabályai.</p>	<p>Tapasztalatgyűjtés, megfigyelések, egyszerű mérések, kísérletek. Meteorológiai megfigyelés, időjárási adatgyűjtés, mérési adatok csoportosítása, ábrák, grafikonok elemzése. Évszakok jellemzése. A víz fizikai tulajdonságai, kísérlet: halmazállapot változása. Hogyan takarékoskodhatunk a vízzel? Számítások. Cikkgyűjtés, aktuális hírek gyűjtése vízszennyeződésekről (interneten is). Kísérlet: szennyezett víz hatása cserepes növényre. Madáretetőkhelyezése.</p>

		Szobanövények, virágágyak gondozása, megfigyelése. Parkok, kertek felkeresése, mesterséges környezet alakítása. Beszélgetés házi kedvencek megfelelő tartásáról.
6. évfolyam	A hazai élővilág. Az erdők és védelmük. A füves területek és védelmük. A lakóhely környékének védett, és nem védett természeti értékei.	Megfigyelések, vizsgálódások természeti környezetben. Kirándulás, terepgyakorlat. Feljegyzések, fajlista készítése. Környezetkárosító tényezők elemzése. A lakóhely épített és természeti értékeinek felfedezése, tanulmányi séta. Feljegyzés a környezet állapotáról, javaslat védelemre. Napló, poszter készítése helyi értékekről.
Földünk és környezetünk	Cél: a jövő kihívásaira való felkészülés érdekében ismertetni a regionális és globális problémákat és a lehetséges megoldási módokat. Tudatosítani a társadalom működése és a környezet állapota közötti összefüggéseket. Megismertetni a társadalmi és természeti értékeket.	
7. évfolyam	Afrika: elsivatagosodás. Amerika: az ültetvény, a farmvidék, a technológiai park és az agglomerációs zóna, mint tipikus táj. Európa: az országok kapcsolata a föld-rajzi környezettel.	Szemelvények gyűjtése a természeti környezetet veszélyeztető folyókról. Környezeti problémákkal kapcs. video-film megtekintése, megvitatása. Beszélgetés a megújuló energiaforrások hasznáról, a kőolajszállítás veszélyeiről. Tv, sajtóanyag, gyűjtőmunka. Példák gyűjtése a természeti adottságok és a gazdasági élet kapcsolatáról. Kiselőadások egy-egy ország természeti, gazdasági sajátosságairól, értékeiről, kapcsolatairól más országokkal. Térképek, ábrák, statisztikai adatok elemzése.

8. évfolyam	Magyarország földrajza. Természeti adottságaink és erőforrásaink, medencejelleg. A belvíz, az árvíz és a hóesés okozta veszélyek. Népesedési folyamatok.	Történelmi visszatekintés földrajzi szempontból. Kiselőadások, beszélgetés, összefüggések keresése. Fotók, képeslapok gyűjtése, tabló készítése. Képek, szemelvények bemutatása árvízről, belvízről, veszélyeiről, következményeiről. Grafikonok elemzése a folyóvizek szennyezettségének helyzetéről. Népesedéssel kapcsolatos statisztikai adatok elemzése. Népesedési problémák okainak feltárása. Számítási feladatok népsűrűséggel kapcsolatban. Terméklista gyűjtése hazai termékeinkről, kivitelünkről.
Technika és életvitel	Cél: annak megismertetése, miképpen tudunk együtt élni azzal a technikai környezettel, amelyet az élet megkönnyítése érdekében hoztunk létre. Bemutatni a fenntartható fejlődés össze-függéseit, követelményeit, a problémák rendszerét és lényegét átlátó környezet-gazdálkodás. A technikai nevelés alkalmas a környezeti válság okainak és lehetséges megoldásainak bemutatására.	
5. évfolyam	Az ember környezet átalakító tevékenysége. Lakóhelyünk veszélyeztetettsége. A városi és a vidéki közlekedés. A városi és a vidéki közlekedés. A levegőszennyezés és elkerülésének módjai. A kerékpáros, gyalogos, és tömegközlekedés Háztartásban: egészséges táplálkozás, a hulladékok kezelése.	Séta az iskola körül, mesterséges környezeti tényezők listázása. Megfigyelés: milyen növények, állatok élnek környezetünkben? Milyen az épületek állapota? Térképvázlat készítése, fák bejelölésével. Forgalomszámlálás: adott idő alatt hány db gépkocsi halad el? (csoport munka) Hétfégi étel-miszer-bevásárlás anyagainak csoportosítása. Milyen alkotórészeket tartalmaznak? Megfigyelés: mit tartalmaz a

		háztartási szemét? Hogyan csoportosíthatjuk a hulladékot?
6. évfolyam	Gazdálkodás a természeti erőforrásokkal. A bányászat hatásai a környezetre. Környezetkímélő technológiák, hulladékok. A háztartási hulladékok szelektív gyűjtése.	Beszélgetés az ember és a természet kapcsolatáról, a természet anyagainak hasznosítási módjairól. Képek, szemelvények gyűjtése, bemutatása környezetkárosító hatásokról. Kiselőadások a szelektív hulladékgyűjtés jelentőségéről, a hulladék újrahasznosításáról. Az iskola szelektív hulladékgyűjtési lehetőségének megtervezése.
7. évfolyam	A fosszilis energiahordozók. A savas esők. Az erőművek bemutatása. Alternatív energiaforrások: (nap, szél, biomassa, geotermikus energia). Az alternatív energiahasznosítás (pl. napkollektor) egyszerű bemutatása. A közlekedési eszközök környezetkímélő használata. Energiatakarékosság a lakásban.	Videofilm a savas esők okozta környezetkárosító hatásokról. A környék épületeinek, szobrainak megfigyelése terepsétán, a mészkőpusztulás formái. Situációs játékok közlekedési szokásokkal kapcsolatban. Villany-, gázszámlák tanulmányozása. Hogyan takarékoskodhatunk otthon, és az iskolában az energiával?
8. évfolyam	A természet kizsákmányolása a fenn-tartható fejlődés. A napelemek és egyéb környezetkímélő energiaforrások. Víztaakarékosság. Energiatakarékosság lehetőségei a fűtés során. Környezetkímélő közlekedési eszközök. A fogyasztói társadalom és a reklám	Beszélgetés, képek, szemelvények bemutatása alternatív energiaforrásokról. A jövő környezetkímélő közlekedésének megtervezése. Üzemlátogatás során megfigyelés a víz felhasználásáról, vízszennyezéséről, víz-tisztításról. Vízzel való takarékoskodás megtervezése otthon, iskolában. Hétfégi vagy napi bevásárlásaink során mi az, amire nem volt szükség? Mit vásároltunk fölöslegesen, miért (listázás, indoklás)?

6.2A tantárgyak lehetőségeinek kiegészítése az osztályfőnöki teendőkkel

5. évfolyam

A közösségben elfoglalt hely. Felelősségvállalás. Saját környezetünk megteremtése

Szűkebb, tágabb környezetünket nemigen ismerjük, megszoktuk, elsiklunk fölötte. Szükségszerű évnívó feladat az osztály egészére nézve a saját környezet megteremtése. A közösségben elfoglalt helyet erősítheti, javíthatja. Elismerést érdemel az ez irányú felelősségvállalás. Emellett az iskolai környezetből, a lakóhelyről való kilépés – a tágabb környezettel való ismerkedés – szélesítheti a skálát. Kézenfekvő lehet valamely helyi környezeti értékkel való virtuális és valós találkozás. Helyünk a szomszédok közösségében: Mit adunk? Mit kapunk? Mit tehetünk?

6. évfolyam

A környezet hatásai. Természeti értékek. Természetvédelmi, környezetvédelmi rendszerek
A környezetet mi, emberek károsítjuk, romboljuk. A természet értékeit olykor nem vesszük észre, nem értékeljük. Mi segíthet? A megfelelő ismeret. Majd erre építve a megóvás és az értékteremtés iránti szándékot és cselekvőkészséget kell formálnunk. A nemzeti parkokba való ellátogatás például, biztos háttérrel adhat a hazai, sokszínű természeti környezet megismeréséhez. Eközben a környezetünket ért „támadások” is felismerhetőkké lesznek. Feltérképezésük megalapozza a következő év tennivalóit.

7. évfolyam

A fogyasztói társadalom. A hulladék

Tudjuk, hogy nem jól csináljuk. És mégsem változtatunk vásárlási szokásainkon? Mit veszünk? Mikor, miért? Hogyan vagyunk átverve, manipulálva a csalóka reklámok által? Miért vásárolunk drága pénzen hulladékot? Hol van a szemét, amikor nincs? Valóban eltűnt, vagy csak nem látható? Ezekre és ezekhez hasonló kérdésekre keresünk választ. Vásárlási felmérések, interjúk, kérdőívek segíthetik a feltárást Szennyvíztisztító, hulladéklerakó felkeresése a megoldás egyik lehetőségét mutatja be.

8. évfolyam

A varázsszó: energia

Miből lesz? Talán a semmiből keletkezik? Mivé válik? Hol tűnik el észrevétlenül? Valóban eltűnik, vagy átalakul? Mit ad nekünk, és mit vesz el unokáinktól? Tegyük láthatóvá, megfoghatóvá, mérhetővé, utolérhetővé! Látogassunk el valamilyen bányába, erőműbe, közüzemi szolgáltatóhoz. Vegyük „nagytól alá” közüzemi számláinkat!

6.3A nem hagyományos tanórai és tanórán kívüli komplex foglalkozások

- A komplexitás jellemzői:
  - tantárgyakon átívelő,
  - sokoldalú megközelítése egy adott tartalomnak,
  - a természet és társadalom kapcsolatrendszerének holisztikus megközelítése,
  - „egymásra hajtogatott”,
  - kölcsönös kapcsolat,
  - sokféleség összekapcsolódása,
  - különféle tevékenységek,
  - kapcsolatközpontú,
  - rendszerező,
  - projekt,
  - értelem és érzelem,
  - változás,
  - ismeretek összekapcsolása,
  - módszerek sokfélesége,
  - „egység”,
  - gondolkodásmód,
  - integrált,
  - globális,
  - komplementáris.

- Általános iskolai lehetőségek:
  - a.) terepi:
    - erdei iskola,
    - terepgyakorlat,
    - tábor,
    - tanulmányi kirándulás,
    - akadályverseny,
    - községismereti játék,
    - tanösvény,
    - iskolakert.
  - b.) játékok:
    - érzékelést fejlesztő,
    - szituációs,
    - stimulációs,
    - drámajáték.
  - c.) kézműves foglalkozások:

Főként természetes anyagokkal, építve a népi mesterségek hagyományaira.
  - d.) „akciók”:
    - vetélkedők,
    - pályázatok,
    - újságkészítés,

- kiállítás rendezése,
- filmkészítés,
- interjú,
- kérdőív,
- iskolarádió működtetése,
- faültetés,
- kutatómunka,
- „nemzetközi akciók”

e.) „látogatás”:

- múzeum,
- állatkert,
- botanikus kert,
- szeméttelép,
- hulladékégető,
- szennyvíztisztító,
- nemzeti park,
- tanya,
- papírgyár.

f.) versenyek,

g.) szakkör,

h.) iskolazöldítés,

i.) témanap, témahét (virág, gyümölcs, ritmus, szivárvány, víz, kő stb.),

j.) „DÖK-nap”,

k.) „Jeles napok”,

l.) projektek (pl, savas eső, lekvár főzés).

6.4 Módszerek

A környezeti nevelésben használható módszerek gyűjteménye

- Játékok:

- szituációs,
- memóriafejlesztő,
- kombinációs,
- érzékelést fejlesztő,
- ráhangolást segítő,
- bizalomerősítő,
- kapcsolatteremtést segítő,
- drámapedagógiai.

- Modellezés:

- hatásvizsgálatok,
- rendszermodellezés,
- előrejelző,
- működő modellek készítése, elemzése.

- Riport módszer:

- kérdőíves felmérés,
- direkt riportok,
- fotóriport.
  - Projekt módszer:
- analízis
- akcióprojektek
  - Terepgyakorlati módszerek:
- terepgyakorlatok,
- térképkészítés,
- egyszerű megfigyelések,
- célzott megfigyelések, mérések.
  - Aktív, kreatív munka:
- természetvédelmi és fenntartási munkák,
- rekonstrukciós munkák,
- madárvédelmi feladatok,
- szelektív hulladékgyűjtés,
- rend- és tisztasági verseny.
  - Közösségépítés:
- csoportszervezés a környezeti nevelés érdekében.
  - Művészi kifejezés:
- vizuális művészet a környezeti nevelésben,
- irodalmi alkotások,
- zeneművészet,
- fotóművészet,
- táncművészet,
- népművészet.

6.5 Szempontok a módszerek kiválasztásakor

- alkalmazkodják az életkori sajátosságokhoz,
- vonjanak be minél több tanulót,
- az iskola keretein túl is legyenek hatással,
- a természetbe szervezett tevékenységek száma a lehető legtöbb legyen,
- alapvetően pozitív szemléletet tükrözzenek,
- a lakóhelyi vagy közeli konkrét példára alapozzanak,
- nyújtsanak sok élményt a tanulónak,
- az érzelmeken át hassanak,
- a személyes megtapasztaláson alapuljanak,
- együttműködésen alapuljanak,
- alapozzanak a korosztály kíváncsiságára, versenyszellemére, öntevékenységére, megismerési vágyára, korszerű technikai ismeretére,
- legyen bennük sok játékos elem.

6.6 Tanulói teljesítmény és eredmény mérése

Eredményvizsgálatunk egyes tanulók esetében

Az ellenőrzés legyen: folyamatos, következetes, változatos. Igazodjon a tanulók életkori sajátosságaihoz, jellemezze segítőkészség és humanizmus, gyakorlat és tevékenységorientált legyen.

Az értékelés szempontjai: a tevékenység során tanúsított aktivitás.

- az iskolai cél- és értékrendszer megvalósulására,
- a szociális képességek alakulására,
- a beállítódások és értékorientáció fejlődésére,
- a csoporthelyzet megismerésére,
- a konfliktuskezelés módjára irányul.

Az értékelés módja és fajtái:

az órai szereplés és aktivitás, a helyzetgyakorlatok változatossága, beszámolók, kiselőadások, feleletek.

6.7 Osztályközösségek esetében

- a csoportviszonyok alakulásának,
- a közvéleménynek, a morális gondolkodásnak,
- az informális kapcsolatrendszernek,
- a tevékenységrendszernek a megismerésére irányul.

6.8 Eredményvizsgálati módszereink a következők lehetnek:

- folyamatkövető megfigyelés
- célzott megfigyelés
- helyzetfelismerés (szociometriai vizsgálat)
- tevékenységelemzés
- egyéni és csoportos megbeszélés, interjú.

A nevelői követelmények teljesítéséről az intézmény belső ellenőrzési szabályzata részletes előírásokat tartalmaz.

Választott módszereink lehetnek:

- a személyiségjellemzők és a feladatellátás minőségének megfigyelése,
- spontán és irányított személyes beszélgetések,
- írásos felmérés, illetve kérdőíves vizsgálat,
- nevelői teljesítmény és dokumentáció elemzése,
- a helytállás aktivitásának és minőségének követéses vizsgálata.

7. Pedagógus-továbbképzés

A tantestület továbbképzésének megtervezésekor külön figyelmet fordítunk arra, hogy abban a környezeti nevelés elveinek és gyakorlatának fejlesztése is helyet kapjon. Szükséges egy nevelő környezetvédelmi szakra történő beiskolázása.

8. Mellékletek

- települési környezetvédelmi program

Célok operacionalizálása
 Sikerkritériumok – eredményesség
 KÖRNYEZETI NEVELÉS

Minőség célok			Jelenlegi állapot	Feladat	Eszköz	Sikerkritériumok	A célok elérésének belső ellenőrzése		
1. Minden tanulóra	részcélok						3. Ki ellenőrzi?	4. Mikor, milyen időközönként ?	5. Milyen módszerrel ?
	a. érintett csoportok	b. egyes csoportok							
A környezeti kultúra fontosságának megism.	1-8. évfolyamon		Mozaikszerű, rendszeretlen ismeretek	Pontos és szilárd ismeretek megszerzése	Tantárgyi témakörök, Szemléltető eszközök	Tantervi követelmények teljesítése	Szaktanár	Témakörök	Célzott megfigyelés
Szükségesség értékek megmutatása. Viselkedési normák és formák kialakítása.			Negatív értékek követése Hiányos ismeretek Felelőtlen magatartás	Iskolai cél és értékrendszer megvalósulása Felelős életvitel kialak.	Tantárgyi értékek Ped.pr. Házirend	A házirend 100%-os ismerete, elfogadása, betartása	Oszt.főnökök	Félévenként	Helyzetfelm. Szociometriai vizsg.

A természet jelen-tőségének megértése	Tanulmányi kirándulások Erdei nap 1-4. 5-8.	Körny.védelmi szakkör Tábor, akció Honism. szakkör 1-4. 5-8.	Környezeti nevelés jelen-tős, de bővíthető Aktívabb részvétel	Körny.-tudatos mag.tart. kialak.	Tantárgyi témakörökhez kapcsolódó színes szak-köri pr.,Anyagi támogatottság	Iskolai, területi versenyeken való részvétel	Szaktanár, Szakkörvez. Tanár	A program végén	Folyamatkövető megfigyelés
---------------------------------------	---	---	--	----------------------------------	---	--	------------------------------	-----------------	----------------------------

ALSÓ TAGOZAT

9. Általános célok, feladatok, meghatározások

A modernizáció során a korszerű műveltség részévé vált a környezettudatosság.

A környezeti nevelés: olyan pedagógiai folyamat, amely elősegíti és erősíti az emberek környezettudatos magatartását, életvitelét. A környezeti nevelés átfogja a személyiség tartományait, alakítja az érzelmi viszonyulásokat, értékrendet. Képessé teszi az embert az együttműködésre. Felismerteti az élet különleges és ismétелhetetlen jelentőségét. A környezeti nevelés a szülestől élethosszig tartó folyamat.

Célja: a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése.

A magatartás a hétköznapi életvitel megváltoztatására is irányul, ez megkülönbözteti a nevelés minden más formájától.

A környezeti nevelés szinterei:

- a családi neveléssel kezdődik: a család környezetkultúrája és életvitele meghatározzák a gyermekek környezeti attitűdjét, szokásait.
- következő szintere az iskola: azonban rendkívül nehéz kérdés, hogy a családtól tanult rossz környezeti attitűdöket hogyan lehet megváltoztatni.

A környezeti nevelés az intézményes nevelési helyzetekben nem szorítható be a tanítási órák kereteibe.

A környezeti nevelés lehetősége az iskolában:

- a helyi tanterv rögzítve a tanórai keretekben valósul meg,
- a tantárgyak mindegyikében megjelenhet,
- környezeti akciók keretében,
- az alsó tagozatosok környezeti nevelésében mindenekelőtt az érzelmi viszonyulások megfelelő hangolása, a pozitív attitűdök megalapozása a döntő,
- itt a lényeg: a személyes tapasztalás biztosítása,
- fontos a felnőttek modellszerű viselkedése,
- a környezeti nevelés mindig a helyi értékek felismertetésével és megszerettetésével kezdődjön.
- Ünnepek, jeles napok megünneplése.

A környezeti nevelés tényezői:

- racionalitás,
- nem erőszakolja az értelmi tevékenység kizárólagosságát,

- az érzelmi és értelmi erők együttessége jellemző,
- az attitűdök formálásával az ember indítékait, szükségleteit és értékrendjét pedagógiai eszközökkel formáljuk.

A környezeti nevelés más szinterei

A különböző művészeti ágaknak is megvan a maga helye a környezeti nevelésben.

- képzőművészet, szépirodalom,
- dráma, mozgásművészet,
- zene, film, videó
- ünnepek, jeles napok megünneplése (megemlékezések, versenyek, vetélkedők, pályázatok, Föld napja, Madarak napja...)

A művészek saját érzelemvilágukon keresztül megszűrve ábrázolják a környezettel kapcsolatos életérzéseiket. A művészeti tevékenység révén válik képessé a személyes érzelmi-indulati szféra dinamizálására. Sajátos környezeti területe a szenzitív pedagógia, melynek célja, hogy az ember környezet iránti érzékenységét felerősítse.

A környezeti nevelés az emberre, az ember magatartására, annak szabályozására irányul. Céljai a viselkedésszabályozás társas mechanizmusainak alárendeltek. Az embert felkészíti arra, hogy társadalmi környezetében hogyan vezesse életét a természeti erőforrások, a természeti lényként történő fenntarthatósága érdekében. A környezet valós arcának megismeréséhez hol a környezetet, hol a társadalmat kell szemlélnünk. A környezeti nevelés a természetről és a társadalomról szól. Ezen tevékenység alanya és tárgya az ember.

- **A környezeti nevelés alapterületei:**

- a külső ember- alkotta környezet: két alrendszere a tárgyi és a társas környezet,
- belső ember- alkotta környezet,
- belső természeti környezet: a prevención, azaz a megelőzésen van a hangsúly minden esetben.

- **A környezeti nevelés helyszíne:**

1. Iskolán belül:

- tanítási órákon,
- szakkörökön
- óraközi szünetekben
- ebédidőben
- kora reggeli, délután-esti órákban
- környezeti akciók (pl. takarítás, zöld nap, fásítás, virágosítás, gyűjtés)

2. Iskolán kívül:

- felfedező terepséták, terepvizsgálatok
- kirándulások a természet felfedezése céljából

- erdei iskola jó lehetőséget nyújt erre
  - a település szépségeinek megismertetése, történelmi értékeink megbecsülése
  - táborok, többnapos terepgyakorlatok ökonómiai értelemben is fejlesztő hatásúak, megismertetni a gyerekekkel a természet értékeit
- állatkertek, múzeumok, nemzeti parkok

- **A környezeti nevelés tevékenységei:**

Az emberek kapcsolata a természethez, a fogyasztáshoz, az energiához, az anyagokhoz, a hulladékhoz, vízhez és levegőhöz, és nem utolsósorban egymáshoz és önmagukhoz: ez alkotja a tényleges környezeti nevelést.

A környezeti nevelés azt is megtanítja a gyerek számára, hogy a jövőbe tekintsen. Jövőorientálttá teszi felfogását, gondolkodásmódját, és ennek alárendelési viselkedését.

Meg kell találni és fel kell mutatni számukra a környezet által megőrzött értékeket, és ezek további megóvását kell megtanítani számukra.

A környezeti nevelés tartalma kifejezi felelősségünket a jövő generációk, a még meg sem született polgárok életminőségével, életlehetőségeivel kapcsolatban.

A környezettudatos magatartást az egyén viszonyulásai határozzák meg.

A környezeti nevelés: egy olyan összetett személyiség-, magatartás- és attitűdformalás, amely az egyént képessé teszi a másokkal való együttműködésre.

Elemi:

- Másokra figyelés képessége
- A másság elfogadása
- Empátiás kapcsolatok képessége
- Segítő magatartás
- Türelem és megértés mások iránt
- Tolerancia
- A cselekvés kontrollálási képessége

Az együttműködés és a versengés finom ellentétbe feszülnek. A versengés – az önérvényesítés szélsőséges formájaként – kizárja az együttműködést.

A környezeti nevelés sajátos módszerei:

- megfigyelés, kísérlet
- mérés, összehasonlítás, vizsgálat, kísérlet, modellalkotás
- újság, sajtófigyelés, rádió, tv-híryanag figyelemmel kísérése
- nem tartja szerencsésnek az analitikus stílusú megismerést
- vélemények, információk gyűjtése
- önálló forráskutatás (könyv, folyóirat, Internet, stb.)
- rajzok, plakátok, faliújság készítése
- számítógépes ökológiai tartalmú stratégiai játékok

- dia – film – DVD
- csoportviták adott témáról
- fogalmazások

Szakköri munkában:

- szakköri híradó
- iskolarádió – suliójság
- őrzáratok
- környezetvédő aktivisták (osztályközösségekből)

Iskolánk környezetvédelmi feladatai

Cél: A testi-lelki egészség, a viselkedéskultúra komplex tevékenységrendszerével formáljuk az egyén harmonikus fejlődését, hogy kialakítsuk a gyerekekben a harmóniára való törekvést.

Ennek elemei alsó tagozatban:

1. A gyerek viszonya önmagához
2. A gyerek viszonya társaihoz
3. A gyerek viszonya környezetéhez

9.1 A kijelölt feladatok megvalósításának lehetőségei

Az iskolai környezet állapotára irányuló helyzetelemzés, feladatkitűzés (lsd. melléklet)

1. Tanórákon

- környezetismeret
- magyar
- ének-zene

2. Iskolakörökön

- környezetvédelmi szakkör

3. Iskolán kívül

- Egy-egy kirándulás, „bejárás” a faluban (1-2. oszt.), a falu határában (3-4. oszt.)
- Nyaranként ún. „csatangoló” tábor: Bakony, Budapest stb.

A tábor önköltséges, szülői véleményezés, beleegyezés alapján. Új feladatként jelöljük meg a tábornál a „hátizsákos turizmus” népszerűsítését.

4. A kommunikációs környezeti tevékenység

- A lakóhely lakóival, szülőkkel aktív kapcsolat kiépítésére törekszünk.

Szociális technikák:

- közvélemény-kutatás,
- körlevelek, plakátok
- nyílt napok, kiállítások, bemutató foglalkozás szervezése
- közös kirándulás, munka.

Rendszeres környezetvédelmi akciók:

5. November

Plakátverseny az egészséges életmódról (helyszín: iskola)

6. Március

Plakátverseny a patak védelmében (helyszín: kerek templom alatt)

7. Június (utolsó tanítási hét)

Kirándulás a közeli parkerdőbe, környezetvédelmi vetélkedő, tesztek kitöltése.

9.2 KÖRNYEZETVÉDELMI FELADATOK

Alsó tagozat

Feladat: Érzelmi viszonyulások megfelelő hangolása, pozitív attitűdök megalapozása.

Fontos: A gyermek személyes tapasztalása.

1-2. évfolyam

Program: Én és a falum. Vigyázok magamra és társaimra.

Cél: önismeret, faluismeret

Feladatok:

- Ismerje meg önmagát: neve, címe, családtagjai, adatai
- Tudjon eligazodni közvetlen környezetében: útvonal az iskoláig, fontos középületek a faluban, a vasúti síneken való közlekedés
- Kertek megfigyelése évszakonként: veteményes- és virágos kertek, fák, növények
- Állattartás a faluban: a falu állatai, hasznuk, tartásukkal kapcsolatok teendők, madáretetés megszervezése

3-4. évfolyam

Program: Én és a környezetem. Vigyázok a környezetemre.

Cél: távolabbi környezetre való rálátás

Feladatok:

- A falu földrajzi elhelyezkedése: Bakony és Balaton között, térképismeret, városok elhelyezkedése

- A falu nevezetessége: a kerek templom története
- Patak-program: a falut átszelő patak tisztaságának megfigyelése, „őrjárat” megszervezése
- A falu infrastruktúrája: vasút, autóbusz, 8-as főút forgalma, erdősávok haszna
- A falu jellegzetes domborzati- és talajviszonyai: őskő, növényei (pl. árvalányhaj)
- A falu megélhetése, lehetőségei

Kisiskolások környezeti nevelése

Ötletek: játékra, tevékenységre, információra

- I. Madarokról – érdekes információk
- II. Növényekről – érdekes információk
- III. Életterek
- IV. Térképkészítés
- V. Környezeti játék

Együttműködés

Együttműködés az iskola – egészségügyi szolgálattal, rendőrséggel, Családsegítő szolgálattal, civil szervezetekkel, drogambulanciával

- Egészségnevelési prevenciók programok figyelemmel kísérése
- Testnevelési csoportbeosztással kapcsolatos egyeztetés / gyógytestnevelés, /
- Iskola fogászati közös prevenciók programok szervezése
- Családi életre készítés közös feladatai
- - Egészségre káros szokások kialakulásának megelőzésében végzett közös tájékoztatások, programok

Együttműködések kialakítása a környezeti nevelés területén

Helyi környezetvédő egyesületekkel

Erdei iskolai programokban való közös feladatok aktivistákkal, civil szervezetekkel

„Legyen élmény a tanulás!”

A program célja az informális tanulási lehetőségek kialakításán keresztül a neveléshez és képzéshez való hozzáférés biztosítása, a köznevelés eredményességének és hatékonyságának növelése, a tanulók számára önmaguk, motivációik, képességeik mélyebb megismerését lehetővé tevő, átfogó kompetencia- és készségfejlesztés érdekében az iskolai oktatást kiegészítő, ahhoz illeszkedő tanórai és tanórán kívüli programok fejlesztése, kiemelten a problémamegoldó gondolkodás, a vállalkozói és a kreatív készségek fejlesztése.

A szemléletváltásra a gyermekek a legfogékonyabbak, épp ezért fontos, hogy már iskolás korban megismerjék a környezetvédelem fontosságát és felfigyeljenek személyes érintettségükre, hiszen kis odafigyeléssel ők is sokat tehetnek a föld védelméért.

Célcsoport

Általános iskolások: 1-8 osztály, 7-14 éves korosztály

Általános jellemzők

A mai gyerekek igen inger gazdag, változatos és változékony világban nőnek fel, ennek megfelelően kialakul bennük egyfajta ingeréhség. Korunkban egyre gyakoribb, hogy az efféle ingeréhség kielégítése jellemzően virtuális módon valósul meg, nem pedig élményközpontú tevékenységek által. Ennek gyakori következménye a valóság történéseitől és törvényszerűségeitől való egyfajta elszakadás. A virtualizáció következményeként egyre kevesebb az élő társas kapcsolt és a meglévők is sekélyesebbek, avagy túlszabályozottak. Holott ezen korosztály számára mind a lelki és fizikai egészségük, mind a viselkedésfejlődésük, valamint az ismeretsajátítás szempontjából különösen fontos a tapasztalati-, és élmény alapú megközelítés, valamint a szabad, kötetlen társas tevékenységvégzés.

Az aktuális kutatási eredmények szerint nő a kisiskolások körében a pszichoszomatikus és egyéb lelki, avagy testi rendellenességek gyakorisága.

Korcsoportos sajátosságai

- 6-9 évesek

Ez a korszak szerves folytatása az óvodás kornak. Az értelmi-, gondolkodási képességek fejlődése mellett, ezen korosztály jellemző tevékenysége továbbra is az önszerveződő szabad játék. A korosztály sajátossága, hogy a felnőtt mintákat még mindig erős belső indíttatásból, szinte kritika nélkül utánozzák, azonban megfigyelhető a szabálykövetési képességek fejlődése is.

A fiziológiai kutatások tanúsága szerint egy gyermek agyának oxigénigénye vetekszik egy felnőtt agy oxigénigényével, miközben a gyermek tüdőkapacitása csupán a felnőttének egyötöde. Ebből adódóan a gyermekek igen nagy mozgásigénye, mivel az agy számára szükséges oxigénmennyiség biztosításához napi 4-5 óra rohangálásra van szüksége egy egészséges gyermeki szervezetnek.

- 9-12 évesek

Mérei szerint ez a metafizikai nyugtalanság kora. Ebben a korban igen jelentős a gyerekek kognitív képességeinek fejlődése, miközben érzelmi kompetenciák fejlődése lassabban zajlik, ezért ezen korosztály számára is igen fontosak az élményt nyújtó tevékenységek. A korosztályra jellemző a példaképek keresése és követése, ezért jelentőségteljes, hogy milyen behatások érik őket és milyen mintákkal találkoznak.

- 13-14 évesek:

Vekerdy meglátása szerint napjainkban a kamaszkor akár már 12 éves korban is elkezdődhet és jellemzően 13-14 éves korban csúcspontot ér el. A fiatalok igen komoly

fiziológia változásokon mennek át, jelentős a test növekedése és az agyi struktúrák érése is.

Ebben a korban gyakori az érzelmi hullámmás, valamint esetleg egyfajta mániákus igazságkeresés. A korosztály tagjai előnyben részesítik kortársaik társaságát, éppen ezért gyakori, hogy viselkedésüket is inkább kortársaik, nem pedig a felnőttek elvárásaihoz igazítják.

A fenti testi és lelki történések vetületeként már a 13-14 évesek körében is megjelenhet egyfajta „fiziológiás lustaság”, és a tevékenységekbe való nehezebb bevonhatóság.

A virtualizációs hatások szempontjából különösen terhelt ez a korosztály!

- speciális igények

Az integrált oktató és nevelő tevékenység folyamán a projektben érintett oktatási intézménybe is járnak sajátos nevelési igényű (SNI) gyerekek. Habár kétségtelenül szükséges az SNI-s gyerekek egyedi sajátosságainak figyelembevétele, emellett mind az oktató-, nevelő, mind pedig a fejlesztő célú tevékenységek során célszerű szem előtt tartani, hogy ők is „csak” gyerekek, vagyis számukra is ugyanolyan fontos az érzelmi biztonság, az élményközpontú és önirányított tevékenység, a szabadlevegőn végzett testmozgás, és a képességeik kibontakozását támogató fizikális és társas környezet.

Szakszemélyzet: a gyermekekkel foglalkozó pedagógusok,

A pedagógusok bővíthetik ismereteiket a non-formális és informális oktatási módokkal, például az élménypedagógiával, és a tapasztalati tanulással, továbbá a fenntarthatósággal, a környezettudatossággal, a vegyszermentes háztáji gazdálkodással és kisléptékű élelmiszer előállításával és ezáltal a hétköznapi tevékenységek és a tudományok összefüggéseivel kapcsolatosan.

A Bakony-Balaton Környezetvédelmi Oktatóközpont Egyesülettel együttműködve, zöldkoordinátorunk minden fenntarthatósággal és környezetvédelemmel kapcsolatos versenyről, rendezvényről, eseményről tájékoztatja a tantestületet.

Szülők

A gyerekekkel közösen folytatott tevékenységekbe bevonódva, avagy azokat pusztán megfigyelve a szülők is bővíthetik ismereteiket a non-formális és informális nevelési módokkal, például az élménypedagógiával, és a tapasztalati tanulással, továbbá a fenntarthatósággal, a környezettudatossággal, a vegyszermentes háztáji gazdálkodással és kisléptékű élelmiszer előállításával és ezáltal a hétköznapi tevékenységek és a tudományok összefüggéseivel kapcsolatosan.

Osztálydekorálás újrahasznosítással. Rendhagyó megbeszélések a sószórában.

Internetes csatornákon rendszeresen tájékoztatjuk őket a fenntarthatósággal, környezetvédelemmel kapcsolatos rendezvényekről.

Ösztönözzük őket, hogy vegyenek részt a Bakony-Balaton Környezetvédelmi Oktatóközpont Egyesület által meghirdetett Sétál a család sétafüzet feldolgozásában.

Általános célok és feladatok a környezeti nevelés terén

Minden programunk általános nevelési célja: olyan önismerettel, önbizalommal, önkontrollal rendelkező (ön)tevékeny felnőtté nevelni, aki

- ismeri, de legalább szándékozik megismerni és saját életében alkalmazni a természet törvényeit,
- képes felismerni és értékelni a szűkebb és tágabb környezetében zajló folyamatokat, és megtalálni bennük a helyét,
- képes felismerni és megnevezni a saját és mások érzelmeit,
- képes felismerni és mérlegelni a szükségleteit, és a valóban fontosnak ítélt szükségleteket megfelelő (etikus) módon kielégíteni,
- vállalja a felelősséget a döntéseiért, tetteiért,
- hatékonyan, érzékenyen kommunikál, - és így képes megtalálni helyét a Világban.
- A különböző programjaink alkalmával – célirányosan, avagy beépülő részelemekkel – a célunk az önismeret, önbizalom és önkontroll fejlesztése, a társas kapcsolatok és az együttműködési készség kialakítása a tolerancia és empátia valamint a kommunikációs készség erősítése útján, a természethez való kötődés elmélyítése, az aktivitás (öntevékenység, önszerveződés, önszabályozás) és kreativitás támogatása, a helyzetfelismerő és döntési képesség valamint a felelősségvállalás kialakítása.

Konkrét feladatok, tevékenységek:

Tanórán kívüli közösségi foglalkozáson az iskolai tankert, fűszerkert művelése, a termények feldolgozása

Délutáni játékidőben a napközis foglalkozások tervébe beépített foglalkozások (közösségi játékok).

Túraszakkör havi rendszeres túrák szervezése, erdei iskolai programok népszerűsítése.

Tudatos hulladékgazdálkodás (szelektív hulladékgyűjtés)

Iskolai vetélkedők, versenyek szervezése

„Tisztasági verseny” működtetése a DÖK által

„Te Szedd” akcióban részvétel

Környezetvédelem az angol órán

Föld napja tanórákon, projektnapon

Újrahasznosítás: dekorálás, hangszerek, használati tárgyak

Családi programok szervezése a fenntarthatóság jegyében

Fenntarthatósági témahétre regisztrálás, részvétel

Általános célok és feladatok az egészségnevelés terén:

Egészségtudatosság: Gyermekeinkben kialakítani a betegség megelőzését, a természetes táplálkozás igényét.

Évszázadok óta ismert tény a sóterápia jótékony hatása. A természetes sóbarlangban alkalmazott sóterápia nem volt elérhető minden ember számára, ezért kidolgoztak egy olyan technológiát, amellyel mesterséges sóbarlangokat alakítottak ki szerte a világban. Ezekben a létesítményekben növelték a kényelmet és

különböző látványelemeket, emiatt kedvet kaptak egészséges emberek is a kezelés részvételében, mely hozzájárul az egészséges életmód fenntartásában. Így fokozatosan beépült a wellness létesítmények szolgáltatásai közé.

A sóterápia hatásmechanizmusa

A tengeri levegő és a sóbányákban kialakult sós klíma ma már mesterségesen is létrehozható, mely bizonyítottan jó és gyógyító hatással van az emberi szervezetre. Kutatások szerint a különböző felső és alsó légúti illetve bizonyos bőrbetegségek kezelésére alkalmazott sóterápia hatására a túlnyomó többségben akár öt évig tartó tünetmentességről számolhattak be a kezeléseken résztvevő betegek.

A sóterápia jótékony hatásai

A sóterápia minden embernek javasolt, nem csak akkor lehet igénybe venni, ha valamilyen, az alább felsorolt betegségben szenvedünk. Az egészséges emberek a sóterápiával nagyobb teherbíró képességre tesznek szert, erősítik az immunrendszerüket, aminek következtében sokkal ellenállóbbak lesznek a betegségekkel, fertőzésekkel szemben. Mégis a akkor merül fel a legtöbb emberben, amikor az alábbi panasszal, betegséggel szembesülnek. Nekik különösen javasolt és rajtuk sokkal szembetűnőbbek a sóterápia jótékony hatásai:

légúti betegségekben szenvedőknek
allergiásoknak asztmásoknak COPD légcsőhurut szénanátha hörghurut ekcéma
pikkelysömör sportolóknak orr-, fülgyulladás esetén.

Konkrét feladatok:

Heti rendszerességgel foglalkozások a só szobában kiscsoportos foglalkozások helyszíneként is esetlegesen. Tanórák keretében, de délutáni napközis foglalkozás alkalmával, vagy egyéni- és kiscsoportos fejlesztéseken is igénybe vehető. Ezen kívül ovisulis programok is megvalósulnak a sószobában.

Tudatos táplálkozás (gyümölcsnap, zöldség nap)

Régi hagyomány, hogy ősszel egy előre kijelölt napon gyümölcsnapot tartunk az alsó tagozaton, és minden osztály kis műsort készít egy választott gyümölcs köré és utána megvendégelik egymást az osztály asztalánál.

Projektnapok:

Külső szakemberek bevonásával egészségmegőrzés, megelőzés, elsősegélynyújtás, biztonságos közlekedés,

a só terápia egészségre gyakorolt pozitív hatása-előadások szervezése gyermekek, szülők részére

Víz hete

A búza „útja”

Fenntarthatóságra nevelés terén:

Üzemlátogatások

Újrahasznosító üzem Herend;
Szennyvíztisztító telep

Iskolakert hasznosítása-haszon növények termesztése, felhasználása

Az iskolakertben végigkísérjük az ültetéstől a betakarításig a zöldség, fűszernövény útját. Tanulmányozzuk a növény természetismeret, olvasás/szövegértés és délutáni szabadidő keretében.

Technika órákon virágkarót is készítünk.

Fűszernövények ültetésekor is tanulmányozzuk a növényeket, délutáni szabadidőben és a szülők és a konyha bevonásával kóstolót is kapunk.

Végigkísérjük a búza útját az ültetéstől egészen a kenyérsütésig.

Fenntarthatósági témahét keretében az alsó és a felső tagozat külön tevékenykedik a természeti- és épített környezet védelme, a tudatos vásárlás és a fogyasztóvédelem, globális felmelegedés, csökkenő energiakészlet, klímaváltozás, állatvédelem, megújuló energia, ökológiai lábnyom témakörében.

Komposztálás: elméleti háttér, gyakorlati megvalósítás, megfigyelés. A földigiliszták munkájának megfigyelése földigiliszta tanya készítésével.

A program megjelenése tanórákon:

Idegen nyelv

Hatodik, hetedik és nyolcadik évfolyamon is tananyag, más- más formában, különböző szókinccsel a környezetvédelem.

Ezt a témakört a gyerekek által kedvelt projekt formájában, kooperatív csoportmunka keretein belül dolgozzuk fel, az éppen aktuális nyelvtani szerkezetek megismerésével.

Az alap téma mindig az, hogy milyen gondok merülnek fel környezetünkben, s mik lehetnek a megoldások a problémák kiküszöbölésére.

Kezdetben szűk környezetünkkel foglalkozunk, míg végül eljutunk a földet érintő környezeti károkhoz, mint globális felmelegedés, üvegházhatás, klímaváltozás, eső erdők és az ott élő állatok veszélybe kerülése.

Nagyon szívesen dolgoznak, végeznek gyűjtőmunkát a gyerekek ebben a témakörben.

A projekt utolsó óráján ügyesen mutatják be munkáikat, azokat a tárgyakat is, amelyeket az újrahasznosítás elve alapján készítettek.

Mindezt természetesen idegen nyelven teszik.

Életvitel és gyakorlati ismeretek:

A tantárgy célja az is, hogy bemutassa a környezeti károsodások és azok megelőzésének módjait.

A technika és életvitel tantárgy komplexitásában mutatja be a társadalom, az ökoszisztémák és a technikai rendszerek együttlétezését. Az életviteli ismeretek körébe tartoznak pl. a háztartásban, a szűkebb lakóhelyi környezet, a lakás és környéke.

A technika és életvitel tantárgy a technika bonyolult kapcsolatrendszerét elméleti, gyakorlati manuális, tervezési és modellezési feladatokon keresztül mutatja be. Újrahasznosítással készítünk madáretetőt, használati tárgyakat, dekorálunk.

Matematika: Minden évfolyamon az életkoruknak megfelelő feladatok pl.: az iskolakert felosztása, azon belül egyenlő ágyások (méretek, mértékegység), vetőmagmennyiségének meghatározása. Sütésnél, sajt készítésnél mérések elvégzése.

Magyar nyelv és irodalom: Szövegértés fejlesztő feladatok pl.: cikkek, használati útmutatók Fogalmazások: riportok, leírások, élménybeszámolók, érvelések készítése.

Informatika: Bemutatók készítése, anyaggyűjtés, internethasználat.

Hon- és népismeret, Történelem: A múlt tevékenységeinek megismerése, rekonstruálása.

Természetismeret, Fizika, Kémia, Biológia: Célunk annak felismertetése, hogy fizikai-kémiai ismereteinket természeti környezetünk megóvásában hasznosítjuk. „Víz hete” projekt tanórai mérési, vizsgálati feladatai. Energiafogyasztás: mérési, számolási feladatok tanórákon. Megújuló energiaforrások –bemutatók, tanórai kiselőadások.

Testnevelés: Biztonságos közlekedés - kerékpártúra. Vizes sorversenyek, vízzel töltött palackokkal erősítő gyakorlatok.

Ének-zene: Elkészítjük újrahasznosítással, majd meg is szólaltatjuk hangszereinket.

Rajz: Plakátok, ismertető, szemléltető készítése. Rajzpályázatok helyi, kistérségi, megyei, országos fenntarthatósággal kapcsolatos témákban.

A tantárgyak lehetőségeit az osztályfőnöki feladatokkal kiegészítjük:

Felelősségvállalás – osztálytermünk dekorálása, aktualitás

A projektekhez szemléltető, kiállítási anyag készítése.

Iskolakertben gazdálkodás –fenntarthatóság, pénzügyi tudatosságra nevelés

Közlekedési ismeretek – külső szakembereket bevonva a biztonságos kerékpáros közlekedés elsajátítása

Informális tevékenységek és a pedagógiai program tantárgyi rendszerének/helyi tantervének kapcsolata

Informális tevékenység	Tantárgyi rendszer / helyi tanterv	Megjegyzés
Az iskolakertben végigkísérjük az ültetéstől a betakarításig a zöldség, fűszernövény útját. Tanulmányozzuk a növényt természetismeret, olvasás/szövegértés és délutáni szabadidő keretében.	életvitel és gyakorlat magyar nyelv és irodalom környezetismeret természetismeret	
Technika órákon virágkarót is készítünk.	életvitel és gyakorlat	3. osztályban tantervi tananyag a virágkaró, 4. osztályban viráglétra készítése. Az elkészült munkadarabokat a tanteremben elhelyezett szobanövények támasztékának, illetve az osztály veteményesében hasznosítják.
Hatodik, hetedik és nyolcadik évfolyamon is tananyag, más-más formában, különböző szókinccsel a környezetvédelem.	idegen nyelv (angol nyelv, német nyelv)	Ezt a témakört a gyerekek által kedvelt projekt formájában, kooperatív csoportmunka keretein belül dolgozzuk fel, az éppen aktuális nyelvtani szerkezetek megismerésével. Az alap téma mindig az, hogy milyen gondok merülnek fel környezetünkben, s mik lehetnek a megoldások a problémák kiküszöbölésére. Kezdetben szűk környezetünkkel foglalkozunk, míg végül eljutunk a földet érintő környezeti károkhoz, mint globális felmelegedés, üvegházhatás, klímaváltozás, eső erdők és az ott élő állatok veszélybe kerülése. Nagyon szívesen dolgoznak, végeznek gyűjtőmunkát a gyerekek ebben a témakörben.
A technika és életvitel tantárgy a technika bonyolult kapcsolatrendszerét elméleti, gyakorlati manuális, tervezési	életvitel és gyakorlat	Iskolai illetve teremdekorációk készülnek újrahasznosított anyagokból.

Informális tevékenység	Tantárgyi rendszer / helyi tanterv	Megjegyzés
és modellezési feladatokon keresztül mutatja be. Újrahasznosítással készítünk madáretetőt, használati tárgyakat, dekorálunk.		
Minden évfolyamon az életkoruknak megfelelő feladatok pl.: az iskolakert felosztása, azon belül egyenlő ágyások (méretek, mértékegység), vetőmag-mennyiségének meghatározása. Sütésnél, sajt készítésnél mérések elvégzése.	Matematika	Matematika projekt keretében történik a veteményes ágyások számtani megtervezése.
Szövegértés fejlesztő feladatok pl.: cikkek, használati útmutatók Fogalmazások: riportok, leírások, élménybeszámolók, érvelések készítése.	magyar nyelv és irodalom	
Bemutatók készítése, anyaggyűjtés, internethasználat	informatika	
A múlt tevékenységeinek megismerése, rekonstruálása. Rendhagyó tanóra: Baláca, Laczkó Dezső Múzeum, Thury vár	történelem hon és népismeret	

Informális tevékenység	Tantárgyi rendszer / helyi tanterv	Megjegyzés
Kerékpártúra. Vizes sorversenyek, vízzel töltött palackokkal erősítő gyakorlatok.	testnevelés	kerékpáros közlekedés szabályai
Elkészítjük újrahasznosítással, majd meg is szólaltatjuk hangszereinket.	ének-zene	Karácsonyi hangversenyünket különlegessé teszi tanulóink egyedi, saját készítésű „hangszerbemutatója”
Plakátok, ismertető, szemléltető készítése. Rajzpályázatok helyi, kistérségi, megyei, országos fenntarthatósággal kapcsolatos témákban.	vizuális kultúra	
A projektekhez szemléltető, kiállítási anyag készítése.	technika szakkör	
Iskolakertben gazdálkodás – fenntarthatóság, pénzügyi tudatosságra nevelés Közlekedési ismeretek – külső szakembereket bevonva a biztonságos kerékpáros közlekedés elsajátítása	osztályfőnöki tevékenységek- közösségi foglalkozások	
Kiállítások: iskolai kiállítások	Föld –nap Víz világnapja	
Öko játszóház	közösségi nevelés: Gyermeknap program	
„Tartsd az állatot természetére szerint!”	Farmlátogatás- Erdei iskolai program	
„Föld órája”	Tanórán kívüli közösségi program	

Informális tevékenység	Tantárgyi rendszer / helyi tanterv	Megjegyzés
Szemétből valami hasznosat.	Iskolai projekt- technika szakkör rajz szakkör	
„Víz hete” : „Tavaszi szél vizet áraszt”	iskolai projekt	
<i>Mondd, szereted az állatokat?</i>	napközis foglalkozás	
<i>Tejfeldolgozás</i>	Tanórán kívüli foglalkozás	
„A búza útja” projekt	Tanórán kívüli program-osztályfőnöki foglalkozás	
<i>Túra program</i>	Tanórán kívüli közösségi program	
<i>A madarak téli etetése:</i> szövegfeldolgozás, teszt kitöltés, madáretető készítés, etetés, megfigyelés.	környezetismeret, napközis foglalkozás	
Külső szakemberek bevonásával egészségmegőrzés, megelőzés, elsősegélynyújtás, biztonságos közlekedés, a só terápia egészségre gyakorolt pozitív hatása-előadások szervezése gyermekek, szülők részére	Egészségnap keretében	Egészségnap projekt programja, külső szakemberek bevonásával.
Üzemlátogatások Újrahasznosító üzem Herend; Szennyvíztisztító telep	tanulmányi kirándulás keretében csavargó tábori program	A tanulmányi kirándulás, illetve egyéb kirándulások keretében üzemlátogatás szervezése.
Tudatos táplálkozás (gyümölcsnap, zöldség nap)	tanórán kívüli osztályprogram	gyógynövény bemutató, gyógyteák

Nem hagyományos tanórai és tanórán kívüli komplex foglalkozások, melyek a program részeként egy alkalommal valósulnak meg, mert fenntartásuk további pénzügyi forrásokat igényelne:

Kiállítások

1.) „Tükörben a világ”

A kiállítás célja a fenntartható fejlődés ösvényeinek felkutatása: hogyan valósítható meg az emberiség jelen szükségleteinek kielégítése a környezet, a természeti erőforrások megőrzése mellett a jövő generációk számára. Mire is van szüksége az embernek? Egy korty vízre, betevő falatra, szerető ölelésre, biztonságos közegre, szabadságra. Nem mindegy, hogy az ember milyen módon elégíti ki a szükségleteit, ugyanis ezzel is hatást gyakorol a természetre és társai életére. A kiállítás az emberek és környezetük kapcsolatát, a fenntartható fejlődés alapfogalmait mutatja be az élménypedagógia eszközeivel.

2.) „Hulladék akadémia”

A kiállítás célja, hogy bemutassa a XXI. század embere előtt álló hulladékhegyeket, szemétszigeteket és rávilágítson az ezek keletkezésének megelőzését szolgáló legjobb gyakorlatokra, praktikákra, megismertesse a keletkezett hulladék gyűjtésének, hasznosításának a legjobb lehetőségeit.

A kiállítás témái: hulladéktörténelem; az egyes hulladékok környezeti hatása, - hulladékpiramis; - komposztálás. Ezekon felül gyermekeink megismerkednek gyakorlati, a mindennapokban alkalmazható megoldásokkal.

Ezen kiállításokon felül évi 1 alkalommal látogatást szervezünk újrahasznosító (Herend) , illetve víztisztító (Öskü) üzemekbe.

Játszóház –ÖKO- Pack

Környezetvédelmi, szemléletformáló eszközök mozgása, ügyességi, valamint szellemi játékok. Az ÖKO-Pack játszóház egy környezeti nevelési élménypedagógiai projekt, mely játékos és szórakoztató formában ismerteti meg és hívja fel a figyelmet a környezeti problémákra. A projekt célja a gyermekek, szülők érzékenyítése a környezeti problémák iránt.

A Föld napi programok keretében ismerkednek meg tanulóink a játékokkal, ezzel is formálva szemléletüket.

A különböző játékok az alábbi készségeket, képességeket fejlesztik: koncentráció, megfigyelőképesség, mozgáskoordináció, önállóság, logikai gondolkodás, emlékező képesség, szelektivitás, ügyesség, memória.

Rendszeresen megvalósuló a szabadidő hasznos eltöltésére irányuló programok:

Farmlátogatás- Állattartás - „Tartsd az állatot természetete szerint!”

TÉGY alapítványnál tett látogatás

A programok során a gyerekek, mikro-, (2-4 fő) avagy kiscsoportban (6-12 fő) látogatnak el, és tevékenykednek a TÉGY! Természetes Élet és Gyermeknevelés Alapítvány lókúti tan-, és bemutató gazdaságába. A látogatások alkalmával a z iskolások bepillantást nyerhetnek egy nagyobbacska családi gazdaság életébe, különféle állatokkal találkozhatnak, élményekkel gazdagodhatnak, elméleti és gyakorlati gazdálkodási ismereteket sajátíthatnak el.

A gazdaságban megvalósuló programok és a gyerekek által a gazdaságban végzett tevékenységek több célt is szolgálnak:

- a résztvevők megismerkedhetnek a háztáji élelmiszertermelés-, és előállítás alapjaival;
- a munka által előállított érték (alkotás) megtapasztalása révén hozzájárulnak az önbecsülés növekedéséhez;
- hozzájárulnak a megfelelő munkamotiváció és munkamorál kialakulásához, avagy megerősödéséhez;
- a közös munka közben kialakuló kapcsolat lehetőséget teremt az egyénre szabott élménypedagógiai elemek beépítésére.

A gazdaságban végezhető tevékenységek (bármelyikhez illeszthető élménypedagógiai elem!):

- a gazdaság bemutatása állatsimogatással egybekötve;
- lovas élményprogramok: méneslátogatás ló simogatással, elméleti ismeretátadással;
- kézi fejés bemutatása, kipróbálási és tanulási lehetőséggel;
- állatgondozás a gyakorlatban;

Az állatok közt, állatokkal végzett munkák, valamint az állat asszisztált foglalkozások hozzájárulhatnak a tudatos kontroll, a koncentráció képesség és a figyelem fejlesztéséhez. A kétkezi munka jótékony testi-lelki hatásai már bizonyítottak. A gazdálkodási munkák esetében a személy élőlényekkel kerül kapcsolatba, amely kapcsolat a munka jótékony hatásain felül további kedvező hatásokkal jár a személyiségfejlődésre nézve. Jelen célcsoport számára különösen fontos az élményeken keresztül, mondhatni játszva tanulás

Iskolai projektek

- FÖLD ÓRÁJA

A Föld Órája egy világméretű önkéntes kezdeményezés, amely megpróbálja felhívni az emberek, vállalatok, intézmények, kormányok figyelmét a környezetszennyezés és a túlfogyasztás okozta problémákra. Az akció keretében arra kéri a résztvevőket, támogatókat, hogy minden év márciusának utolsó szombatján este világszerte kapcsolják le egy órára a fölösleges világítást és áramtalanítsák a különféle elektromos készülékeket.

Ehhez a mozgalomhoz csatlakozunk minden évben, mely keretében rendezzük meg a Föld Órája sétát Öskүн. Miután ünnepélyesen lekapcsoljuk az önkormányzati

intézmények, az iskola díszkivilágítását, egy órás sétát teszünk a faluban. A résztvevőket arra kérjük, hogy erre az egy órára kapcsolják le otthonukban a nélkülözhető elektromos készülékeket. A lámpák visszakapcsolása után az első alkalommal csatlakozó gyerekek kedves ajándékot kapnak.

- *Szemétből valami hasznosat.*

Az Európai Hulladékcsökkentési Hét egy minden év november utolsó hetében megrendezésre kerülő kezdeményezés. Ennek keretében lelkes önkéntesek saját akciótölteiket megvalósítva hívják fel a figyelmet a hulladék keletkezés megelőzésének, a keletkezett mennyiség csökkentésének, a termékek újra használatának, valamint az anyagok újrahasznosításának fontosságára.

- „Víz hete” : „Tavaszi szél vizet áraszt”

A megvalósítás helyszínei: tantermek, folyó és tópart, iskolaudvar, tornaterem

A projekt tevékenységeinek rövid összefoglalása: Minél több tanórán előkerül a víz, mint téma, így próbálunk minden tanulót érzékenyíteni. A tanulmányi séták, kirándulások során a tanulók meglévő ismereteinek felelevenítése, kibővítése. Tapasztalataik egyéni kifejezése rajzban, csoportos ppt készítésben. Ötleteik, javaslataik megfogalmazása környezetünk megóvására. Vizes sorverseny eseménydús programot kínál.

Cél:

A víz témakör komplex, több szempontú megismerése, feldolgozása.

Az ivóvíz fogyasztás népszerűsítése.

Tapasztalaton alapuló kreatív környezeti nevelés.

Környezettudatos magatartás megalapozása: a víz fontossága, takarékoság, környezetvédelem.

Kompetencia alapú oktatás.

Részcélok:

kommunikációs képességek fejlesztése

problémamegoldó képesség, kreativitás

szociális képességek fejlesztése a csoportmunkák során

az önállóan végzett munka öröme

- „*Mondd, szereted az állatokat?*”

A projekt célja, hogy érzékenyítsük a gyermekeket az állatvilággal kapcsolatban. Minél több ismeretet szerezzenek az állatokkal kapcsolatban. A projekt során anyaggyűjtést folytatnak, információkat rendszereznek, szemléltetőket készítenek, megfigyeléseket végeznek, hirdetést írnak, riportot készítenek, beszámolnak egymásnak. Olvasunk verset és hallgatunk zenét a témában. Adományokat gyűjtünk

menhelyi állatoknak. Valamint pályázatra készítünk fényképeket és megfigyelési naplót pl. a földigilisztákról.

Fejlesztési területek: vizuális kultúra, szövegértés, lényegkiemelés, figyelem, kreativitás, olvasás, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, emlékezet, íráskészség, szociális kompetenciák,

Munkaformák: egyéni, csoportos, frontális, páros

Tejfeldolgozás

Külső szakemberek bevonásával 2-4 napos projekt gyermekeinknek - TÉGY alapítvány

Az iskola igényeinek megfelelő gyakoriságú, az iskola főzőkonyhájában megvalósuló, kiscsoportos (6-8 gyerek+nevelő), jellemzően gyakorlati foglalkozás. A gyakorlathoz kapcsolódó elméleti anyagot a résztvevők írásban megkapják.

Alapanyagot (tehéntej) – Lehetőségeinkhez mérten – saját gazdaságunkból biztosítunk. A szükséges berendezéseket és eszközöket az iskola, saját költségén – jelen támogatásból finanszírozottan – biztosítja.

Megfelelő szakmai előkészítéssel az élelmiszerkészítés akár a kémiaoktatással is összeköthető.

Elkészíthető tejtermékek: joghurt, kefir, tejszín, tejföl, vaj, ízesített és natúr friss sajtok, trappista jellegű sajt, hevített gyúrt sajt (mozzarella jellegű), natúr és ízesített orda. Bizonyos termékek előállításához 2 egymás utáni foglalkozásra szükséges!

„A búza útja” projekt

Vásárolt kenyérbúza, illetve az iskolakertben termesztett búza feldolgozása, saját malmunkkal őrlése, majd annak felhasználásával kenyérsütés.

A projekt egy egész tanévet áthat, hisz az őszi vetéstől a júniusi betakarításig tart.

A megvalósítás helyszíne: Iskolakert, tantermek.

A projekt tevékenységeinek rövid összefoglalása: Minél több tanórán előkerül a kenyér, mint téma, így próbálunk minden tanulót érzékenyíteni. A tanulmányi séták, kirándulások során a tanulók meglévő ismereteinek felelevenítése, kibővítése. Tapasztalataik egyéni kifejezése rajzban, csoportos ppt készítésben. Ötleik, javaslataik megfogalmazása környezetünk megóvására. A projekt zárásaként közösségi foglalkozáson készül kenyérük, melyet együtt fogyasztanak el.

Cél:

A kenyér témakör komplex, több szempontú megismerése, feldolgozása.

Tapasztalaton alapuló kreatív környezeti nevelés.

Környezettudatos magatartás megalapozása: öngondoskodás, takarékoság, környezetvédelem.

Kompetencia alapú oktatás.

Részcélok:

kommunikációs képességek fejlesztése
problémamegoldó képesség, kreativitás
szociális képességek fejlesztése a csoportmunkák során
az önállóan végzett munka öröme

Túra program

Melynek keretében minden hónapban más helyszínre mennek a gyermekek. Vannak, akik már 15-20 km-es teljesítménytúrákon is részt vesznek.

Néhány tanuló a Kéktúrát is örömmel csinálja.

A lelkesebbek pedig beneveztek az Indulj el egy úton – természetismereti, turisztikai vetélkedőre, ami a Kéktúra útvonalára épül.

A madarak téli etetése: szövegfeldolgozás, teszt kitöltés, madáretető készítés, etetés, megfigyelés.

A programok megvalósításakor felmerülő költségeket pályázati forrásból, alapítványi támogatásból, illetve szülői hozzájárulásból finanszírozzuk. A tanórán kívüli, költséggel járó programokon a tanulók részvétele önkéntes.

Tasner Antal Általános Iskola
8191 Öskü, Mecset u.3.
Tel.: 88/588-500
E-mail: tasner.osku@freemail.hu

Helyi Tanterv

Öskü, 2013. november 11.
Módosítva: 2017. augusztus 31.

Bódayné Koronczai Judit
Intézményvezető

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezető	137.
1.1 A tantervválasztás szempontjai, forrásai	137.
1.2 Az egyes évfolyamokon tanított tantárgyak, a mindennapos művészeti nevelés, kötelező és választott tanórai foglalkozások, ezek óraszámai	138.
1.3 Választható tanórai és tanórán kívüli foglalkozások és óraszámai	140.
1.4 Választható tantárgyak, foglalkozások, pedagógusválasztás szabályai	142.
1.5 A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésének –oktatásának tervei	145.
2. A helyi tanterv szerkezeti elemeinek értelmezése	146.
2.1 Célok, feladatok	146.
2.2 Fejlesztési területek –nevelési célok	148.
2.3 Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés	155.
2.4 Egységesség és differenciálás	160.
2.5 Műveltségterületi blokkok részei és tartalmai	161.
2.6 A tankönyvek és más taneszközök kiválasztásának elvei	162.
2.7 Az iskolába jelentkező tanulók felvételének elvei	163.
2.8 A magasabb évfolyamra lépés feltételei	164.
3. A nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai	165.
3.1 Az alapfokú nevelés- oktatás szakasza	165.
3.2 Felső tagozat	166.
4. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módjai. A tanulók fizikai állapotának mérése- a mindennapos testnevelés	168.
5. A tanulók tanulmányi munkájának, magatartásának és szorgalmának ellenőrzése, értékelése, minősítése, követelményei	170.
5.1 Az iskolai beszámoltatás és ismeretek számonkérésének követelményei, formái	171.
5.2 Az önálló illetve integrált modulok értékelése, minősítése, beszámítása az iskolai évfolyam sikeres befejezésére	173.
5.3 Az iskolai írásbeli beszámoltatások formái, rendje, korlátai az értékelésben betöltött szerepe, súlya	174.
5.4 Az otthoni (napközis és tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei, korlátai	186.
6. Az egész napos iskola iskolaszervezési formái	187.
7. Az iskola munkarendje	190.
8. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges a nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke	197.
9. Pedagógiai program érvényességével, módosításával, nyilvánosságával kapcsolatos egyéb intézkedések	199.

1. BEVEZETŐ

1.1 A tantervválasztás szempontja, indoklása, forrásai

Intézményünk Helyi tanterve a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló EMMI rendelet figyelembevételével az alábbiak szerint határozza meg:

A kötelező tantárgyak esetében „A” változatot adaptálja.

Elvégeztük pedagógiai programunk a NAT és a kerettantervek relevancia és belső koherencia vizsgálatát.

Indoklás: Tantárgyi rendszerünk óraszámai megegyeznek azzal az időmennyiséggel, időkerettel, amelyet a NAT, mint minimálisan szükséges javasol az adott műveltségterület tanítására.

Intézményünkben a pedagógiai tantárgyfejlesztés konzekvenciái közül ki kell emelni, hogy kerültük a pedagógiai értelemben vett szélsőséges viszonyulásokat, értékelve iskola szellemi alapjait tekintettük filozófiánknak. Egyszerre és egyforma ambíciókkal foglalkozunk a lemaradókkal, „fontolva haladókkal” és a kiugró képességű tanulókkal, a hátránykezelés és felzárkóztatás mellett a tehetséggondozással.

Iskolánkban igen fontos a folyton változó és esetenként nehezedő élethelyzetek kezelésével a továbbtanulásra és a pályaválasztásra való felkészítés. Mindezeket helyi tantervünkben a tananyag felépítésében, a példaanyagban, az időkeretek megosztásában egyaránt figyelembe vettük, csakúgy, mint a sajátos nevelést igénylő, valamint képességfejlesztésre szoruló tanulók integrált neveléséhez-oktatásához szükséges feltételek biztosítását.

Ez utóbbinál különösen fontosnak tartottuk, hogy a tanárok megfelelő szabad időkerettel rendelkezzenek, mert az erősen differenciált oktató-nevelői tevékenységet csak ilyen feltételekkel tudják vállalni.

Választásunkat indokolja az is, hogy e tanterv szerkezete is segítette a viszonylag könnyű adaptációt, mert a modulok és tantárgyak egymáshoz viszonyított aránya, illetve az egészek vagy a részeknek az adaptálhatósága szerkesztett volt. Az egész belső koherenciája mellett a modulok jól körülhatárolható önálló szakmai egységet alkotnak, de integrálhatóak és viszonylag egyszerűen beépíthetőek, tanmenet szinten tervezhetőek.

A környezet valamint az egészségnevelés értékeinek befogadására a tanterv úgy adott lehetőséget, hogy a javasolt példa anyaga, feldolgozandó feladata, a helyi értékek beépítését lehetővé tette, mivel az ezekre rendelkezésre bocsátott időkerettel egészítette ki cél- és tananyagrendszerét. Ezeket viszonylag könnyen kicseréltük, behelyettesítettük saját, adott helyi értékekkel.

Iskolaszervezet

A Tasner Antal Általános Iskola helyi tanterve 8 évfolyamos képzési időhöz alkalmazkodik a következő tagolásban:

Az 1-4. évfolyamon az alsó tagozat, 5-8. évfolyamon felső tagozat.

- Alsó tagozat tanterve 1-4. évfolyam
- Felső tagozat tanterve 5-8. évfolyamon
- Személyi feltételek:

17 fő törzstanerőből 3 fő rendelkezik tanító, ill. tanári végzettséggel, 2 tanító rendelkezik 5-6.évfolyam tanítására érvényes szakképesítéssel.

A nevelés és a nevelési- tanítási idő felhasználásának szabályai

Tantervek:

A Nemzeti alaptanterv a legfőbb tartalomszabályozó dokumentum, háromszintű, kétpólusú szabályozás, melyet az iskola egyes évfolyamain az elkövetkező tanévektől 1. és 5. évfolyamtól felmenő rendszerben a bevezetésben ismertetett kerettantervek adaptálása alapján folyik az oktatás:

A minden tanuló számára kötelezően teljesítendő óraszámot az 1.2 pont táblázata tartalmazza. Ezek során a tanulók elsajátítják a helyi tantervben szereplő valamennyi műveltségterület, részterület megfogalmazott minimális követelményeit.

A nem kötelező tanórai foglalkozások (választható tantárgyak) keretében a tanulók érdeklődésüknek megfelelően a szülők döntése és a pedagógusok (osztályfőnök) javaslata alapján választanak a minimálisan megadott keretek között.

A választható foglalkozások célja a felzárkóztatás, tehetséggondozás, speciális és kiegészítő ismeretek nyújtása.

1.2 Az egyes évfolyamokon tanított tantárgyak, a mindennapos művészeti nevelés, kötelező és választott tanórai foglalkozások, ezek óraszámai

**Tantárgyi struktúra és óraszámok 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet szerint
Kötelező tantárgyak és minimális óraszámok az 1–4. évfolyamon**

2013/14-es tanévtől 1. évfolyamon, majd felmenő rendszerben

Óraterv a kerettantervekhez – 1–4. évfolyam				
Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar irodalom, nyelv	7+1	5+1	4+1	4+0,5
Magyar nyelv		2	2	2+0,5
Idegen nyelvek				2+1
Matematika	4+1	4+1	4+0,5	4
Etika / Hit- és erkölcsstan	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1	1+0,5	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Informatika			0+1	0+1
Ebből szabadon tervezhető órakeret	2	2	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	27

Tantárgyi struktúra és óraszámok
Kötelező tantárgyak és minimális óraszámok 5–8. évfolyamon
2013/14-es tanévtől 5. évfolyamon, majd felmenő rendszerben

Óraterv a kerettantervekhez – 5–8. évfolyam				
Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar irodalom	2	2	2	2
Magyar nyelv	2+1	2+1	1+1	2+1
Idegen nyelvek	3	3	3	3
Matematika	4	3+1	3+1	3+1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Etika / Hit- és erkölcstan	1	1	1	1
Természetismeret	2	2+0,5		
Biológia-egészségtan			1,5	1,5
Fizika			2	1+0,5
Kémia			1,5	1,5+0,5
Földrajz			1+1	2
Ének-zene	1	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Dráma és tánc/Hon- és népismeret*	1			
Informatika	0+1	1+0,5	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	
Testnevelés és sport	5	5	5	5
<i>Osztályfőnöki</i>	1	1	1	1
Ebből szabadon tervezhető órakeret	2	3	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	31	31

A kerettantervek által előírt tartalmak a tantárgyak számára rendelkezésre álló időkeret kilencven százalékát fedik le. Egy heti öt (évi 180) órás időkerettel rendelkező tantárgy kerettanterve tehát heti fél (évi 18) óra szabad időkeretet biztosít a tantárgy óraszámán belül a pedagógusnak, melyet a helyi igényeknek megfelelően a kerettanterven kívüli tantárgyi tartalommal tölthet meg.

A tantárgyak tört óraszámjai félévkor változnak.

1.3 Az egyéni foglalkoztatásra fordítható óraszámok alakulása

Az egyéni fejlesztés (felzárkóztatás, tehetséggondozás) keretében kapják meg tanulóink a személyre szóló speciális kiegészítő ismereteket, ezen órakeret terhére, a feladat-ellátási tervben, ill. munkatervben meghatározott rend, ill. ütemterv szerint. A tanulók óraszámát együttesen a kötelező, kötelezően választható és szabadon választható órák adják.

Tanórán kívüli foglalkozások: tanórán kívüli csoportos foglalkozás, tanulószoba, szakkör, érdeklődési kör, önképző kör, énekkar, művészeti csoport, iskolai sportkör, tanulmányi versenyek, diáknapi, a pedagógiai program szerint nem tanórai osztály- vagy csoportfoglalkozás.

A nem kötelező, illetve az egyéni foglalkoztatásra fordítható időkerethez viszonyított %-os értéke.

Napközi: 3 csoport x 23 óra

Tanulószoba: 2 csoport x 15 óra

Szakkörök: 25%

Felzárkóztatás: 35%

Tehetséggondozás: 25%

Csoportbontás: 15%

A NAT-ban meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai

- A NAT következő műveltségi területeit, részterületeit, illetve témaköreit kezeljük kiemelten oktatómunkánkban:
  - anyanyelv és irodalom – információs és kommunikációs kultúra – tanulás tanítása
  - matematika
  - ember és társadalom
    - ✓ az ember társas lény, énkép és önismeret
    - ✓ család, egészségvédelem, környezeti nevelés
    - ✓ hon és népismeret
    - ✓ Etika / Hit- és erkölcsstan
- Minimális követelményt célozzuk meg:
  - élő idegen nyelv
  - művészetek
- Az emelt szintű nívócsoportokban bővítjük, illetve gyakorlásra fordítjuk az időkeretet.
- Bővítjük:
  - idegen nyelv 4. évfolyam
    - informatika – számítástechnika

- magyar nyelv és irodalom – kommunikációs kultúra fejlesztése
  - matematika
  - természetismeret- földrajz- fizika - kémia
- Nem igényelnek külön tantárgyat a következő témakörök:
- mozgóképkultúra, médiaismeret
  - tánc-dráma
  - egészségtan

Modulok

	Tantárgyhoz integráltan			
	Dráma	Tánc	Mozgókép kultúra	Egészségtan
1.	X	X	-	-
2.	X	X	-	-
3.	X	X	-	-
4.	X	X	-	-
5.	X	X	-	-
6.	-	-	-	X
7.	X	X	-	-
8.	X	X	X	X

Értékelés: Integráltan havi jegy tantárggyal együtt, vagy a szöveges tantárgyi értékelés részeként.

Dráma és tánc:

A művészetek műveltségi területen belül a Dráma és Tánchoz önálló tantárgyat nem rendelt a kerettanterv.

A tantervi modul egységét és komplexitását, sokszínűségét őrizzük meg úgy, hogy a megjelölt tartalmakat:

1-4. évfolyamon elsősorban a magyar nyelv és irodalom, valamint az ének-zene tanóráinak rendjébe építjük be.

5-8. évfolyamon ugyancsak a magyar nyelv és irodalom (10-12 óra), az ének-zene (3-4 óra) tantárgy keretében, valamint a választható tantárgyak keretében.

Integrált tantárgyak

- testnevelés, sport és mozgáskultúra
  - informatika (számítástechnika, könyvtárhasználat)
  - magyar irodalom, dráma - tánc
- Közösségi, osztályfőnöki órákat (1 óra) építünk be helyi tantervünkbe 5-8. évfolyamon. Ezen órák feladatai közé tartozik többek között a tanulási stratégiák programjainak feldolgozása, az önismeret, önfejlesztés,

önmenedzselés technikáinak elsajátítása és a pályaorientáció, s kiemelten az egészségnevelés (10 óra)

1.4 Választható tantárgyak, foglalkozások, pedagógusválasztás szabályai

Iskolai szinten a mindenkori tanulócsoportok évfolyamonkénti száma alapján számítjuk ki és ajánljuk fel a következő lehetőségeket: csoportbontás, idegen nyelv, korrepetálás, felzárkóztatás, tanfolyamok, szakcsoportok, vizsga előkészítés, tehetséggondozás, tanulmányi versenyekre felkészítés stb., a szülők előzetes írásbeli kérelme alapján.

A 110/2012. (VI.4.) Korm. rend. szerint kiadott NAT rendeletben meghatározott szabadon tervezhető órák (10%) számával évfolyamonként a különféle tantárgyak óraszámait növeltük meg azzal a céllal, hogy e tárgyakból a készségfejlesztésre, az ismeretek gyakorlására több idő jusson.

Pedagógusválasztás kritériumai:

- az adott tárgy oktatásához legmagasabb iskolai végzettség + szakirányú képzés, tanfolyami végzettség
- adott területen eredményesnek, kiválóan minősített tanár élvez elsőbbséget
- szakmai gyakorlat, szolgálati idő és elkötelezettség
- egyenletes terhelés a munkaerő-gazdálkodásban

Nem tanórai formában megszervezett kötelező „tananyagátadás”

A tanulók aktivizálása és motiválása érdekében a tanórai foglalkozásoktól eltérő módon biztosítjuk az előírt tananyag átadását: múzeumi foglalkozás, hangverseny, könyvtári foglalkozás, művészeti előadáshoz, kiállításához kapcsolódó foglalkozás, kirándulás, projektoktatás külön program alapján.

Iskolánk a nem kötelező (választható) tanítási órákon, az 1-8. évfolyamon a következő lehetőségeket biztosítja az erre jelentkező tanulók számára: (Isd.9-10.o.)

Tanórán kívüli tevékenység

Évfolyam	Informatika /Idegen nyelv	Matematika/ Környezetvédelem	A mindennapos művészeti nevelés				Tanulás- módszertan	Középiskolai előkészítő matematika /magyar	Sport	napközi / tanszoba
			Művészetek			Énekkar				
			Tánc / Ügyes kezek	Képzőművészet / Technika	Drámajáték / Bábjáték					
1.	0,5	0,5	0,5 / 0,5	0,5	0,5 / 0,5	0,5	0,5		1	11,25
2.	0,5	0,5	0,5 / 0,5	0,5	0,5 / 0,5	0,5	0,5		1	11,25
3.	0,5	0,5	0,5 / 0,5	0,5	0,5 / 0,5	0,5	0,5		1	11,25
4.	0,5	0,5	0,5 / 0,5	0,5	0,5 / 0,5	0,5	0,5		1	11,25
5.	0,25	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5		1	7,5
6.	0,25	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5		1	7,5
7.	0,25	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	2	1	7,5
8.	0,25	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	2	1	7,5
Összesen	3	4	6	4	6	4	4	4	8	75

43

Megjegyzés: szakkör indítása: 10 fő jelentkezés esetén

Programjait a helyi tanterv tartalmazza: „Tanórán kívüli tevékenységek”

1.5 A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésének –oktatásának tervei

Intézményünk a következő részképeség zavarral küzdő tanulók integrált nevelését vállalja fel:

3. Enyhe mentális retardáció
4. Pervazív fejlődési rendellenességek közül: autisztikus zavar
3. Tantárgyi tanulási nehézségek:
  - Olvasási fejlődési zavar – dyslexia
  - Íráskészség fejlődési zavar – dysgraphia
  - Számolási fejlődési zavar – dyscalculia
  - Beszédkommunikáció fejlődésének elmaradása
6. Diszruptív viselkedési zavarok
  - figyelemzavar – hiperaktivitási rendellenesség
  - antiszociális magatartászavar
7. Enyhe érzékszervi-, mozgás-, beszéd fogyatékoság
  - hallássérült,
  - látássérült,
  - mozgássérült
  - beszéd fogyatékos

A speciális nevelési igényű tanulók gondozásának rendszere

- A probléma jelzése (osztályfőnök, szaktanár, tanító)
  - A tanuló megfigyelése tanórai keretben (igazgató, igh., munkaközösség - vezető, fejlesztő pedagógus)
  - Vizsgálati kérelem, jellemzés
  - A vizsgálati vélemény alapján a megfelelő csoport kiválasztása, egyéni fejlesztési terv elkészítése
  - Időszakos nyomon követő mérések (negyed- illetve félévenként)
  - Időszakos felülvizsgálat
- 12 éves kor alatt évenként
  - 12 éve kor felett két évenként

Egyes tantárgyak gyakorlati része, illetve nyelvtanulás, írásbeli illetve szóbeli beszámoltatás, számonkérés alól felmentést csak a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleménye, javaslata alapján az igazgató engedélyezhet. A felmentés esetén a speciális nevelési igényű tanuló felzárkóztató, fejlesztő foglalkozáson vesz részt, míg társai az illető tanórán tanulnak.

Speciális nevelési igényű tanulók értékelésének elvei:

- A fogyatékoság, tanulási nehézség által korlátozott tantárgyak értékelésénél az optimálisan elérhető cél a Tantervi Minimum szintje.
- A szükséges segédeszközök használata megengedett (pl. diszcalculiás tanuló esetén számológép)
- Az írásbeli számonkérés alól felmentett tanulók szóbeli beszámoltatásának formáját ki kell alakítani.
- Iskolai szinten elkészített Értékelési füzetben a fejlesztő pedagógus minősítő, fejlesztő értékelést készít, osztályzatot ad, amelynek meg kell jelennie a tanuló szorgalmi jegyében.

Kapcsolattartás:

A tanulók optimális fejlesztése és a szakszerűség maximális biztosítása érdekében partnerkapcsolati rendszerünk kialakult, működik.

Partnereink:

- Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság
- Nevelési Tanácsadó, Várpalota
- Nevelési Tanácsadó, Veszprém
- Iskolaorvos

Személyi ellátottság:

- 1 fő gyógypedagógus,

2. HELYI TANTERV SZERKEZETI ELEMEINEK ÉRTELMEZÉSE

2.1 Célok, feladatok

1-4. évfolyam

Az alapfokú nevelés-oktatás első szakasza, az alsó tagozat az iskolába lépő kisgyermekben óvja és továbbfejleszti a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot. Átvezeti a gyermeket az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai tanulás tevékenységeibe. Fogékonnyá teszi saját környezete, a természet, a társas kapcsolatok, majd a tágabb társadalom értékei iránt. Az iskola teret ad a gyermek játék és mozgás iránti vágyának, segíti természetes fejlődését, érését. A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában – élményszerű tanulással, problémahelyzetekből kiinduló izgalmas tevékenységekkel, kreativitást ösztönző feladatokkal – fejleszti az alapvető képességeket és alapképességeket, közvetíti az elemi ismereteket, szokásokat alakít ki.

Ez az iskolaszakasz a kíváncsiságtól és érdeklődéstől motivált, szabályozott és kötetlen tevékenységek célszerűen kialakított rendszerében fejleszti a kisgyermekben a felelősségtudatot, a kitartást, az önállóságot, megalapozza a reális

önértékelést. Mintákat és gyakorlóterepet ad, magatartási normákat, szabályokat közvetít a társas közösségekben való részvétel és együttműködés tanulásához, a problémamegoldáshoz, konfliktuskezeléshez. Megerősíti a humánus magatartásformákat, szokásokat, és a gyermek jellemét formálva elősegíti a személyiség érését. Támogatja az egyéni képességek kibontakozását, segíti a tanulási nehézségekkel való megküzdés folyamatát. Törődik azoknak a hátrányoknak a csökkentésével, amelyek a gyermek szociális-kulturális környezetéből vagy a szokásostól eltérő ütemű éréséből, fejlesztési szükségleteiből fakadhatnak.

A fejlesztést a tanító az egyéni sajátosságokra épülő differenciált tanulásszervezéssel és bánásmóddal szolgálja. Az alapvető képességek, készségek, kompetenciák fejlesztésében a tanulói tevékenységekre épít. Az ehhez felhasznált tananyagtartalmak megtervezésekor, valamint a feldolgozás tempójának meghatározásakor, a pedagógiai módszerek és eszközök kiválasztásakor a tanulócsoport, illetve az egyes tanulók fejlődési jellemzőit és fejlesztési szükségleteit tekinti irányadónak.

5-8. évfolyam

Az alapfokú nevelés-oktatás felső tagozatos szakasza szervesen folytatja az alsó tagozatos szakasz nevelő-oktató munkáját. Ez a szakasz a készségek és képességek fejlesztésével olyan pedagógiai munkát igényel, amelyben a tanulók tudásának, képességeinek, egész személyiségének fejlődése, fejlesztése áll a középpontban, figyelembe véve, hogy az oktatás és nevelés színtere nemcsak az iskola, hanem a tanulók életének és tevékenységének számos más színtere, fóruma is. Az 5–6. évfolyamon – az 1–4. évfolyamhoz hasonlóan – továbbra is az alapkészségek fejlesztése kap fő hangsúlyt. Igazodva a gyermeki gondolkodás fejlődéséhez, az életkori sajátosságokhoz figyelembe veszi, hogy a 10–12 éves tanulók gondolkodása erősen kötődik az érzékelés útján szerzett tapasztalatokhoz. Az 5–6. évfolyamokon ezért az integratív-képi gondolkodásra alapozó fejlesztés folyik, a 7–8. évfolyamon, a serdülőkor kezdetétől viszont hangsúlyossá válik az elvont fogalmi és elemző gondolkodás fejlesztése.

Az általános iskola az 1–4. évfolyamokhoz hasonlóan az 5–8. évfolyamokon is együtt neveli a különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, képességű, motivációjú, szocializáltságú, kultúrájú tanulókat. Érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően felkészíti őket a középfokú nevelés-oktatás szakaszában történő továbbtanulásra, illetve az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszára, összességében ezzel is támogatva a társadalomba való beilleszkedést.

Nevelési-oktatási tevékenységével az iskola fejleszti a nevelési célok elérését támogató érzelmi, szociális és kognitív képességeket. Kiemelt figyelmet fordít az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatására, a tanuláshoz, a feladatokban való részvételhez szükséges kompetenciaterületek és koncentrációs képességek, akarati tulajdonságok fejlesztésére. Feladatának tekinti az egyéni

adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztését, a tanulók tanulási és társas motivációinak, önbizalmának növelését. Mindehhez előnyben részesíti az életszerű, valóságos problémák és feladathelyzetek teremtését az önkifejezéshez, az ismeretszerzéshez, a kísérletezéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz.

2.2 Fejlesztési területek – nevelési célok

- Az erkölcsi nevelés

1-4. évfolyam

A tanuló erkölcsi gondolkodása legalább konvencionális szintre kerül, vagyis a hozzá közelálló elvárásainak megfelelően él, képes alkalmazni az emberi kapcsolatok elfogadott formáit. Tudja, hogy a gyerek, testvér, barát stb. szerep betöltője hogyan viselkedjen, de adott esetben képes a szabályok újraértelmezésére.

5-8. évfolyam

A tanuló erkölcsi gondolkodásának szintje eleinte konvencionális, rendre és fegyelemre törekszik, belátja, hogy teljesíteni kell az elvállalt kötelességeket. A szabályokat minden körülmények között be kell tartani, kivéve az olyan szélsőséges eseteket, amikor azok más társadalmi kötelezettségekkel kerülnek konfliktusba. A szakasz második felében a tanuló erkölcsi gondolkodása poszt konvencionálissá válik, vagyis belátja, hogy a törvényeket a társadalom hozza és alakítja. Tudatosul benne, hogy az emberek különböző értékeket és véleményeket vallanak, és hogy az értékek és szabályok egy része viszonylagos. A tanuló megérti a normakövetés fontosságát.

- Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

1-4. évfolyam

A tanuló ismeri lakóhelye és környékének népi hagyományait és életkorának megfelelő szinten az ország és a magyarság szimbólumait. Ismeri a nagy ünnepkörök egy-egy hagyományát és az éves ünnepkör legfontosabb állomásait: ezeket évszakok szerint is képes elhelyezni, valamint ismer ezekhez kapcsolódó alkotásokat (népdalokat, mondákat, meséket, műalkotásokat). Ismeri nemzeti ünnepeinket, ezek időpontját, részt vesz érzelmi azonosulását segítő tevékenységekben (népi hagyományok felelevenítése, eljátszása, ünnepi díszítések készítése).

5-8. évfolyam

A tanuló ismeri lakóhelye és környékének népi hagyományait, valamint több, az ünnepkörökhöz köthető magyar hagyományt. Egyre rendszeresebben részt vesz szűkebb közösségében nemzeti hagyományaink ápolásában, megismer ezekhez kapcsolódó műalkotásokat. Annak érdekében, hogy erősödjön benne saját népe és kultúrája értékeihez való kötődés, megismeri azok legfontosabb értékeit, kiemelkedő személyiségeit és szimbólumait. Fel tud sorolni néhány, lakókörnyezetére jellemző sajátosságot, megismeri a hungarikum fogalmát. Ismeri nemzeti ünnepeinket, ezekhez kötődő hagyományainkat, és ezeket tantárgyi ismereteihez is kapcsolja. Kialakul benne a szülőföld, a haza és a nemzet fogalma, az ezekhez való kötődés igénye. Egyre nyitottabb más népek kultúrája iránt, ismeri, hogy Magyarországon milyen nemzetiségek és kisebbségek élnek. Ismerkedik egy-egy magyarországi nemzetiség, kisebbség kultúrájával. Ismeri az általa tanult idegen nyelvet beszélő népek kultúrájának egy-egy jelentős vonását. A tanulóban kialakul egy kép az európai kultúra értékeiről, és ismer ennek megőrzéséért munkálkodó intézményeket, programokat.

- Állampolgárságra, demokráciára nevelés

1-4. évfolyam

A tanuló el tudja magát helyezni adott közösségben, felismeri a valódi és lehetséges szerepeit egy adott kapcsolati hálózatban. Képes a kooperációra, megérti a szabályok fontosságát. Képes egyszerű közösségi szabályok követésére, bekapcsolódik közös tevékenységekbe és követi a közösségi hagyományokat.

5-8. évfolyam

A tanuló törekszik a konfliktusok feloldására, alkalmazza a konfliktuskezelés demokratikus technikáit. Nyitottá válik a társadalmi jelenségek iránt, szert téve az együttműködés képességére. Ismeri a közösségi élet sajátosságaiból fakadó korlátokat, és ennek tudatában alakítja tevékenységét. Megismerkedik az alapvető emberi, szabadság- és állampolgári jogokkal, kötelezettségekkel és az őt megillető jogok érvényesítési lehetőségeivel. Alkalmazza a méltányosságot és az erőszakmentességet biztosító technikákat a közösségben való tevékeny részvétele során. Részt vesz olyan tevékenységekben, amelyek a közösség jobbítását szolgálják.

- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

1-4. évfolyam

A tanuló képes az együttműködésre, az empátiára, átérzi és gyakorolja a segítségnyújtást. A közös tevékenységek révén ismereteket szerez saját képességeiről és lehetőségeiről. Azonosítja a saját és mások alapvető érzelmeit, illetve kifejezi a problémáit. Életkorának megfelelő szinten ismeri a kapcsolatteremtés, kapcsolatépítés kultúráját, rendelkezik az életkorának megfelelő kooperatív készséggel. Ismeri a különböző megbízatások betöltésével együtt járó felelősséget és a feladatok megosztásának fontosságát.

5-8. évfolyam

A tanuló megfelelő szókinccsel rendelkezik érzelmi árnyalatok kifejezésére, képes dicsérni, és egyre több tulajdonságot meg tud nevezni. Megismeri az önmegfigyelés jelentőségét, vagyis cselekedetei, reakciói, viselkedése alapján véleményt tud mondani önmagáról, ismeri a stressz és stressz kezelés lényegét. Képes különbséget tenni a valódi és virtuális társas kapcsolatok természete között, be tud kapcsolódni különböző kisközösségekbe. Kialakul benne a személyiségének megfelelő humánus magatartás az önkritika és a környezeti visszajelzések egységében, képes elemezni, feltárni a jóra ösztönző, illetve a destruktív csoportok eltérő jellemzőit. Több szempontból is rálát egy vitás helyzetre, konfliktusra, képes vitatkozni. Felismeri társadalmi szerepeit (férfi-nő, gyerek-szülő, diák-tanár). Képes felismerni bizonyos előítéletes magatartásformákat és a sztereotípiák megnyilvánulásait.

- A családi életre nevelés

1-4. évfolyam

A tanuló megismeri és elsajátítja az alapvető együttélési, együttműködési normákat a családban, az iskolában, a társadalmi életben. Ismeri és betartja az illemszabályokat. Megismerkedik a családi ünnepekkel és az ezekhez kötődő szokásokkal. Megtanulja a családi szerepekhez (anya, apa, gyermek) kapcsolódó feladatokat, és törekszik rá, hogy saját feladatait napi rendszerességgel elvégezze.

5-8. évfolyam

A tanuló képes felismerni és megfogalmazni családban betöltött szerepeket, feladatokat, megtalálja és elvégzi a rá háruló feladatokat. Tisztában van a nemi szerepek biológiai funkcióival, társadalmi hagyományaival. Felismeri a családi élet és a párkapcsolatok során előforduló súlyos problémahelyzeteket, és ezek megoldásához megfelelő segítséget tud kérni. A szakasz végére a tanuló értéknek tekinti a gondosan kiválasztott, mély társas kapcsolatot. Tisztában van azzal, hogy a szexualitás a párkapcsolatok fontos eleme, és érti az ezzel kapcsolatos felelősséget

is. Tud a pozitív és negatív családtervezés különböző lehetőségeiről, ismeri a művi terhesség-megszakítás lelki és fizikai veszélyeit. A tanuló alkalmazás szinten ismeri a csecsemőgondozás néhány alapvető lépését.

- A testi és lelki egészségre nevelés

1-4. évfolyam

A tanuló képes önállóan, az évszaknak és az időjárásnak megfelelően ruhát választani és felöltözni. Tudja, hogy a rendszeres tisztálkodás, a táplálkozás és a megfelelő folyadékbevitel egyaránt fontos az egészség védelmében. A rendszeres mozgás, a természet szeretete igényként épül be személyiségébe, figyel testtartására. Képes kifejezni a betegség és az egészség mint állapot közötti különbséget. Képes egyes betegségtünetek (láz, fejfájás) megnevezésére. Tudja, hogy a védőoltások is fontos eszközei az egészség megőrzésének. Képes kifejezni, leírni egyes feszültséget, stresszt okozó helyzeteket. Megtapasztal relaxációs technikákat, képes légző gyakorlatok és egyszerű tornagyakorlatok (például reggeli torna) önálló elvégzésére. A tanulóban kialakul az igény a harmonikus, barátságos, otthonos környezet iránt. Kipróbálja a testmozgás, a manuális és művészeti, alkotó tevékenység több formáját, és képes megfogalmazni ezzel kapcsolatos élményeit, tapasztalatait.

5-8. évfolyam

A tanuló fel tudja sorolni az egészséges táplálkozás néhány alapvető szabályát. Ismeri a tisztálkodással kapcsolatos alapvető szabályokat, a személyes higiéné ápolásának módjait, majd meg tanulja tudatosan ápolni személyes higiénéjét. Tudja, hogy a rendszeres testmozgás és művészeti tevékenység hozzájárul lelki egészségünk megőrzéséhez, így fokozatosan kialakul az igénye ezek iránt. A tanuló (az iskola és szülei segítségével) igyekszik olyan kikapcsolódást, hobbit találni, amely hozzásegíti lelki egészségének megőrzéséhez. Ismeri az aktív pihenés fogalmát, meg tud nevezni aktív pihenési formákat. Tisztában van a feltöltődés és kikapcsolódás jelentőségével. Tudatosan figyel testi egészségére, képes szervezetének jelzéseit szavakkal is kifejezni. Ismer és alkalmaz stressz oldási technikákat, tisztában van a nem megfelelő stressz oldás következményeivel, ennek kockázataival (különösen az alkohol, a dohányzás és a drogok használatának veszélyeivel), és tudatosan kerüli ezeket. Ismeri a stressz okozta ártalmakat, a civilizációs betegségeket és ezek megelőzésének módját.

- Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

1-4. évfolyam

A tanuló ismeri és betartja a kapcsolatteremtés elfogadott formáit. Képes az adott helyzeteknek megfelelő magatartási formákat alkalmazni a társas élet különféle színterein. Ismeri a közösségi élet sajátosságaiból fakadó korlátokat, és ennek tudatában alakítja tevékenységét. Tisztában van azzal, hogy a vállalt feladatok felelősséggel járnak. Tapasztalatot szerez arról, hogy nemcsak kötelező feladatai vannak, hanem szabad választása alapján is segíthet környezetében (iskola, otthon).

5-8. évfolyam

A tanulóban fokozatosan tudatosul, hogy társaival kölcsönösen egymásra vannak utalva. Bizonyos helyzetekben kérésre képes felelősséget vállalni másokért (társaiért, a környezetében élő rászorultakért), és vállalásaiért helyt is áll. Felismeri, hogy a beteg, sérült, fogyatékkal élő embereken egyes helyzetekben ő is képes segíteni. Az iskola lehetőséget biztosít arra, hogy a tanuló tapasztalatot szerezzen a fogyatékkal élőkkel való együttéléstről, amelynek során felismeri a segítő tevékenység fontosságát és szükségességét alkalmanként és a mindennapokban is.

- Fenntarthatóság, környezettudatosság

1-4. évfolyam

A tanuló érzékennyé válik környezete állapota iránt. Képes a környezet sajátosságainak megismerésére, észreveszi a környezetben lejátszódó kedvező és kedvezőtlen folyamatokat, tudja elemi szinten értékelni e változásokat. Képes saját mikrokörnyezetében olyan változásokat javasolni, amelyek annak minőségét javítják. Értéknek tekinti a természeti és az ember alkotta környezet esztétikumát, harmonikus működését. Késztetés alakul ki benne környezete értékeinek megőrzésére.

5-8. évfolyam

A tanulóban kifejlődnek a környezet harmonikus, környezetkímélő életvezetéshez szükséges szokások, mozgósítható a környezet védelmét célzó együttes cselekvésre. Érti a mennyiségi és minőségi változás, fejlődés fogalmát, valamint, hogy a fogyasztás önmagában sem nem cél, sem nem érték. Egyre érzékenyebbé válik környezete állapota iránt, képes annak változását elemi szinten értékelni. Felismeri a mindennapi életben előforduló, a környezetet szennyező anyagokat, a környezetre káros tevékenységeket és kerüli ezeket. Képes társaival együttműködésben tudatosan, a környezeti szempontokat is figyelembe véve alakítani az iskola belső és külső környezetét. Nem hagyja figyelmen kívül személyes élettereinek kialakításában a környezetbarát módokat, előnyben részesítve a

természetes, újrahasznosítható, illetve újrahasznosított anyagokat. Érzékennyé válik az anyag- és energiatakarékos életvitelre és ismeri ezek gyakorlati technikáit. Érti a fenntarthatóság fogalmát.

- Pályaorientáció

1-4. évfolyam

A tanuló megismeri azokat a szakmákat, amelyek mindennapi életvitelének zökkenőmentességét vagy megfelelő minőségét biztosítják. Felismeri a különböző foglalkozások együttműködésének fontosságát. Képes megfogalmazni adott szakma tevékenységét, és képes csoportosítani a foglalkozásokat különböző szempontrendszer szerint.

5-8. évfolyam

A tanuló képes megfogalmazni, hogy mi érdekli őt leginkább, és felismeri, hogy érdeklődési körét, motivációját, saját adottságait mely szakmákban tudná hasznosítani. Megfelelő ismeretekkel rendelkezik a továbbtanulással, a választható iskolákkal, életutakkal kapcsolatban. Ismeri az élethosszig tartó tanulás fogalmát. Tud célokat kitűzni és jövőképet felállítani. Van önkritikája, képes különbséget tenni a társas befolyásolás és saját elképzelése között. Érti a tanulás és a karrier cél elérésének összefüggéseit.

- Gazdasági és pénzügyi nevelés

1-4. évfolyam

A tanuló ismeri az általa mindennap fogyasztott alapvető élelmiszerek árát. A matematikai műveletekről, illetve a mértékegységekről szóló ismereteit alkalmazni tudja pénzre vonatkoztatva is. Képes mindennapi fogyasztási cikket önállóan vásárolni, tud vigyázni a pénzére. Beépül az energiatakarékosság cselekvéseibe és gondolkodásába. Vannak ismeretei arról, hogy hazánkban és a világ más részén hozzá képest milyen életszínvonalon élnek gyerekek.

5-8. évfolyam

A tanuló történelmi ismeretei alapján felismeri a gazdasági rendszerek változását, viszonylagosságát, hibáit és fejlődését. Ismeri az unió közös fizetési eszközét, belátja, hogy az egyes országok eltérő mértékben és szerepben kapcsolódnak be a világgazdaság folyamatiba. Érzékeli az anyagi és kapcsolati tőke szerepét és értékét saját életében. Érzékeli, hogy mi a fenntartható gazdaság és hogyan valósítható ez meg globális és lokális szinten. Matematikai ismereteit alkalmazza pénzügyekkel kapcsolatos feladatokban. Képes összehasonlítani, hogy különböző országokban

milyen életszínvonalon élnek az emberek, és felismer néhány összefüggést az életszínvonal, a globális problémák és a fenntarthatóság kérdései között.

- Médiatudatosságra nevelés

1-4. évfolyam

A tanuló tisztában van a korhatárt jelző szimbólumok jelentésével. Képes különbséget tenni a televízióban történetek és a valóság között. Ismeri a médiumokat és azok szerepét az ő szabadidejében, valamint hasznosíthatóságukat a tanulásban.

5-8. évfolyam

A tanuló hatékonyan tud keresni a világhálón, kulcsszavak segítségével, majd képessé válik elektronikus gyűjtőmunkát végezni. Tisztában van a videojátékok használatának helyes mértékével. Egyre inkább tisztában van a közösségi oldalak, valamint a médiatartalmak megosztásának esetleges veszélyeivel. A közösségi oldalakon megjelenő verbális agresszió elhárítására megfelelő kommunikációs stratégiával rendelkezik. Odafigyel arra, hogy magánszférájába ne engedjen be nem kívánatos médiatartalmakat. Kialakulóban van kritikai érzéke a médiatartalmak hitelességét illetően.

- A tanulás tanítása

1-4. évfolyam

A tanuló tapasztalatot szerez arról, hogy lehet játszva tanulni. Napi rutinjába beépül a tanulásból adódó otthoni feladatok elvégzése, egyre inkább saját időbeosztása szerint készül az órákra. Vannak élményei arról, hogy az iskolai oktatáson kívül a tanuláshoz és az önművelésnek egyéb lehetőségei is léteznek.

5-8. évfolyam

A tanuló megismer olyan alapvető, tanulást segítő technikákat, amelyek segítségével hatékonyabbá teszi az önálló felkészülését, pl. a tanuláshoz szükséges külső (rend, fény, csend) és belső (munkakedv, jutalom, kíváncsiság, elérendő cél) feltételeket. Tud a tanult témák kapcsán tájékozódni a könyvtárban (a gyermekirodalomban, egyszerűbb kézikönyvekben) és a világhálón. Ismer tudásmegosztó és tudásépítő platformokat. Képes gondolatait, megállapításait kifejezni, nyelviileg szabatosan indokolni. A tanuló megismeri saját tanulási stílusát, ezzel hatékonyabb információfeldolgozásra képes, tudatában van, mely területeket kell fejlesztenie. Elegendő önismerettel, önértékeléssel, önbizalommal rendelkezik ahhoz, hogy megfelelő teljesítményt nyújtson, de tisztában van vele, hogy ehhez megfelelő fizikai állapotban kell lennie. Ismer olyan módszereket, amelyekkel ezt megteremtheti.

2.3 Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

- Anyanyelvi kommunikáció

1-4. évfolyam

A tanuló törekszik a mások számára érthető és kifejező beszédre. Figyelemmel tud követni szóbeli történetmondást, magyarázatot. Fel tudja idézni, el tudja mondani mindennapi élményeit, olvasmányainak tartalmát. Részt vesz a beszélgetésben és vitában, meg tud fogalmazni saját véleményét. Egyéni sajátosságainak megfelelően képes szövegek értő olvasására, illetve fokozatosan kialakul a kézírása. Megismeri és alkalmazza az anyaggyűjtés és elrendezés szabályainak alapjait. Ismer és alkalmaz néhány alapvető helyesírási szabályt. Képes a korosztályának szóló irodalmi és ismeretterjesztő művek megértésére és értelmezésére.

5-8. évfolyam

A tanuló képes érzéseinek, gondolatainak, véleményének kifejezésére, adott szempont szerint újrafogalmazására, mások véleményének tömör reprodukálására. Képes ismert tartalmú szövegeket biztonságosan elolvasni, értelmező hangos olvasással. Képes hallott és olvasott szöveg lényegének felidézésére, megértésére, értelmezésére. Önállóan olvas nyomtatott és elektronikus formájú irodalmi, ismeretterjesztő, publicisztikai szövegeket. Képes a szövegelemzés alapvető eljárásainak önálló alkalmazására, különböző műfajú és rendeltetésű szóbeli és írásbeli szövegek szerkezetének, jelentésrétegeinek feltárására, értelmezésére és értékelésére. Korosztályának megfelelő módon részt vesz az infokommunikációs társadalom műfajainak megfelelő információszerzésben és információátadásban. Törekszik az olvasható és pontosan értelmezhető írásbeli kommunikációra. Elsajátítja a jegyzetelés alapjait. Képes rövidebb szövegek alkotására különböző szövegtípusokban és műfajokban. Képes rövidebb szövegek összegyűjtésére, rendezésére. Gyakorlott a helyesírási kézikönyvek használatában, törekszik a normakövető helyesírásra. Képes művek önálló befogadására és ennek szöveges interpretálására. Képes egyes nem verbális természetű információk adekvát verbális leírására.

- Idegen nyelvi kommunikáció

1-4. évfolyam

A tanulóban felébred a nyelvek és a nyelvtanulás iránti érdeklődés. Felfedezi, hogy más országokban más szokások vannak, más nyelvet beszélnek az emberek, ez a felfedezés nyitottabbá teszi más kultúrák befogadására. Egyszerű idegen nyelvi szóbeli kommunikációval próbálkozik. Idegen nyelvi tevékenységei a korosztályának megfelelő dalokhoz, versekhez, mondókákhoz és jelenetekhez kötődnek.

5-8. évfolyam

A tanuló felfedezi, megérti és alkalmazza a nyelvet vezérlő különböző szintű szabályokat, ami tudatosabbá és gyorsabbá teszi a nyelvtanulást. A beszédképesség és a hallott szöveg értése mellett törekszik a célnyelvi olvasásra és írásra is. Felfedezi a nyelvtanulás és a célnyelvi kultúra fontosságát. Próbálkozik önálló nyelvtanulási stratégiák alkalmazásával, és elindul a tudatos nyelvtanulás és az önálló nyelvhasználat útján. Megérti és használja a gyakoribb mindennapi kifejezéseket és a nagyon alapvető fordulatokat, amelyek célja a mindennapi szükségletek konkrét kielégítése. Képes egyszerű interakcióra, ha a másik személy lassan, világosan beszél és segítőkész.

- Matematikai kompetencia

1-4. évfolyam

A tanuló képes érzékelni a tárgyak egymáshoz viszonyított helyzetét, méretét, képes a térben és a síkban tájékozódni. Gyakorlati tapasztalatait felhasználva felfedezi a mennyiségek közötti kapcsolatokat, képes ezen tapasztalatok megfogalmazására. El tud végezni egyszerű méréseket, az eredményeket a tanult mértékegységekkel le tudja írni. Képes a megtanult matematikai algoritmusok felidezésére és használatára gyakorlati tevékenységek során. Tud fejben számolni 100-as számkörben. El tudja dönteni egyszerű állítások igazságértékét, felismer egyszerű logikai kapcsolatokat.

5-8. évfolyam

A tanuló képes matematikai problémák megoldása során és mindennapi helyzetekben egyszerű modellek alkotására, illetve használatára. A tanuló felismer egyszerű ok-okozati összefüggéseket, logikai kapcsolatokat, és törekszik ezek pontos megfogalmazására. Gyakorlott a mindennapi életben is használt mennyiségek becslésében, a mennyiségek összehasonlításában. A tanuló képes következtetésre épülő problémamegoldás során egyszerű algoritmusok kialakítására, követésére. A tanuló képessé válik konkrét tapasztalatok alapján az általánosításra, matematikai problémák megvitatása esetén is érvek, cáfolatok megfogalmazására, egyes állításainak bizonyítására.

- Természettudományos és technikai kompetencia

1-4. évfolyam

Kialakul a tanuló érdeklődése a szűkebb környezet jelenségeinek, folyamatainak megismerése iránt. Képessé válik a természeti világ alapvető jelenségeinek felismerésére, egyszerű törvényszerűségek meglátására. Képes arra, hogy egyszerű

megfigyeléseket, kísérleteket végezzen el pontos utasítások alapján. Tud egyszerű technikai eszközöket megfelelő módon használni. Konkrét példákban felismeri az emberi tevékenység környezetre gyakorolt hatását, a káros következményeket. Felismeri a közvetlen környezet védelmének fontosságát, és törekszik a helyes magatartásminták követésére.

5-8. évfolyam

A tanuló már képes felismerni a természet működési alapelveit, illetve az egyszerűbb technológiai folyamatokat és azok kapcsolatait. Egyre önállóan használja, illetve alkalmazza az alapvető tudományos fogalmakat és módszereket problémák megoldása során. Tudása és megfigyelési képességei fejlődésének köszönhetően tanári irányítás mellett, de mind önállóan hajt végre kísérleteket, megfigyeléseket, amelynek eredményeit értelmezni is tudja. Technikai ismereteit és kompetenciáit kezdetben még irányítással, majd egyre önállóan alkalmazza az iskolai és iskolán kívüli környezetben. Felismeri az emberi tevékenység környezetre gyakorolt káros hatásait, belátja, hogy erőforrásaink döntően végesek, és ezeket körültekintően, takarékosan kell hasznosítanunk. Nyitottá válik a környezettudatos gondolkodás és cselekvés iránt, képes környezettudatos döntések meghozatalára.

- Digitális kompetencia

1-4. évfolyam

Kialakul és fejlődik a tanulóban az IKT- eszközök használata iránti érdeklődés. Képesé válik az IKT- eszközök irányított használatára (pl. képek, információk keresése, rövid szöveg létrehozása, továbbítása).

5-8. évfolyam

A tanuló mind motiváltabbá válik az IKT- eszközök használata iránt. Képes alapvető számítógépes alkalmazásokat (szövegszerkesztés, adatkezelés) felhasználni a tanórai és a tanórán kívüli tanulási tevékenységek során, illetve a hétköznapi életben. Egyre nagyobb biztonsággal és mind önállóan képes felhasználni a számítógép és az internet által biztosított információkat, akár megadott szempontok szerinti gyűjtőmunkában is. A megszerzett információkból irányítással, majd egyre önállóan képes összeállítani prezentációkat, beszámolókat. Ismeri az elektronikus kommunikáció (e-mail, közösségi portálok) nyújtotta lehetőségeket és használja is ezeket. Felismeri az elektronikus kommunikációban rejlő veszélyeket és törekszik ezek elkerülésére. Látja a valós és a virtuális kapcsolatok közötti különbségeket, kellő óvatossággal kezeli a világhálóról származó tartalmakat és maga is felelősséggel viszonyul a világháló használóihoz.

- Szociális és állampolgári kompetencia

1-4. évfolyam

Kialakul a tanulóban a társakkal történő közös feladatmegoldás képessége, tud irányítással együttműködni velük. Nyitott társai megismerésére, igyekszik megérteni őket. Elfogadja a közösségben való normaalapú viselkedés szabályait. Megjelenik az egyre táguló környezet megismerése iránti igénye, amely hozzájárul a szülőföldhöz, a hazához való kötődés kialakulásához.

5-8. évfolyam

A tanuló nyitott más kultúrák, más népek hagyományainak, szokásainak megismerésére, megérti és elfogadja a kulturális sokszínűséget. Ismeri és helyesen használja az állampolgársághoz kapcsolódó alapvető fogalmakat. Képes együttműködni társaival az iskolai és az iskolán kívüli életben egyaránt, önként vállal feladatokat különböző, általa választott közösségekben. Képes társai számára segítséget nyújtani ismert élethelyzetekhez kapcsolódó problémák megoldásában. Megérti és elfogadja, hogy a közösség tagjai felelősek egymásért, ennek figyelmen kívül hagyása pedig akár súlyos következményekkel is járhat. Képes megfogalmazni véleményét a közösséget érintő kérdésekben, meghallgatja és képes elfogadni mások érvelését. A magyar és az európai kultúra, illetve hagyományok megismerésével kialakul a tanulóban az országhoz, a nemzethez, az EU-hoz és általában az Európához való tartozás tudata.

- Kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia

1-4. évfolyam

A tanuló motivált a kitűzött célok elérésében, vállalja az ezeket elősegítő feladatokat (pl. háziállatok, növények ápolása). Felismeri és megérti, hogy a feladatok megoldásához többféle út is vezethet, egyszerű élethelyzetekben képes ezeket segítséggel megtervezni. Megérti, hogy felelős a vállalt feladatok teljesítéséért, belátja mulasztásai közvetlen következményeit, képes előre látni cselekedetei egyes kockázatait.

5-8. évfolyam

Ismert élethelyzetekben a tanuló képes mérlegelni, döntéseket hozni és felmérni döntései következményeit. Képes a korának megfelelő élethelyzetekben felismerni a számára kedvező lehetőségeket és élni azokkal. Terveket készít céljai megvalósításához, és – esetenként segítséggel - meg tudja ítélni ezek realitását. Csoportos feladathelyzetekben részt tud venni a végrehajtás megszervezésében, a feladatok megosztásában. Céljai elérésében motivált és kitartó.

- Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

1-4. évfolyam

A tanulónak fejlődik az emocionális érzékenysége. Képes versek, mesék befogadását, elmondását segítő, a ritmusérzéklet és a mozgáskultúrát fejlesztő játékokra és gyakorlatokra, ritmusos és énekes rögtönzésekre, szerepjátékokra. Tanári segítséggel képes csoportos improvizációval kapcsolatos élmények szóbeli megfogalmazására, történetek, versek, átélt, elképzelt vagy hallott események zenei, vizuális vagy dramatikus megjelenítésére.

5-8. évfolyam

A tanuló képes korának megfelelő, különböző művészeti (zenei, irodalmi, dramatikus, képzőművészeti, fotó- és film-) élmények több szempontú befogadására, élvezetére. Képes szabad asszociációs játékokra, gondolatok, érzelmek, hangulatok kifejezésére különböző művészeti területeken alkalmazott kifejezőeszközök, módszerek, technikák alkalmazásával. Képes történetek, érzések, élmények feldolgozására különböző dramatikus, zenei, tánc- és mozgástechnikai, továbbá képzőművészeti elemek alkalmazásával. Alakulóban van önálló ízlése, és ez megnyilvánul közvetlen környezete, használati tárgyai kiválasztásában, alakításában is.

- A hatékony, önálló tanulás

1-4. évfolyam

A tanuló a korosztályának megfelelő szinten képes önállóan írni, olvasni, számolni. A tanulás iránti attitűdje pozitív. Egyre gyakorlottabb figyelme összpontosításában. Tanári segítséggel képes saját tanulását megszervezni, segítséggel képes csoportmunkában aktívan részt venni, a sok pozitív visszajelzés hatására ezt egyre magabiztosabban teszi. Segítséggel felismeri szükségleteit, gyakorlatot szerez teljesítményének és képességeinek reális értékelésében. Képes kisebb segítséggel vagy a nélkül házi feladatai elvégzésére.

5-8. évfolyam

A tanuló rendelkezik a hatékony tanuláshoz szükséges alapvető készségekkel, azaz tud írni, olvasni, számolni, továbbá nem idegenek számára az IKT- eszközök. A tanuló képes kitartóan tanulni, a figyelmét összpontosítani, törekszik arra, hogy saját tanulását megszervezze. Képes a figyelem és a motiváció folyamatos fenntartására, elég magabiztos az önálló tanuláshoz. A tanulás iránti attitűdje pozitív. A tanuló egyre tudatosabban kezeli a saját tanulási stratégiáit, egyre gyakorlottabb abban, hogy felismerje készségeinek erős és gyenge pontjait, és hogy saját munkáját

tárgyilagosan értékelje. Képes arra, hogy szükség esetén tanácsot, információt, támogatást kérjen.

2.4 Egységesség és differenciálás

1-4. illetve 5-8. évfolyam

A nevelési-oktatási folyamat egyszerre egységes és differenciált: megvalósítja az egyéni sajátosságokra tekintettel levő differenciálást és az egyéni sajátosságok ismeretében az egységes oktatást.

Az egyéni különbségek figyelembevételének fontos területe a tehetséggondozás, amelynek feladata, hogy felismerje a kiemelkedő teljesítményre képes tanulókat, segítse őket, hogy képességeiknek megfelelő szintű eredményeket érjenek el és alkotó egyénekké váljanak. A tanuló csak akkor képes erre, ha lehetőséget és bátorítást kap. A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni különbségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket.

A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják az egyes területeken alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő – integrált – oktatásuk. Esetükben a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok összhangja ugyanolyan fontos, mint más gyermekeknél. Iskolai nevelés-oktatásuknak alapvető célja a felnőtt élet sikerességét megalapozó kulcskompetenciák fejlesztése, az egész életen át tartó tanulásra való felkészítés.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelés-oktatása során a NAT-ban meghatározott és a kerettantervben részletezett kiemelt fejlesztési feladatok megvalósítása javarészt lehetséges, de mindenkor figyelembe kell venni az Irányelv fogyatékosági kategóriákra vonatkozó ajánlásait. Ezért a fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósul meg és segíti a minél teljesebb önállóság elérését. A fejlesztési követelmények igazodnak a fejlődés egyéni üteméhez. A tartalmak kijelölésekor lehetőség van egyes területek módosítására, elhagyására vagy egyszerűsítésére, illetve új területek bevonására.

A sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia, és az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző

szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. A sajátos nevelési igényű tanulók számára szükséges többletszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

A fentiekre vonatkozó konkrét javaslatokat minden fogyatékosági területre vonatkozóan A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve [2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről 21. § (11) bekezdés] tartalmazza. Az Irányelv egyaránt vonatkozik a sajátos nevelési igényű tanulóknak a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt (integráltan) és a tőlük elkülönítetten (gyógypedagógiai intézményekben) történő nevelésére, oktatására.

2.5 A műveltségterületi blokkok részei és tartalma

Az egyes műveltségterületek kerettantervi struktúrája rugalmasan alkalmazkodik az adott műveltségterület tartalmához és pedagógiai sajátosságaihoz. Vannak azonban olyan tartalmi elemek és jellegzetességek, amelyek mindegyikre érvényesek.

Célok és feladatok:

Iskolánkban a tanulók korszerű ismereteinek, képességeinek, készségeinek kialakítása és bővítése, valamint a tanulók teljes személyiségének fejlesztése a legfontosabb feladat.

Didaktikai alapelveink:

- rendszeresség és fokozatosság,
- tudatosság és szakszerűség,
- életkori sajátosságok figyelembe vétele,
- személyes tapasztalatszerzés és tanulói öntevékenység elve,
- az azonos életkorú gyermekek különbözőségének elve.

A tanulók értékelése

Az egyes tantárgyaknál külön-külön is megjelenik a tanulói teljesítmény értékelésének kritériumai, s hogy milyen típusú feladatokat értékelünk, milyen formában és rendszerességgel.

Az egyes tantárgyak tanításához szükséges képesítési követelmények és tárgyi feltételek, szükséges taneszközök is minden tantárgynál külön-külön megjelennek.

A tankönyvek kiválasztásának elvei

Minden tantárgynál külön is megfogalmazza a választott tanterv a kritériumokat. A tankönyvi minőség táblázatbeli összetevői közül, melyekben kiemelten kezelik a következő kritériumokat:

Funkciók	A minőség összetevői
Motiváció	Illusztráltság Érdekesség Problémák bemutatása Gondolkodás ösztönző egyéb megoldások
Ismeretátadás	Érthetőség Életszerűség Tudományos pontosság
Rendszerezés	Strukturáltság
Koordináció	A többi tankönyvekkel való összehangoltság
Differenciálás	Szintezett tananyag
Tanulásirányítás	A tanórai és az otthoni tanulás folyamatát orientáló eszközök
Tanulási stratégiák tanítása	
Az önértékelés elősegítése	Az ismeretek alkalmazását gyakoroltató, illetve összefoglaló kérdések és feladatok
Értékekre nevelés	Érzelmi hatást keltő eszközök

Az oktatásban alkalmazandó tankönyvek kiválasztásánál figyelembe vesszük a tankönyv térítésmentes igénybevétele biztosításának kötelezettségeit, tartós tankönyvekkel. Lehetőséget biztosítunk a szülőknek igény szerinti tartóskönyv kiváltására.

A tantárgyi tantervek közös jellegzetességei és alkalmazása

Az egyes tantárgyak tantervei évfolyamonként meghatározzák a témaköröket és a témakörökhöz kapcsolódó altémákat. A tantervek témakörönként tartalmazzák az ismeret és képesség jellegű követelményeket. A tartalmi koncentráció megvalósulását elősegítve a kerettantervek felhívják a figyelmet az egyes témakörök tanulásával érintkező más műveltségterületekre, illetve tantárgyakra.

A kétéves szakaszok végén „A továbbhaladás feltételei” címszó alatt bemutatják, hogy melyek azok a képesség jellegű követelmények, amelyeket a „fontolva haladó” s fejlesztésre szorult tanulók esetében is el kell érni.

2.6 A tankönyvek és más taneszközök kiválasztásának elvei

- a) Iskolánkban a nevelő-oktató munka során a pedagógusok csak olyan nyomtatott taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, térkép, stb.) használnak a tananyag feldolgozásához, amelyeket 20/2012. EMMI rendelet 1. sz. melléklete hivatalosan tankönyvvé nyilvánított. A nyomtatott taneszközökön túl néhány tantárgynál egyéb eszközökre is szükség van: testnevelés, technika, rajz.

- b) Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a nevelők szakmai munkaközösségei (illetve ahol nincs munkaközösség, ott az egyes szaktanárok) határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján.
- c) A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt (a megelőző tanév májusában szülői értekezleteken) tájékoztatjuk. A taneszközök beszerzése tanév kezdetéig a szülő kötelessége.
- d) A taneszközök kiválasztásánál a szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe:
  - A taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének!
  - Az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatóak.
  - A taneszközök használatában az állandóságra törekszünk: új taneszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vezetünk be.
- e) Az iskola arra törekszik, hogy saját költségvetési keretéből, illetve más támogatásokból egyre több nyomtatott taneszközt szerezzen be az iskolai könyvtár számára. Ezeket a taneszközöket a szociálisan hátrányos helyzetű tanulók ingyenesen használhatják.

2.7 Az iskolába jelentkező tanulók felvételének elvei

- a) Iskolánk a beiskolázási körzetéből – melyet a fenntartó határoz meg – minden jelentkező tanköteles korú tanulót felvesz.
- b) Az első osztályba történő beiratkozás feltétele, hogy a gyermek az adott naptári évben a hatodik életévét május 31. napjáig betöltse, vagy ha ezt csak december 31. napjáig tölti be, a szülő kérje gyermeke felvételét az iskolába.
- c) Az első évfolyamba történő beiratkozáskor be kell mutatni:
  - a gyermek születési anyakönyvi kivonatát, a gyermek személyazonosítására alkalmas, a gyermek nevére kiállított személyi azonosító és a lakcímet igazoló hatósági igazolványt
  - a szülő személyi igazolványát,
  - a gyermek felvételét javasoló óvodai szakvéleményt (ha a gyermek óvodás volt),
  - a nevelési tanácsadó felvételt javasoló szakvéleményét (ha a gyermek nem volt óvodás, vagy ha az óvoda a nevelési tanácsadó vizsgálatát javasolta),
  - szükség esetén a szakértői bizottság véleményét.
- d) A második – nyolcadik évfolyamba történő felvételnél be kell mutatni:
  - a tanuló anyakönyvi kivonatát,
  - a szülő személyi igazolványát,
  - az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt,
  - az előző iskola által kiadott átjelentkezési lapot.

- e) A második-nyolcadik évfolyamba jelentkező tanulóknak – az iskola helyi tantervében meghatározott követelmények alapján összeállított – szintfelmérő vizsgát kell tennie idegen nyelvből és azokból a tárgyakból, amelyeket előző iskolájában – a bizonyítvány bejegyzése alapján – nem tanult. Amennyiben a tanuló valamely tantárgyból a szintfelmérő vizsgán az előírt követelményeknek nem felel meg, a vizsgát az adott tantárgyból két hónapon belül megismételheti.
- f) Az iskola beiratkozási körzetén kívül lakó tanulók felvételéről a szülő kérésének, a tanuló előző tanulmányi eredményének, illetve magatartás és szorgalom érdemjegyeinek, valamint az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembe vételével az iskola igazgatója dönt.
- g) Ha a körzeten kívüli tanuló az első-negyedik évfolyamra jelentkezik, vagy ha az ötödik-nyolcadik évfolyamon tanév végi osztályzatának átlaga 3 alatt van, illetve magatartása vagy szorgalma rossz, hanyag, változó minőségű, az igazgató a tanuló felvételéről szóló döntése előtt kikéri az igazgatóhelyettes és az érintett évfolyam osztályfőnökeinek véleményét. (Ugyancsak ezt kell tenni akkor, ha a beiskolázási körzeten kívül lakó tanuló előzőleg már iskolánk tanulója volt, de tanulmányi eredménye, magatartása vagy szorgalma a fentebb leírtak szerint alakul. Ilyen esetben az iskola igazgatója, az igazgatóhelyettes és az osztályfőnökök véleményének figyelembevételével dönt arról, hogy az érintett tanuló folytathatja-e tanulmányait iskolánkban, vagy jelentkeznie kell a lakóhelye szerint illetékes iskolában. A döntésről a szülőt írásban értesíteni kell.)

2.8 A magasabb évfolyamra lépés feltételei

- a) A második-nyolcadik évfolyamon a tanuló az iskola magasabb évfolyamára akkor léphet, ha a helyi tantervben „A továbbhaladás feltételei” című fejezetekben meghatározott követelményeket az adott évfolyamon a tanév végére minden tantárgyból teljesítette.
- b) A követelmények teljesítését a nevelők a tanulók év közbeni tanulmányi munkája, illetve érdemjegyei alapján bírálják el. A negyedik-nyolcadik évfolyamon minden tantárgyból az „elégséges” év végi osztályzatot kell megszereznie a tanulónak a továbbhaladáshoz.
- c) Ha a tanuló a negyedik-nyolcadik évfolyamon, tanév végén egy vagy két tantárgyból szerez elégtelen osztályzatot, a következő tanévet megelőző augusztus hónapban javító vizsgát tehet.
- d) Ha a tanuló a negyedik-nyolcadik évfolyamon, a tanév végén három vagy több tantárgyból szerez elégtelen osztályzatot, az évfolyamot ismételni köteles.
- e) Második-nyolcadik évfolyamon a magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak minden tantárgyból osztályozó vizsgát kell tennie, ha:
  - az iskolai igazgatója felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól,

- az iskola igazgatója engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse;
  - egy tanítási évben 250 óránál többet mulasztott,
  - magántanuló volt.
- f) Az első évfolyamon a közoktatási törvény előírásának megfelelően a tanuló csak abban az esetben nem léphet magasabb évfolyamba, ha az adott tanév során 250 óránál többet mulasztott.

3. A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSÁNAK RÉSZLETES SZABÁLYAI

3.1 Az alapfokú oktatás –nevelés szakaszai

Közös célok és feladatok

Alsó tagozat: Első önálló képzési szakasz (1-4. évfolyam)

1-2. évfolyam: az egyéni különbségek kezelésének szakasza

- A kisgyermekes természetes érdeklődésének és nyitottságának megőrzése, orientálása és továbbfejlesztése.
- A személyes képességekbe vetett hit és önbizalom megteremtése.
- A kisgyermekes fokozott játék- és mozgásigényének kielégítése.
- A mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztése.
- A társakkal végzett közös tevékenységek élményének és örömeinek megerősítése.
- A társas kapcsolatok kialakításához és gazdagításához szükséges beállítódások és képességek kialakítása és gyakoroltatása.
- A tanulás, az elsajátítás élményének és örömeinek megismertetése.
- A tanulók ösztönzése saját környezetük megismerésére és megértésére.
- Az egészséges élet értékének felismertetése és tudatosítása a tanulóknak.
- A tanuláshoz, a közös játékokban és feladatokban való részvételhez szükséges koncentrációs képességek és akarati tulajdonságok tudatosítása és fejlesztése.
- Egyszerű minták és sokoldalú lehetőségek adása az önkifejezéshez, az ismeretszerzéshez, a kísérletezéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz.

3-4. évfolyam: teljesítményelvárások szakasza

- A személyes képességekbe vetett hit és önbizalom megóvása és megerősítése.
- Az önismeret fejlesztése az önmagára vonatkozó ismeretek és tapasztalatok gyarapításával és megbeszélésével.

- A mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztése.
- A mozgás, a rendszeres testedzés, s sportjátékok iránti kedv felkeltése és megerősítése.
- A társas kapcsolatok kialakításához és gazdagításához szükséges beállítódások és képességek gyakoroltatása.
- A megismerés, a megértés, a tanulás iránti érdeklődés és nyitottság megőrzése és továbbfejlesztése.
- A tanulók érdeklődésének felkeltése tágabb környezetük megismerése és megértése iránt.
- Az önálló tanuláshoz szükséges motívumok kialakítása és megerősítése.
- Az idegen nyelvek tanulása iránti igény felkeltése.
- A szóbeli és írásbeli nyelvhasználathoz szükséges alapkészségek fejlesztés, gyakoroltatása.
- A narratív, a lényegkiemelő és a szabálykövető képességek kialakítása és folyamatos fejlesztése.
- A mindennapi életvitellel összefüggő gyakorlatias ismeretek nyújtása.
- Elemi ismeretek közvetítése a természetről, a társadalomról, a művészetekről, az emberiség és a haza történelméről.
- Az egészséges életmód mindennapi feltételeinek és összetevőinek megismertetése.
- A tanuláshoz, a közös játékokban és feladatokban való részvételhez szükséges koncentrációs képességek és akarati tulajdonságok fejlesztése.
- Egyszerű minták és sokoldalú lehetőségek adása az önkifejezéshez, az ismeretszerzéshez, a kísérletezéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz.

3.2 Felső tagozat

Közös célok és feladatok

Alapozó szakasz (5-6. évfolyam)

- Az önértékelés képességének kialakítása és fejlesztése.
- A rendszeres testmozgás és a sport iránti igény megerősítése és kielégítése.
- A tanulóknak meglévő szolidaritásérzés, együttműködő- és segítőkészség értékének tudatosítása és fejlesztése.
- Az egészséges életmóddal összefüggő pozitív beállítódások, magatartások és szokások megerősítése.
- A környezettel harmonikus és konstruktív kapcsolathoz szükséges ismeretek, képesség és készségek kialakítása és fejlesztése.
- A megbízhatóság, becsületesség, szavahihetőség értékének tudatosítása.
- Az értelmes tanulás feltételének megteremtése az érzékelés útján szerzett tapasztalatok gyűjtésével, rendszerezésével és sokoldalú értelmezésével.

- A képi reprezentációk szerepének tudatosítása a tanulásban és a mindennapi életben.
- Aktív tevékenységre lehetőséget adó feladatok adása a tanulóknak: kísérletek, megfigyelések, projektek stb.
- A kritikai és kreatív olvasás képességének fejlesztése.
- Az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak az elsajátíttatása, gyakoroltatása.
- A problémamegoldó gondolkodás és a döntésképeség megalapozása.
- A kreativitás fejlesztése.
- Az önálló tanulás és az önműveléshez szükséges ismeretek és képességek megalapozása.
- A tudományos ismeretek megértéséhez és elsajátításához szükséges szemléleti keretek és alapfogalmak megismertetése.
- Az idegen nyelvtudás mindennapi életben történő felhasználási lehetőségeinek megismertetése.
- A közösségek demokratikus működésének megértését elősegítő alapelvek megismertetése.
- Az európai és nemzeti azonosságtudat erősítése, ápolása.
- Más népek és kultúrák megismerése iránti igény és beállítódás kialakítása.
- A tanulóhoz, a feladatokban való részvételhez szükséges koncentrációs képességek és akaratai tulajdonságok fejlesztése.

7-8. évfolyam: második önálló képzési szakasz: megalapozott kulcskompetenciák továbbfejlesztése, megerősítése

- Az egyéni adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztése.
- A szociális képességek fejlesztése, az érzelmi intelligencia mélyítése és gazdagítása.
- Az emberi cselekedetek és konfliktusok értelmezése okaik, következményeik és az emberi értékekkel való összevetésük szempontjából.
- Az egyéni és a közérdek, a többség és a kisebbség fogalmának tisztázása a környezeti, társadalmi és kulturális konfliktusok megbeszélése kapcsán.
- A megismerési képességek fejlesztése, különös tekintettel a megfigyelési, kódolási, értelmezési, indoklási, bizonyítási képességekre.
- A képi reprezentációk értelmezéséhez és tanulásban való felhasználásukhoz szükséges vizuális képességek fejlesztése.
- A kulcsfogalmak tartalmának folyamatos gazdagítása és mélyítése.
- A problémaszituációkban is könnyen alkalmazható és működőképes fogalomrendszer kiépítése.
- A véleményformálás és a vélemények, érvek kifejtéséhez, értelmezéséhez, megvédéséhez szükséges képességek kialakítása.
- Az elvont fogalmi és elemző gondolkodás megalapozása.
- A kritikai gondolkodás megalapozása és fejlesztése.

- A komplex és különböző forrásokból származó információk kezeléséhez szükséges képességek kialakítása és fejlesztése.
- Az önálló, felnőtt élettel kapcsolatos helyes döntések megalapozása.
- A tanulók felkészítése a családi életre, a felelős, örömteli párkapcsolatokra.
- Az általános műveltség megalapozásához szükséges ismeretek átadása. Az egyetemes emberi kultúra legjellemzőbb, legnagyobb hatású eredményeinek megismerése.
- A szűkebb és tágabb környezet természeti értékeinek, történelmi, kulturális és vallási emlékeinek, hagyományainak feltárására, megóvására történő ösztönzés és nevelés.
- A tanulók környezettudatos magatartásának, életvitelének kialakítása.
- Az emberiség előtt álló globális problémák megismerése.
- Az idegen nyelvű kommunikáció fejlesztése.
- Más népek hagyományainak, kultúrájának, szokásainak, életmódjának megismerése.
- Az önálló és kritikus attitűd kialakításának megkezdése a médiákkal kapcsolatban.
- Az információs technológia adta lehetőségek felhasználása a tanítás-tanulás folyamatába.
- A lakóhely tanulási terepként történő felhasználása az ismeretek alkalmazásának gyakorlásához.
- Életszerű, valóságos problémák és feladathelyzetek teremtése az önkifejezéshez, az ismeretszerzéshez, a kísérletezéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz.

4. A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, TESTMOZGÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZABÁLYAI A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSE

- a) A tanulók fizikai állapotának mérését a testnevelés tantárgyat tanító nevelők végzik el a testnevelés órákon, tanévenként két alkalommal október, illetve május hónapban. (A felmérés a „Hungarofit teszt” alapján került összeállításra. Lásd: Módszerek a tanulók fizikai felkészültségének, teljesítményének mérésére, értékelésére Szerkesztette: Anrásné Dr. Teleki Judit, MKM 1997.)
- b) A mérés eredménye alapján a nevelők a tanulók fizikai állapotát, általános teherbíró képességét minősítik, az évente kapott eredményeket összehasonlítják, és ezt az értesítő könyvön keresztül a szülők tudomására hozzák.
- c) A tanulók fizikai állapotának mérését szolgáló feladatok, illetve az elért eredményekhez tartozó pontszámok:

1. feladat: Helyből távolugrás (Az alsó végtag dinamikus erejének mérése)

Kiinduló helyzet: a tanuló az elugró vonal (elugró deszka) mögé áll úgy, hogy a cipőorrával a vonalat nem érinti.

Feladat: térdhajlítás – és ezzel egyidejűleg páros karlendítés hátra, hátsó rézsútos mélytartásba, előzetes lendületszerzés -, majd erőteljes páros lábú elrugaszkodás és elugrás előre.

Értékelés: az utolsó nyom és az elugró vonal közötti távolságot mérjük méterben.

Az elért eredmények átszámítása pontszámmá:

Fiúk (4 motorikus próba értékelése esetén)

Lányok (4 motorikus próba értékelése esetén)

2. feladat: Hason fekvésből törzsemelés és leengedés folyamatosan (A hátizmok dinamikus erő-állóképességének mérése)

Maximális időtartam: négy perc

Kiinduló helyzet: a tanuló a hasán fekszik úgy, hogy az állával megérinti a talajt, és mindkét karja laza tarkórártartás helyzetében van. A vizsgálatot végző személy az egymáshoz tett lábfejeket a földhöz szorítja.

Feladat: a tanuló az 1. ütemre törzsemelést végez,

2. ütemre összeérinti a könyökét az álla alatt,

3. ütemre visszanyit tarkórártartásba,

4. ütemre törzsét leengedve visszafekszik a földre.

Értékelés: négy perc alatt végrehajtott törzsemelések száma.

Az elért eredmények átszámítása pontszámmá:

Fiúk (4 motorikus próba értékelése esetén)

Lányok (4 motorikus próba értékelése esetén)

3. feladat: Hanyattfekvésből felülés térdérintéssel folyamatosan (A hasizmok erő-állóképességének mérése)

Maximális időtartam: négy perc

Kiinduló helyzet: a tanuló torna, vagy egyéb puha szőnyegen a hátán fekszik, és mindkét térdét 90 fokos szögben behajlítja. Laza tarkóra tartás előre néző könyökkel.

Feladat: a tanuló üljön fel, könyökével érintse meg azonos oldalon a combokat. Hanyattfekvés és újabb felülés következik folyamatosan.

Értékelés: a szünet nélküli szabályosan végrehajtott felülések száma négy perc alatt.

Az elért eredmények átszámítása pontszámmá:

Fiúk (4 motorikus próba értékelés esetén)

Lányok (4 motorikus próba értékelése esetén)

4. feladat: Fekvőtámaszban karhajlítás- és nyújtás folyamatosan (A vállövi és a karizmok dinamikus erő-állóképességének mérése)

Maximális időtartam: lányok 2 perc, fiúk 4 perc

Kiinduló helyzet: mellső fekvőtámasz (tenyerek vállszélességben előre néző ujjakkal, egyenes törzs, nyak a gerinc meghosszabbításában, nyújtott térd, merőleges kar).

Feladat: a tanuló mellső fekvőtámaszból indítva karhajlítás- és nyújtást végez. A törzs feszes, egyenes tartását a karnyújtás- és karhajlítás ideje alatt is meg kell tartani, a fej nem lóghat. A karhajlítás addig történik, amíg a felkar vízszintes helyzetbe nem kerül.

Értékelés: a szünet nélküli szabályosan végrehajtott ismétlések száma.

Az elért eredmények átszámítása pontszámmá:

Fiúk (4 motorikus próba értékelése esetén)

Lányok (4 motorikus próba értékelése esetén)

5. A tanulók minősítése a négy feladatban elért összes pontszám alapján!

6. A tanulók fizikai állapotfelmérése a NETFIT alapján történik!

5. A TANULÓK TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK, MAGATARTÁSÁNAK ÉS SZORGALMÁNAK ELLENŐRZÉSE, ÉRTÉKELÉSE, MINŐSÍTÉSE, KÖVETELMÉNYEI

Az értékelés területei

Az ellenőrzés – értékelés tartalmi és formai követelményei

A tanulók értékelése a NAT a helyi tantervek követelményeinek megfelelően történhet:

- szövegesen
- érdemjegyekkel

Az előírt követelmények teljesítését az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli vagy írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrizzük.

Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.

- Magyar nyelv és irodalom, matematika és környezet tantárgyakból az **1-4. évfolyamon** a tanév végén a tanulók követelmények teljesítéséről átfogó írásbeli dolgozatban is tanúbizonytságot tesznek.

Tanulói értékelések

A magatartás és szorgalom értékelése, kritériumait, a minősítés követelményeit a fejezet végén található táblázat tartalmazza.

- A tanuló **magatartásának** értékelésénél és minősítésénél az első-nyolcadik évfolyamon a **példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2)** érdemjegyeket illetve osztályzatokat használjuk.
- A tanulók magatartását az **első évfolyamon** a **félév és a tanítási év végén** az osztályfőnök **osztályzattal minősíti** és ezt az értesítőbe, illetve

a bizonyítványba bejegyzi.
A második-nyolcadik évfolyamon a tanuló magatartását az osztályfőnök minden hónap végén érdemjegyekkel értékeli. A magatartás félévi és év végi osztályzatát az osztályfőnök az érdemjegyek és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg. Vitás esetben az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt az osztályzatról.

- A tanulók **szorgalmának** értékelésénél és minősítésénél az első-nyolcadik évfolyamon a **példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2)** érdemjegyeket illetve osztályzatokat használjuk.
- A tanulók szorgalmát az **első évfolyamon a félév és a tanítási év végén** az osztályfőnök **osztályzattal minősíti**, és azt az értesítőbe, illetve a bizonyítványba bejegyzi.
A második-nyolcadik évfolyamon a tanuló szorgalmát az osztályfőnök az érdemjegyek és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg. Vitás esetben az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt az osztályzatról.
A félévi és az év végi osztályzatot az értesítőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni.
- a szorgalmi osztályzat figyelembe veszi az egyéni képességeket és a tanulói munkához való viszonyt, a magatartásnál a közösséghez való viszonyt a tanulók életkorának megfelelően
- az értékelés prioritásai:
  - tevékenységből lemérhető viselkedés
  - együttműködési képesség társakkal, tanárokkal
  - rendezettség - kezdeményezőkézség
  - szabálytisztelet
  - felelősségvállalás - konfliktuskezelés
  - feladatvégző képesség - felelősségtudat
- figyelembe vesszük, hogy a tanuló képességei, eredményei hogyan változtak (fejlődtek vagy hanyatlottak az előző értékelés óta)
- az érdemjegyek illetve osztályzatok elbírálásakor a felsorolt szempontok közül háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

5. 1 Az iskolai beszámoltatás az ismeretek számonkérésének formái – követelményei

A helyi tantervben **évfolyamonként** meghatározott **követelményeknek** megfelelően **havi** rendszerességgel **szóban** és **írásban** a **tantárgy specifikus** voltának a tanulók **életkori sajátosságainak** megfelelően értékelünk.

A tanulók munkáját egy-egy témakörön belül szóban is ellenőrizzük. Az egyes témakörök végén a tanulók az egész téma tananyagát és fő követelményeit átfogó **témazáró dolgozatot** írnak.

- **1-2. évfolyamon I. félévben a szóbeli beszámoltatás célja – formái – követelményei**

A szóbeli beszámoltatás célja:

- szókincsfejlesztés (élménybeszámoló, képolvasás, tartalomelmondás, memoriterek)
- beszédképesség fejlesztése
- közösség előtti megszólalás (beszédbátorság fejlesztése)
- lehetőség azon tanulók számára, akiknek írásbeli munkája gyenge

	Értékelés követelményei			
Tartalmi	Kiválóan teljesített	Jól teljesített	Megfelelően telj.	Gyengén teljesített
Verstanulás	Hibátlan	1-2	3-5	5 hibánál több
Tartalomelmondás	Önállóan	Kérdésekre	Kérdések + segítő megfogalmazás Helyszín, szereplők, cím	Események tanítói segítséggel történő elmondása
Szókincsfejlesztés	Választékos Hangulatos Gazdag Évi gyarapodás	Gazdag A tartalomnak megfelelő Évi gyarapodás	Általános szókincs mindennapi használat Évi gyarapodás	Nehézkes, szegényes szókincs, szóismétlések, töltelékszavak Évi gyarapodás
Élménybeszámoló	Önálló élményszerű	Segítő kérdésekkel	Segítő kérdések + biztatás	Segítő kérdések + mondatok közös alakítása

A szóbeli számonkérés gyakorisága

- Ha a tantárgy heti óraszámja 1-3 óra, akkor havi egy szóbeli számonkérés kötelező!
- Ha a tantárgy heti óraszámja 4-7 óra, akkor havi két szóbeli számonkérés kötelező!

A szóbeli beszámoltatás rendje

- Havonta minden tanulónak legyen egy szóbeli érdemjegye

Kiemelten fontos, hogy a tanulók szóbeli kifejezőképességének fejlesztése érdekében minél többször ellenőrizzük a követelmények elsajátítását szóbeli felelet formájában. Ennek érdekében minden tanuló **legalább egyszer felel szóban:**

- magyar nyelv és irodalom, idegen nyelv, matematika, fizika, kémia, biológia, földünk és környezetünk egy-egy témakörön belül
- ének - zene - vizuális kultúra, informatika és technika, tantárgyakból **félévente** valamilyen gyakorlati tevékenységgel összekapcsolva,
- dráma – tánc, testnevelés és erkölcsstan tárgyak követelményeinek elsajátítását csak gyakorlati tevékenység révén ellenőrizzük,

5.2 Az önálló, ill. integrált modulok – Etika / Hit- és erkölcsstan, hon- és népismeret - értékelése, minősítése, beszámítása az iskolai évfolyamok sikeres befejezésére

A tanulók munkájának, előmenetelének folyamatos értékelése érdekében minden tantárgyból **egy-egy témakörön belül** minden tanulónak **legalább két érdemjegyet** kell szereznie. Ha a témakör tanítása hosszabb időt vesz igénybe, minden tanuló munkáját **havonta legalább egy érdemjeggyel kell értékelni**. Ez alól kivételt képeznek azok a tantárgyak, amelyeknek oktatása egy tanítási cikluson belül csak egy órában történik. E tárgyakból kéthavonta kell legalább egy érdemjeggyel értékelni a tanulókat.

- A tanuló által szerzett érdemjegyekről a szülőt a tárgyat tanító nevelő értesíti az ellenőrző könyvön keresztül. Az ellenőrző könyv bejegyzéseit az osztályfőnök havonta ellenőrzi, és az esetlegesen elmaradt érdemjegyek beírását póttoltatja, pótolja.
- A tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli dolgozatainak, feladatlapjainak, tesztjeinek értékelésekor az elért teljesítmény (pontszám) érdemjegyre történő átváltását a következő arányok alapján végzik:

A minősítést elsősorban az alapján végezzük, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez, emellett azonban azt is figyelembe vesszük, hogy a tanuló képességei eredményei hogyan változtak, fejlődtek-e vagy hanyatlottak az előző értékelés óta.

Az iskolai írásbeli beszámoltatások formái, rendje, korlátai az értékelésben betöltött szerepe, súlya

Az írásbeli számonkérés célja:

- Írásbeli kifejezőkészség fejlesztése (írás, mint gondolatok kifejezése)
- Írás, mint adott tudás mérésének eszköze
- Eszközjellegű a kommunikációs készség fejlesztése

Az írásbeli beszámoltatás formái:

A tanmenetekhez igazodó, év elején jóváhagyásra beadott, tankönyvhöz készült, vagy egyénileg elkészített, **ütemezett témazárók, illetve összefoglaló felmérőket a tananyagbeosztásban** is rögzíteni kell.

- Írásbeli felelés (röpdolgozatok)
- Tesztek
- Témazárók
- Összefoglaló felmérők
- Önálló fogalmazások, esszék, értékelő beszámolók

A tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanuló írásbeli dolgozatainak, feladatlapjainak, tesztjeinek értékelésekor az elért teljesítmény (pontszám) érdemjegyekre történő átváltásánál a következő arányok alapján végzik a szaktárgyat tanító nevelők:

91 – 100 %	5
76 – 90 %	4
51 – 75 %	3
34 – 50 %	2
33 – 0 %	1

5.3 Írásbeli beszámoltatások formái, rendje, korlátai az értékelésben betöltött szerepe, súlya

- A tantárgy heti óraszám szerint:
5 ó/hét: 2-3 felmérő / hó
4 ó/hét: 2 felmérő / hó
3 ó/hét: 1-2 felmérő / hó
2 ó/hét: 1-2 felmérő / hó
1 ó/hét: 1 felmérő / hó
- A tananyag eloszlása szerint:
  - írásbeli felelések
  - témazárók (ilyenkor csökken az óraszám/hét szerinti elv)

Dolgozatok rendje:

- az év folyamán a tantárgy heti óraszámának megfelelő számú dolgozat íratása kötelező havonta. A témazáró dolgozatok számát a tananyag ütemezésének megfelelően a szaktanár, ill. a szakmai munkaközösség határozza el. Az értékelés pontozásos rendszerrel történik, melyet a fenti %-nak megfelelő osztályzattal kell kifejezni.
- a kijavított dolgozatokat 2 évig meg kell őrizni! Év végén június 15-ig a ped. asszisztensnek le kell adni!
- témazáró dolgozatokat egy osztályban egy napon maximum kettőt lehet íratni

- a tanárnak kötelessége, hogy a dolgozatokat 8 napon belül kijavítsa.

Témazáró dolgozatok megíratásának időpontja:

Egy napon maximum két témazáró dolgozatot írhat a tanuló. Naplóban jelölni kell a hét elején.

Témazáró: több, legalább 3-4 tanóra anyagának mérése.

Javító felmérők: ha a tanuló képességeihez viszonyítva rosszabb felmérőt ír, lehetőséget adunk a javításra, a dolgozatok javíttatása előtt.

Az értékelés indikátorait, szempontjait, pontozását, egyértelmű átváltó kulccsal a megíratás előtt megismerik a tanulók.

- **Témazáró dolgozat** értékelése: pontozás, egyértelmű átváltó kulccsal. Az így szerzett érdemjegy **hangsúlyos**. Két érdemjegynek felel meg. Évenként kétszer munkaközösség-vezetők igazgató, igazgató-helyettes ellenőrzik. Összehasonlításra elemzésre is felhasználjuk. Követelményeit az ellenőrzési tervben határozzuk meg.
- Írásbeli felelet – (röpdolgozat) szöveggel, ill. érdemjeggyel globálisan értékelünk, érdemjegye beleszámít a félévi és év végi osztályzatba.
- Beszámoltatási céllal készült házi feladatok érdemjegye is beleszámít a félév és év végi osztályzatba.

Értékelési rendszerünk

A tanulók tanulmányi munkájának értékelése az egyes évfolyamokon a különböző tantárgyak esetében a következők szerint történik:

- Az első évfolyamon valamint második osztály első félévében minden tantárgy esetében csak szöveges értékelést alkalmazunk.
- 1-8. évfolyamon a hit- és erkölcstan tantárgy esetében szöveges minősítést alkalmazunk.
- 5. évfolyamon hon- és népismeret tantárgyból szöveges minősítést alkalmazunk.

A **szöveges minősítés** a tanuló teljesítményétől függően a következő lehet:

○ KIVÁLÓAN TELJESÍTETT	100-91 %
○ JÓL TELJESÍTETT	90-76 %
○ MEGFELELŐEN TELJESÍTETT	75-51 %
○ FELZÁRKÓZTATÁSRA SZORUL	50-0 %

- Az második év vége és a harmadik-nyolcadik évfolyamon a tanulók teljesítményét, előmenetelét **év közben** minden tantárgyból érdemjegyekkel minősítjük.
- A második évfolyamon, év végén, valamint az harmadik-nyolcadik évfolyamon **félévkor és év végén** a tanulók teljesítményét, előmenetelét **osztályzattal minősítjük**.

A félévi és év végi osztályzatot az adott félév során szerzett érdemjegyek és a tanuló év közbeni tanulmányi munkája alapján kell meghatározni.

- A könnyített és gyógytestnevelésben résztvevő tanulók teljesítményét a 11/1994.(VI.8.) MKM rendelet 1.sz. melléklete szerint a gyógy-testnevelő végzi.

Az első évfolyamon félévkor és év végén, második évfolyamon félévkor, illetve a hon- és népismeret, valamint hit- és erkölcsstan tantárgyból a tanulók munkáját az erre a célra rendelt tanügyi dokumentumokban szereplő szöveges minősítéseket alkalmazzuk.

Az egyes tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai a következők:

Jeles (5)

Jó (4)

Közepes (3)

Elégséges (2)

Elégtelen (1)

Első évben és a második évfolyam első félévében olyan szöveges értékelést kell kapnia a tanulóknak, ami kifejezi, hogy kiválóan, jól vagy csak megfelelt az elvárásoknak, esetleg felzárkóztatásra szorul. Ez utóbbi esetben a szülő bevonásával kell értékelni a tanuló teljesítményét, fel kell tárni a tanuló fejlődését, haladását akadályozó tényezőket, s második év végén a tanuló évisméltésre utalható, ha a tantervi követelményeknek nem felel meg.

- Normára irányuló értékelést minden nevelő saját kompetenciáján belül végez, szummatív értékelést a félév, ill. év végén.

- 8. osztály végén szummatív értékelés, belső vizsga magyarból és történelemből (írás- és szóbeli), matematika (írásbeli), illetve választható bármely tantárgy (írás- és szóbeli).

- A második évfolyamon, év végén, ill. harmadik-nyolcadik évfolyamon az év végi bizonyítványba, illetve a harmadik-nyolcadik évfolyamon a félévi értesítőben és az év végi bizonyítványban a következő tantárgyakból elért eredmények kerülnek minősítésre:

- *Második és harmadik évfolyamon:* magyar nyelv, magyar irodalom, matematika, környezetismeret, ének-zene, rajz, technika, testnevelés, Etika / Hit- és erkölcsstan.

- *Harmadik évfolyamon:* informatika, Etika / Hit- és erkölcsstan.

- *Negyedik évfolyamon:* magyar nyelv, magyar irodalom, idegen nyelv, matematika, környezetismeret, ének-zene, rajz, technika, testnevelés, informatika, Etika / Hit- és erkölcsstan.

- *Ötödik évfolyamon:* magyar nyelv, magyar irodalom, történelem, idegen nyelv, matematika, természetismeret, ének-zene, rajz, technika, testnevelés, hon- és népismeret, Etika / Hit- és erkölcsstan.

- *Hatodik évfolyamon:* magyar nyelv, magyar irodalom, történelem, idegen nyelv, matematika, informatika, természetismeret, ének-zene, rajz, technika, testnevelés, Etika / Hit- és erkölcsstan.

- *Hetedik évfolyamon*: magyar nyelv, magyar irodalom, történelem, idegen nyelv, matematika, informatika, fizika, biológia, kémia, földrajz, ének-zene, rajz, technika, testnevelés, Etika / Hit- és erkölcsstan

- *Nyolcadik évfolyamon*: magyar nyelv, magyar irodalom, történelem, idegen nyelv, matematika, informatika, fizika, biológia, kémia, földrajz, ének-zene, rajz, technika, testnevelés, Etika / Hit- és erkölcsstan.

- Azt a tanulót, aki példamutató, folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el, vagy bármi módon hozzájárul az iskola hírnevének megőrzéséhez, jutalomban részesül.
- Azt a tanulót, aki kötelezettségét folyamatosan nem teljesíti, vagy a házirendet megszegi, vagy bármi módon árt az iskola jó hírnevének, büntetésben lehet részesíteni, a fokozatosság elve alapján.

A büntetést és dicséretet is írásba kell foglalni és azt a szülő tudomására kell hozni!

Értékelés az 1-4. évfolyamon

	Az értékelés módja, formája	Az értékelés rögzítése	Ki értékeli?
Év közben	Piros, fekete pont, csillag stb. Dicséret Szöveges értékelés havonta	Tanulói munkafüzet Tájékoztató füzet. Füzet Egyéni értékelő lap	Tanulók Napközis nevelők Tanítók
Félévkor	Szöveges értékelés az első osztályban tanítók által kidolgozott szempontok szerint	Tájékoztató füzet Értékelő lap	Osztályfőnök Napközis nevelők Készségtárgyat tanítók
Év végén	Kiválóan teljesített, Jól megfelelt, Megfelelt, Felzárkóztatóra javasolt. Egy-egy tantárgyból: dicséret, gyenge. Tanulmányait az általános iskola 2. osztályában folytatja.	Bizonyítvány	Osztályfőnök Napközis nevelők Az osztályban tanítók

Értékelés az 5-8.évfolyamon

	Az értékelés módja, formája	Az értékelés rögzítése	Ki értékeli?
Év közben	Érdemjegy (5,4,3,2,1) legalább három jegy félévenként, tantárgyanként. Dicséret, elmarasztalás. Piros, fekete pont. Havonkénti magatartás és szorgalom értékelése. Tantárgy	Osztálynapló Ellenőrző könyv Ellenőrző könyv Munkafüzet Osztálynapló Ellenőrző könyv	Szaktanárok Osztályfőnök a napközis nevelő és a szaktanárok véleménye alapján Szaktanárok
Félévkor	Érdemjegy (5,4,3,2,1) szöveges értékelés. Szaktanári dicséret Magatartás és szorgalom betűvel. A minősítés fokozatai: példás, jó, változó, rossz ill. hanyag.	Ellenőrző könyv Osztálynapló	A szaktanárok, a diákok, az osztályban tanító pedagógusok véleményét figyelembe véve az osztályfőnök javaslata alapján az osztályozó konferencia.
Év végén	Osztályzat: kitűnő (jeles+szaktárgyi dicséret), jeles, közepes, elégséges, elégtelen. Magatartás, szorgalom, mint félévkor. Nevelőtestületi dicséret	Bizonyítvány Bizonyítvány Bizonyítvány	Szaktanárok Mint félévkor Az osztályozó konferencián

A tanulók jutalmazásának elvei és formái

		Ideje	Adományozza
Szaktanári dicséret	Kiemelkedő tárgyi teljesítmény	A tanév folyamán, amikor a tanuló érdemes lesz rá.	A szaktanár
Osztályfőnöki dicséret (szóbeli, írásbeli)	Kiemelkedő közösségi munkáért + szereplés, verseny	A tanév folyamán, amikor a tanuló érdemes lesz rá.	Az osztályfőnök és a szaktanárok, a napközis nevelők, a diákönkor-mányzat javaslata alapján
	Kimagasló	A tanév folyamán,	Az osztályfőnök és

Igazgatói dicséret	tanulmányi, kulturális és sporteredményért	amikor a tanuló érdemes lesz rá.	a szaktanár javaslatára az igazgató
Jutalomkönyv	Kimagasló tanulmányi, kulturális és sporteredményért	A tanév végén	Az osztályfőnök
Oklevél	Kitűnő tanulmányi eredményért	A tanév végén	Az osztályfőnök javaslatára a nevelőtestület
Nevelőtestületi dicséret	Példamutató magatartásért és/vagy kiváló tanulmányi eredményért	A tanév végén	A diák-önkormányzat és a nevelő testület javaslatára az igazgató
Érdemes tanuló, Érdemes sportoló, Érdemes diákművész cím és oklevél	Az adott területen nyújtott kiemelkedő teljesítményért (2. évfolyamtól), legalább két tanévben megyei szintű)	A tanév végén	A diák-önkormányzat és a nevelő testület javaslatára az igazgató
Tasner díszoklevél	Kiemelkedő szaktárgyi-és sportteljesítményért	Az adott iskolafokozat utolsó tanévének végén	A nevelőtestület
Tasner díj	Nyolc éven keresztül nyújtott kimagasló tanulmányi eredményért	Az adott iskolafokozat utolsó tanévének végén	A nevelőtestület

Fegyelmező intézkedések

Szaktanári figyelmeztetés (szóbeli, írásbeli)	A tantárgyi követelmények nem teljesítése, a felszerelés, a házi feladat többszöri hiánya, az órákon előforduló fegyelmezetlenség miatt.
Osztályfőnöki figyelmeztetés (szóbeli)	A tanuló tanulmányi és magatartásbeli kötelezettségszegése, a házirend enyhébb, egyszeri megsértése.
	A tanuló tanulmányi és magatartási

Osztályfőnöki figyelmeztetés (írásbeli)	kötelezettségszegése, a házirend többszöri enyhe megszegése, ill. igazolatlan mulasztás miatt.
Osztályfőnöki intés	A tanuló tanulmányi és magatartási kötelezettségszegése, a házirend többszöri súlyos megszegése, ill. igazolatlan mulasztás miatt.
Osztályfőnöki rovás	A tanuló tanulmányi és magatartási kötelezettségszegése, a házirend többszöri súlyos megszegése, ill. igazolatlan mulasztás miatt.
Igazgatói figyelmeztetés	Amennyiben az előző fokozatokat meghaladta a tanuló, és újabb súlyos vétséget követ el, vagy igazolatlanul mulasztott.
Igazgatói intés	
Igazgatói megrovás	
Nevelőtestületi figyelmeztetés	
Nevelőtestületi intés	
Nevelőtestületi megrovás	

Szorgalom

1-4. évfolyam	Példás	Jó	Változó	Hanyag
Tanulmányi munka	Igényes, folyamatos, rendszeres, pontos, megbízható. Tevékenyen vesz részt az órákon.	Átlagos tanulmányi munka. Csak azt végzi el, ami kötelező.	Hullámzó teljesítmény. Képességein alul teljesít. Figyelmetlen, felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik.	Figyelmetlen, megbízhatatlan. Nem végzi el feladatát.
Kötelességtudat taneszközök tanszerek	Magas fokú, felszerelése hiánytalan. Tudatosan készül, rendszeresség jellemzi.	Ösztönzésre vár. Taneszközei tiszták, rendezettek.	Alulmotivált, felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik.	Nem törődik kötelességével. Az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg
Érdeklődés gyűjtőmunka környezetvédelem, egészség-védelem	– Széleskörű, tananyagon – felül is vállal. Versenyeken való részvétel önkéntes.	Tananyagon belül produkál, többlet-feladatot nem vagy ritkán vállal, de azt teljesíti.	Szétszórt, felületes.	Közömbös.
Önértékelés szintje	Önálló, kapott feladatait, megbízatásait elvégzi.	Ösztönzés hatásos, noszogatni kell.	Önállótlán, segítséget elfogadja.	Elutasító.

5-8. évfolyam

Tanulmányi munka	Céltudatos, önálló, munkáját ésszerűen szervezi. Munkáját alaposág jellemzi.	Képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt.	Tanulmányi teljesítménye elmarad a képességeitől. A tanórán többnyire csak figyelmeztetésre dolgozik.	Tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen. Félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen.
-------------------------	--	--	---	---

Kötelességtudat	Tudatosan készül a továbbtanulásra.	Rendszeresen, megbízhatóan dolgozik.	Nem kitartó, ingadozó. Érdemjegyeit több tantárgyból is lerontja.	Feladatait folyamatosan nem végzi el.
Érdeklődés	Munkáját ésszerűen szervezi, érdeklődési körében többet is vállal.	Ritkán vállal plusz feladatokat. Az önállóan vállalt megbízatást teljesíti.	Szétszórt. Önálló munkájában figyelmetlen.	Közömbös, elutasító minden ösztönzésre.
Önértékelés szintje	Belső igénye az önellenőrzés.	Irányított ösztönzésre hatásos.	Önállótlan. Segítséget vonakodva, de elfogadja.	Kialakulatlan. A bírálatot rosszul tűri, segítséget elutasítja.

Magatartás

1 – 4. évfolyam	Példás	Jó	Változó	Rossz
Viszonya a közösséghez, Viszonya a felnőttekhez, társaikhoz	Közösségi motiváció irányítja tetteit. Pozitív hatást gyakorol a közösség tagjaira. Udvarias, tisztelettudó	A közösségi életben szívesen vesz részt, annak kialakítását nem befolyásolja.	Tudatosan nem árt a közösségnek. Nem lehet rá számítani, megbízhatatlan	Társaival, a felnőttekkel szemben gyakran udvariatlan, durva viselkedése romboló hatású
Személyisége	Felelősségtudat jellemzi. Aktív tudatosan vállalja az iskola követelményeit, az elfogadott normák szerint viselkedik. Becsületes.	A házirend szabályait betartja.	A házirendet többé-kevésbé betartja.	Fegyelmezetlen, rendetlen. Gyakran szabályszegő.
Felelősségérzete – konfliktusok kezelése	Fejlett. Pozitív tetteiben, kezdeményezésekben mutatkozik meg. Vállalja tetteit. Az iskola	Nem kezdeményez, de elfogadja a kezdeményezéseket.	Hajlamos a fegyelem megszegésére.	Több alkalommal igazolatlanul mulaszt. Több szaktanári figyelmeztetést kapott.

	berendezéseit óvja, másokat is erre ösztönöz.			
Segítőkézsége közösségi munka	Fejlett. Foglalkozik társaival, keresi a javítás útját.	Együtt érez a problémákkal küzdő tanulókkal, de nem foglalkozik velük.	Sodródik a közösség mellett. Szimpátiája ingadozó, időnként "rosszak" felé fordul.	Elutasító, durva, agresszív.

5 - 8. évfolyam

Viszonya a közösséghez	Felelősen beleszól az osztály életébe. Aktívan vállal szerepet az iskola által szervezett programokon	Csak felkérésre vállal közösségi munkát A házirendet betartja.	Előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva. A közösséghez a szabályokhoz nehezen alkalmazkodik.	Agresszív, elutasító a közösséghez.
Személyisége	Ügyel a kritika, önkritika helyes arányára. Udvarias, előzékeny.	Feladatait tőle tehető módon teljesíti. Mindig rendesen viselkedik tanórákon.	Többször viselkedik fegyelmezetlenül. A házirend szabályait nem mindig tartja be.	Társaival, nevelőivel "szemtelen".
Felelősségérzete	Képes reális értelmezésre, önálló véleményalkotásra. Felelősséget érez és vállal tetteiért. Közösségért tenni akar.	Nincs írásbeli intője vagy megrovása.	Igazolatlanul mulaszt. Osztályfőnöki intője van. Feladatait nem teljesíti minden esetben.	Kialakulatlan.
Segítőkézsége	Tolerancia, empátia jellemzi.	Barátainak önként segít.	Szimpátiája ingadozó, "csapongó".	Nem mutat segítőkészséget.

TANTÁRGYI ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAI (alsó tagozat 2. – 4.)

Tantárgyak	1.	2.	3.	4.	5.	Megjegyzés
MATEMATIKA	Számok rendezése Sorozatok	Műveletek Pótlások	Relációk Nyitott mondatok	Szöveges feladatok	Mérések Geometria	2 mérés/hó + témazáró
HANGOS OLVASÁS	Folyamatosság tanmeneti követelmény-szint	Tempó	Hanglejtés	Hangerő	Tagolás	1 mérés/hó + fejezet összefoglaló
SZÖVEGÉRTÉS	Címértelmezés Címadás szereplők	Válasz a szövegben vagy: írás, rajz	Fogalmak kapcsolatai Helyszín Események sorrendje	Utasítások követése Igaz, hamis állítás eldöntése	Szavak, kifejezések ismerete Egyéni vélemény	1 mérés/hó + félévi év végi
HELYESÍRÁS	Mondatok helyesírása Íráskép	Magánhangzók, mássalhangzók időtartama	Eltérő helyesírású szavak j, ly szavak	Szótagolás, elválasztás	Nyelvtani ismeretek - mondatfajták - szófajok	1 mérés/hó + tollbamondás/hó + témazáró másolás negyedév
FOGALMAZÁS	Tagolás (vázlat)	Szókincs	Valóság Eredetiség Humor	Nyelvtani ismeretek alkalmazása	A cím és téma összhangja	3. o. 1 mérés/2hó 4. o. 1 mérés/hó
SZÓBELI KIFEJEZŐ KÉSZSÉG	Tartalom elmondása - kérdésre	Saját vélemény, élmény rövid megfogalmazása	Memoriterek: - pontosság - előadásmód	Érthetőség	Kerek mondatok alkotása, kapcsolódó	szóbeli fel./2 hó vers/alkalm.

	- önállóan				mondat	
KÖRNYEZET- ISMERET	Tananyag- ismeret	Tájékozottság	Saját környezetének ismerete: állatok, növények, közlekedés	Tágabb környezet ismerete	Követelményben meghatározott szakszó használata	1 mérés/ hó + témazáró + 1 m. félév 1 m. évvége
ÉNEK	Zenehallgatás Énekhang dalszöveg- ismeret Ritmusismeret	Tájékozottság a zen világában	Előadó képesség, aktivitás	Dalok játékának koreográfiája	Összehangolt mozgás, alaplépések ismerete	Dal: havi 1 mérés/hó területenként
RAJZ	Alak, formalakítás	Színhatás	Méreték, arányok	Lényeg- kiemelés	Esztétikai összkép	2 mérés/1hó
TECHNIKA	Munkaeszközök helyes használata	Munkafolyama- tok minősége	Munkatempó	Munkadarab	Esztétika (tisztaság)	2 mérés/1hó
TESTNEVELÉS	Gimnasztika	Állóképesség	Egyénhez mért tananyag teljesítés	Kitartás	Játékban, sportszerűség, „Fair play”	2 mérés/hó

5.4 Az otthoni (tanórán kívüli közösségi program, tanulószobai) felkészüléshez előírt

írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei, korlátai

Iskolánkban a házi feladatok meghatározásával kapcsolatosan az alábbi szabályok érvényesülnek:

- a házi feladatok legfontosabb funkciója a tanórán feldolgozott tananyaghoz kapcsolódó gyakorlás (készség- és képességfejlesztés), valamint a tananyaghoz kapcsolódó ismeretek megszilárdítása;
- az első-negyedik évfolyamon a tanulók hétvégére (szombatra, vasárnapra), valamint a tanítási szünetek idejére nem kapnak sem szóbeli, sem írásbeli házi feladatot;
- az ötödik-nyolcadik évfolyamon a tanulók a tanítási szünetek idejére – a szokásos (egyik óráról a másikra esedékes) feladatokon túl – nem kapnak sem szóbeli, sem írásbeli házi feladatot;
- a tanulók eredményes felkészülésének érdekében egy tanítási napon belül egy-egy osztállyal legfeljebb kettő témazáró, illetve félévi vagy év végi felmérő dolgozatot lehet írni;
- a házi feladatokra fordított idő ne haladja meg:
1-3. évfolyamon kb. 1 órárt
4-8. évfolyamon kb. 1,5 órát
- a házi feladatok értékelése az óra menetében történjen, érdemjegyet 1-4.évfolyamon nem adunk. 5-8. évfolyamon, ha hosszabb – esszé vagy gyűjtőmunkát igénylő – akkor kaphat osztályzatot rá a tanuló

Házi feladatok táblázatos útmutatója 1-4.osztály

Tantárgy	Hétköznap	Hétfégre
Matematika	A házi feladatok mennyisége: 1-3 feladat Pl. 5-5 művelet, pótlás vagy 2 szöveges	Csak számolás: max.10 feladat
	ALAPKÉSZSÉGEK GYAKORLÁSA	
Hangos olvasás	A tanult olvasmány elolvasása 1-szer, 2-szer Fontos: olvasási szokások kialakítása Pl. nehéz szavak aláhúzása, szótagolás, magánhangzóval	Ismétlő olvasmányok: 2-3 db
	ALAPKÉSZSÉGEK FEJLESZTÉSE	
Helyesírás	Másolás, nyelvtani feladatok	-
Fogalmazás	Fogalmazás otthonra, de előkészíteni (1 hetet lehet rá adni)	Fogalmazás megírása (nem osztályozzuk!)
Szóbeli kifejezőképesség	-	Tartalom elmondása hétfégre, verstanulás (előkészíteni!)
Szövegértés	Az olvasmány értelmezéseként 1-3 feladat (megbeszélés alapján)	Megtanulandó anyag csak hétfégre
	Ebből az oszlopból napi 3-4 feladat legyen Pl. számolás, másolás, olvasás és nyelvtan	Ebből az oszlopból 2 feladat jusson hétfégre pl. számolás
	FONTOS! Házi feladat felsőbb évfolyamokon lehet önálló ismeretterjesztő és kutatómunka jellegű.	

6. AZ EGÉSZ NAPOS ISKOLA ISKOLASZERVEZÉSI FORMÁI

Minden tanítási napon 16 óráig biztosítjuk a délutáni foglalkozásokat, 17 óráig pedig a felügyeletet.

A kötelező tanórákon túli foglalkozások teret adnak a művészeti nevelésnek, a testmozgásnak, s a szervezett irányított tanulásnak, szülői igény szerint választható foglalkozásoknak, felkészülésnek a másnapi tanítási órákra.

A napközis tevékenységek

a) Tanulás

A tanulás a délutáni foglalkozásokon egyaránt szolgálja a tanulók felkészülését a tanítási órákra és előkészítését az egész életen át végzett önművelésre.

Ennek megfelelően lehetőséget teremtünk:

- a tantervi törzsanyag szilárd elsajátítására,
- a tanult ismeretek önálló alkalmazására,
- a tanulmányi munka egészében az önállóság fokozására,
- a tanulás motívumainak és technikájának állandó fejlesztésére,
- az egyéni érdeklődés és a képességek formálására, a tehetség kibontakoztatására,
- az önművelés legfontosabb jártasságainak, készségeinek és képességeinek kialakítására és a művelődés igényének fejlesztésére.

Mindezek érdekében a nevelő folyamatosan tartja a kapcsolatot a gyermekeket tanító nevelőkkel: megismeri a gyermekek képességeit, tanulási módszereit, csoportjának fejlettségi színvonalát. Szükség szerint segítséget nyújt a házi feladatok elkészítéséhez, nem akadályozva az önállóság fejlődését. Segít a hibásan megoldott feladat kijavításában, az átmeneti sikertelenség elviselésében. Gondoskodik a gyenge tanulmányi eredményű tanulókkal való egyéni, differenciált foglalkozásokról, a hátránnyal indulók felzárkóztatásáról. A nevelő segíti kibontakoztatni az egyes gyermekek képességeit, tehetségét, fejleszti érdeklődésüket.

A tanítási órákra való felkészülés szerves része a tanuló olvasóvá nevelése. E munka során a pedagógus figyelembe veszi a gyermekek olvasási készségének fejlettségét, érdeklődését, kedvet kelt az olvasáshoz, és támaszkodik e munkájában a jól olvasó, érdeklődő napközis növendékek aktivitására.

b) Szabadidős tevékenység

A szabadidős foglalkozások pihenésre, játékra, élmények gyűjtésére, a gyermekek érzelmi életének kibontakoztatására, a társas kapcsolatok gazdagítására és a közösség életében való mind cselekvőbb részvételre hivatottak. A szabadidő-foglalkozásokat a nevelő gondosan előkészíti. Az előkészítésbe bevonja a tanulókat, illetve a csoportot.

A szabadidős foglalkozások számos változatára nyílik alkalom a tanórán kívüli tevékenységben.

A tanulási foglalkozást célszerűen egészítik ki a kulturális foglalkozások. Ezek sokfélék lehetnek, rugalmasan választhatók ki a csoport és egyes tanulók igényeihez, érdeklődéséhez mérten.

A kulturális foglalkozások egy része szorosan kapcsolódik a tanórai munkához, más részük pedig az egyéni érdeklődést és a gyermekek szórakozási igényét elégíti ki. A csoportban e foglalkozások mindenkor játékosak, pihentetőek, felüdítőek.

A játék a gyermekek legkedveltebb és leginkább pihentető elfoglaltsága. Feladatunk, hogy a szabályok megtartása fejlessze a fegyelmezettséget, a becsületes közösségi

magatartást, fejlődnek a gyermekek képzelőereje, problémamegoldó képessége, esztétikai érzéke és érzelemléleke.

a csoportjátékban válnak képessé csoportjuk érdekeinek képviselőire, s tanulnak meg nyerni és veszíteni is.

Sport, séta, kirándulás szervezésével elősegítjük, hogy a gyermekek minél többet – lehetőség szerint napi 0,5-1 órát – tartózkodjanak a szabad levegőn. Ezeket az alkalmakat összekapcsoljuk változatos programokkal, testedző foglalkozásokkal, mozgásos játékokkal.

Törekszünk arra, hogy a kisebb mozgásigényű gyermekek is részt vegyenek a sok mozgással járó programokban, mert ez feloldó és általában fejlesztő hatással van rájuk.

A munkafoglalkozások során a nevelő elősegíti a fizikai munka alapelemeinek megismerését, a munka megszerettetését, a munkabírást fokozását.

Szokják meg a tanulók, hogy a környezetükben adódó, általuk is elvégezhető munkákat vállalják (játékok karbantartását, közhasznú közösségi munkákat).

A szabadidő-foglalkozások helyes időbeli arányainak kialakítása érdekében a 6-10 éves gyermekek számára minimum napi 90 percet biztosítunk játékokra és más szabadidős tevékenységekre.

Célunk, hogy a szabadidős foglalkozások révén a gyermekeknek minél több lehetőségük legyen a kikapcsolódásra, ugyanakkor tartsák meg a közösségi magatartás követelményeit.

Ne zavarják az önállóan foglalatalkozó, elmélyedve tanuló társaikat.

Legyenek képesek önmaguk, társaik és környezetük épségére vigyázni.

c) Egyéb tevékenységek

A tanórán kívüli foglalkozások életéhez a gyermekek önkiszolgálása – amely a kötelező munkafoglalkozásokhoz is sorolható – szintén hozzátartozik. Ennek megszervezése, lebonyolítása nagy körültekintést igényel.

Az önkiszolgálás tartalma: az egyes gyermekek és a csoport élethez szükséges tevékenységeik kielégítése és a környezet rendjének fenntartása. A gyermekek részvétele e munkában – életkoruktól és a csoportközösség fejlettségétől függően – fokozatosan mind több tevékenységre terjed ki. A nevelő érje el, hogy az önkiszolgálás egyre önállóbban történjen, az irányítást a csoportok felelős rendszere fokozatosan vegye át.

E tanórán kívüli tevékenység szünetekben is működik, amennyiben igény van rá. A foglalkozások tartalmát ekkor a szabadidős és önkiszolgáló tevékenységek alkotják. A szüneti programokba a nevelési tényezők szélesebb köre kapcsolódik be.

d) Taneszközök

A tanulók által használt tankönyvek, munkafüzetek. Szobai és szabadtéri játékok.

Tanórán kívüli nevelési – tanítási tevékenység

	1-4. évfolyam	5-8. évfolyam
1. Tanóra	5 óra	10 óra
Tréning – képesség – fejlesztés	2 óra	5 óra
2. Tanórán kívüli tevékenység Manuális Kulturális Sport-játék Dráma-tánc Úszás – korcsolya	2 óra 2 óra 3 óra	
3. Iskolán kívüli kulturális tevékenységek (mozi, színház, könyvtár, egyéb kulturális rendezvények)	2 óra	
4. Egyéb tevékenységek (ebéd, szabadfoglalkozás) Egyéni fejlesztés (Tartalmazza az 1-4 óraterve)	5 + 2 óra	
Összesen:	23 óra	15 óra

7. AZ ISKOLA MUNKARENDJE

Iskolaévenként az iskola élet és munkarendjének kialakításánál a korábban jelzett törvényeket és rendeleteket az intézményi belső szabályozó dokumentumokat valamint az iskola hagyományait vesszük figyelembe a tervezéskor. A megtervezett éves munka és tevékenységrendszer a szintén vázolt döntési mechanizmusok érvényesülése után lép életbe.

Ennek alapján:

A tanév rendje:

- A tanév, ezen belül a tanítási év rendjét a művelődési és közoktatási miniszter állapítja meg.
- A szorgalmi idő, a tanítási év 181 tanítási nappól áll.
- A szorgalmi idő az ünnepélyes tanévnyitóval kezdődik és a tanévzáró ünnepélyel fejeződik be.
- A tanév rendjét, programját a nevelőtestület határozza meg a tanévnyitó értekezleten.

A tanévnyitó értekezlet dönt:

- Az új tanév feladatairól
- A tanítás nélküli munkanapok időpontjáról és programjáról
- A vizsgák rendjéről
- A tanórai foglalkozásokról
- Az iskolai ünnepélyek és rendezvények tartalmáról és időpontjáról
- A házirend módosításáról

Iskolánk éves eseménynaptárának hagyományosan állandó elemei a következők:

- Az első tanítási nap
- Az első félév utolsó tanítási napja
- A félévi értesítők kiosztása
- A téli és a tavaszi szünet időtartama: a szünet előtti utolsó tanítási nap és a szünet utáni első tanítási nap közötti időszak
- Az utolsó tanítási nap
- Munkaszüneti napok:
  - Nemzeti ünnep,
  - Húsvét
  - A munka ünnepe
  - Pünkösd
  - Mindenszentek
  - Karácsony

Tanítás nélküli munkanapok:

- DÖk – nap
- Nevelési értekezlet
- Szakmai nap
- Tanulmányi kirándulás
- Pályaorientáció
- Rugalmasan felhasználva

Iskolai ünnepélyek:

Október 6.
Október 23.
Vöröskeresztes nap
Idősek napja
Mikulás
Karácsonyi hangverseny
Karácsony
Kultúra napja jan.21.
Farsang
Kommunista és egyéb diktatúra áldozatainak emléknapja

február 25.
Március 15.
Költészet napja április 11.
Holokauszt április 18.
Anyák napja
Tasner- napi ünnepi műsor
Nemzeti összetartozás napja, Trianon emléknap június 4.
Ballagás
Tanévzáró
Tanévnnyitó

Kiemelt rendezvények:

- Őszi nyílt tanítási hét
- SzM-bál
- Karácsonyi gyertyagyújtás
- Karácsonyi hangverseny
- Farsang (alsó-felső tagozat)
- Tasner Matematikaverseny / Idegen nyelvi
- Diákgyűlés
- Zeneiskolások hangversenye
- Tasner- nap
- Területi népdaléneklési verseny
- Egészségnevelési, környezeti nevelési, honismereti projekt nap

Iskolai értekezletek, megbeszélések:

- Alakuló tantestületi értekezet
- Tanévnnyitó tantestületi értekezet
- Félévi nevelőtestületi értekezet
- Tanévzáró tantestületi értekezet
- Nevelési értekezet (I., II. félév)
- Osztályozó értekezet (I., II. félév)
- Iskolavezetőségi értekezet

Szülői értekezletek, fogadóórák:

- Szülői értekezet (I. félév)
- Félévi szülői értekezet
- Szülői értekezet (II. félév)
- Beiskolázással kapcsolatok szülői értekezet
- Fogadóóra (tanévenként 3 alkalommal)

A vizsgák rendje:

- 8. év végi vizsga (írásban-szóban)
- osztályozó vizsga / osztályozó és javítóvizsga

Gyakorlati képzés

Szorgalmi időben tanítási óra, ill. tanítási nap nem maradhat el.

Rendkívüli szünetet az igazgató rendelhet el.

A tanítási napokat és az egyes megtartott órákat az osztálynaplóban számozni kell.

A tanítási szünetekben munkanapokon napközis foglalkozásokat vagy ügyeletet kell szervezni.

A hónapok általános rendje:

- Az oktatás-nevelés a tantárgyfelosztással összhangban lévő heti órarend alapján történik. Tanórán kívüli foglalkozások, programok és rendezvények csak a kötelező tanítási órák megtartása után szervezhetők.
- Munkaközösség-vezetői értekezletek: minden hónap utolsó hétfőjén
- Iskolavezetői (ig., igh.) megbeszélések: minden hét hétfőjén
- Diák önkormányzati tisztségviselők megbeszélései: minden hónap utolsó szerdáján
- Aktuális (nem tervezett) értekezletek, események és programok

A hét általános rendje:

- Az oktatás- nevelés tantárgyfelosztással összhangban lévő heti órarend alapján történik. Tanórán kívüli foglalkozások, programok és rendezvények csak a kötelező tanítási órák megtartása után szervezhetők.
- Iskolavezetői (ig., igh.) megbeszélések: minden hét hétfőjén
- Aktuális (nem tervezett) értekezletek, események és programok

A tanítás napi rendje:

- Az oktatás- nevelés tantárgyfelosztással összhangban lévő heti órarend alapján történik. Tanórán kívüli foglalkozások, programok és rendezvények csak a kötelező tanítási órák megtartása után szervezhetők.
- A tanítási órák időtartama 45 perc. A kötelező tanítási órák délelőtt, a tanórán kívüli foglalkozások délután folynak. Rendkívül indokolt esetben az igazgató rövidített órákat rendelhet el.
- A tanítási órák (foglalkozások) látogatására engedély nélkül csak a nevelőtestület tagjai jogosultak. Minden egyéb látogatásra az igazgató adhat engedélyt.
- A tanítási órák között 10 perces szüneteket kell tartani. A szünetek rendjét a Házirend szabályozza.
- A napközi otthoni foglalkozások a tanítás befejezése után kezdődnek, és általában 16 óráig tartanak.

- A tanulók időszakos orvosi vizsgálatát, az életkorhoz kötött és kampányoltásokat az igazgatóval egyeztetett és előre engedélyezett időpontban és módon kell elvégezni.
- Fogászati szűrővizsgálatra és kezelésre egy tanuló (tanulócsoport) tanévenként 1 tanítási órától vonható el. A szűrővizsgálaton való részvétel valamint annak ideje alatt a tanulók felügyeletét a nevelési-oktatási intézmény biztosítja (26/1997. MM.sz. rendelet alapján)

A szünetek rendje:

- A szünetek időtartamát, hosszát, a szünetek előtti utolsó és szünetek utáni első tanítási nap időpontját törvény illetve rendelet rögzíti.
- A szünetek programjait általában a családok, gyermekek tervezik és bonyolítják le.
- Az iskola által a szünetekre tervezhető és lebonyolítható programok a következők:
  - Nyári turisztikai táborok (nemzetközi és belföldi vándortábor, bázistábor)
  - Nyári napközis és tehetségondozó táborok

A pedagógusok munkarendje:

- A pedagógusok jogait és kötelezettségeit a közoktatási és közalkalmazotti törvény rögzíti. A pedagógus munkakörbe tartozó feladatok leírását, valamint a speciális felsőoktatási funkcióból adódó képzési feladatokat a hatályos jogszabályok alapján készített Közalkalmazotti Szabályzat, a Szervezeti és Működési Szabályzat és a munkaköri leírás tartalmazza.
- A tantervi anyagban való lemaradás elkerülése érdekében a hiányzások esetén szakszerű helyettesítést kell biztosítani.
- Az évközi nevelő-oktató munkával összefüggő feladatok ellátására az igazgatóhelyettes és a munkaközösség-vezetők javaslatának figyelembe vételével az igazgató adja a megbízást.
- A nevelőtestület ügyeleti rendjét az osztályfőnöki munkaközösség- vezető szervezi, irányítja, ellenőrzi.

Az iskola közalkalmazottainak munkarendje:

Az intézmény oktató-nevelő munkát segítő más közalkalmazottainak munkarendjét – a hatályos jogszabályok betartásával – az igazgató állapítja meg. A napi munkarendet a munkaköri leírás tartalmazza.

Az iskola belső kommunikációs rendszere:

Az iskolán belüli információáramlás az intézmény zavartalan és folyamatos működését biztosító rendszeres és pontos tájékoztatás illetve a visszajelzés

rendszere az elmúlt évek, évtizedek gyakorlatának pozitív tapasztalatai, hagyományai révén alakul ki. Ennek legfontosabb formái és rendszeressége:

- a) Folyamatos szóbeli tájékoztatás és visszajelzés évente, havonta, hetente és naponta
- b) Folyamatos írásbeli tájékoztatás és visszajelzés évente, havonta, hetente és naponta
- c) Aktuális szóbeli és írásbeli tájékoztatás és visszajelzés évente, havonta, hetente és naponta

a) A folyamatos szóbeli információáramlás formái és azok tartalma

- Intézmény saját honlapján az iskola aktuális dokumentumai, éves programterve
- Tantestületi értekezletek iskolaévenként a kiemelt alkalmakkor (alakuló, tanévnyitó, félévi és tanévzáró értekező)

Tartalma:

- Beszámoló az elmúlt tanévről, a következő tanévi munkaterv előterjesztése, értékelése és elfogadása
- A félévi beszámoló előterjesztése, értékelése és elfogadása
- A tanév zárásának feladatai
- Tantestületi értekezletek az iskola oktató munkájával és pedagógiai tevékenységével kapcsolatosan (osztályozó és nevelési értekező)

Tartalma:

- A tanulóközösségek féléves tanulmányi munkájának, magatartásának és szorgalmának értékelése
- A tanulóközösségek éves tanulmányi munkájának, magatartásának és szorgalmának értékelése. A munkatervben megfogalmazott aktuális nevelési kérdések megvitatása.
- Az iskolavezetés munkáját segítő munkaközösség vezetői értekezletek minden hónapban (általában a hónapok utolsó hétfőjén)

Tartalma:

- Intézményi aktualitások
- Az egyes hónapok munkájának értékelése
- Az egyes hónapok aktuális feladatai
- Iskolavezetői (ig., igh.) megbeszélések hetente általában egy alkalommal (hétfő)

Tartalma:

- A hét aktuális és határidő feladatai

A fent leírt szóbeli belső kommunikáció időpontjait és rendszerességét az éves munkaterv, a munkaközösségi-vezetői értekezletek programja és az iskolavezető heti terve rögzíti.

A napi információáramlás és kommunikációt az iskola megszokott működésének és tevékenységrendszerének folyamatosságát esetlegesen befolyásoló, módosító, zavaró, vagy akadályozó aktualitások határozzák meg.

b) A folyamatos írásbeli információáramlás formái, azok tartalma

- Az iskolaévenkénti írásos beszámoló és munkaterv, mely a tantestület minden munkaközösség-vezetőjéhez eljut.

Tartalma: Megegyezik a szóbeli tájékoztatás megfelelő formájával leírtakkal.

- Az iskola pedagógiai munkájával kapcsolatos írásos előterjesztések és anyagok (nevelési értekezletek anyaga) a tantestület minden munkaközösségéhez eljut.

Tartalma: Megegyezik a szóbeli tájékoztatás megfelelő formájával leírtakkal.

- Az iskola munkájának és tevékenységének az egyes hónapokra tervezett és írásban rögzített programja a tantestületi szobában levő információs táblán tájékoztatja a tantestület tagjait.

Tartalma: A hónap kiemelt programjai és eseményei.

c) Az aktuális szóbeli és írásbeli információáramlás, kommunikáció elemei és tartalma

- Alkalmankénti tantestületi értekezletek, munkaközösség-vezetői értekezletek illetve iskolavezetői megbeszélések aktuális témák megvitatására.

Tartalma: valamely aktuális és sürgős probléma

szóbeli előterjesztés – gyors döntést igénylő esetekben – tantestületi/alkalmazotti, munkaközösség-vezetői, munkaközösségi, iskolavezetői céliránnyal vagy egyéni jelleggel.

írásos előterjesztés – a rendelkezésre álló idő függvényében – tantestületi/alkalmazotti, munkaközösség-vezetői, munkaközösségi, iskolavezetői céliránnyal, vagy egyéni jelleggel.

- A napi aktualitásokról, friss hírekről és információkról a tantestületi szobában lévő információs táblán s irattartókban, email- fiókban (MPI- hírek, meghívók- rendezvények, tanulmányi versenyek, érdekvédelem) rendszerezett írásos anyagok segítségével tájékoztatjuk a tantestület tagjait.

Tartalma: Aktualitások, friss hírek és információk

- A napi aktualitásokról, új hírekről és információkról szükség esetén az iskolatitkár a pedagógiai asszisztens és a hivatalsegéd révén előszóban vagy az iskolarádióban tájékoztatjuk a tantestület tagjait.

Tartalma: Aktualitások határozzák meg.

Illemkocka

(alsó tagozatosoknak)

1. A tanítódnak, tanáraidnak mindig előre köszönj! Az iskolában érkezéskor társaidat is üdvözöld!
2. A tanítási órákra érkezz pontosan!
3. Törekedj a legjobb tudásod és képességed szerint tanulni!
4. A tanítási órán és a tanulmányi foglalkozásokon közbekiabálással, a helyed elhagyásával ne zavarj tanáraid és társaid munkáját!

5. Az óráközi szüneteket ne hangoskodásra, rohangálásra, verekedésre használd, hanem levegőzésre, pihenésre, kikapcsolódásra!
6. Az iskolába is légy udvarias és segítőkész a társaiddal és a felnőttekkel szemben!
7. Kerüld a durva szavakat és magatartást! Uralkodj az indulataidon!
8. Légy megértő társaiddal szemben! Fogadd el, hogy különbözőek vagytok, másként gondolkotok!
9. Problémáidat tanítóddal, tanáraiddal megbeszélheted, de ne árulkodj!
10. Az ebédlőben tartsd be a kulturált étkezés szabályait!
11. Az iskolában tisztán, ápolt külsővel jelenj meg! A kulturális rendezvényeken az alkalomhoz illően öltözködj!

Házi etikett (felső tagozatosoknak)

A tanuló:

- Legyen ápolt, gondozott; kerülje a szélsőséges sminket, hajviseletet és öltözködés.
- Iskolába érkezéskor, találkozáskor köszöntéssel üdvözlje társait és az iskola dolgozóit.
- Tanúsítson udvarias, tisztelettudó magatartást társai és az iskola dolgozói iránt.
- Az ebédlőben és a büfében tartsa be a kulturált érkezés szabályait.
- Partnerkapcsolataiban nyilvános helyen kerülje az intim megnyilvánulásokat.
- Nyelvi megnyilatkozásai, társas viselkedése, a különféle helyzetekben tanúsított magatartása iskolán kívül is feleljen meg a kulturált emberi együttélés alapvető követelményeinek.

8. A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES A NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE

20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet alapján.

Az eszköz- és felszerelési jegyzék

161. § (1) A 2. melléklet határozza meg azokat a kötelező (minimális) eszközöket és felszereléseket, továbbá helyiségeket, amelyekkel a nevelési-oktatási intézményeknek rendelkezniük kell [a továbbiakban: kötelező (minimális) eszköz- és felszerelési jegyzék].

(2) A kötelező (minimális) eszköz- és felszerelési jegyzékben foglaltak a nevelési-oktatási intézmény részére fenntartóra tekintet nélkül kötelezőek, ha az intézmény

működésének megkezdéséhez szükséges engedélyt a rendelet hatálybalépése után adják ki, vagy ha az állami, önkormányzati fenntartású nevelési-oktatási intézmény a rendelet hatálybalépése után kezdi meg a tevékenységét.

(3) A kötelező (minimális) eszköz- és felszerelési jegyzékben meghatározott eszközöket és felszereléseket az alapító okiratban meghatározott tevékenységhez kell biztosítani. Az egyházi és magánintézmény esetén a kötelező eszközök és felszerelések meglétének vizsgálatához a működés megkezdéséhez szükséges engedélyben meghatározottakat is figyelembe kell venni.

(4) Ha az óvoda, kollégium fokozatosan kezdi meg tevékenységét, az eszközöket és felszereléseket a ténylegesen ellátott feladatokhoz kell fokozatosan megteremteni.

Ha az iskola nem valamennyi évfolyamon kezdi meg tevékenységét, az eszközöket és felszereléseket felmenő rendszerben lehet beszerezni oly módon, hogy – a nevelő és oktató munka megkezdésekor, ezt követően felmenő rendszerben – az adott évfolyam mellett legalább a következő évfolyam indításához szükséges eszközök és felszerelések rendelkezésre álljanak. Új iskola, kollégium indítása esetén az induló könyvtári állományba tartozó dokumentumok száma nem lehet kevesebb az előírt állomány ötven százalékánál. A teljes könyvtári dokumentumállományt három év alatt kell elérni.

(5) Az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott szakképesítésre történő felkészítés szakmai tantárgyai oktatásához szükséges feltételeket a szakképzésre vonatkozó jogszabályok határozzák meg.

(6) A képzési feladatok teljesítéséhez szükséges eszközök és felszerelések minimumát a szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményének eszköz- és felszerelési jegyzéke tartalmazza.

162. § (1) Ha a nevelési-oktatási intézmény több feladat ellátási helyen működik, a kötelező (minimális) eszköz- és felszerelési jegyzékben meghatározottakat nem kell minden feladat-ellátási helyen teljesíteni, feltéve, hogy azok a tanulók, akiknek a feladat-ellátási helyén az adott helyiség, eszköz, felszerelés nem áll rendelkezésre, aránytalan terhelés és többletköltség, továbbá az egyenlő bánásmód követelményének sérelme nélkül igénybe tudják venni azokat a másik feladat-ellátási helyen.

(2) Amennyiben a mindennapos testnevelés megszervezése érdekében további tornaszoba, tornaterem kialakítása válik szükségessé, annak biztosítása – amennyiben az a gyermeknek, tanulónak aránytalan terhelést és többletköltséget nem jelent – tornateremmel, tornaszobával rendelkező más nevelési-oktatási intézménnyel vagy sportolásra alkalmas létesítmény üzemeltetőjével kötött megállapodás alapján is teljesíthető a helyiség használati jogának és rendjének írásbeli rögzítésével.

(3) Az aulára vonatkozó előírások megtartása nem kötelező abban az esetben, ha a nevelési-oktatási intézményben vagy annak közelségében található közösségi tér rendelkezik azokkal a funkciókkal, amelyekre az aula szolgál.

(4) Az orvosi szobára vonatkozó előírások megtartása nem kötelező abban az esetben, ha – az óvoda-, iskola-egészségügyi szolgálat nyilatkozata szerint – a gyermekek, tanulók ellátása a nevelési-oktatási intézmény közelségében található egészségügyi intézményben megoldható. Azon nevelési-oktatási intézmények

esetében, ahol az orvosi szobára vonatkozó előírások megtartása nem kötelező, a szűrővizsgálatok végzésére olyan helyiséget kell biztosítani, amelynek felszereltsége az iskola-egészségügyi ellátás adminisztratív tevékenységeinek és a védőnői szűréseknek a kivitelezésére elegendő. Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában és iskolában orvosi szobát minden esetben helyben kell kialakítani.

(5) A kötelező (minimális) eszköz- és felszerelési jegyzékben meghatározott eszközök és felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel.

(6) A kötelező (minimális) eszköz- és felszerelési jegyzékben felsorolt helyiségek kialakítására előírt követelmények teljesülnek, ha a nemzeti szabványban rögzített, vagy a nemzeti szabvánnyal azonos vagy azzal egyenértékű építési és műszaki előírásoknak megfelel az épület. Amennyiben a nemzeti szabvány vagy a nemzeti szabvánnyal azonos, továbbá azzal egyenértékű építési és műszaki előírás eltér az e rendelet mellékletben meghatározott követelménytől, abban az esetben a kötelező (minimális) eszköz és felszerelési jegyzék rendelkezése az irányadó.

(7) A kötelező (minimális) eszköz- és felszerelési jegyzékben felsorolt helyiségekre előírt követelmények teljesülnek, ha az épület megfelel a létesítésére, kialakítására vonatkozó nemzeti szabványban rögzített, vagy a nemzeti szabvánnyal azonos, továbbá azzal egyenértékű építési és műszaki előírásoknak azzal az eltéréssel, hogy az óvodai csoportszoba alapterülete nem lehet kevesebb, mint 2,0 m²/fő.

9. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGÉVEL, MÓDOSÍTÁSÁVAL, NYILVÁNOSSÁGÁVAL KAPCSOLATOS EGYÉB INTÉZKEDÉSEK

I. A pedagógiai program érvényességi ideje

- a) Az iskola 2013. szeptember 1. napjától szervezi meg nevelő és oktató munkáját e pedagógiai program alapján.
- b) A pedagógiai programban található helyi tanterv 2013. szeptember 1. napjától az első és ötödik évfolyamon, majd ezt követően felmenő rendszerben kerül bevezetésre.
- c) Ezen pedagógiai program érvényességi ideje nyolc tanévre – azaz 2013. szeptember 1. napjától 2018. december 31. napjáig – szól.

II. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

- a) A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.

A nevelők szakmai munkaközösségei (ahol ilyen nem működik, ott a szaktanárok) minden tanév végén írásban értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.

- b) A nevelőtestület felkéri a Szülői Munkaközösséget, hogy a pedagógiai programban leírtak megvalósulását a 2013/2014. tanév lezárását követően átfogóan elemezze.

III. A pedagógiai program módosítása

- a) A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:
- az iskola igazgatója,
  - a nevelőtestület bármely tagja,
  - a nevelők szakmai munkaközösségei,
  - az iskolaszék,
  - a szülői munkaközösség,
  - az iskola fenntartója.
- b) A tanulók a pedagógiai program módosítását a diák-önkormányzat képviselői útján javasolhatják.
- c) A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az intézményvezető jóváhagyásával válik érvényessé.
- d) A módosított pedagógiai programot a jóváhagyást követő tanév szeptember első napjától kell bevezetni.

IV. A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

- a) Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.
- b) A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:
- az iskola fenntartójánál,
  - az iskola irattárában,
  - az iskola könyvtárában,
  - az iskola nevelői szobájában,
  - az iskola igazgatójánál,
  - az iskola igazgatóhelyettesénél,
  - a nevelők munkaközösségeinek vezetőinél,
  - az iskola honlapján.

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSA ÉS JÓVÁHAGYÁSA

A pedagógiai programot az iskolai diákönkormányzat 2017. év szeptember hó 8. napján tartott ülésén véleményezte, és elfogadásra javasolta.

Kelt:

Az iskolai diákönkormányzat vezetője

A pedagógiai programot a szülői munkaközösség iskolai vezetősége 2017. év szeptember hó 8. napján tartott ülésén véleményezte és elfogadásra javasolta.

Kelt:

Az iskola szülői munkaközösség elnöke

A pedagógiai programot a nevelőtestület a 2017. év augusztus hó 31. napján tartott ülésén elfogadta.

Kelt:

Jegyzőkönyvvezető

A Tasner Antal Általános Iskola pedagógiai programját az Intézményvezető 2017. év augusztus hó 31. napján jóváhagyta.

Kelt:

Igazgató